

Carlos Castaneda

DAR ORLA

PŘEDMLUVA

Ačkoli jsem antropolog, tato kniha není striktně antropologická. Z kulturní antropologie nicméně vychází, neboť začala před mnoha lety vznikat jako terénní výzkum v tomto oboru. Zabýval jsem se tehdy studiem, jakými způsoby používají léčivé rostliny Indiáni na americkém Jihozápadě a v severním Mexiku.

Moje studia se za ta léta dostala někam úplně jinam, jednak svým vlastním vnitřním pohybem, jednak v důsledku mého růstu. Studium léčivých rostlin ustoupilo zkoumání soustavy indiánského pojetí světa která jak se zdá přesahuje hranice přinejmenším dvou různých kultur.

Za tento posun důrazu ve své práci vděčím donu Juanu Matusovi, Indiánovi z kmene Jaki ze severního Mexika, který mě později seznámil s donem Genarem Floresem, mazatéckým Indiánem ze středního Mexika. Oba důvěrně znali prastaré vědění, v dnešní době obecně známé pod pojmem čarodějství, které bývá považováno za primitivní formu vědeckého lékařství nebo psychologie, ale které je ve skutečnosti tradicí nesmírně ukázněných praktiků a nesmírně důmyslných praktik.

Přestože se tito dva muži stali mnohem více mými učiteli než informátory, i nadále jsem setrval u svého názoru, že mým úkolem je antropologický výzkum, byť nesoustavný. Celé roky jsem se pokoušel domýšlet kulturní matici jejich systému a vylepšovat taxonomii, klasifikační schéma i hypotézu o jeho původu a rozšíření. Ale vzhledem k tomu, že jeho neúprosné vnitřní síly vykolejily moje intelektuální snahy a učinily ze mě jeho účastníka, bylo všechno toto úsilí marné.

Pod vlivem těchto dvou silou nadaných mužů se moje práce proměnila ve vlastní životopis. Od okamžiku, kdy jsem se začal účastnit jejich poznání, jsem byl totiž nucen podávat zprávy o tom,

co se mnou děje. Tento životopis je však dost zvláštní, protože nevyprávím o svém každodenním životě průměrného člověka, ani o subjektivních stavech, které ve mně obvyčejný život vyvolává. Podávám zprávu o událostech, které se v mém životě odehrávají jako přímý důsledek skutečnosti, že jsem přijal cizí soubor vnitřně pro-pojených představ a postupů. Jinými slovy, systémem chápání světa, který jsem chtěl prozkoumat, mě pohltil. Abych mohl dál pokračovat ve svém bádání, musím za to denodenně odvádět mimořádnou daň. Platím svým životem člověka na tomto světě.

Vzhledem k těmto okolnostem mám nyní před sebou zvláštní úkol: musím vysvětlit, co vlastně dělám, co to je. Od svého výchozího bodu průměrného západního člověka a antropologa jsem se už dostal hodně daleko. Především musím znovu zdůraznit, že tato práce není fikce. To, co popisuji, se zdá neskutečné jen proto, že je nám to cizí.

Jak pronikám stále hlouběji do jemného pletiva čarodějství, to, co zpočátku vypadalo jako soubor primitivních představ a praktik, se ukazuje jako nesmírný a spleťtý svět. Abych se s tímto světem mohl důvěrně obeznámit a podávat o něm zprávu, musím si osvojit stále složitější a jemnější způsoby. To, co se mnou děje, už nejsem chopen dále předvídat a ani to není v souladu s tím, co jiní antropologové vědí o duchovních systémech mexických Indiánů. Ocitl jsem se tedy v obtížné situaci. Za těchto okolností mohu učinit jen jediné: to, co se mi přihodilo, vyjádřit tak, *jak se to stalo*. A o své poctivosti a dobré víře nemohu poskytnout jinou záruku než ujištění, že nevedu dvojitý život, protože jsem se ve svém každodenním bytí zcela odevzdal následování principů don Juanova systému.

Když mi don Juan Matus a don Genaro Flores, dva mexičtí indiánští čarodějové a moji učitelé, vložili svoje vědění ke své spokojenosti, rozloučili se a odešli. Pochopil jsem, že mým úkolem je, abych dál sám složil dohromady to, čemu jsem se od nich naučil.

Při plnění tohoto úkolu jsem se vrátil do Mexika a zjistil jsem, že don Juan s donem Genarem měli devět dalších čarodějských učedníků, pět žen a čtyři muže. Nejstarší žena se jmenovala Soledad. Po ní byla Maria Elena, přezdívaná „la Gorda“. Zbývající tři ženy, Lidia, Rosa a Josefina, byly mladší a dohromady byly nazývány „sestřičky“. Nejstarší ze čtyř mužů se jmenoval Eligio, za ním byl Benigno, pak Nestor a Pablito. Poslední tři jmenovaní byli blízcí donu Genarovi, a proto se jim říkalo „Genarové“.

Věděl jsem, že Nestor, Pablito a Eligio, který již nebyl mezi námi, jsou učedníci, avšak byl jsem veden k přesvědčení, že ony čtyři dívky jsou Pablitovy sestry a Soledad jejich matka. Za ta léta jsem Soledad trochu znal. Na znamení úcty jsem ji vždy oslovoval *doña* Soledad, protože byla zhruba stejně stará jako don Juan. Také Lidia s Rosou mi byly představeny již dříve, ale naše setkání byla příliš krátká a nahodilá, abych mohl poznat, kým ve skutečnosti jsou. La Gordu a Josefínu jsem znal pouze podle jména. S Benignem jsem se také setkal, ale vůbec jsem netušil, že je ve spojení s donem Juanem a donem Genarem.

Z důvodů, které jsem nedokázal pochopit, se zdálo, že všichni tak či onak čekají, až se vrátím do Mexika. Sdělili mi, že mám zaujmout místo dona Juana a být jejich vůdcem, jejich Naguaelem. Řekli mi, že don Juan s donem Genarem zmizeli z tváře této země, a stejně tak i Eligio. Jak ženy, tak muži byli přesvědčeni, že ti tři neumřeli, nýbrž že vstoupili do jiného světa, který se sice liší od světa našeho každodenního života, nicméně je stejně skutečný.

Od prvního setkání se mnou ženy vedly nelítostný boj, zejména pak doña Soledad. Staly se tak nástrojem, který ve mně vyvolával katarzi. Sřetenutí s nimi v mém životě způsobilo záhadné vření. Od chvíle, kdy jsem je potkal, nastaly drastické změny v mém myšlení a chápání. To všechno se však nedělo v rovině vědomí. Pokud vůbec něco, byl jsem po své první návštěvě ještě zmatenější než kdy jindy, a přece jsem uprostřed toho zmatku narazil na překvapivě pevný základ. Pod náporom našich srážek jsem v sobě objevil zdroje, o nichž jsem neměl ani potuchy.

La Gorda a tři sestřičky byly dokonalemi *snivci*. Ochotně mi ukazovaly hlavní body umění *snít* a předváděly, čeho již dosáhnou. Don Juan mi popisoval umění *snít* jako schopnost využívat obvyčejné sny a přetvářet je v *ovládané vědomí* působením zvláštní formy pozornosti, kterou s donem Genarem nazývali *druhá pozornost*.

Očekával jsem, že tři Genarové mě budou učit tomu, čeho sami dosáhli v další oblasti don Juanova a don Genarova učení, a sice v „umění *stopovat*“. Umění *stopovat* mi bylo předvedeno jako soubor praktik a postojů, které člověku umožňují co nejvíce vytěžít z každé myslitelné situace. Ale nic z toho, co mi tři Genarové řekli o *stopování*, nemělo vnitřní soudržnost ani sílu, jakou jsem očekával. Dospěl jsem tedy k závěru, že ti tři buď toto umění nepěstují doopravdy, nebo mi ho prostě nechtějí ukázat.

Se svým vypyptáváním jsem přestal jen proto, abych jim všem poskytl příležitost cítit se v mé přítomnosti uvolněně. Stalo se však, že všichni, muži i ženy, hned složili ruce do klína v přesvědčení, že když už se se jich dál nevyptávám, konečně jednám jako Nagual. A každý z nich ode mě vyžadoval vedení a radu.

Abych tomu mohl dostat, musel jsem úplně přehodnotit všechno, čemu mě don Juan a don Genaro naučili, a ponořit se do čarodějského umění ještě hlouběji.

ČÁST PRVNÍ

DRUHÉ JÁ

ZAMĚŘENÍ DRUHÉ POZORNOSTI

Když jsem dojel až na místo, kde bydlí la Gorda se sestřičkami, bylo již odpoledne. La Gorda byla sama. Seděla venku u dveří a zírala na daleké hory. Zarazila se, když mě uviděla. Pak mi vysvětlila, že byla úplně ponořena do vzpomínání. Na okamžik prý se jí zdálo, že si každou chvíli vybaví něco velmi mlhavého, co souvisí se mnou.

Večer po večeri jsme se posadili na podlahu v la Gordině pokoji. La Gorda, tři sestřičky a tři Genarové. Zeny si sedly spolu.

I když jsem s každým z nich strávil stejně dlouhou dobu, z nějakého důvodu jsem si vyčlenil la Gordu, již jsem věnoval veškerý svůj zájem. Ostatní jako by pro mě ani neexistovali. Uvažoval jsem, že to bude asi proto, že la Gorda mi připomíná dona Juana, zatímco ostatní ne. Byla v ní jakási lehkost, ale ani ne tak v jejích činech, jako spíš v tom, co jsem k ní cítil.

Chtěli vědět, co jsem dělal. Vyprávěl jsem jim, že jsem právě přijel z Tuly, z Hidalga, kde jsem navštívil několik archeologických nalezišť. Největší dojem na mě udělala řada obrovských kamenných postav ve tvaru sloupů, nazývaných „Atlantové“, které stály na plochém vrcholku pyramidy.

Každou z těchto takřka válcovitých postav, vysokých asi pět metrů a širokých zhruba jeden, tvoří čtyři oddělené kusy čediče, opracovaného do tvarů, které podle mínění archeologů nazývají toltécké bojovníky, nesoucí své válečnické náčiní. Sedm metrů za každou z těchto předních postav je na vrcholku pyramidy další řada čtyř hranatých sloupů, stejně vysokých i širokých jako předešlé, rovněž zhotovených ze čtyř oddělených kusů kamene.

Posvátnou bázeň, již budilo umístění Atlantů, ještě umocňovalo vyprávění mého kamaráda, který mě místem provázel. Prý mu správce vykopávek prozradil, že v noci slychá, jak Atlantové chodí, až se pod nimi země otrásá.

Vyzval jsem Genary, aby mi něco řekli k tomu, co mi kamarád vyprávěl. Předstírali, že se stydí, a pochechtávali se. Obrátil jsem se tedy k la Gordě, která seděla vedle mě, a zeptal se jí přímo, co si o tom myslí.

„Nikdy jsem ty postavy neviděla. Nikdy jsem v Tule nebyla. Už jen pomýšlení, že bych měla do toho města jít, mi nahání strach.“

„A proč tě to děsí, Gordo?“ zeptal jsem se jí.

„V Monte Albanu v Oaxace se mi něco přihodilo v rozvalinách,“ odpovíděla. „Toulávala jsem se po okolí u těch rozvalin, i když mi Nagual Juan Matus říkal, že tam nesmím nikdy vkročit. Nevím proč, ale já jsem to místo měla moc ráda. Když jsem byla v Oaxace, vždycky jsem tam zašla. Protože osamělou ženu pořád někdo obtěžuje, chodívala jsem tam většinou s Pablitem, který je velice odvážný. Ale jednou jsem tam byla s Nestorem a ten *uvídl* na zemi záři. Chvilí jsme tam kopali a našli jsme zvláštní kámen. Přesně mi zapadal do dlaně. Měl v sobě velmi pečlivě vyvrтанou díru. Chtěla jsem do ní strčit prst, ale Nestor mě zarazil. Ten kámen byl hladký a velice mi zahřival ruku. Nevěděl jsem, co s ním. Pak si ho dal Nestor do klobouku a nesl jsem ho, jako by to bylo živé zvíře.“

Všichni se rozesmáli. Zdálo se, že v tom, co mi la Gorda vypráví, je skryto něco legračního.

„A kam jste ho odnesli?“ zeptal jsem se.

„Přinesli jsme ho sem, do tohoto domu,“ odpověděla a tato věta u ostatních vyvolala nezadržitelný smích. Smíchem až kašlali a kuckali.

„Smějeme se la Gordě,“ vysvětloval mi Nestor. „Musíš pochopit, že je palčivá jako nikdo. Nagual jí přece říkal, aby si nezahrávala, ani s kameny, ani s kostmi. Vůbec s ničím, co najde zahrabané v zemi. Ale ona mu za zády pořád slídila a sbírala všechny možné krámy.“

Tenkrát v Oaxace trvala na tom, že tu zatracenou věc musíme odnést. Nastoupili jsme s tím do autobusu a vezli jsme to celou cestu až sem, do tohoto města, a potom rovnou do tohoto pokoje.“

„Nagual s Genarem zrovna tenkrát někam odjeli,“ řekla la Gorda. „Odvážila jsem se a strčila jsem do té díry prst. Došlo mi, že ten kámen byl osekán tak, aby se dal držet v ruce. A v tu chvíli jsem okamžitě pocítila, co cítil ten, kdo kámen držel. Byl to kámen síly. Moje nálada se změnila. Dostala jsem strach. Ve tmě začlo číhat cosi příšerného. Němělo to ani tvar ani barvu. Nedokázala jsem být

sama. Budila jsem se křikem a po několika dnech jsem už vůbec nemohla spát. Všichni se u mě střídali, aby se mnou stále někdo byl, ve dne v noci.“

„Když se vrátili Nagual a Genaro,“ pokračoval Nestor, „Nagual poslal mě s Genarem, abychom ten kámen uložili zpátky přesně tam, kde byl zakopán. Tři dny se Genaro lopotil, než to místo našel. Ale našel ho.“

„A co se potom stalo s tebou, Gordo?“ zeptal jsem se.

„Nagual mě přikryl zemí. Devět dní jsem ležela nahá v rakvi z hlíny.“

Vybuchla další salva smíchu.

„Nagual jí řekl, že z té rakve nesmí ven,“ vysvětloval mi Nestor. „Chudák Gorda musela v té rakvi i čůrat a kadit. Nagual jí strčil do krabice, kterou udělal z větvi a bláta. Na straně nechal jen malá dvířka na jídlo a vodu. Všechno ostatní bylo uzavřeno.“

„A proč ji zakryl hlínou?“ ptal jsem se.

„Tohle je jediný způsob, jak někoho ochránit,“ vysvětloval Nestor. „Musel jí dát pod zem, aby ji země uzdravila. Není lepšího léčitele než země. Nagual navíc musel odrazit cítění toho kamene, které se na la Gordu zaměřilo. Hlína působí jako clona, nic nepropustí ani sem, ani tam. Nagual věděl, že devět dní pod zemí nemůže la Gordě uškodit, ale naopak jedine prospět. A také že jí to prospělo.“

„A jaké to bylo být takhle pohřbená, Gordo?“ zeptal jsem se.

„Málem jsem se z toho zbláznila. Ale to jsem se jen oddávala své slabosti. Kdyby mě tam Nagual nestrčil, tak jsem umřela. Síla toho kamene na mě byla příliš velká. Jeho majitel býval velice mocným člověkem. Řekla bych, že měl ruku dvakrát tak velkou jako já. Držel se té skály, aby si zachránil život, ale nakonec ho někdo zabil. Jeho strach mi naháněl hrůzu. Cítila jsem, že po mně něco jde, že mě to chce sežrat. Tohle cítil ten člověk. Byl to člověk síly, ale někdo, kdo byl ještě silnější, ho nakonec dostal.“

Nagual říkal, že jakmile dostaneš nějaký předmět tohoto druhu, vždycky přivolá katastrofu, protože jeho síla vyzývá jiné podobné předměty a jeho držitel se tak stává buď pronásledovatelem nebo obětí. Nagual říkal, že přirozeností takových předmětů je být stále ve válce, protože se na ně zaměřuje ta část naší pozornosti, která je velice nebezpečná a bojovná.“

„La Gorda je moc lačná,“ řekl Pablito. „Představovala si, že kdyby

našla něco, co v sobě už má hodně síly, měla by vyhráno, protože dneska už nikoho nezajímá vyzývat sílu.“

La Gorda přikývla.

„Nevěděla jsem, že kromě síly, kterou tyhle předměty mají, můžeš sebrat i jiné věci. Když jsem poprvé do té díry strčila prst a ten kámen držela v ruce, začala se mi chvět celá paže. Vážně jsem měla pocit, že jsem silná a velická. Dovedu leccos utajit, a tak nikdo nepoznal, že mám v ruce kámen. Skutečný horor nastal, až když jsem ho takhle držela několik dnů. Cítila jsem, jak někdo pronásleduje toho, komu ten kámen patřival. Cítila jsem jeho hrůzu. Býval to nepochybně velice mocný čaroděj. Ten, kdo ho pronásledoval, ho nechtěl jen tak zabít, nýbrž ho chtěl sníst. To mě opravdu vyděsilo. Měla jsem ten kámen pustit, ale to, co jsem pocítovala, bylo tak nové, že jsem ten kámen pořád svírala v ruce jako zatracený blázen. A když jsem ho konečně zahodila, bylo už pozdě. Něco se ve mně zachytilo. Viděla jsem, jak po mně jdou. Ti lidé měli na sobě podivné oblečení. Cítila jsem, jak mě koušou, jak mi trhají maso z nohou ostrými noži a zuby. Byla jsem jako zběsilá!“

„A jak tyhle vidiny vysvětloval don Juan?“ zeptal jsem se jí.

„Říkal, že už nemá čím se bránit,“ odpověděl Nestor. „A proto také mohla převzít zaměření toho člověka, jeho druhou pozornost, která se vřela do kamene. Toho kamene se držel, když ho zabíjeli, aby sebral všechnu svou koncentraci. Nagual říkal, že jeho síla přešla z těla do kamene. Ten člověk prý věděl, co dělá. Nechtěl, aby jeho nepřátelé měli prospěch z toho, že ho snědí. Nagual tvrdil, že ti, kdo ho zabíjeli, to věděli také, a proto ho jedli zaživa, aby získali všechnu sílu, která mu ještě zbyla. Ten kámen pak nepochybně zakopali, aby se vyhnuli potížím. A my jsme ho pak s la Gordou našli a vykopali jako dva idioti.“

La Gorda několikrát přikývla. Tvářila se přitom velmi vážně.

„Nagual mi říkal, že druhá pozornost je ta nejneltostnější věc, jaká vůbec existuje,“ dodala. „Jestliže se zaměří na předměty, pak není nic hroznějšího.“

„Hrozně je to, jen když na nich lpíme,“ opravil ji Nestor. „Ten, kdo kámen vlastnil, lpěl na životě a na své síle, a proto byl tak vyděšen, když cítil, že mu tělo požírají. Nagual říkal, že kdyby se byl pustil své chtivosti a odevzdal se smrti, ať už jakékoli, nebyl by v něm vůbec žádný strach.“

Rozhovor vázl. Ptal jsem se i ostatních, jestli nechtějí něco říci.

Sestřičky mě nasupené provrtávaly pohledem. Benigno se pochechtával a zakrýval si hlavu kloboukem.

„Já s Pablitem jsme byli v pyramidách v Tule,“ řekl nakonec. „Byli jsme ve všech pyramidách, co jich je v Mexiku. Nám se líbí.“

„A proč jste byli ve všech?“ zeptal jsem se ho.

„Ani nevím, proč jsme tam vlastně byli. Třeba taky proto, že nám Nagual Juan Matus říkal, abychom tam nechodili.“

„A co ty, Pablito?“ zeptal jsem se.

„Já jsem se tam chodil učit,“ odsekl Pablito nedůtklivě a zasmál se. „Kdysi jsem v Tule bydlel. Znáš ty pyramidy jako staré boty. Nagual mi říkal, že tam také bydlel. Věděl o těch pyramidách všechno. Vždyť byl sám Toltekem.“

Teprve teď jsem si uvědomil, že do archeologické lokality v Tule mě zavedlo něco víc než pouhá zvědavost. Hlavním důvodem, proč jsem přijal kamarádovo pozvání, byla skutečnost, že mi la Gorda i ostatní při první návštěvě řekli něco, o čem se mi don Juan nikdy nezmínil. Považoval se prý za potomka toltécké kultury. Tula bývala prastarým epicentrem toltécké říše.

„A co si myslíš o tom, že se tam v noci procházejí Atlantové?“ zeptal jsem se Pablita.

„Samozřejmě, že v noci chodí. Tohle tam je odjakživa. Nikdo neví, kdo ty pyramidy postavil. Nagual Juan Matus mi sám říkal, že Španělé zdaleka nebyli první, kdo je objevil. Nagual říkal, že před nimi už tam byli jiní. A bůhví kolik jich bylo.“

„A co myslíš, že znamenají ty kamenné postavy?“ vyzvídal jsem.

„Nejsou to muži, ale ženy. Pyramida představuje střed řádu a stability a ty postavy jsou jeho čtyři rohy. Jsou to čtyři větry, čtyři světové strany. Jsou základem, podstatou té pyramidy. Musí to být ženy, třeba mužatky, jestli jim tak chceš říkat. Sám přece víš, že my muži takový žár nemáme. My dobře spojujeme, jsme pojítka, které drží věci pohromadě, ale to je všechno. Nagual Juan Matus říkal, že tajemství pyramidy je v její struktuře. Čtyři rohy byly vyneseny na vrcholek. Pyramida sama, to je muž, kterého podpirají jeho čtyři bojovnice, je to muž, jenž vynesl ty, jež ho podporují, na nejvyšší místo. Rozumíš mi?“

Nejspíš jsem se tvářil zmateně. Pablito se zasmál. Byl to zdvořilý smích.

„Ne, Pablito, nerozumím ti. Ale to proto, že mi o tom don Juan

nikdy nic neřekl. Tohle téma je pro mě úplná novinka. Prosím tě, řekni mi o tom všechno, co víš.“

„Atlantové jsou *nagual*, jsou to *snivci*. Představují řád druhé pozornosti, který se tu ukazuje. Proto jsou tak děsiví a záhadní. Jsou to bytosti války, ale ne zkázy.“

Druhá řada sloupů, těch hranatých, zase představuje řád první pozornosti, *tonalu*. To jsou *stopaři*. Proto jsou také celí pokrytí nápisy. Ti jsou velice mírumilovní a moudří, pravý opak přední řady.“

Pablito se odmlčel a podíval se na mě takřka vzdorovitě, ale potom se usmál.

Čekal jsem, že mi ještě něco vysvětlí k tomu, co mi právě řekl, ale on stále mlčel, jako kdyby čekal na moje komentáře.

Řekl jsem mu, že pro mě to je velická záhada a vyzval jsem ho, aby mi ještě něco pověděl. Zdálo se, že se nemůže odhodlat. Chvilí na mě upřeně hleděl a potom se zhluboka nadechl. Ještě ani nezačal mluvit, když se ozvaly hlasité protesty ostatních.

„Nagual už nám to všem vysvětlil,“ prohlásila netrpělivě la Gorda. „Tak proč by to měl opakovat?“

Snažil jsem se, aby pochopili, že opravdu nemám nejmenší ponětí, o čem to Pablito mluví. Přemlouval jsem ho, aby s výkladem pokračoval. Vzedmula se další vlna hlasů, které mluvily všechny najednou. Soudě podle toho, jak nasupeně na mě sestříčky hleděly, bylo zřejmé, že začínají být velice rozžlobené, zejména Lidia.

„My o těch ženách neradi mluvíme“ řekla mi smířlivě la Gorda. „Už jenom pomýšlení na ženy z pyramidy nás rozruší.“

„Lidi, co to s vámi je?“ podivil jsem se. „Proč se takhle chováte?“ „Nevíme,“ odpověděla la Gorda. „Je to prostě jen pocit, který máme všichni. Velmi znepokojivý pocit. Ještě před chvílí nám bylo dobře, než ses začal na ty ženy vyptávat.“

La Gordina slova jako by zatroubila na poplach. Všichni se zvedli. Mluvili hlasitě a výhružně proti mně vykročili.

Trvalo mi dlouho, než jsem je uklidnil a přiměl, aby se zase posadili. Sestříčky byly velice rozčilené a jejich rozpoložení jako by ovlivnilo i la Gordu. Tři muži projevovali větší sebeovládání. Obrátil jsem se na Nestora a bez obalu jsem ho vyzval, aby mi vysvětlil, co ty ženy tak rozrušilo. Bylo nabíledni, že nevědomky dělám něco, co jim jde na nervy.

„Já opravdu nevím, co to je,“ řekl Nestor. „Jsem si jist, že nikdo

z nás neví, co se s námi děje. Víme jen, že je nám hrozně smutno a že jsme velice rozčilení.“

„A je to proto, že se bavíme o těch pyramidách?“ zeptal jsem se.

„Uřčitě,“ zamračil se. „Já sám jsem vůbec nevěděl, že ty postavy jsou ženy.“

„Ale samozřejmě, žes to věděl, ty pitomče,“ vyjela Lidia.

Zdálo se, že její výpad Nestora zaplašil. Stáhl se a krotce se na mě usmál.

„Možná,“ připustil. „Proděláváme teď těžké životní období. Nikdo z nás už neví nic najisto. Od té doby, co jsi nám vstoupil do života, neznáme ani sami sebe.“

Zavládla velmi tísnivá nálada. Trval jsem na tom, že jediný způsob, jak ji rozptýlit, je pohovořit si o těch záhadných sloupech na pyramidách.

Ženy protestovaly, celé rozohněné. Muži zůstávali potichu. Měl jsem pocit, že v zásadě s ženami souhlasí, ale ve skrytu že si o tomto tématu chtějí popovídat stejně jako já.

„A řekl ti don Juan ještě něco dalšího o těch pyramidách, Pablito?“ zeptal jsem se.

Měl jsem v úmyslu směr rozhovoru trochu odvést od Atlantů, ale přesto u tohoto tématu zůstat.

„Říkal, že jedna pyramida tam v Tule je vůdcem,“ odpověděl dychtivě Pablito.

Z tónu jeho hlasu jsem usoudil, že o tom opravdu chce hovořit. A pozornost, jakou projevovali i ostatní učedníci, mě přesvědčila, že si tajně všichni přejí vyměnit názory na toto téma.

„Nagual říkal, že byla průvodcem ke druhé pozornosti,“ pokračoval Pablito. „Ale byla vyplněna a všechno bylo zničeno. Některé z pyramid jsou prý obrovská *nedělání*. Nebyly určeny k přebývání. Byla to místa, kde bojovníci prováděli svoje *snění* a kde si cvičili druhou pozornost. Všechno, co dělali, je zaznamenáno v kresbách a postavách, které jsou na zdech.“

Potom nejspíš nastoupil jiný typ bojovníků, takoví bojovníci, kteří nesouhlasili s tím, co prováděli čarodějové této pyramidy se svou druhou pozorností, a ti pyramidu zničili a s ní všechno, co v ní bylo.

Nagual byl přesvědčen, že tyto noví bojovníci byli určitě bojovníci třetí pozornosti, tak jako on sám. Tito bojovníci byli znechuceni zlem a špatností zaměření druhé pozornosti. Čarodějové pyramid byli

příliš zaneprázdnění zaměřováním pozornosti, a tak si neuvědomovali, co se děje. A když jim to došlo, bylo už příliš pozdě.“

Všichni Pablitovi naslouchali. Každého, kdo byl v pokoji, mne nevýjímaje, fascinovalo, co říká. Tomu, co nám vykládal, jsem rozuměl, protože tohle mi don Juan vysvětlil.

Don Juan říkal, že celek naší bytosti se skládá ze dvou vnímavelných částí. První je naše dobře známé fyzické tělo, které můžeme vnímat všichni, a druhou je světelné tělo. To je jako kukla nebo obal a vnímají je pouze vidoucí. Tento obal způsobuje, že vypadáme jako obrovské světelné vejce. Jedním z nejdůležitějších cílů čarodějství podle dona Juana je dosáhnout světelného vejce. Tento cíl lze splnit důmyslným uplatňováním *snění* a přísným a systematickým úsilím, které nazývá *nedělání*. *Nedělání* definoval jako neznámý skutek, v němž je zapojena celá naše bytost, která byla přinucena uvědomovat si svou světelnou část.

Aby tyto pojmy vysvětlil, rozdělil don Juan naše vědomí na tři nestejně velké části. Nejmenší část pak nazval první pozorností a řekl, že to je vědomí, které si každý normální člověk rozvinul, aby mohl jednat v každodenním světě. Toto vědomí zahrnuje i uvědomování si fyzického těla. Druhou velkou část nazval druhou pozorností a popisoval ji jako uvědomování si, které potřebujeme, abychom mohli vnímat svůj světelný obal a jednat jako světelné bytosti. Během našeho života se druhá pozornost drží v pozadí, pokud není přivolána do popředí záměrným výcvikem nebo traumatem z nějaké nehody. Tato pozornost se týká vědomí světelného těla. A poslední část, která je i největší, nazval třetí pozorností. To je nezměrné vědomí, které zahrnuje nedefinovatelné aspekty vědomí fyzického a světelného těla.

Zeptal jsem se ho, jestli on sám někdy prožil třetí pozornost. Odpověděl mi, že stojí na jejím pokraji a že pokud do ní někdy vstoupí úplně, okamžitě to poznám, protože se celý stane tím, čím ve skutečnosti je, tedy vzplanutím energie. A dodal, že bojštěm bojovníků je druhá pozornost, jež je cosi jako cvičiště pro dosažení třetí pozornosti. Je to stav, k němuž je dosti těžké dospět, ale jakmile se k němu jednou dospěje, stává se velice plodným.

„Pyramidy jsou škodlivé,“ pokračoval Pablito. „Zejména škodí čarodějům, kteří jsou bez ochrany, jako třeba my. A ještě horší jsou pro bojovníky, kteří nemají formu, jako je la Gorda. Nagual říkal, že není nic nebezpečnějšího, než špatné zaměření druhé pozornosti.“

Jestliže se bojovníci naučí zaměřovat se na slabou stránku druhé pozornosti, nic se jim nemůže postavit do cesty. Stanou se z nich lovci lidí a jsou jako upíři. Nejsou už třeba ani naživu, a přece mohou číhat na svou kořist v čase, jako kdyby byli teď a tady, protože kořist je přesně to, čím se stáváme, jakmile vkročíme do jedné z těch pyramid. Nagual je nazýval pastmi druhé pozornosti.“

„A co přesně říkal, že se stane?“ zeptala se la Gorda.

„Nagual říkal, že možná vydržíme jednu návštěvu do pyramid,“ vysvětloval Pablito. „Při druhé návštěvě pocítíme zvláštní smutek. Bude třeba jako studený větrík, po němž budeme ochabli a unavení, a únava se brzy promění ve smůlu. Zakrátko se z nás stanou smolaři a potrefí nás všechno možné. Nagual říkal, že naše vlastní smolné okamžiky vlastně zavinila naše svěhlaovost, s níž jsme chodili do těch rozvalin i přes jeho varování.“

Nikdy se například nestalo, že by Eligio Naguala neposlechl. Ani za nic bys ho tam nenachytil. A tady tenhle Nagual taky poslouchal. A tak měli vždycky štěstí, zatímco nám ostatním se lepší smůla na paty, zejména la Gordě a mně. Copak nás dokonce nepokousal stejný pes? A ty trámy na střeše v kuchyni, dvakrát shnily a spadly na nás.“

„Nagual mi to nikdy nevyšvětlil,“ řekla la Gorda.

„Ale samozřejmě, že vysvětlil,“ trval na svém Pablito.

„Kdybych věděla, jak je to zlé, tak jsem nikdy do těch zatracených míst nevkročila,“ protestovala la Gorda.

„Nagual nám všem říkal jedno a totéž,“ prohlásil Nestor. „Problém ovšem je, že nikdo z nás neposlouchal pozorně, ani jeden. Nebo jsme mu spíš každý naslouchali po svém a slyšeli jen to, co jsme slyšet chtěli.“

Nagual říkal, že zaměření druhé pozornosti má dvojí tvář. Ta první a nejsnazší je zlá. Ta nastane tehdy, když *snivci* používají *snění* k zaměření své druhé pozornosti na světské věci, jako jsou peníze nebo moc nad lidmi. Avšak dosáhnout té druhé tváře je nesmírně těžké. Stává se to tehdy, když *snivci* zaměří svou druhou pozornost na věci, které nejsou v tomto světě ani z tohoto světa, jako je například cesta do neznáma. Aby bojovníci této tváře dosáhli, potřebují nekonečnou bezchybnost.“

Rekl jsem jim, že podle mého don Juan určitě některé věci odhalil jen někomu z nás, a jiné zas druhému, jak bylo zapotřebí. Já si například vůbec nevybavuji, že by se mnou někdy mluvil o zlé tváři

druhé pozornosti. Potom jsem jim pověděl, co mi don Juan obecně říkal v souvislosti se zaměřením pozornosti.

Zdůrazňoval mi, že všechny archeologické rozvaliny v Mexiku, a zejména pyramidy, jsou pro moderního člověka škodlivé. Pyramidy jsou projevem cizího myšlení a jednání. Všechno, co na nich je, každý vzor, je prý záměrně úsilí zaznamenat ty stránky pozornosti, které jsou nám absolutně cizí. Podle dona Juana však v sobě nebezpečné prvky nemají pouze zbytky zašlých civilizací. Škodlivý potenciál má všechno, co se stane předmětem utkvělého zájmu.

Jednou jsme si to podrobně probrali. Ta diskuse vznikla vlastně jako reakce na několik poznámek, které jsem utrousil. Uvažoval jsem tehdy, kam bych si mohl bezpečně ukládat zápisky z terénu. Střežil jsem si je velice majetnický a byl jsem úplně posedlý starostí o jejich bezpečí.

„Co mám dělat?“ ptal jsem se dona Juana.

„Genaro ti přece už jednou nabídl řešení,“ odpověděl. „Ty sis myslel jako vždycky, že jenom žertuje. Ale on nikdy nežertuje. Říkal ti, že bys měl psát špičkou prstu, a ne tužkou. Tys ho v tom nebral moc vážně, protože si nedovedeš představit, že *nedělání* poznámek je přesně tohle.“

Přel jsem se, že to, co navrhol, byl určitě vtip. Chápal jsem sám sebe jako vědce, který se zabývá společenskými vědami a který si musí zaznamenat všechno, co se říká a dělá, aby pak mohl vyvodit ověřitelné závěry. Ale podle dona Juana jedno s druhým vůbec nesouvisí. Být vážným studentem prý nemá nic společného s psaním poznámek. Já osobně jsem však neviděl jiné řešení a don Genarovo doporučení mi připadalo jako legrace, a nikoli skutečná možnost.

Don Juan však svoje tvrzení rozvíjel dál. Zapisování je prý způsob, jak se první pozornost zapojuje do úkolu zapamatovat si, a já prý si dělám poznámky proto, abych si pamatoval, co se říká a dělá. To, co mi doporučil don Genaro, však nebyl žert, protože kdybych na kus papíru psal špičkou prstu, *nedělání* poznámek by přinutilo mou druhou pozornost, aby se zaměřila na zapamatování, a já bych přestal hromadit hory papíru. Don Juan měl za to, že konečný výsledek by byl mnohem přesnější a silnější než zapisování poznámek. Pokud prý je mu známo, nikdy se to ještě nestalo, nicméně tento princip je zdravý.

Naléhal na mě, abych to na chvíli zkusil. To mě velice rozrušilo. Zapisování poznámek mi nesloužilo pouze jako mnemotechnická

pomůcka, ale také mě uklidňovalo. Bylo mou nejspolehlivější berličkou. Hromadit archy papíru mi dodávalo pocit smysluplnosti a rovnováhy.

„Když ti dělá starosti, jak máš naložit se svými papíry,“ vysvětloval don Juan, „tak na ně zaměřuješ velice nebezpečnou část svého já. Tuhle nebezpečnou stránku, tuhle fixaci, máme všichni. Čím jsme silnější, tím je zákeřnější. Proto se bojovníkům doporučuje nemít žádné hmotné věci, na něž by se mohla fixovat jejich síla. Ta se potom zaměřuje na ducha, na skutečný let do neznáma, a nikoli na obyčejné ochranné obaly. V tvém případě jsou ochranným štítem právě tvoje zápisky. Nenechaj tě žít v klidu.“

Měl jsem vážně pocit, že od svých zápisků se za nic na světě nesmím odloučit. Místo pravého *nedělání* pro mě tehdy don Juan vymyslel úkol. Člověk s tak vlastnickými nároky jako já se prý od svých zápisků nejlépe osvobodí, když je odhalí, když je přestane skrývat, když napíše knihu. Tehdy jsem to považoval za ještě větší žert než radu, abych si psal poznámky špičkou prstu.

„Tvoje nutkání věci vlastnit a lpět na nich není nic zvláštního,“ poznamenal don Juan. „Každý, kdo se chce vydat po stezce bojovníka, kdo chce jít cestou čarodějů, se však musí zbavit tohoto zaměření.“

Můj dobrodinec mi vyprávěl, že bojovníci kdysi mívali hmotné předměty, do nichž vkládali svou posedlost. A tak vznikly dohady, čím předmět je silnější nebo ze všech nejsilnější. Na světě jsou dosud zbytky takových předmětů a to jsou pozůstatky tohoto závodu o sílu. Nikdo nedokáže říct, jakou fixaci ty předměty musely dostat. Lidé nekonečně silnější, než jsi ty, do nich uložili všechny podoby své pozornosti. Ty do svých zápisků teprve začínáš přelévát svoje malinké obavy, a to ses ještě vůbec nedostal do jiných rovin pozornosti. Jen si pomysli, jak hrozné by bylo, kdyby ses ocitl na konci své stezky bojovníka a na zádech si nesl svoje stohy zápisků. Ty poznámky by tou dobou už byly živé, zejména pokud se naučíš psát prstem, a ty bys pořád musel vršit hory papíru. Za takových okolností by mě vůbec nepřekvapilo, kdyby někdo viděl ty tvoje svazky přecházet sem a tam.“

„Pro mě je snadné pochopit, proč Nagual Juan Matus nechtěl, abychom měli nějaký majetek,“ řekl Nestor, když jsem domluvil. „Všichni jsme *snivci*. A on nechtěl, abychom své *snivové tělo* zaměřovali na slabou tvář druhé pozornosti.“

Tenkrát jsem však jeho taktice nerozuměl. Litoval jsem, když mě přinutil, abych se zbavil všeho, co mám. Myslel jsem si, že je ke mně nespravedlivý. Domníval jsem se, že nejspíš chce, aby mi Pablito s Benigno nic nezavíděli, protože oni neměli nic. Ve srovnání s nimi jsem byl zámožný. V té době jsem neměl ani potuchy, že mi tím chrání *snové tělo*."

Don Juan mi popisoval *snění* různě. Dnes se mi zdá, že právě ten nejméně srozumitelný popis je vystihuje nejlépe. Don Juan říkal, že *snění* je vlastně *nedělní* spánku. A jako takové umožňuje těm, kdo je provádějí, využívat tu část života, kterou normálně stráví spaním. Je to, jako kdyby *snící* přestali spát, a přece z toho nebyli nemocní. *Snícíům* spánek nechybí, ale vlivem *snění* se jakoby zvětšuje čas jejich bdění, protože používají ono údajné tělo navíc, neboli *snové tělo, tělo snění*.

Don Juan mi vysvětloval, že *snové tělo* se také někdy nazývá „dvojník“ nebo „ten druhý“, protože je dokonalou replikou *snovcovy* těla. Je to energie, která je vlastní světelné bytosti, energie jako bělavá emance podobná fantomu, kterou promítá zaměření druhé pozornosti do trojrozměrné podoby těla. Podle don Juanova výkladu *snové tělo* není žádný duch ani strašidlo, nýbrž je stejně skutečné jako všechno, s čím na světě zacházíme. Druhá pozornost je prý nutně puze na tom, aby se zaměřovala na celou bytost jako na energetické pole a tuto energii přetvářela v cokoli, co se hodí. Nejjednodušší je samozřejmě podoba fyzického těla, s nímž jsme již důkladně a důvěrně obeznámeni z každodenního života a z používání první pozornosti. To, co přivádí a směřuje energii celé naší bytosti tak, aby vytvářela všechno, co je v rámci daných možností, je známo jako *vůle*. Don Juan mi nedokázal říci, jaké jsou meze oněch daných možností, snad jen, že v rovině světelných bytostí je rozsah těchto možností tak obrovský, že by bylo zcela marné snažit se vymezovat jejich meze, a tak se vlastně energie světelných bytostí dá *vůlí* přetvořit v cokoli.

„Nagual říkal, že *snové tělo* se zapojí a připoutá ke všemu,“ řekl Benigno. „To nedává smysl. Říkal mi, že muži jsou slabší než ženy, protože *snové tělo* mužů má větší vlastnické nároky.“

Sestřičky unisono přikývly na souhlas. La Gorda se na mě podívala a usmála se: „Nagual mi říkal, že pokud jde o vlastnění, tak jsi král. Genaro jednou prohlásil, že než spláchněš, loučíš se i se svými bobky.“

Sestřičky se válely smíchem. Genarové se očividně snažili ovládat. Nestor, jenž seděl vedle mě, mne poplácal po koleni.

„Nagual s Genarem nám o tobě vyprávěli senzační věci. Léta nás bavili historkami o podivném chlápčovi, kterého prý znají. Dneska už víme, žeš to byl ty.“

Pocítil jsem přival trapných rozpaků. Bylo mi, jako kdyby mě don Juan s donem Genarem zradili, jako by se mi před svými učedníky posmívali. Zmocnila se mě seblítost. Začal jsem si stěžovat. Prohlásil jsem nahlas, že jsou proti mně zaujati a že jsou navedeni, aby mě pokládali za blázna.

„To není pravda,“ hájil se Benigno. „My jsme strašně rádi, že jsi s námi.“

„Vážně?“ vyštěkla Lidia.

Všichni se zapletli do prudkého sporu. Muži stáli proti ženám. La Gorda se nepřidala na žádnou stranu. Zůstala vedle mě sedět, zatímco ostatní vstali a křičeli.

„Procházíme teď velmi obtížným obdobím,“ řekla mi la Gorda tiše. „Hodně *sníme*, a přece to nestačí k tomu, co potřebujeme.“

„A co potřebujete, Gordo?“

„Nevím,“ odpověděla. „Doufali jsme, že nám to řekneš ty.“

Sestřičky i Genarové si opět sedli, aby slyšeli, co mi la Gorda říká.

„Potřebujeme vůdce,“ pokračovala. „Ty jsi Nagual, ale nejsi vůdce.“

„Chvíli to trvá, než se někdo stane dokonalým Naguaelem,“ poznamenal Pablito. „Nagual Juan Matus mi říkal, že on sám býval v mládí mizera, dokud ho něco nevytřásl z té jeho samolibosti.“

„Tomu nevěřím,“ křičela Lidia. „Mně nikdy nic takového neřekl.“

„Říkal, že býval velký hajzl,“ dodala la Gorda tiše.

„Mně Nagual řekl, že byl v mládí smolař, zrovna tak jako já,“ prohlásil Pablito. „Jeho dobrodinec ho prý také varoval, aby nikdy ani nevkročil do těch pyramid, a právě proto se tam skoro zabydlel, dokud ho odtamtud nevyhnala smečka fantomů.“

Tuhle příhodu zřejmě nikdo jiný neznal. Všichni napjali uši.

„Úplně jsem na to zapomněl,“ vysvětloval Pablito, „až teprve teď se mi to připomnělo. Bylo to přesně tak jako s la Gordou. Sotva se Nagual konečně stal bojovníkem bez formy, hned druhý den po něm vyjely zlé fixace oněch bojovníků, kteří prováděli *snění* a další *nedělní* v pyramidách. Našli ho, když pracoval na poli. Viděl prý, jak ze

sypké hlíny v čerstvé brázdě vyčuhuje ruka a chce ho chytit za nohavici. Pomyslel si, že to asi bude některý z jeho druhů, který tam je nešťastnou náhodou zasypan. Pokusil se ho tedy vykopat. Potom si uvědomil, že kope do hliněné rakve. Byl v ní pochován nějaký muž. Prý byl velice hubený a tmavý a neměl vlasy. Nagual se pak zběsile pokoušel tu hliněnou rakve vyspravit. Nechtěl, aby to viděli ostatní rolníci, kteří tam pracovali, a také nechtěl ublížit tomu člověku tím, že by ho vykopal proti jeho vůli. Lopotil se s tím ze všech sil a ani si nevšiml, že se kolem něj ostatní seběhli. To už se hliněná rakve rozsykala a ten tmavý člověk, celý nahý, ležel roztažený na zemi. Nagual se ho pokusil zvednout a požádal ostatní, aby mu pomohli, ale ti se mu jen smáli. Mysleli si, že je opilý, že je v deliriu, protože na poli nebyl žádný člověk ani rakev, nic takového.

Nagual říkal, že to s ním otrásl, ale prý si netroufal říct to svému dobrodinci. Ale na tom už nezáleželo, protože za ním v noci přiletlo celé hejno fantomů. Někdo zaklepal na dveře. Když otevřel, vtrhla dovnitř banda nahých mužů s planoucím žlutým očima. Srazili ho na podlahu a navršili se na něj. Byli by mu rozdrtili všechny kosti v těle, kdyby jeho dobrodinec okamžitě nezasáhl. *Viděl ty fantomy, a tak odtáhl Naguala do bezpečí, do jámy v zemi, kterou měl vždycky velmi vhodně připravenou vzadu v domě, a Naguala tam zakryl zemi, zatímco strašidla po celou tu dobu dřepěla kolem a čekala na svou příležitost.*

Nagual říkal, že z toho byl tak vyděšený, že každý večer dobrovolně zalézal do své hliněné rakve a spal v ní ještě dlouho po té, co přízraky zmizely.“

Pablito se odmíchl. Všichni se zřejmě chystali k odchodu. Vrtěli se a měnili polohu, jako kdyby je sedět unavovalo.

Pověděl jsem jim, že mě velice znepokojila vlastní reakce, když jsem slyšel, jak můj kamarád vypráví, že Atlantové v noci obcházejí pyramidy v Tule. Do té doby jsem si vůbec neuvědomoval, do jaké hloubky jsem přijal to, co mě učil don Juan s donem Genarem. Pochopil jsem, že jsem úplně upustil od veškerého úsudku, ačkoli mi bylo v duchu jasné, že při rozumném uvažování nelze připustit možnost, že by tyhle obrovité kamenné postavy mohly chodit. Moje reakce mě naprosto překvapila.

Rozsáhl jsem jim vysvětloval, že představa Atlantů chodících v noci je jasným příkladem fixace druhé pozornosti. K tomuto závěru jsem dospěl na základě těchto předpokladů: Za prvé, nejsme

pouze to, o čem nás přesvědčuje náš zdravý rozum. Ve skutečnosti jsme světelné bytosti, které si mohou uvědomovat svou světelnost. Za druhé, jakožto světelné bytosti, které si uvědomují svou světelnost, jsme schopni odhalovat jednotlivé podoby svého uvědomování, neboli své pozornosti, jak to nazýval don Juan. Za třetí, toto odhalování lze provádět záměrným usilováním, tak jak se snažíme my, ale také náhodně, například při tělesném traumatu. Za čtvrté, v jistých dobách čarodějové ukládali různé podoby své pozornosti do hmotných předmětů. A za páté, Atlantové, soudě podle jejich umístění, které budí posvátnou bázeň, nepochybně byli takovými předměty k zaměření pozornosti čarodějů z jiných dob.

Řekl jsem, že správce, který tu informaci předal mému známému, a zcela nepochybně odhalil další podobu své pozornosti, a možná se nevědomky stal, byť třeba jen na okamžik, receptorem promítané druhé pozornosti starověkých čarodějů. Vůbec se mi nezdálo zvlášť přitažlivé za vlasy, že si možná fixaci oněch čarodějů vizualizoval.

Pokud tedy ti čarodějové patřili k tradici dona Juana a dona Genara, pak museli své umění provádět bezchybně, a v takovém případě by nemělo mezi to, co by mohli dokázat zaměřením své druhé pozornosti. A kdyby bylo jejich záměrem, aby Atlantové v noci chodili, pak by Atlantové v noci chodili.

Když jsem mluvil, sestřičky se velice rozložily a začaly se na mě rozčilovat. A když jsem domluvil, Lidia mě obvinila, že pořád jen mluvím a mluvím a nic jiného nedělám. Pak se zvedly a odešly, ani se nerozloučily. Muži šli za nimi, ale ve dveřích se zastavili a podali mi ruku. V pokoji se mnou zůstala jen la Gorda.

„S těmi ženami něco strašně nehraje,“ řekl jsem.

„Ale kdepak. Jenom je unavují řeči,“ vysvětlila la Gorda. „Očekávají od tebe nějaké činy.“

„A jakto, že Genarové z mluvení unavení nejsou?“ podivil jsem se. „Protože jsou mnohem hloupější než ty holky,“ odvětila suše.

„A co ty, Gordo? Taky jsi unavená z řeči?“

„Já nevím,“ řekla vážně. „Když jsem s tebou, tak unavená nejsem, ale když jsem se sestřičkami, tak jsem k smrti unavená stejně jako ony.“

Během dalších dní, které jsem u nich strávil, se nic nedělo. Bylo očividné, že sestřičky jsou vůči mně zcela nepřátelské. Genarové mě ledabyle tolerovali. Zdálo se, že jedině la Gorda je se mnou spojena. Začal jsem si říkat, proč to asi je. Než jsem odjel do Los Angeles, zeptal jsem se jí na to.

„Nevím, jak je to možné, ale já jsem na tebe zvyklá,“ odpověděla. „Je to, jako kdybychom my dva byli spolu, a sestřičky a Genarové byli v jiném světě.“

2

SPOLEČNÉ VIDĚNÍ

Po návratu do Los Angeles jsem se několik týdnů necítil ve své kůži. Jsem fyzicky vyčerpaný, říkal jsem si, a proto se mi motá hlava a nemůžu popadnout dech. Ale došlo to tak daleko, že jsem se jednou v noci probudil zděšený, protože jsem nemohl dýchat. Zašel jsem k lékaři. Moje potíže označil za hyperventilaci, nadměrné oxidování, způsobené napětím. Předepsal mi uklidňující prostředky a doporučil dýchat do papírového pytlíku, kdyby se záchvat ještě opakoval.

Rozhodl jsem se, že se vrátím do Mexika a vyhledám la Gordu, aby mi poradila. Když jsem jí vylíčil, jakou diagnózu doktor stanovil, s klídem mě ujistila, že nejde o žádnou nemoc, že už konečně ztrácím ochranné obaly a právě prodělávám „ztrátu lidské formy“. Vstupuji pryč do nového stavu, kdy budu oddělen od lidských záležitostí.

„Neper se s tím,“ radila mi. „Naše přirozená reakce je bojovat proti tomu, a když se tomu bráníme, zaženeme to. Přestaň se bát a pozoruj, jak krok za krokem ztrácíš lidskou formu.“

A pak dodala, že v jejím případě začalo rozpadání lidské formy v lůně. Projevovalo se krutou bolestí a nesmírným tlakem, který se pomalu posouval dvěma směry, dolů do nohou a nahoru do hrdla. Řekla mi také, že účinky jsou cítit okamžitě.

Chtěl jsem si zaznamenat všechny jemné odstíny svého vstupu do tohoto nového stavu. Chystal jsem se, že si budu podrobně zapisovat všechno, co se bude dít, ale k mému obrovskému zklamání se nedělo nic. Po několika dnech marného očekávání jsem to vzdal. Zavrhl jsem la Gordino vysvětlení a usoudil, že správnou diagnózu mého stavu přece jen určil doktor. Bylo to zcela pochopitelné. Nesl jsem odpovědnost, z níž vyplývalo nesnesitelné napětí. Přijal jsem

roli vůdce, která mi podle ostatních učedníků náležela, ale neměl jsem nejmenší potuchy, jak je mám vést.

Napětí v mém životě se projevovalo způsobem ještě vážnějším. Moje obvyklá hladina energie neustále klesala. Don Juan by byl prohlásil, že ztrácím svou osobní sílu a že nakonec ztratím i život. Don Juan mě naučil žít výlučně z osobní síly, kterou jsem chápal jako stav bytí, jako vztah řádu mezi člověkem a vesmírem, jako vztah, který nelze porušit, aniž by z toho nebyla smrt. Protože změna této mé situace nebyla v dohledu, došel jsem k závěru, že můj život se chýlí ke konci. Zdálo se, že tento pocit konce dohání všechny učedníky k zuřivosti. Rozhodl jsem se, že od nich na pár dní odjedu, abych rozptýlil své chmury i jejich napětí.

Když jsem se vrátil, našel jsem je všechny stát přede dveřmi domu sestřiček, jako kdyby na mě čekali. Nestor přiběhl k autu. Ani jsem nestačil vypnout motor a už na mě vychrlil, že Pablito utekl. Prý odešel umřít do Tuly, do města, kde žili jeho předkové. Bylo mi z toho na nic. Cítil jsem se provinile.

La Gorda nesdílela moje obavy. Usmívala se a celá rozzářená spokojeností prohlásila: „Bude lepší, když ten hajzlík bude mrtev. Teď budeme všichni žít v harmonii, jak bychom měli. Nagual nám řekl, že nám změní život. No, a tys ho změnil. Pablito nás už přestane otravovat. Tys nás ho zbavil. Podívej se, jak jsme šťastní. Bez něj na tom budeme líp.“

Její otrlost mě pobouřila. Prohlásil jsem, jak nejdůležitější jsem uměl, že don Juan vynaložil velké úsilí, aby nám všem předal způsoby života bojovníků. Zdůraznil jsem, že bezchybnost bojovníka vyžaduje, abych nenechal Pablita zemřít jen tak.

„A co prosím tě hodláš udělat?“ utrhla se la Gorda.

„Vyberu jednu z vás a ta pak bude žít s Pablitem, dokud nenastane den, kdy odtud budeme moci odejít všichni, včetně Pablita.“

Vysmáli se mi, dokonce i Nestor s Benignem, které jsem považoval za Pablityv blízké. La Gorda se smála hlasitěji a déle než ostatní. Bylo zřejmé, že mě vyzývá na souboj.

Obrátil jsem se k Nestorovi a Benignovi, aby mě morálně podpořili. Ale uhnuli pohledem.

Apeloval jsem na la Gordu, že to přece dokonale chápe, Prosil

jsem ji. Vyzkoušel jsem všechny argumenty, na něž jsem dokázal pomyslet. Ale dívala se na mě s naprostým opovržením.

„Pojďme,“ řekla ostatním.

Prázdně se na mě usmála. Pokrčila rameny a neurčitě našpulila rty.

„Budeš vítán, když půjdeš s námi, ovšem za předpokladu, že se na toho hajzlíka nebudíš vyptávat a nebudíš o něm mluvit.“

„Ty jsi bojovnice bez formy, Gordo, sama jsi mi to říkala. Jakto tedy, že Pablita odsuzuješ?“ podivil jsem se.

La Gorda neodpověděla. Ale uznala mi zásah. Zamračila se a vyhnula se mému upřenému pohledu.

„La Gorda je s námi!“ zaječela vysokým hlasem Josefina.

Tři sestřičky se nahnuly kolem la Gordy a táhly ji do domu. Šel jsem za nimi. Nestor s Benignem šli také dovnitř.

„A co hodláš dělat? To snad chceš některou z nás přinutit silou?“ zeptala se mě la Gorda.

Dal jsem jim všem na srozuměnou, že pokládám za svou povinnost Pablitovi pomoci a že bych totéž udělal i pro každého z nich.

„Ty si vážně myslíš, že to dokážeš?“ dorážela la Gorda a v očích jí plálo hněvem.

Chtěl jsem rozzuřeně zařvat, jak už jsem to jednou udělal v jejich přítomnosti, ale tentokrát byly okolnosti jiné. Nešlo mi to.

„Vezmu s sebou Josefinu,“ rozhodl jsem. „Já jsem Nagual.“

La Gorda srazila sestřičky dohromady a zaštitila je vlastním tělem. Chtěly se vzít na ruce. Něco ve mně poznalo, že jestli to udělají, budou mít v tomto spojení strašlivou sílu a moje úsilí odvést Josefinu bude marné. Měl jsem tedy jedinou šanci: zasáhnout dřív, než stačí vytvořit skupinu. Strčil jsem do Josefiny dlaněmi a poslal ji v kotrmelcích doprostřed místnosti. Než se stačily znovu seskupit, udeřil jsem Lidii i Rosu. Svíjely se bolestí. La Gorda po mně vyjela se zuřivostí, jakou jsem u ní ještě neviděl. Bylo to jako útok divokého ho zvířete. Úplně se soustředila do jediného výpadu celým tělem. Kdyby mě byla zasáhla, určitě mě zabila. Ale netrefila se a minula můj hrudník jen o pár centimetrů. Sevřel jsem ji zezadu v mocném objetí, až jsme se svalili. Váleli jsme se po zemi, až jsme se úplně vyčerpali. Tělo se jí uvolnilo. Začala mě hladit po hrbetech rukou, které jsem měl pevně semknuté na jejím břiše.

Všiml jsem si, že Nestor s Benignem stojí u dveří. Zdálo se, že se oběma za okamžik udělá fyzicky špatně.

La Gorda se plaše usmála a zašeptala mi do ucha, že je ráda, že jsem ji přemohl.

Odvěděl jsem Josefinu k Pablitovi. Měl jsem pocit, že ze všech učedníků ona jediná opravdu potřebuje někoho, kdo by se o ni postaral, a Pablitovi byla protivná nejméně. Byl jsem si jist, že jeho rytyřskost ho přiměje, aby se s ní sblížil, protože ona bude potřebovat pomoc.

Po měsíci jsem se znovu vypravil do Mexika. Pablito s Josefinou se vrátili. Bydleli spolu v domě dona Genara, společně s Benignem a Rosou. Nestor s Lidiou žili v domě Soledad a la Gorda bydlela sama v domě sestřiček.

„Překvapuje tě, jak jsme si to teď uspořádali?“ zeptala se la Gorda. Můj údiv byl víc než očividný. Chtěl jsem vědět, co všechno tohle nové seskupení znamená.

La Gorda mi suše oznámila, že pokud ona ví, tak to neznamená vůbec nic. Rozhodli se, že budou žít ve dvojicích, ale nikoli jako dvojice. A dodala, že narozdíl od toho, co si možná myslím, jsou všichni bezchybní bojovníci.

Toto nové uspořádání bylo velmi příjemné. Zdálo se, že se všichni zcela uvolnili. Přestali se mezi sebou hašterit a skončili s výbuchy soutěživosti. Začali se také oblékat v indiánském stylu, typickém pro tento kraj. Ženy nosily šaty s nabíranou sukni, sahající téměř až na zem, a tmavé šály. Splétaly si vlasy do copů, kromě Josefiny, která na hlavě stále nosila klobouk. Muži měli tenké, bílé kalhoty, podobné pyžamu, košili a slamáky. Na nohách všichni nosili domácí sandály.

Zeptal jsem se la Gordy, jaký mají důvod pro tenhle nový způsob oblékání. Odpověděla, že se chystají odejít. Dříve nebo později přý s mou pomocí nebo sami odejdou z tohoto údolí a půjdou do nového světa, do nového života. Až se tak stane, pak ocením tuto změnu. Čím déle totiž budou nosit indiánské oblečení, tím výraznější bude proměna, až si obléknou městské šaty. Prý je učili být pořádní v pohybu a neustále se měnit a cítit se uvolněně v každé situaci, v níž se ocitnou. I mě tomu prý učili. Já prý se zas mám osvědčit v tom, že se s nimi naučím jednat uvolněně bez ohledu na to, co mi budou provádět. A oni zas mají dostát tomu, že opustí svoje údolí a usadí se

jinde, aby zjistili, jestli dokážou být tak nezachytitelní, jak mají bojovníci být.

Chtěl jsem vědět, co si opravdu poctivě myslí o naší šanci, že se nám to podaří. Prohlásila, že všichni máme ve tváři napsáno selhání.

Pak najednou změnila téma a řekla, že se během *snění* ocitla mezi dvěma velilkánskými kruhovými horami a upřeně hleděla na obrovskou, úzkou rokli uprostřed. Měla dojem, že ty dvě hory zná, a chtěla, abych ji zavezl do blízkého města. Byla přesvědčena, aniž by věděla proč, že ty dvě hory jsou tam někde nablízku a že jí *snění* chtělo sdělit, že se tam máme oba vypravit.

Vyrazili jsme za rozbřesku. Kdysi jsem tím městečkem už projížděl. Bylo velice malé a nikdy jsem si v jeho okolí nevšiml ničeho, co by se být jen vzdáleně mohlo blížit la Gordině vizi. Kolem města byly pouze zvětralé kopce. Ukázalo se, že ty dvě hory tam opravdu nejsou, a pokud jsou, pak jsme je nenašli.

Během dvou hodin, které jsme v něstečku strávili, jsme však oba měli pocit, že víme cosi neurčitěho. Ten pocit se chvílemi měnil v jistotu a pak zas ustupoval do temnoty, jen aby nás trápil a frustroval. Návštěva toho městečka nás záhadným způsobem znepokojila, nebo spíš jsme se z neznámých důvodů velice rozrušili. Zmínil jsem se v nanejšvůš nelogickém konfliktu. Nepamatuji si, že bych se byl kdy v městečku zastavil, a přece jsem mohl přísahat, že jsem tam nejen už byl, ale dokonce tam nějakou dobu i žil. Nepamatoval jsem si to jasně, nevzpomínal jsem si na ulice nebo na domy. To, co jsem pocítoval, bylo neurčité, a přece velmi silné tušení, že se mi v myslí chystá něco vyjasnit. Nebyl jsem si jist, co, asi nějaká vzpomínka. Chvílemi to mlhavé tušení zcela převládlo, zejména když jsem uviděl jeden konkrétní dům. Zaparkoval jsem před ním a z auta jsme se na něj s la Gordou dívali snad hodinu, a přece ani jeden z nás nenařhl, že vystoupíme a zajdeme dovnitř.

Oba jsme byli celí nervózní. Začali jsme mluvit o jejím vidění dvou hor a náš hovor brzy přerostl v hádku. La Gorda si myslela, že neberu její *snění* dost vážně. Oběma nám ruply nervy a skončilo to tak, že jsme na sebe ječeli, ani ne tak z hněvu, jako z nervozity. Pak jsem se ovládl a zarazil se.

Cestou zpátky jsem zaparkoval na kraji polní silnice. Vystoupili

jíme, abychom si protáhli nohy. Chvíli jsme se procházeli, ale bylo příliš větrno, aby ta procházka byla příjemná. La Gorda vypadala stále rozrušeně. Vrátili jsme se k autu a sedli si dovnitř.

„Kdybys tak jen dal dohromady, co víš,“ úpěnlivě zaprosila la Gorda. „Věděl bys, že ztratit lidskou formu...“

Zarazila se uprostřed věty, nejspíš ji přerušilo moje zamračení. Dobře věděla, že s tím zápasím. Kdybych v sobě měl nějaké poznání, které bych vědomě mohl dát dohromady, už bych to byl určitě udělal.

„Ale jsme přece světelné bytosti,“ naléhavě prosila dál. „Jsmo mnohem, mnohem víc. Ty jsi Nagual. Ty jsi dokonce ještě víc.“

„A co myslíš, že mám dělat?“ zeptal jsem se.

„Musíš se pustit své touhy, svého lpění. Mně se stalo přesně totéž. Lpěla jsem na různých věcech, jako je například jídlo, které jsem měla ráda, hory, kde jsem žila, lidi, s nimiž jsem si rádaovídala. Ale ze všeho nejvíce jsem lpěla na své touze, aby mě měli rádi.“

Řekl jsem jí, že její rada pro mě nemá smysl, protože si neuvědomuji, že bych se něčeho držel. Ale trvala na tom, že nějak přece jen vím, že sám stavím překážky ztrátě své lidské formy.

„Naše pozornost je vycvičena tak, aby se pořád urputně zaměřovala,“ pokračovala. „To je také způsob, jak udržujeme svět. Tvoje první pozornost se naučila zaměřovat na něco, co je mi velmi cizí, ale co tobě je důvěrně známé.“

Řekl jsem jí, že moje mysl sice přebývá v abstraktních pojmech, ale ne v abstrakcích, jako je například matematika, nýbrž spíše v racionálních a logických tezích.

„Teď je čas se toho všeho pustit,“ usoudila la Gorda. „Abyš ztratil svou lidskou formu, musíš se pustit všeho toho balastu. Ty tomu vzdoruješ tak úporně, že sám sebe paralyzuješ.“

Neměl jsem chuť se s ní přít. To, čemu říkala ztráta lidské formy, pro mě byl příliš vágní pojem, abych o tom bezprostředně uvažoval. Daleko spíš mě zajímalo to, co jsme prožili v městečku. Ale o tom la Gorda mluvit nechtěla.

„Tady platí jedině to, abys dal dohromady svoje poznání. A ty se umíš vzchopit, když potřebuješ, jako třeba tehdy, když Pablito utekl a já jsem se začala prát.“

La Gorda usoudila, že to, co se toho dne odehrálo, byla ukázka „poznání, které se vzchopilo“. Aniž jsem si zcela uvědomoval, co

dělám, provedl jsem prý složité manévry, k nimž bylo zapotřebí vidění.

„Tys nás nenapadl jen tak,“ tvrdila la Gorda. „Tys viděl.“

Měla svým způsobem pravdu. Tenkrát se odehrálo něco zcela mimořádného. Uvažoval jsem o tom do detailu, ale omezil jsem se na čistě osobní spekulace. Nedokázal jsem si to jinak přijatelně vysvětlit, než že na mě emoční síla té chvíle zapůsobila způsobem, který nedovedu pochopit.

Když jsem k nim vešel do domu a postavil se tváří v tvář těm čtyřem ženám, vmžiku jsem si uvědomil, že jsem schopen posunout svůj běžný způsob vnímání. Viděl jsem před sebou čtyři beztvářé skvrny, velmi intenzivní jantarové barvy. Jedna z nich byla jemnější a příjemnější. Ostatní tři měly nepřátelskou, ostrou, bělavě jantarovou záři. Ta jemná záře byla la Gorda. A v tu chvíli se nad ní hrozivě rýsovaly tři nepřátelské záře.

Skrvna bělavé světelnosti, která ke mně byla nejbliže, byla Josefi-na. Byla poněkud mimo rovnováhu, nakláněla se, a tak jsem ji postrčil. Druhé dvě skvrny jsem nakopl do prohlubně, kterou měla každá na pravé straně. Vědomě jsem neměl ani potuchy, že bych je měl kopnout právě tam. Prostě mi ten důlek připadal vhodný, jako by mě přímo vybízel, abych do něj vložil nohu. Mělo to strašlivý, zničující účinek. Lidia s Rosou na místě omdlely. Obě jsem kopl do pravého stehna. Ale nebylo to nakopnutí, které by třeba mohlo zlomit kost. Jen jsem prostě chodidlem strčil do světelných skvrn, které byly přede mnou. A to mělo takový dopad, jako kdybych jim dal ránu železnou pěstí na nejzranitelnější místo v těle.

La Gorda měla pravdu. Sebral jsem trochu poznání, které jsem si ani neuvědomoval. Jestli tohle je to, co se nazývá *vidění*, pak z toho můj intelekt logicky vyvozuje, že *vidění* je tělesné vědění. Vnímání zrakem u nás převládá, což ovlivňuje toto vědění těla a způsobuje, že se zdá být spojeno s očima. Ale to, co jsem prožil, tak docela vizuální nebylo. Ty světelné skvrny jsem *viděl* nečím jiným než očima, protože jsem ty čtyři ženy vnímal ve svém zorném poli po celou dobu, co jsem se s nimi potýkal. Světelné skvrny je dokonce ani nepřekrývaly. Oba soubory obrazů byly oddělené. Celou záležitost mi ještě komplikovala otázka času. Všechno se to vměstnalo do několika vteřin. Pokud jsem se přesouval z jedné scény do druhé, pak tento přesun musel být tak rychlý, že by

ztratil smysl, takže si můžu vybavit pouze vnímání dvou oddělených scén současně.

Když jsem kopl do dvou světelných skvrn, vyjela po mně jemná skvrna, la Gorda. Ale nezautočila přímo. Jakmile se začala pohybovat, hned se stácela k mé levé straně. Bylo zřejmé, že má v úmyslu mě minout, a tak jsem tu záři chytil, když procházela kolem. Pak jsem se s ní válel po zemi a přitom jsem cítil, jak se do ní rozplytvám. To byla jediná chvíle, kdy jsem ztratil pocit continuity. Sám sebe jsem si začal opět uvědomovat, až když mě la Gorda hladila po hřbetě rukou.

„Naučili jsme držet se ve *sněží* se sestřičkami za ruce,“ řekla la Gorda. „Umíme utvořit řadu. Tehdy jsme však měly problém, jak to provést, protože jsme to nikdy nezkoušely venku. Proto mě táhly dovnitř. Tvoje tělo vědělo, co pro nás znamená, když se držíme za ruce. Kdyby se jim to tenkrát podařilo, úplně by mě byly ovládly. Jsou prudší než já. Mají těla pevně zapečetěná a o sex se vůbec nestarají. Ale já ano. A to mě oslabuje. Jsem si jistá, že to, co ti velmi ztěžuje možnost vzchopit se a sebrat svoje poznání, je tvůj zájem o sex.“

A pak dál vykládala o tom, jak otupující účinky má sexuální aktivita. Bylo mi z toho nanic. Pokusil jsem se odvést hovor od tohoto tématu, ale zdálo se, že je odhodlána se k němu vrátit, bez ohledu na mou nelibost.

„Pojedme spolu do Mexico City,“ řekl jsem zoufale.

Myslel jsem si, že ji tím ohromím. Neodpověděla, jen našpulila rty a zašilhala očima. Napjala svaly na bradě a pokrčila horní ret, až se jí nahnul pod nos. Tak se jí tím zkrivil obličej, že jsem se úplně vylekal. Reagovala na moje překvapení a svaly na obličejí uvolnila.

„No tak, Gordo, pojedme do Mexico City.“

„Jasně. Proč ne? Co budu potřebovat?“ zeptala se.

Takovou odpověď jsem vůbec nečekal, a tak jsem byl nakonec ohromen sám.

„Nic, pojedeme tak, jak jsme.“

Něklela už ani slovo, svezla se na sedadlo a vyrazili jsme směrem k Mexico City. Bylo ještě brzy, ani ne poledne. Zeptal jsem se jí, jestli by si troufla jet se mnou do Los Angeles. Chvíli o tom přemýšlela a pak odpověděla: „Právě jsem se na to zeptala svého světelného těla.“

„A co ti řeklo?“

„Ano, ale jen pokud to dovolí síla.“

V hlase měla tolik citu, že jsem zastavil a objal ji. V tu chvíli jsem k ní pocítil tak hlubokou lásku, až jsem se vyděsil. Nemělo to vůbec nic společného se sexem nebo s potřebou psychologické opory, byl to cit, který přesahoval všechno, co znám.

Když jsem la Gordu objal, najednou jsem měl znovu pocit, který jsem už míval dřív, že mám v sobě cosi uvězněné, zastrčené do kouta, kam vědomím nedosáhnu, a teď se to už chystá vynořit. Málem jsem dokonce věděl, co to je, ale sotva jsem se po tom natáhl, ztratil jsem to.

V podvečer jsme s la Gordou dorazili do města Oaxaca. Zaparkoval jsem auto v boční ulici a dál jsme šli pěšky do centra na náměstí. Hledali jsme lavičku, kde sedávali don Juan s donem Genarem. Byla volná. Posadili jsme se na ni v uctivém mlčení. Nakonec la Gorda řekla, že už tady byla mnohokrát s donem Juanem a ještě s někým, na koho si ale nemůže vzpomenout. Nebyla si však jistá, jestli se jí to třeba jen nezdálo.

„A co jste tady na té lavičce dělali s donem Juanem?“ zeptal jsem se jí.

„Nic. Jenom jsme tu seděli a čekali na autobus nebo na nákladák s dřevem, který by nás svezl do hor.“

Řekl jsem jí, že když jsem na té lavičce seděl s donem Juanem já, tak jsme si celé hodiny jenom povídali.

Vyprávěl jsem jí, jak veliké zalíbení měl v poezii a jak jsem mu čítával, když jsme zrovna neměli nic jiného na práci. Rád poslouchal básničky, ovšem jen za předpokladu, že mu přečtu jen první strofu, občas i druhou. Další strofy už pokládal za slabost, které se básník oddává. Přečetl jsem mu určité několik stovek básní. Jen málokterou však doposlouchal do konce. Zpočátku jsem mu četl, co se mi líbilo. Dával jsem přednost abstraktní, spleťtí a myšlenkově náročné poezii. Později však ode mě chtěl, abych mu stále znovu četl to, co se líbilo zas jemu. Podle jeho mínění by báseň měla být sevřená a hutná a radši krátká. A musí být vytvořena z přesných, hluboce působivých a nesmírně prostých obrazů.

Když jsme tak sedávali pozdě odpoledne na lavičce v Oaxace, vždycky se zdálo, jako by pro něj vystihovala zvláštní pocit touhy

báseň Cesara Valleja. Přednesl jsem ji la Gordě zpaměti, ani ne tak kvůli ní, jako spíš kvůli sobě.

*Copak asi dělá v tuhle hodinu
moje andská, sladká Rita
s vůní rákosí a planých třešní,
zatímco mě teď dusí tahle zemědlenost a krev mi v žilách klímá
jak líná kořalka*

*Copak asi dělá těma rukama,
které kajicně
žehltoaly naškrobenou bělost
v odpolednách,
zatímco mně teď tenhle déšť odnáší chuť pokračovat dál*

*Copak se asi stalo s její sukni a krajkami,
s její lopotou a s její chůzí,
s její vůní jarní cukrové třtiny odtamtud*

*Uřčitě bude stát u dveří
a upřeně hledět na rychle plynoucí oblaka.
Divoký pták na taškové střese hlasitě zakřičí
ona se zachvěje a nakonec řekne: „Pane bože, to je zima!“*

Vzpomínka na dona Juana byla neuvěřitelně živá, ale nikoli v rovině myšlení nebo v rovině vědomých pocitů. Takovou vzpomínku jsem dosud nepoznal. Až jsem se z ní rozplakal. Slzy mi z očí tekly proudem, ale vůbec mi neulevily.

Poslední odpolední hodina vždycky měla pro dona Juana velmi zvláštní důležitost. Přejal jsem jeho respekt k této denní době i jeho přesvědčení, že má-li ke mně přijít něco důležitého, pak se to určitě stane v tuto dobu.

La Gorda mi položila hlavu na rameno a já jsem se o ni hlavou opřel. Chvilí jsme zůstali v této pozici. Cítil jsem se uvolněné, citové pohnutí bylo odehnáno. Je zvláštní, že mi může přinést mír něco tak prostého, jako hlava opřená o la Gordu. Chtěl jsem zažertovat a utrousit něco v tom smyslu, že bychom si měli ty hlavy takhle svázat dohromady. Ale pak jsem pochopil, že by to asi brala doslova. Tělo se mi otfáralo smíchem a tu jsem si uvědomil, že spím s očima otevřenýma, že kdybych opravdu chtěl, mohl bych vstát, ale neměl jsem chuť se hýbat. Zůstal jsem tam tedy úplně probuzen,

a přece ve spánku. Viděl jsem, jak kolem procházejí lidé a jak se na nás dívají. Ani v nejmenším mi to nevadilo. Za normálních okolností bych asi protestoval, že si mě někdo všímá. A potom se lidé přede mnou zničehonic změnili v obrovské koule bílého světla. Poprvé v životě jsem zcela nepřerušovaně hleděl na světelná vejce! Don Juan mi říkal, že vidoucím se lidské bytosti jeví jako světelná vajíčka. Již dříve jsem prožil okamžiky, kdy jsem je vnímal, ale ještě nikdy jsem je nedokázal vidět tak zaostřeně jako teď.

Světelné skvrny byly zpočátku zcela bezvaré. Jako bych neměl dostatečně zaostřené oči. Ale potom najednou jako kdyby se mi vidění konečně upravilo a skvrny bílého světla se změnily v oválná světelná vejce. Byly veliké, vlastně obrovské, na výšku dobře přes dva metry a na šířku přes metr nebo ještě více.

Najednou jsem si všiml, že se vajíčka přestala pohybovat. Viděl jsem před sebou pevnou světelnou hmotu. Ta vejce mě pozorovala a nebezpečně se tyčila nade mnou. Schwálně jsem se pohnul a posadil se rovně. La Gorda mi tvrdě spala na rameni. Kolem nás stála parta výrostků. Uřčitě si mysleli, že jsme opilí. Napodobovali nás. Nejtroufalejší z nich sahal la Gordě na prsa. Zatrásl jsem jí a probudil ji. Rychle jsme se zvedli a odešli pryč. Ti klackové šli za námi, posmívali se nám a pokřikovali na nás všelijaké sprostáry. Od dalšího obtěžování je odradila teprve přítomnost policisty na rohu. Z náměstí jsme šli zcela mlčky až na místo, kde jsem zaparkoval. Byl už skoro večer. Najednou mě la Gorda chytila za ruku. Oči divoké, ústa otevřená, kamsi ukazovala a křičela: „Podívej! Táhle! Táhle je Nagual s Genarem!“

Viděl jsem dva muže, jak zahybají za roh dlouhého bloku před námi. La Gorda se rozeběhla. Utíkal jsem za ní a ptal se jí, je-li si tím jista. Byla úplně bez sebe. Říkala, že když vzhlédla, don Juan i don Genaro se na ni upřeně dívali. Jakmile se očima setkali, obrátili se pryč.

Když jsme doběhli na roh, oba muži byli pořád stejně daleko od nás. Nedokázal jsem rozeznat jejich rysy. Byli oblečení jako mexičtí venkované. Na hlavě měli slamaky. Jeden z nich byl statný jako don Juan a druhý hubený jako don Genaro. Zahnuli za další roh a my jsme za nimi opět hluchně utíkali. Ulice, do níž zabočili, byla liduprázdná a vedla na předměstí. Stácela se mírně doleva. Oba muži byli přesně v místě, kde se ulice ohýbala. Zrovna v tu chvíli se stalo cosi, co ve mně vyvolalo pocit, že je dost možné, že ti dva opravdu

budou don Juan s donem Genarem. Byl to pohyb, který udělal ten menší z nich. Obrátil se k nám ze tří čtvrtin a naklonil hlavu, jako by nám chtěl říci, že máme jít za nimi. Tohle dělal don Genaro, když jsem byl venku v lese. Vždycky chodil přede mnou a sméle mě vybízel pohybem hlavy, abych ho dohonal.

La Gorda začala volat na celé kolo: „Naguale! Genaro! Počkejte!“

Utkala přede mnou. Muži šli velice rychle k chatrčím, v přítmí sotva viditelným. Nejspíš do některé vstoupili nebo zabočili na některou z mnoha pěšin. Najednou nám zmizeli z dohledu.

La Gorda tam stála a beze studu na ně volala jménem. Lidé vyšli ven, aby se podívali, kdo to tam tak huláká. Držel jsem ji, než se uklidnila.

„Stáli přímo přede mnou,“ vzlykala. „Necelé tři metry. Když jsem tě zavolala a upozornila tě na ně, okamžitě byli o blok dál.“

Snažil jsem se ji uklidnit. Byla nesmírně rozrušená. Držela se mě a celá se třásla. Z jakéhosi nejasného důvodu jsem si byl absolutně jist, že ti dva muži nebyli don Juan a don Genaro, a proto jsem také nesdílel její rozčilení. Oznámila mi, že musíme jet zpátky domů, protože síla jí nedovolí odjet se mnou do Los Angeles, ba dokonce ani do Mexico City ne. Ještě nenastal čas, aby mohla odjet. Byla přesvědčena, že to, že jsme je viděli, je znamení. Zmizeli, ukazující k východu, k jejímu domovskému městu.

Neměl jsem nic proti tomu, abychom hned vyrazili na zpáteční cestu. Po všem, co se nám toho dne přihodilo, bych se měl cítit velice unavený, ale místo toho jsem se přímo chvěl bujnou energií, která připomínala doby, kdy jsem byl s donem Juanem a měl jsem pocit, že bych ramenem mohl bourat zdi.

Cestou zpátky k autu mě opět zaplavila hluboká laskyplnost k la Gordě. Nikdy jí nebudu moci dost poděkovat. Myslel jsem na to, co všichni udělala, aby mi pomohla *vidět* světelná vejce, a opravdu to zabralo. Byla tak odvážná, riskovala posměch a dokonce i ublížení na těle, když seděla na té lavičce. Vyjádřil jsem jí svoje díky. Podívala se na mě, jako bych se zbláznil, a potom se rozesmála na celé kolo.

„Přesně totéž jsem si myslela zas já o tobě,“ řekla mi. „Myslela jsem si, že jsi to udělal jen kvůli mně. Já jsem taky *viděla* světelná vejce. I pro mě to dnes bylo poprvé. My jsme *viděli společně!* Tak jak to dělávali Nagual s Genarem.“

Teprve když jsem la Gordě otevřel dveře auta, na mě dolehlo naplno, co jsme to dělali. Až do té chvíle jsem byl otupělý, něco ve

mně bylo zpomalené. Teprve teď propuklo moje nadšení se stejnou intenzitou, jakou mělo před chvílí la Gordino rozrušení. Chtěl jsem se rozeběhnout po ulici a křičet. Teď zas bylo na la Gordě, aby mě uklidnila. Dřepla si a začala mi třít lýtka. Bylo dost zvláštní, že jsem se okamžitě uklidnil. Zjistil jsem, že mám potíže s mluvením. Myšlenky mi utíkaly napřed a moje verbalizační schopnost za nimi pokulhávala. Nechtělo se mi jet rovnou zpátky domů k la Gordě. Zdálo se mi, že nám zbývá ještě mnoho udělat. A protože jsem nedokázal jasně vysvětlit, co vlastně chci, vpodstatě jsem váhající la Gordu dovlékl zpátky na náměstí. V tu dobu však už tam nebyly žádné prázdné lavičky. Byl jsem vyhládlý, a tak jsem ji odtáhl do restaurace. Měla pocit, že nebude moci jíst, ale když přinesli jídlo, ukázalo se, že má stejný hlad jako já. Jídlem jsme se úplně uvolnili.

Ten večer jsme si později sedli na lavičku. Držel jsem se zpátky, abych nemluvil o tom, co se nám přihodilo, dokud nebudeme mít příležitost si tam sednout. La Gorda zpočátku nebyla neochotná vůbec něco říct. Moje mysl se dostala do zvláštního stavu bujarosti. Podobně chvíle jsem zažíval s donem Juanem, nicméně jsem si je většinou spojoval s druhotnými účinky halucinogenních rostlin.

Začal jsem la Gordě popisovat, co jsem *viděl*. Nejnápadnějším rysem světelných vajec, jenž na mě také nejvíce zapůsobil, byly pohyby. Ta vejce nechodila, ale pohybovala se, jako by se vznášela. Přesto však byla na zemi. Tento způsob pohybu byl nepřijatelný. Tyto pohyby byly šroubované, dřevěné a šhubavé a celý tvar vejce se při nich zmenšil a zakulatil. Zdálo se, že vejce skáče, že sebou šhubou nebo velice rychle poskakují sem a tam. Vyvolávalo to nesmírně protivné nervové chvění. Fyzickou nevoli z takového pohybu bych snad mohl nejlépe přirovnat k pocitu ze zrychleného obrazu na filmovém plátně.

Další, co mě zaujalo, byl fakt, že jsem nedokázal vysledovat žádné nohy. Jednou jsem viděl jakési baletní představení, v němž tanečníci měli napodobovat pohyby vojáků na bruslích, a proto na sobě měli volné tuniky, které jim visely až na zem. Nebylo možné jim vidět na nohy, a to vyvolávalo iluzi, že kloužou po ledě. Světelná vejce, která se přede mnou producovala, budila dojem, že kloužou po drsném povrchu. Jejich světelnost se téměř nepostřehnutelně chvěla, ale stálo čilo to, aby se mi z toho málem udělalo špatně. Když byla vejce v klidu, prodloužila se. Některá byla tak dlouhá a strnulá, že mi v duchu připomínala dřevěné ikony.

Dalším velice znepokojivým rysem světelných vajec byla skutečnost, že nemají oči. Nikdy jsem si tak pronikavě neuvědomil, jak moc nás přitahují oči živých bytostí. Světelná vejce byla úplně živá a pozorovala mě s nesmírnou zvědavostí. Viděl jsem, jak sebou poškubávají tam a zpátky a jak se nade mnou sklánějí, aby mě pozorovala – bez očí.

Mnohá ze světelných vajec na sobě měla černé skvrny, obrovské skvrny pod pasem. Jiná je neměla. La Gorda mi už dříve vysvětlovala, že rozmnožování ovlivňuje těla mužů i žen a způsobuje díry, které se objevují pod žaludkem, jenomže ty skvrny na světelných vejcích mi vůbec nepřipadaly jako díry. Byla to místa bez světelnosti, ale neměla hloubku. Vejce, která měla černé skvrny, vypadala jemně, mírně a unaveně, vrcholek jejich vejcovitého tvaru byl ochablý a ve srovnání s ostatní září se zdál matný. Naproti tomu vejce, která skvrny neměla, byla oslnivě jasná. Připadala mi nebezpečná. Kmitala se, naplněná energií a bělostí.

La Gorda řekla, že sotva jsem si položil hlavu na její, i ona vstoupila do stavu, který připomínal *snění*. Byla vzhůru, a přece se nemohla pohnout. Uvědomovala si, že kolem nás se procházejí lidé. Potom je *viděla*. Proměnili se ve světelné koule a nakonec v bytosti ve tvaru vejce. Netušila, že i já v tu chvíli *vidím*. Nejdříve si myslěla, že nad ní bdím, ale pak najednou byla moje hlava tak těžká, že zcela vědomě usoudila, že i já zrovna *vidím*. Za to já jsem začal matně tušit, co se možná děje s ní, teprve když jsem se narovnal a chytil mladíka, jenž ji osahával v domnění, že spí.

Naše vidění se lišila i tím, že la Gorda umí rozlišovat muže od žen podle tvaru vláken, která nazývala „kořeny“. Ženy prý mají hustý svazek vláken, připomínající lví ocas. Rostou dovnitř z místa rodidel. Tyto kořeny, jak mi vysvětlovala, jsou dárci života. Embryo se přichytí jednoho z vyživujících kořenů, a než dovrší svůj růst, úplně ho spotřebuje, takže po něm zbyde pouze díra. Muži zas mají krátká vlákna, která jsou živá a vznášejí se takřka odděleně od světelné hmoty jejich těla.

Zeptal jsem se, co bylo podle jejího názoru důvodem, že jsme *viděli společně*. Odmítla to jakkoli komentovat, ale vybídla mě, abych spekuloval dál. Řekl jsem, že to jediné, co mě k tomu napadá, je nablíedni: působily tady zcela jistě emoce.

Když jsme se v ten den pozdě odpoledne opět posadili na don Juanovu oblíbenou lavičku a já jsem zarecitoval báseň, kterou míval

rád, byl jsem doslova nabitý emocemi. Moje emoce musely nějak připravit moje tělo. Nicméně také musíme uvážit skutečnost, že když jsem prováděl *snění*, naučil jsem se vstupovat do stavu absolutní tichosti. Umím vypínat vnitřní rozhovor, zůstat jakoby uvnitř schránky a vykukovat dírou ven. V tomto stavu buď mohu odhodit ovládnání, které mám, a vstoupit do *snění*, a nebo si ovládnání podržet a zůstat pasivní, bez myšlenek a bez přání. Tyhle faktory jsem však nepokládal za důležité. Domníval jsem se, že katalyzátorem tu byla la Gorda. Že to, co jsem k ní pocítil, vytvořilo právě podmínky pro *vidění*.

La Gorda se plaše usmívala, když jsem jí sděloval svoje dohady.

„Já s tebou nesouhlasím,“ namítla. „Podle mého se stalo to, že si tvoje tělo začalo pamatovat.“

„Co tím chceš říct, Gordo?“

Nastala dlouhá odmlka. Zdálo se, že buď vede boj, aby řekla něco, co říct nechce, nebo se zoufale pokouší najít vhodná slova.

„Je tolik věcí, které vím, a přece nevím, co vím. Tolik věcí si pamatuji, a nakonec to dopadá tak, že si na nic nevzpomínám. Myslí, že ve stejné situaci jsi i ty.“

Ujistil jsem ji, že si nic takového neuvědomuji. Odmítla mi uvěřit.

„Občas ti opravdu věřím, že něco nevíš. Ale jindy jsem přesvědčená, že to na nás jenom hraješ. Nagual mi říkal, že on sám to někdy nepoznal. Hodně věcí, které mi o tobě říkal, se mi teď znovu vrací.“

„A co má znamenat to, že si moje tělo začíná vzpomínat?“ naléhal jsem.

„Na to se mě neptej,“ usmála se. „Já nevím, na co si máš vzpomenout, ani jaké je to vzpomínání. Já sama jsem to nikdy nedělala. Alespoň tolik ještě vím.“

„A je mezi učedníky někdo, kdo by mi to mohl říct?“

„Není. Myslím, že tvým kurýrem jsem já, kurýrem, který ti tentokrát může přinést pouze půlku poselství.“

Vstala a poprosila mě, abych ji zavezl zpátky domů. Byl jsem však příliš rozjařen, abych odjel hned. Na můj návrh jsme se ještě procházeli po náměstí. Nakonec jsme si sedli na jinou lavičku.

„Nepřipadá ti divné, že jsme tak snadno *společně viděli*?“ zeptala se la Gorda.

Nevěděl jsem, co tím myslí. Váhal jsem s odpovědí.

„A co bys řekl tomu, kdybych ti pověděla, že si myslím, že jsme *společně viděli* už dřív?“ zeptala se la Gorda, pečlivě vybírajíc slova.

Nechápal jsem, nač se ptá. Opakovala svou otázku ještě jednou, ale pořád jsem nebyl s to pochopit, oč jí jde.

„A kdy asi bychom tak mohli *vidět společně*?“ namítl jsem. „Tvoje otázka nedává smysl.“

„To je právě to,“ odvětila. „Nedává to smysl, a přece mám pocit, že jsme *společně viděli* už dřív.“

Přeběhl mi mráz po zádech, a tak jsem vstal. Opět jsem si vzpomněl na pocit, který jsem měl v městečku. La Gorda otevřela pusu, chtěla něco říct, ale zarazila se uprostřed věty. Zmateně na mě zírala, položila mi ruku na ústa a pak mě vpodstatě dovlekla k autu.

Jel jsem celou noc. Chtěl jsem mluvit, rozebrat si to, ale la Gorda usnula, jako kdyby se záměrně chtěla vyhnout všem rozhovorům. Měla samozřejmě pravdu. Z nás dvou to byla ona, kdo si uvědomoval nebezpečí, že se nějaké rozpoložení vytratí, když se příliš rozebírá.

Dojeli jsme k ní domů a když vystupovala z auta, řekla mi, že bychom neměli vůbec mluvit o tom, co se nám přihodilo v Oaxace.

„A proč to, Gordo?“ ptal jsem se.

„Nechci plynout silou,“ odpovíděla. „Takový je způsob čarodějů. Nikdy nepromarnit, co získáš.“

„Ale když o tom nebudeme mluvit, tak se nikdy nedozvíme, co se nám opravdu stalo,“ protestoval jsem.

„Musíme pomlčet alespoň devět dnů.“

„A můžeme si o tom promluvit alespoň my dva?“

„Rozhovor mezi námi dvěma je přesně to, čemu se musíme vyhnout,“ upozornila mě. „Jsme zranitelní. Musíme si dopřát času, abychom se uzdravili.“

ZDÁNLIVÉ VZPOMÍNKY NA DRUHÉ JÁ

„Můžeš nám říct, co se děje?“ zeptal se mě Nestor, když jsme se večer všichni sešli. „Kam jste to včera jeli?“

Zapomněl jsem, že mi la Gorda doporučovala nemluvit o tom, co se nám přihodilo, a začal jsem jim vyprávět, jak jsme nejdříve jeli do blízkého městečka a pak jsme tam našli velice zajímavý dům.

Zdálo se, že každým z nich najednou projelo zachvění. Všichni ožili a podívali se jeden na druhého. Potom se zahleděli na la Gordu, jako by čekali, co jim o tom poví.

„A co to bylo za dům?“ zeptal se Nestor.

Než jsem stačil cokoliv odpovédět, la Gorda mě přerušila. Začala mluvit rychle a téměř nesouvisle. Bylo mi jasné, že improvizuje. Dokonce řekla pár slov a vět v jazyce Mazateků. Prosebným pohledem mi tajně naznačovala, abych o tom už proboha nic neříkal.

„A co tvoje *snění*, Naguale?“ obrátila se na mě s úlevou člověka, který našel řešení. „Chtěli bychom vědět VŠECHNO, co děláš. Myslím, že je velmi důležité, abys nám to řekl.“

Naklonila se a co možná neježtější mi zašeptala do ucha, že vzhledem k tomu, co se nám přihodilo v Oaxace, jim musím povědět o svém *snění*.

„A proč by to pro vás mělo být důležité?“ zeptal jsem se nahlas.

„Myslím, že jsme velmi blízko u cíle,“ řekla la Gorda vážně. „Všechno, co nám řekneš nebo uděláš, má teď rozhodující důležitost.“

Vyprávěl jsem jim události, které jsem považoval za svoje skutečné *snění*. Don Juan mi vysvětlil, že nemá smysl zdůrazňovat pokusy. Zásada prý je zcela jednoduchá, uvidím-li ve *snění* třikrát totéž, musím tomu věnovat mimořádnou pozornost. Jinak je to, co nováčkové zkoušejí, pouze odrazovým můstkem ke stavbě druhé pozornosti.

Jednou jsem se ve *snění* probudil a vyskočil z postele. Ocítl jsem se tvář v tvář sám sobě, jenž pořád spí v posteli. Pozoroval jsem, jak spím, a měl jsem potřebné sebeovládání, abych si připamatoval, že jsem ve *snění*. Potom jsem se řídil pokyny, které mi kdysi don Juan dal a které mi měly pomoci vyhnout se prudkým nárazům nebo překvapením a brát všechno s určitou rezervou. Don Juan mě upozorňoval, že *snivec* se musí do experimentů zapojovat nevzrušeně. Než aby experimentoval se svým spícím tělem, měl by spíš vyjít ven z pokoje. A tak aniž jsem věděl jak, najednou jsem se ocitl venku. Měl jsem absolutně jasný pocit, že jsem tam byl přemístěn náraz. Když jsem poprvé stál přede dveřmi, hala i schodiště se mi zdály být monumentální. Jestli mě tehdy v noci vůbec něco vyděsilo, pak to byla velikost staveb, jejichž rozměry ve skutečném životě byly zcela běžné: hala asi šest metrů dlouhá a schodiště tři.

Nedovedl jsem si představit, jak zdolám ty obrovské vzdálenosti, které jsem vnímal. Váhal jsem a potom mě něco přimělo k pohybu. Ale nešel jsem. Necítil jsem svoje kroky. Najednou jsem se však držel zábradlí. Viděl jsem svoje ruce a předloktí, ale necítil jsem je. Držel jsem se silou čehosi, co nemělo vůbec nic společného s mým svalstvem, jak ho znám. Totéž se stalo, když jsem se pokusil sejít ze schodů. Nevěděl jsem, jak mám jít. Nemohl jsem prostě udělat ani krok, jako bych měl nohy svařené dohromady. Když jsem se naklonil, svoje nohy jsem viděl, ale nemohl jsem jimi pohnout ani dopředu ani do strany, nemohl jsem je ani zvednout k hrudníku. Měl jsem pocit, že jsem přikovaný k hornímu schodu. Připadal jsem si jako ty nafouknuté plastikové panny, které se mohou naklánět všemi směry, ale tíže jejich kulatých těžkých základů je pokaždé zas vytáhne nahoru.

S nejvyšším úsilím jsem se pokusil jít a drncal jsem ze schodu na schod jako neohrabaný mšček. Dostat se do přízemí vyžadovalo neuvěřitelnou míru pozornosti. Jinak se to popsat nedá. Musel jsem dávat pozor, abych své vidění udržel v mezích a zabránil mu rozpadnout se do prchavých obrazů obvyčejného snu.

Když jsem se konečně dostal ke dveřím do ulice, nemohl jsem je otevřít. Zoufale jsem se o to pokoušel, ale nebylo to k ničemu. Potom jsem si vzpomněl, že jsem se z pokoje dostal klouzavým pohybem, jako kdyby dveře byly otevřené. Stačilo si tedy jen vzpomenout na onen pocit klouzání a najednou jsem byl venku na ulici. Byla temná, jako zalitá do zvláštně olovnatě šedé tmy, která mi

nedovolila vnímat barvy. Mou pozornost okamžitě upoutalo obrovské jasné jezírko přímo přede mnou, v úrovni mých očí. Spíše jsem si vyvodil, než že bych to vnímal, že to je pouliční osvětlení, protože jsem věděl, že přímo na rohu ulice je lucerna, zhruba šest metrů nad zemí. Tehdy jsem pochopil, že si neumím uspořádat smyslové vjemy tak, jak bych potřeboval, abych mohl posoudit, co je nahoře a co dole, co je tady a co tam. Všechno se zdálo být neobyčejně přítomné. Neměl jsem žádné mechanismy, jaké mám v obvyčejném životě, jimiž si třídím vnímání. Všechno bylo v popředí a mně se nechtělo vytvářet si metodu, jak věci přiměřeně odsfnit.

Stál jsem zmateně na ulici, až jsem začal mít pocit, že se vznáším. Na rohu jsem se zachytil kovové tyče, na níž byla upevněna svítlna a tabulka s názvem ulice. Nadzvedával mě silný vítr. Klouzal jsem po tyči nahoru, až jsem zcela jasně viděl jméno Ashton, napsané na tabulce.

Když jsem se za pár měsíců opět ocitl ve *snění* a díval se na svoje spící tělo, už jsem měl v zásobě řadu věcí, které jsem uměl dělat. Během svého pravidelného *snění* jsem se naučil, že to, na čem v tomto stavu záleží, je vůle a chtění, a že tělesnost těla nemá vůbec význam. To, co *snivec* brzdí, je prostě jen vzpomínka. Bez váhání jsem vyklouzl z pokoje, protože jsem se už uměl pohybovat a nemusel jsem provádět pohyby, abych otevřel dveře nebo chodil. Hala a schodiště už nebyly tak obrovské, jak se mi jevilily poprvé. S velikou lehkostí jsem jimi proplul a skončil jsem na ulici. Tam jsem si přál, abych se posunul o tři bloky dál. Tehdy jsem si uvědomil, že mě pořád velice ruší pohled na světla. Když jsem na ně zaměřil pozornost, změnila se v ostrůvky obrovitých rozměrů. Ostatní prvky *snui* se daly snadno ovládat. Budovy byly mimořádně obrovské, ale jejich charakteristické rysy jsem poznával. Uvažoval jsem, co budu dělat. A potom jsem si zcela mimoděk uvědomil, že když se na věci nedívám upřeně, ale pouze na ně pohlížím letmo, tak jak to dělám v každodenním životě, mohu si uspořádat svoje vnímání. Jinými slovy, že když do puntíku dodržuji to, co mi don Juan doporučoval, a beru *snění* jako samozřejmost, mohu využívat smyslová zkreslení z každodenního života. Po několika minutách byla situace zvládnutelná, ne-li přímo důvěrně známá.

Při dalším podobném *snění* jsem zašel do své oblíbené kavárny na

rohu. Vybral jsem si ji, protože jsem tam byl zvyklý vždycky chodit velmi brzy ráno. Ve *snění* jsem viděl známé číšnice, které měly směnu od půlnoci do rána, viděl jsem tam řadu lidí, jak jedí u pultu, a přímo na druhém konci pultu jsem viděl zvláštní postavičku. Toho muže jsem vídal takřka každý den bezcílně se procházet po univerzitním městečku losangeleské univerzity. Byl to jediný člověk, který se na mě skutečně podíval. Zdálo se, že mě zaregistroval okamžitě, jakmile jsem vstoupil. Obrátil se a upřené na mě čučel.

Toho člověka jsem potkal v bdělém stavu časně ráno o pár dní později ve stejné kavárně. Podíval se na mě a zdálo se, že mě poznává. Vypadal zděšeně a utekl, aniž by mi dal příležitost si s ním promluvit.

Do této kavárny jsem se vrátil ještě jednou a tehdy dostalo mé *snění* jiný směr. Když jsem pozoroval restauraci přes ulici, změnila se scéna. Už jsem neviděl dobře známé budovy. Místo nich jsem se díval na výjev z pravěku. Nebyla noc, ale jasně denní světlo a já jsem shlížel na svěží údolí. Všude v něm rostly temně zelené bahenní rostliny podobné rákosí. Vedle mě, ve výšce dva až tři metry, byla skalní římsa a na ní seděl obrovský šavlozubý tygr. Ztuhlul jsem na místě. Dlouho jsme na sebe upřené hleděli. To zvíře sice ohromovalo svou velikostí, ale mělo správné proporce a nebylo-zkarikováno. Mělo nádhernou hlavu, veliké oči v barvě tmavého medu, mocné tlapy a obrovský hrudní koš. Největší dojem ovšem dělala barva jeho srsti. Byla celá tmavě hnědá, takřka jako čokoláda. Ten kožich mi připomínal praženou kávu, jenomže se leskl. Měl zvláštně dlouhé chlupy, ale nebyly zcuhané ani zježené. Nevypadaly jako srst pumy ani jako srst vlka nebo polárního medvěda. Něco takového jsem ještě nikdy neviděl.

Od té doby se mi stalo takřka běžnou rutinou toho tygra vídat. Někdy byla ta krajina celá pod mrakem a chladná. Viděl jsem, jak v údolí hustě a vydatně prší. Jindy se zas údolí zalilo slunečním světlem. Často jsem tam vídal jiné šavlozubé tygry. Slyšel jsem jejich zvláštní vrzavý řev – a z toho zvuku se mi velmi zvedal žaludek.

Tygr se mě nikdy nedotkl. Upřené jsme na sebe hleděli ze vzdálenosti tři až čtyř metrů. Ale poznal jsem, co mi chce. Ukazoval mi, jak mám dýchat zvláštním způsobem. Ve *snění* jsem se dostal tak daleko a tak dobře jsem se naučil napodobovat tygří dýchání, že jsem se změnil v tygra. Pověděl jsem učedníkům, že hmatatelným výsledkem mého *snění* je moje svalnatější tělo.

Když si Nestor vyslechl moje vyprávění, užasl, jak moc se jejich *snění* liší od mého. Oni měli konkrétní *snové* úkoly. Nestor měl najít léčebné metody na všechno, čím churaví lidské tělo, Benignovým úkolem bylo předvídat a předpovídat všechno, co se lidí týče, a hledat řešení. Pablito měl za úkol hledat způsoby, jak stavět. Nestor řekl, že tyto úkoly jsou také důvodem, proč on se zabývá léčivými rostlinami, proč Benigno má orákulum a proč je Pablito tesař. A dodal, že se zatím jen lehce dotkli povrchu svého *snění* a nemají nic závažného, o čem by mohli podat zprávu.

„Možná si myslíš, že jsme toho hodně udělali,“ pokračoval Nestor, „ale není to tak. Genaro s Naguaelem všechno udělali za nás i za ty čtyři ženy. Sami jsme ještě nic nedokázali.“

„Mně se zdá, že tě Nagual nastavil jinak,“ řekl Benigno pomalu a rozvázně. „Tys určitě musel být tím tygrem a jednou se jím určitě zas staneš. To se stalo i Nagualovi. Byl už vránou, a když ještě byl v tomhle životě, zase se do ní proměnil.“

„Problém však je, že tehle druh tygrů už neexistuje,“ řekl Nestor. „Nikdy jsme neslyšeli, co se v takovém případě děje,“ přejel po ostatních pohledem, aby bylo jasné, že mluví i za ně.

„Já vím, co se stane,“ řekla la Gorda. „Vzpomínám si, že Nagual Juan Matus to nazýval *snění duchů*. Říkal, že nikdo z nás nikdy nezkoušel *snění duchů*, protože nejsme ani divoci a prudcí ani destruktivní. On sám ho taky nikdy nedělal. A také říkal, že ten, kdo ho provádí, je osudem označen mít za pomocníky duchy a spojení.“

„A co to znamená, Gordo?“ zeptal jsem se.

„To znamená, že nejsi jako my,“ odpověděla vážně.

Zdálo se, že je velice rozrušená. Vstala a třikrát, čtyřikrát přešla po místnosti sem a tam, než se opět posadila vedle mě.

Rozhovor se přetrhl a utíchl. Josefina si mumlala cosi nesrozumitelného. Také vypadala velmi nervózně. La Gorda se ji pokusila uklidnit, objímala ji a poplácávala po zádech.

„Josefina ti musí něco říct o Eligiovi,“ oznámila mi la Gorda.

Všichni jsme se beze slova podívali na Josefinu s otázkou v očích.

„I když Eligio zmizel z tváře země,“ pokračovala la Gorda, „je stále jedním z nás. A Josefina si s ním pořád povídá.“

Všichni najednou zpozorněli. Podívali se na sebe a potom na mě.

„Setkávají se ve *snění*,“ řekla la Gorda dramaticky.

Josefina se zhluboka nadechla. Vypadala přímo jako ztělesnění nervozity. Tělo se jí třásla v křečích. Pablito si na ni lehl na zemi

a začal mocně dýchat bránici. Bránici stahoval a zas vytlačoval ven a takto nutil Josefinu dýchat současně s ním.

„Co to dělá?“ ptal jsem se la Gordy.

„Jak, co to dělá? Copak to nevidíš?“ odsekla zostra.

Pošeptal jsem jí, že sice chápu, že se snaží Josefinu uvolnit, ale že jeho metoda je pro mě úplně nová. Vysvětlila mi, že Pablito předává Josefině energii, protože se jí břichem v pase, kde muži mívají energii nadbytek, položil na luno, kam si zas energii ukládají ženy.

Josefina se posadila a usmála se na mě. Vypadala dokonale uvolněná.

„Ano, opravdu se celou tu dobu s Eligiem scházím,“ potvrdila. „Každý den na mě čeká.“

„Jak to, zes nám o tom nikdy neřekla?“ obořil se na ni Pablito.

„Mně o tom řekla,“ zasáhla la Gorda a začala sáhodlouze vysvětlovat, co pro nás všechny znamená, že je Eligio stále dostupný. A dodala, že celou dobu čeká, až ode mě dostane znamení, aby mohla odhalit, co Eligio říká.

„Nemlať tady prázdnou slámu, ženská!“ zařval Pablito. „Řekni nám, co říká.“

„To ale není pro tebe,“ odsekla mu la Gorda také křikem.

„A pro koho tedy?“ utrlh se Pablito.

„Pro Naguala,“ křičela la Gorda, ukazujíc na mě.

Potom se omluvila, že zvýšila hlas, a řekla, že všechno, co Eligio vzkazuje, je velice složitá a záhadná, že tomu prý vůbec nerozumí.

„Jenom jsem ho poslouchala. Nic jiného jsem nebyla schopna dělat. Jenom mu naslouchat.“

„Ty snad chceš říct, že se taky setkáváš s Eligiem?“ podivil se Pablito, napůl rozhněvaně a zpola pln očekávání.

„Ano,“ skoro šeptem odpovíděla la Gorda. „Nemohla jsem o tom mluvit, protože jsem musela počkat na něj,“ ukázala na mě a strčila do mě oběma rukama. Okamžitě jsem ztratil rovnováhu a svalil se na bok.

„Co to má být? Co mu to provádíš?“ zeptal se velmi rozhněvaně Pablito. „Měl to snad být projev indiánské lásky?“

Obrátil jsem se na la Gordu. Ústy mi naznačila, abych byl potichu.

„Eligio říká, že jsi Nagual, ale že nejsi pro nás,“ promluvila ke mně Josefina.

V pokoji nastalo hrobové ticho. Nevěděl jsem, jak mám rozumět tomu, co říkala Josefina. Musel jsem počkat, až někdo promluví.

„Ulevilo se ti?“ rýpla si do mě la Gorda.

Přiznal jsem jim všem, že na to nemám žádný názor, tak ani tak. Vypadali jako děti, jako zaražené děti. La Gorda budila dojem hlavní ceremoniářky, která se dostala do velkých rozpaků.

Nestor vstal a postavil se proti la Gordě. Řekl jí něco v mazatečtině. Znělo to jako příkaz nebo jako výčitka.

„Řekni nám všechno, co víš, Gordo,“ pokračoval dál španělsky. „Nemáš právo si s námi takhle zahrávat. Ani zatajovat něco, co je tak důležité, a nechávat si to jen pro sebe.“

La Gorda rozhodně protestovala. Bránila se, že to, co ví, si ponechala pro sebe jen proto, že ji o to Eligio požádal. Josefina příkyvovala na souhlas.

„A tohle všechno říkal tobě nebo Josefině?“ ptal se Pablito.

„Byly jsme spolu,“ zaseptala sotva slyšitelně la Gorda.

„Chceš snad říct, že *sníte společně* s Josefinou?“ vykřikl Pablito, až ztratil dech.

Prekvapení, které zaznělo v jeho hlase, odpovídalo šoku, jenž jako vlna proběhl mezi ostatními.

„Co přesně vám dvěma Eligio říká?“ ptal se Nestor, když ohromení opadlo.

„Říkal, že bych měla Nagualovi pomáhat, aby se rozpomněl na svou levou stranu,“ řekla la Gorda.

„Víš, o čem to mluvím?“ obrátil se Nestor na mě.

Nemohl jsem to nikterak vědět. Řekl jsem jim, že pro odpověď by se měli obrátit sami na sebe. Ale nikdo z nich žádný návrh neměl.

„Říkal Josefině ještě další věci, ale nemůže si na ně vzpomenout,“ dodala la Gorda. „Takže jsme opravdu v bryndě. Eligio říká, že jsi rozhodně Nagual a že nám musíš pomáhat, ale že nejsi pro nás. Budeš moci odvést nás tam, kam musíme jít, ale až si vzpomeneš na svou levou stranu.“

Nestor začal s Josefinou otcovsky rozmlouvat a vybízet ji, aby si vzpomněla, co řekl Eligio. Na mě radši naléhal, abych si vzpomněl na něco, co je jisté nějak zakódováno, protože z toho nikdo z nás nebyl zrovna moudrý.

Josefina sebou škubala a mračila se, jako kdyby ji drtila obrovská tíha. Vypadala doslova jako hadrová panenka, kterou zrovna něco presuje. Opravdu fascinovaně jsem ji pozoroval.

„Nejde to,“ řekla nakonec. „Když se mnou hovoří, vím, o čem mluví, ale teď nedokážu říct, co to je. Prostě mi to nedochází.“

„Vzpomeněš si na nějaká slova?“ ptal se Nestor. „Alespoň na nějaká?“

Výplázla jazyk, potřásla hlavou ze strany na stranu a přitom vykřikla. Po chvíli pak řekla: „Ne, nejde to.“

„Jaký druh *snění* provádíš, Josefino?“ zeptal jsem se jí.

„To jediné, které znám,“ odsekla.

„Já jsem ti pověděl, jak *sním* já,“ připomněl jsem jí. „A teď mi zas ty řekni, jak *sníš* ty.“

„Zavřu oči a vidím tuhle zeď. Ta zeď je jako z mlhy. Eligio tam na mě čeká. Asi mě provede zdí a leccos mi ukazuje. Nevím, co děláme, ale něco spolu děláme. Potom mě přivede zpátky ke zdi a pustí mě. A já se vrátím a zapomenu, co jsem viděla.“

„A jak se stalo, že jsi šla s la Gordou?“

„Eligio mi řekl, abych ji přivedla. Oba jsme na ni čekali a když odešla do *snění*, popadli jsme ji a protáhli ji za zeď. Udělali jsme to už dvakrát.“

„A jak jste ji popadli?“ vyzvídal jsem.

„Já nevím!“ zvolala Josefina. „Ale počkám na tebe a až budeš dělat *snění*, popadnu tě a pak to poznáš.“

„To umíš popadnout každého?“

„Samozřejmě,“ usmála se. „Ale nedělám to, protože je to plynutí. Popadla jsem la Gordu, když mi Eligio řekl, že jí chce něco sdělit, protože je mnohem vyrovnanější než já.“

„Potom tedy Eligio musel totéž říct i tobě, Gordo,“ řekl Nestor tak pevně, že jsem ho nepoznával.

La Gorda neobvyklým gestem svésila hlavu, otevřela ústa po stranách, pokrčila rameny a zvedla paže nad hlavu.

„Josefina ti právě vylíčila, co se dělo. Já si na to nemůžu vzpomenout. Eligio mluví jinou rychlostí. Mluví, jenomže moje tělo mu neumí rozumět. Ne, ne. Moje tělo si nedovede vzpomenout, tak je to. Vím, že říkal, že tady ten Nagual se rozpomene a že nás zavede tam, kam musíme jít. Víc mi říct nestačil, protože toho bylo tolik a měli jsme strašně málo času. Říkal, že někdo čeká obzvlášť na mě, ale já si nepamatuji, kdo.“

„A to je všechno, co řekl?“ naléhal Nestor.

„Když jsem ho viděla podruhé, říkal mi, že si všichni dříve nebo později budeme muset vzpomenout na svou druhou stranu, jestli se chceme dostat tam, kam musíme jít. Ale on si na to musí vzpome-

nout první,“ ukázala na mě a opět do mě strčila jako předtím. Pod silou jejího šfouchnutí jsem odletěl v kotrmelcích jako míček.

„Proč to děláš, Gordo?“ zeptal jsem se jí a byl jsem na ni trochu naštvaný.

„Snažím se ti pomoci, aby sis vzpomenul,“ odpověděla. „Nagual Juan Matus mi říkal, že do tebe mám čas od času strčit, abych tě vytrhla.“ A velmi prudkým pohybem mě objala.

„Pomoz nám, Naguale,“ zaprosila. „Když nám nepomůžeš, bude-me na tom hůř, než kdybychom byli mrtví.“

Neměl jsem daleko k slzám. Ale ne z jejich dilematu, jako spíš proto, že jsem cítil, jak mě něco uvnitř dojíhá. To něco si prodíralo cestu ven od chvíle, kdy jsme byli v městečku.

La Gordino doprovování mi lámalo srdce. A pak jsem znovu pocítil další záchvat toho, co vypadalo jako stav hyperventilace. Zaplavil mě studený pot a udělalo se mi špatně od žaludku. La Gorda o mě pečovala s nesmírnou laskavostí.

Věrna svému zvyku počkat, než odhalí, co zjistila, la Gorda ani nepomyslela na to, že by mohla s ostatními hovořit o našem *společ-ném vidění* v Oaxace. Celé dny zůstávala povznesená a cílevědomě lhotejná. Nebyla ochotna mluvit dokonce ani o tom, že jsem one-mocněl. A ostatní ženy také. Don Juan sice kladl veliký důraz na nutnost počkat na nejpříhodnější dobu, než pustíme něco, co držíme. Chápal jsem vnitřní logiku la Gordina jednání, ačkoli mi to její neústupné čekání bylo protivné a nebylo ani v souladu s tím, co potřebujeme. Nemohl jsem u nich zůstat dlouho, a proto jsem požadoval, abychom se sešli a sdělili si, co víme. La Gorda však byla neoblomná.

„Musíme počkat,“ řekla mi. „Musíme dát svým tělům příležitost, aby přišla na řešení. Máme za úkol rozpomenout se, vzpomenout si tělem, a ne myslí. A takhle to chápou všichni.“

Podívala se na mě tázavě. Zdálo se, že hledá nějaké znamení, které by jí ukázalo, že i já rozumím tomuto úkolu. Přiznal jsem, že absolutně nic nechápu, protože stojím mimo. Jsem sám, zatímco oni se mohou vzájemně podporovat.

„To je mlčení bojovníků,“ zasmála se. A potom smířlivě dodala: „Tohle mlčení ovšem neznamená, že bychom si nemohli povídat o něčem jiném.“

„Mohli bychom se třeba vrátit ke starému tématu, a sice ke ztrátě lidské formy,“ navrhl jsem. V očích se jí objevil výraz rozmrzelosti. Zešíroka jsem jí vysvětloval, že potřebuji, aby mi byl neustále objasnován význam pojmů, zejména pokud jsou cizí.

„A co chceš přesně vědět?“ zeptala se.

„Všechno, co mi budeš chtít vysvětlit.“

„Nagual mi řekl, že ztráta lidské formy přináší svobodu. A já tomu věřím. Ale ještě jsem tu svobodu nepocítila. Zatím.“

Chvilí bylo ticho. Zřejmě odhadovala, jak na to budu reagovat.

„A jaká je to svoboda, Gordo?“

„Svoboda pamatovat si svoje já. Nagual řekl, že ztráta lidské formy je jako spirála. Dává ti svobodu pamatovat si a to tě zas naopak ještě více osvobozuje.“

„A proč jsi ještě tu svobodu nepocítila?“

Zamlaskala jazykem a pokrčila rameny. Byla zřejmě zmatena nebo snad váhala, jestli má pokračovat v tomto rozhovoru.

„Já jsem k tobě připoutána. Dokud neztratíš lidskou formu, aby ses mohl rozpomenout, nebudeš moct poznat, co to ta svoboda je. Ale možná že nebudeš moct ztratit lidskou formu, pokud si nejdřív nevzpomeneš. Ale stejně bychom o tom neměli mluvit. Proč si nezačneme popovídat s Genary?“

Říkala to jako matka, která posílá dítě, aby si hrálo venku. Ani v nejmenším mi to nevadilo. Od jiného bych takový přístup mohl snadno pokládat za aroganci nebo pohrdání. Ale já jsem s ní byl rád a v tom byl rozdíl.

Pablita, Nestora a Benigna jsem našel v Genarově domě. Hráli zrovna podivnou hru. Pablito visel asi metr a půl nad zemí v něčem, co vypadalo jako tmavý kožený postroj, v podpaží připoutaný řemenem k hrudníku. Postroj připomínal tlustou koženou vestu. Když jsem se na ni podíval pozorněji, všiml jsem si, že Pablito vlastně stojí na tlustých řemenech, které visely z postroje jako třmeny. Byl zavěšen uprostřed pokoje na dvou lanech, napjatých přes tlustý, kulatý překladový trám, podepírající střešku. Obě lana byla připevněna přímo k postroji kovovými kroužky nad Pablitovými rameny.

Nestor s Pablitem drželi každý jedno lano. Stáli tváří k sobě a drželi Pablita ve vzduchu silou svého tahu. Pablito se vši silou držel dvou dlouhých tenkých tyčí, zaražených do země, které mu doko-

nale padly do zavřené ruky. Nestor byl vpravo od Pablita a Benigno vlevo.

Hra vypadala jako trojstranné přetahování, jako lítá bitva mezi táhnoucími a tím, kdo je zavěšen.

Když jsem vešel dovnitř, slyšel jsem jen Nestorovo a Benignovo těžké oddychování. Svaly na pažích a krku se jim napínaly, jak s námahou táhli.

Pablito je oba sledoval, na zlomek vteřiny střídavě soustředěn na jednoho nebo na druhého, v rychlém letmém pohledu. Všichni tři byli tak zabráni do hry, že si ani nevšimli mé přítomnosti. A pokud si jí všimli, pak si nemohli dovolit přerušit svoje soustředění a pozdravit mě.

Nestor s Benignem na sebe upřeně hleděli deset, patnáct minut v absolutním mlčení. Potom Nestor předstíral, že pouští svoje lano. Benigno mu na to neskočil, ale Pablito ano. Utáhl sevření levé ruky a nohama se opřel o tyče, aby mohl držet pevněji. Benigno té chvílky využil k úderu a mocně zatahl přesně v okamžiku, kdy Pablito uvolnil sevření.

Pablita s Nestorem Benignův tah zaskočil. Benigno se pověsil na lano celou vahou. Nestor byl vyřazen, ale Pablito zoufale bojoval, aby nabral rovnováhu. Bylo to marné. Tohle kolo Benigno vyhrál.

Pablito vylezl z postroje a přišel ke mně. Zeptal jsem se ho na jejich zvláštní hru. Zdálo se, že se mu o tom nechce mluvit. Nestor s Benignem odložili svoje náčíní a přidali se k nám. Nestor řekl, že hru vymyslel Pablito, který tento princip našel ve *snění* a pak jej využil jako hru. Nejdříve to zařízení sloužilo jako nástroj, na němž si mohli posilovat svaly současně dva z nich. Střídavě se nechali vyta-hovat do výšky. Ale potom je Benignovo *snění* přivedlo k této hře, při níž napínají svaly všichni tři a ještě si utužují zdatnost svého zraku, protože někdy musí setrvat v bdělé pozornosti i celé hodiny.

„Benigno si myslí, že tahle hra teď pomáhá našim tělům vzpomínat,“ pokračoval Nestor. „La Gorda ji například hraje zcela zvláštně. Pokaždé vyhraje a vůbec nezáleží na tom, ve které pozici je. Benigno si myslí, že je to proto, že její tělo si pamatuje.“

Zeptal jsem se, jestli také mají pravidlo, že se musí mlčet. Zasmáli se. Pablito řekl, že la Gorda chce ze všeho nejvíc být jako Nagual Juan Matus. Vědomě ho napodobuje, a to až do těch nejabsurdnějších podrobností.

„Chceš snad říct, že můžeme mluvit o tom, co se dělo tuhle

v noci?" zeptal jsem se téměř zmaten, protože la Gorda byla tak důrazně proti tomu.

"Nám je to jedno," řekl Pablito. "Ty jsi Nagual!"

"Tady Benigno si vzpomněl na něco velmi, velmi podivného," řekl Nestor, nečivaje se na mě.

"Já osobně si ale myslím, že to byl dost popletený sen," řekl Benigno. "Ale Nestor tvrdí, že ne."

Čekal jsem netrpělivě. Pohybem hlavy jsem je vybědl, aby pokračovali.

"Tuhle si vzpomněl, že jsi ho učil hledat stopy v měkké půdě," řekl Nestor.

"Tak to byl určitě jen sen," chtěl jsem se zasmát nad tou absurdností, ale všichni tři se na mě dívali s prosebným výrazem v očích.

"To je absurdní," řekl jsem.

"No, každopádně ti radši řeknu, že i já jsem si vybavil něco podobného," pokračoval Nestor. "Vzal jsi mě do skal a ukazoval jsi mi, jak se mám ukryvat. Ale u mě to vůbec nebyl zmatený sen. Já jsem byl vzhůru. Šli jsme jednou s Benignem hledat nějaké rostliny a jednou jsem si vzpomněl, že jsi mě to naučil. Hned jsem se schoval, jak jsi mi to ukazoval, a tak jsem Benigna vyděsil, že byl úplně vyvedený z míry."

"Já že jsem tě něco učil? A jak by se něco takového mohlo stát? A kdy?" ptal jsem se.

Začínal jsem být nervózní. Nezdálo se, že by žertovali.

"Kdy? No, to je právě to," řekl Nestor. "Nedovedu si představit, kdy to bylo. Ale já i Benigno víme, žeš to byl ty."

Cítil jsem, jak mě to tíží a drtí. Začal jsem ztěžka dýchat. Měl jsem strach, že se mi zase udělá špatně. A tak jsem se na místě rozhodl, že jim povím o tom, co jsme s la Gordou *společně viděli*. Tím, že jsem o tom mluvil, jsem se uvolnil. Ke konci svého líčení jsem se už zase ovládal.

"Nagual Juan Matus nás nechal trochu otevřeně," uvažoval Nestor. "Všichni trochu *vidíme*. *Vidíme* díry v lidech, kteří měli děti, a také čas od času *vidíme* u lidí trochu záře. Ale protože ty vůbec *nevidíš*, tak to vypadá, že tě Nagual nechal úplně zavřeného, aby ses otevřel sám a zevnitř. Nyní jsi pomohl la Gordě a ona *vidí* zevnitř nebo se prostě veze na tvých zádech."

Řekl jsem jim, že to, co se přihodilo v Oaxace, také mohla být jen čirá náhoda.

Pablito mínil, že bychom měli zajít na Genarovu oblibenou skálu a tam si sednout a dát hlavy dohromady. Nestorovi s Benignem připadl ten nápad skvělý, a já jsem proti tomu také nic nenamítal. Seděli jsme tam pak dlouho, a nic se nedělo. Nicméně jsme se všichni velice uvolnili.

Když jsme tam tak seděli, pověděl jsem jim o těch dvou mužích, které la Gorda považovala za dona Juana a dona Genara. Okamžitě sklouzli dolů a doslova mě odvěkli k la Gordě. Nestor byl nesmírně rozrušený. Nebyl takřka schopen souvislého slova. Dostal jsem z nich jen to, že celou tu dobu čekali na znamení tohoto druhu.

La Gorda nás očekávala u dveří. Už věděla, co jsem jim řekl.

"Já jsem jen potřebovala dopřát čas svému tělu," prohlásila, ještě než jsem jí stačil něco říct. "Musím si být stoprocentně jistá, a to taky jsem. Byl to Nagual s Genarem."

"A co je v těch chatrčích?" ptal se Nestor.

"Oni nešli dovnitř," upřesnila la Gorda, "odešli pryč, do pole, na otevřené pole, směrem na východ. Směřem k tomuto městu."

Zdálo se, že si je chce udobřit. Zvala je, aby zůstali, ale oni nechtěli. Omluvili se a odešli. Byl jsem si jist, že jim bylo nepřijemně v její přítomnosti. Vypadala velice rozzlobeně. Ale měl jsem docela radost z jejích výbuchů hněvu, což je přesný opak mé obvyklé reakce. Vždycky mi bylo protivně v přítomnosti někoho, kdo je rozčilený, až na la Gordu, která byla zcela záhadnou výjimkou.

Brzy večer jsme se sešli v la Gordině pokoji. Všichni vypadali jako duchem nepřítomní. Seděli mlčky a zírali na podlahu. La Gorda se pokusila zahájit rozhovor. Řekla, že nezahálela a dala si dvě a dvě dohromady, a tak přišla na několik řešení.

"Tady nejde o dvě a dvě," namítl Nestor. "Tohle je záležitost rozpomínání tělem."

Zřejmě o tom už mezi sebou hovořili, alespoň podle toho, jak ostatní Nestorovi souhlasně přikyvovali. Tím jsme se s la Gordou vlastně ocitli stranou.

"Lidia si také na něco vzpomíná," pokračoval Nestor. "Myslela si, že je to jen její hloupost, ale když slyšela, nač jsem si vzpomněl já, tak nám řekla, že tady tenhle Nagual ji vzal k léčiteli a nechal ji tam, aby si vyléčila oči."

Já i la Gorda jsme se na Lidii obrátili. Svěsila hlavu, jako by byla

na rozpacích. Něco zamumlala. Zdálo se, že ta vzpomínka je pro ni příliš bolestná. Řekla, že když ji don Juan našel, měla zanícené oči a neviděla. Někdo ji vezl velice daleko autem k léčiteli, který ji pak uzdravil. Vždycky byla přesvědčena, že to byl don Juan, ale když uslyšela můj hlas, tak si uvědomila, že ten, kdo ji tam odvezl, jsem byl já. Nesrovnalost téhle vzpomínky ji prý trápí od okamžiku, kdy se se mnou setkala.

„Moje uši mi nelžou,“ dodala Lidia po dlouhém mlčení. „To tys mě tam zavezl.“

„To není možné, to není možné!“ křičel jsem.

Tělo se mi zcela neovladatelně roztrásl. Měl jsem náhle pocit rozdvojenosti. Jako by to, co nazývám svým rozumným já, bylo neschopné ovládat zbytek toho, co jsem, a proto zaujalo pozici diváka. Jedna moje část pozorovala, jak se druhá část chvěje.

PŘEKROČIT HRANICE ZALÍBENÍ

„Co se to s námi děje, Gordo?“ zeptal jsem se, když všichni odešli domů.

„Naše těla si něco pamatují, ale já nemůžu přijít na to, co,“ odpověděla.

„Ty věříš těm vzpomínkám, co má Lidia, Nestor a Benigno?“

„Jisté. Oni přece berou všechno velmi vážně. Nic neříkají jen tak, aby řeč nestála.“

„Ale to, co říkají, není možné. Přece mi věříš, Gordo, ne?“

„Já ti věřím, že si to nepamatuješ, ale pak...“

Nedomluvila. Přistoupila ke mně ze strany a začala mi šeptat do ucha. Prý něco má, ale musela slíbit Nagualovi Juanu Matusovi, že si to nechá pro sebe, dokud neuzraje čas, má trumf, ale smí ho použít jen tehdy, až nebude jiného východiska. Dramaticky šeptala, že Nagual předvídal nové uspořádání jejich života, které nastalo, když jsem odvezl Josefinu do Tuly za Pablitem. Budeme-li prý stále dodržovat toto přirozené uspořádání, máme pramalou šanci, že jako skupina uspějeme. La Gorda vysvětlovala, že tvoříme živý organizmus, protože jsme rozděleni do dvojic. Jsme jako had. Jsme chřestýšem. Tento had má čtyři části a je celý podélně rozdělený na dvě půlky, mužskou a ženskou. My dva prý tvoříme jeho první část, hlavu. Je to chladná, vypočítavá a jedovatá hlava. Druhá část, kterou tvoří Nestor s Lidií, je pevné a spravedlivé hadí srdce. Třetí část je břicho, prohnané, náladové a nespolehlivé břicho, které tvoří Pablito s Josefinou. A čtvrtou část, ocas, na němž má had chrasťátko, tvoří dvojice, která i ve skutečném životě dovede nekonečné hodiny chřestit ve svém tzotzilském jazyce, a to je Benigno s Rosou.

La Gorda byla skloněná, aby mi mohla šeptat do ucha. Napřímila se a usmála se na mě. Poplácala mě po zádech.

„Eligio stále říkal jedno slovo, které se ke mně konečně vrátilo.“

Josefina se mnou souhlasí, že opravdu pořád opakoval slovo stopa, stopa, stále dokola. A my půjdeme po stopě!“

Nedala mi příležitost zeptat se jí na něco a hned prohlásila, že se teď chce chvílku prospat. Potom prý všechny svoláme a vydáme se na cestu.

Vyrazili jsme před půlnocí a šli jsme v jasném měsíčním světle. Všichni ostatní zpočátku váhali, jestli mají vůbec jít, ale la Gorda jim velice šikovně načrtla údajný don Juanův popis hada. Než jsme vyšli, Lidia navrhla, abychom si připravili nějaké zásoby, kdyby se ukázalo, že cesta bude dlouhá. La Gorda ten návrh zamítla s tím, že vůbec nemáme představu, jaká cesta to vlastně je. Nagual Juan Matus jí prý jednou ukázal začátek stezky a řekl, že bychom se měli při vhodné příležitosti přesunout na toto místo a nechat sílu stezky, aby se nám sama projevila. La Gorda dodala, že nepůjdeme po obvyčejné kozi cestičce, ale po přirozené dráze země, která, jak prý tvrdil Nagual, nám dá sílu a poznání, jestliže budeme schopni se po ní vydat a sjednotit se s ní.

Postupovali jsme za smíšeného vedení. La Gorda dodávala hnačí sílu a Nestor se zas vyznal v terénu. La Gorda nás dovedla na jedno místo v horách. Tam převzal vedení Nestor a vyhledal stezku. Šli jsme v jasném útvaru, vedla hlava a ostatní se seřadili podle anatomického modelu hada – srdce, břicho, ocas. Muži šli po pravici žen. Dvojice dodržovaly rozesuty velké zhruba metr a půl.

Šli jsme co možná nejrychleji a nejtíšeji. Chvilí se ozývalo štěkání psů, ale když jsme se dostali výše do hor, bylo slyšet jenom cvrčky. Šli jsme dlouho. Najednou se la Gorda zastavila a chytila mě za paži. Ukazovala dopředu. Dvacet až třicet metrů před námi, přímo uprostřed stezky, se objevila veliká silueta obrovského člověka. Měl dobře přes dva metry. Stál nám v cestě. Semkli jsme se těsně do chumlu a upírali oči na ten temný útvar. Nehýbal se. Po chvíli se Nestor odvážil pokročit samojediný pár kroků k němu. Teprve teď se ta postava pohnula. Šla směrem k nám. I když byla obrovská, pohybovala se velice čiperně.

Nestor přiběhl zpátky. Jakmile se k nám připojil, postava muže se zastavila. La Gorda odvážně vykročila. Muž učinil další krok směrem k nám. Bylo jasné, že půjdeme-li dál, dostaneme se s tím obrem do křížku. Ať to bylo cokoli, na roveň jsme tomu nebyli. Nečekal

jsem na důkazy a chopil se vedení. Všechny jsem stáhl zpátky a rychle je z toho místa odvedl pryč.

Zpátky k la Gordě jsme šli v absolutním mlčení. Trvalo nám několik hodin, než jsme došli až na místo. Byli jsme úplně vyčerpaní. Když jsme se posadili v bezpečí jejího pokoje, la Gorda promluvila: „Je s námi konec. Tys nechtěl, abychom šli dál. To, co jsme na té stezce potkali, byl jeden z tvých spojenců, že? Když jsi je vytáhl, vylezli ze své skrýše.“

Neodpověděl jsem. Protestovat nemělo smysl. Vzpomněl jsem si, jak jsem kdysi neschůdně dospěl k přesvědčení, že se don Juan spojil s donem Genarem. Kolikrát jsem si představoval, že si don Genaro bere převlečení, aby mě vyděsil, zatímco don Juan se mnou rozmlouvá ve tmě a pak tvrdí, že to byl spojenec. Představa, že volně existují spojenci nebo bytosti, které unikají naší každodenní běžné pozornosti, pro mě byla příliš za vlasů přitažena. Ale pak jsem se dočkal chvíle, kdy jsem sám poznal, že spojenci, jež don Juan popisoval, skutečně existují a že se na světě volně potulují všelijaké bytosti.

V návalu autoritativní rozhodnosti, tak zřídkavé v mém běžném životě, jsem vstal a oznámil la Gordě i ostatním, že pro ně mám návrh, který mohou přijmout nebo odmítnout. Jsou-li připraveni se odtud hnout, jsem ochoten vzít na sebe odpovědnost a odvést je někam jinam. Jestliže nejsou, budu se cítit zproštěn všech dalších závazků vůči nim.

Pocítil jsem vlnu optimismu a jistoty. Nikdo nic neřikal. Dívali se na mě mlčky, jako kdyby uvnitř vážili moje slova.

„Jak dlouho by vám trvalo, než byste si sbalili svoje věci?“ zeptal jsem se.

„Nic nemáme,“ řekla la Gorda. „Půjdeme tak, jak jsme. A můžeme jít třeba hned, jestli je to nutné. Ale pokud budeme moci počkat ještě tři dny, bude to pro nás lepší.“

„A co ty domy, které máte?“ zeptal jsem se.

„O ty se postará Soledad.“

Od té doby, co jsem doňu Soledad viděl naposledy, to bylo poprvé, kdy padlo její jméno. Tak mě to zaujalo, že jsem okamžitě zapomněl na dramaticčnost chvíle. Posadil jsem se. La Gorda na moje dotazy, týkající se doni Soledad, odpovídala jen váhavě. Nestor to vzal za ní a řekl, že doña Soledad je tady nedaleko, ale že nikdo z nich moc neví o tom, co vlastně dělá. Přichází a odchází a nikomu

nic neřekne. Nicméně mezi sebou mají dohodu, že se jí budou starat o dům a ona zas jim. Doña Soledad ví, že budou muset dříve nebo později odejít, a pak se postará o všechno, co je třeba udělat, aby vyřídila jejich majetkové záležitosti.

„A jak jí to dáte vědět?“ zeptal jsem se.

„To je la Gordina starost,“ odpověděl Nestor. „Já ani nevím, kde je.“

„Kde je teď doña Soledad, Gordo?“ zeptal jsem se.

„Jak to mám hergot vědět?“ vyštěkla na mě la Gorda.

„Ale vždyť přece právě ty za ní chodíš,“ podívil se Nestor.

La Gorda se na mě podívala. Jenom zběžně, ale přesto jsem se zachvěl. Ten pohled jsem znal, ale kde jsem ho jen viděl? V hlubinách mého těla se něco pohnulo. Na solárním plexu jsem pocítil tuhost, jakou jsem dosud nepoznal. Bránice jako by se mi sama od sebe tlačila nahoru. Uvažoval jsem, jestli si mám lehnout, a najednou jsem zjistil, že stojím.

„La Gorda to neví,“ prohlásil jsem. „Jenom já vím, kde je.“

Všichni byli ohromeni, a nejvíc asi já sám. Prohlásil jsem to, aniž bych k tomu měl nějaký rozumný důvod. Avšak v okamžiku, kdy jsem to vyslovoval, jsem byl dokonale přesvědčen, že vím, kde je. Bylo to jako blesk, který mi šlehl vědomím. Zahlédl jsem hornatou krajinu s rozeklanými, vyprahlými štíty. Rozervaný terén, opuštěný a studený. Jakmile jsem promluvil, vzápětí mě napadlo, že jsem tu krajinu musel vidět někde v kině a že stres z pobývání mezi těmito lidmi mě žene k nervovému zhroutení.

Omluvil jsem se jim, že je mystifikuji tak do očí bijícím způsobem, byť neúmyslně. Opět jsem se posadil.

„To chceš naznačit, že nevíš, proč jsi to řekl?“ zeptal se mě Nestor. Pečlivě volil slova. Alespoň já bych se spíš zcela přirozeně zeptal: Ty vážně nevíš, kde je? Řekl jsem jim, že mě popadlo něco neznámého. Popsal jsem jim krajinu, kterou jsem viděl, i jistotu, s níž jsem pocítil, že doña Soledad je právě tam.

„To se nám stává dost často,“ poznamenal Nestor.

Obrátil jsem se na la Gordu a ona přikývla. Chtěl jsem, aby mi to vysvětlila.

„Takovéhle bláznivé věci nám přicházejí na mysl neustále,“ řekla la Gorda. „Jen se zeptej Lidie nebo Rosy nebo Josefiny.“

Od té doby, co žiji v novém seskupení, mi toho Lidia, Rosa ani

Josefina moc neřekly. Omezovaly se pouze na pozdravy a běžné poznámky, týkající se jídla nebo počasí.

Lidia mi uhnula pohledem. Zamumlala, že má občas pocit, že si vzpomíná na jiné věci.

„Někdy tě opravdu nenávidím,“ řekla mi. „Napadá mě, že jenom předstíráš, jak jsi hloupý. Ale pak si vzpomenu, že jsi byl kvůli nám velice nemocný. Byl jsi to ty?“

„Samozřejmě, že to byl on,“ řekla Rosa. „I já si na něco vzpomínám. Pamatuji si paní, která na mě byla hodná. Učila mě, jak být pořádně čistá, a tenhle Nagual mi poprvé ostrihal vlasy, zatímco ta paní mě držela, protože jsem byla celá vyděšená. Ta paní mě měla moc ráda. Pořád mě jen objímala. Byla hodně vysoká. Pamatuji si, že jsem měla tvář na jejích prsou, když mě objímala. To byl jediný člověk, který o mě kdy stál. Ráda bych za ní šla i na smrt.“

„A kdo byla ta paní, Roso?“ ptala se la Gorda se zatajeným dechem.

Rosa bradou ukázala na mě a to gesto ztěžklo stísněností a pohrdáním.

„To ví on.“

Všichni na mě zírali a čekali na odpověď. Rozzlobil jsem se a řval jsem na Rosu, že nepatří k jejím povinnostem říkat mi věci, které jsou ve skutečnosti jen obviněním, a že jim v žádném případě nelžu.

Můj výbuch Rosu nikterak nevyvedl z míry. Klidně vysvětlovala, že si pamatuje, jak jí ta paní říkala, že až se zotavím ze své nemoci, jednoho dne se vrátím. Rosa pochopila, že ta paní se stará o mě, že mě ošetřuje, abych se uzdravil. Proto tedy musím vědět, kdo to je a kde je, protože prý se zdá, že jsem se už uzdravil.

„A jakou jsem měl nemoc, Roso?“ zeptal jsem se.

„Onemocněl jsi, protože jsi nemohl udržet svůj svět,“ řekla s nastrojím prostým přesvědčením. „Někdo mi říkal a myslím, že už velice dávno, že tys nebyl učiněn pro nás. Přesně jak to ve *sněmí* říkal Eligio la Gordě. To proto jsi nás opustil, ale Lidia ti to nikdy neodpustila. Bude tě nenávidět až za hrob.“

Lidia protestovala, že její city vůči mně nemají vůbec nic společného s tím, co říká Rosa. Je prý pouze popudlivá a moje hloupost ji snadno rozlobí.

Zeptal jsem se Josefiny, jestli i ona si na mě pamatuje.

„Samozřejmě,“ zazubila se na mě. „Ale vždyť mě znáš, já jsem cvok. Mně nemůžeš věřit. Na mě není spolehnouti.“

La Gorda trvala na tom, abychom si vyslechli, co si Josefina pamatuje. Josefina však byla rozhodnuta nic neříct, a tak se začaly hádat, až nakonec ke mně Josefina promluvila.

„K čemu je tohle všechno povídání o tom, co si pamatujeme? To jsou jenom řeči. A ty nestojíš ani za mák.“

Josefina zřejmě zabodovala u nás u všech. Nebylo už co říct. Pár minut pak poseděli ve zdvořilém mlčení a už se všichni chystali zvednout se a odejít.

Najednou mi Josefina řekla: „Pamatují si, že jsi mi koupil krásné šaty. Copak si nevzpomínáš, jak jsem v jednom obchodě spadla ze schodů? Málem jsem si zlomila nohu a tys mě musel vynést ven.“

Všichni si zase sedli a upírali oči na Josefínu.

„Vzpomínám si také na jednu bláznivou ženskou,“ pokračovala Josefina. „Chtěla mě zbit a všude mě honila, až ses rozzlobil a zastavil ji.“

Měl jsem vztek. Zdálo se, že všichni visí na tom, co Josefina řekne, a přitom přece sama prohlásila, že se jí nedá věřit, protože je blázen. A měla pravdu. Pro mě to její vzpomínání bylo čiré pomatení smyslů.

„A taky vím, proč jsi onemocněl,“ pokračovala. „Byla jsem u toho. Ale nemůžu si vzpomenout, kde. Vzáli tě za tu stěnu z mlhy, abys našel tuhle hloupou Gordu, myslím, že se tam ztratila. A ty ses nemohl dostat zpátky. Když tě odtamtud vynesli, byl jsi málem mrtev.“

Ticho, které následovalo za jejím odhalením, bylo tísnivé. Báł jsem se na cokoli zeptat.

„Nemůžu si vzpomenout, proč tam proboha šla, ani kdo tě přivedl zpátky,“ pokračovala Josefina. „Ale určitě si pamatují, že jsi byl nemocný a že jsi mě už nepoznával. Takle hloupá Gorda tady přisáhá, že tě neznala, když jsi před několika měsíci poprvé vstoupil do tohoto domu. Já jsem tě okamžitě poznala. Já jsem si vzpomněla, že ty jsi ten Nagual, který onemocněl. Chceš něco vědět? Já si myslím, že tyhle ženy se jen oddávají svým slabostem. A muži také, zejména ten hlupák Pablito. Musí si přece pamatovat, že tam byli také.“

„A můžeš si vzpomenout, kde jsme to byli?“ zeptal jsem se.

„Ne, nejdě to. Ale poznám to, jestli mě tam vezmeš. Když jsme tam byli všichni, říkali nám, že jsme opilci, protože jsme se potáceli. Mně se hlava motala nejmíň, proto si to dobře pamatují.“

„A kdo nám říkal, že jsme opilci?“ vyzvídal jsem.

„Ne tobě, jenom nám,“ opravila mě Josefina. „Nevím, kdo to byl. Asi Nagual Juan Matus.“

Podíval jsem se na ně a každý z nich mi uhnul pohledem.

„Blížíme se ke konci,“ zamumlal Nestor, jako kdyby mluvil pro sebe. „Náš konec nám kouká do očí.“

Zdálo se, že má na krajíčku.

„Měl bych být rád a být pyšný na to, že jsme dorazili na konec,“ pokračoval. „A přece je mi smutno. Můžeš mi to vysvětlit, Naguale?“

Najednou se všichni rozesmutněli. Dokonce i odbojná Lidia byla smutná.

„Co to s vámi všemi je?“ zeptal jsem se bodře. „O jakém konci to mluvíš?“

„Myslím, že všichni vědí, jaký konec to je,“ odtušil Nestor. „Poslední dobou mívám takové divné pocity. Něco nás volá. A my se nepouštíme, jak bychom měli. Lpíme a držíme se.“

Pablito na chvíli podleh pravému rytířství a připomněl, že jediná la Gorda mezi nimi na ničem nelpí. Ostatní, jak mě ujišťoval, jsou takřka beznadějní sobci.

„Nagual Juan Matus řekl, že až nastane čas odejít, dostaneme znamení,“ prohlásil Nestor. „Přijde něco, co máme opravdu rádi, a odvede nás.“

„Říkal, že to ani nemusí být veliké,“ doplnil Benigno. „Prostě bude stačit něco, co máme rádi.“

„Pro mě to znamení přijde ve formě cínových vojáček, které jsem nikdy neměl,“ řekl mi Nestor. „Přijde si pro mě řada husarů na koni. A co to bude u tebe?“

Vzpomněl jsem si, jak mi jednou don Juan říkal, že smrt se může skrývat za vším, co si jen dovedeme představit, dokonce i za tečkou v mém psacím bloku. Tenkrát mi načrtl přesnou metaforu mé smrti. Vyprávěl jsem mu, jak jsem se jednou procházel po hollywoodském bulváru v Los Angeles a uslyšel jsem hlas trubky, která hrála starou a přihloupou populární melodii. Ta hudba se nesla přes ulici z obchodu s deskami. Snad nikdy jsem neslyšel krásnější zvuk. Úplně mě očaroval. Musel jsem si sednout na obrubník. Ten kulhavý plechový zpěv trubky mi pronikal přímo do mozku. Cítil jsem ho těsně nad pravým spánkem. Konejšil mě, až jsem z něj byl úplně opilý. Když trubka dohrála, věděl jsem, že tahle zkušenost se už nikdy nemůže opakovat, a měl jsem dost rozumu, abych okamžitě nevítil

do obchodu a nekoupil si tu desku a gramofon, abych si ji mohl pouštět.

Don Juan tenkrát řekl, že to bylo znamení, které mi daly síly, ovládající osud člověka. Až přijde čas, abych opustil tento svět, v jakékoli formě, uslyším zvuk trubky a tutěž přihloupou melodii, téhož trumpetistu, který nemá sobě rovného.

Druháho dne všichni vyvíjeli horečnou činnost. Zdálo se, že mají nekonečnou spoustu práce. La Gorda mi řekla, že to všechno jsou jejich osobní povinnosti, které si musí vyřídit každý sám a bez pomoci. Uvítal jsem samotou. I já jsem si musel něco vyřídit. Zajel jsem do blízkého městečka, které mě tak znepokojilo. Šel jsem rovnou k domu, který nás s la Gordou fascinoval, a zaklepal jsem na dveře. Otevřela mi jakási paní. Napovídal jsem jí, že jsem v tom domě bydlél jako dítě a že se na něj chci ještě jednou podívat. Paní byla velice laskavá a pustila mě dovnitř. Přitom se velice omlouvala za neexistující nepořádek.

V domě byla spousta vzpomínek. Byly tam, cítil jsem je, ale na nic jsem se nedokázal upamatovat.

Dalšího dne za svítání la Gorda odešla. Počítal jsem, že bude pryč celý den, ale vrátila se kolem poledního. Vypadala velice rozrušeně. „Soledad se vrátila a chce se s tebou vidět,“ oznámila mi bez obalu.

Bez jediného slova vysvětlení mě hned odvedla k doně Soledad. Doña Soledad stála u dveří. Vypadala ještě mladší a silnější, než když jsem ji viděl naposledy. Jen velmi vzdáleně se podobala oné paní, kterou jsem znával před lety.

Zdálo se, že la Gorda má na krajíčku. Její rozpoložení mi bylo zcela pochopitelné vzhledem k napětí, jímž jsme právě procházeli. Beze slova odešla.

Doña Soledad řekla, že se mnou může mluvit jen chvílku, a proto hodlá využít každou minutu. Byla zvláštně uctivá. V každém slově, které vyřkla, byl nádech zdvořilosti.

Gestem jsem ji přerušil a naznačil, že se jí chci na něco zeptat. Zajímalo mě, kde byla. Velice jemným způsobem odmítla. Prohlásila-

la, že velice pečlivě váží slova, protože jí nedostatek času dovolí říct jen to úplně nejpodstatnější.

Zahleděla se mi na chvíli do očí a ta chvíle mi připadala nepřirozeně dlouhá. To mě rozladilo. Po tu dobu se mnou přece mohla rozmlouvat a odpovédět mi na otázky. Pak přerušila ticho a to, co řekla, mi připadalo zcela absurdní. Prý na mě zaútočila, jak jsem ji o to žádal v den, kdy jsme poprvé překročili paralelní čáry, a teď jen doufá, že její útok byl účinný a posloužil svému účelu. Chtěl jsem na ni zařvat, že jsem ji nikdy o nic podobného ne žádal. Že o žádných souběžných liniích, o žádných paralelních čarách nic nevím a to, co mi říká, že je nesmysl. Ale přitískla mi ruku na ústa. Automaticky jsem se stáh. Vypadala smutně. Řekla, že v tuto chvíli si nemůžeme popovídat, protože stojíme na dvou paralelních čarách a ani jeden z nás nemá dost energie, aby je překročil. Jenom její oči mi vypovídaly, v jakém je rozpoložení.

Zcela bezdůvodně jsem pocítil uvolnění, něčemu ve mně se ulehčilo. Všiml jsem si, že se mi po tvářích kutálejí slzy. A potom mě na okamžik přemohl nanejvýš neuvěřitelný pocit. Byla to chvílika, ale přece dost dlouhá, aby otfásla základem mého vědomí či osobnosti nebo tím, co pokládám za sebe sama a co jako sebe sama cítím. V tom kratičkém okamžiku jsem poznal, že jsme si velice blízcí jak svým cílem, tak i temperamentem. Byli jsme oba v podobné situaci. Chtěl jsem projevit uznalost, že to byl svízelný boj, který však ještě neskončil. A nikdy neskončí. Loučila se, protože jako bezchybná bojovnice věděla, že naše cesty se už nikdy nezkříží. Došli jsme na konec stezky. Z jakéhosi nepředstavitelně temného kouta mého já vytryskla ztracená vlna spřízněnosti a hlubokého citu. Ten záblesk mě zasáhl jako elektrický náboj. Objal jsem ji, ústa se mi pohybovala a já jsem říkal věci, které mi nedávaly smysl. Oči se jí rozsvítily. Také mi cosi říkala, ale nerozuměl jsem. Jediný pocit, který mi byl jasný, tedy pocit, že jsem překročil paralelní čáry, neměl žádný praktický význam. Vzedmula se ve mně sklíčenost, která se tlačila ven. Jakási nevysvětlitelná síla mě trhala ve dvě. Nemohl jsem dýchat a všechno zhaslo.

Cítil jsem, jak mnou někdo hýbe a jemně třese. Zaostril jsem na la Gordinu tvář. Ležel jsem v posteli doni Soledad a vedle mě seděla la Gorda. Byli jsme sami.

„Kde je?“ zeptal jsem se.

„Pryč,“ odpovéděla la Gorda.

Chtěl jsem la Gordě všechno povědět, ale zarazila mě. Pak otevřela dveře. Venku na mě čekali všichni učedníci. Vzali si na sebe svoje nešupáčtější oblečení. La Gorda mi vysvětlila, že roztrhali všechno, co měli. Bylo pozdě odpoledne. Spal jsem tedy několik hodin. Bez řečí jsme šli domů k la Gordě, kde jsem parkoval. Nacpali se dovnitř jako děti, které jedou na nedělní výlet.

Než jsem nasedl do auta, postál jsem a chvíli se díval na údolí. Tělo se mi pomalu otáčelo, až opsalo celý kruh, jako kdyby mělo svou vlastní vůli a cíl. Cítil jsem, že nabírám esenci toho místa. Chtěl jsem ji mít u sebe, protože jsem jednoznačně věděl, že už to místo v tomto životě nikdy neuvídím.

Ostatní to jistě vykonali už dřív. Byli zbaveni melancholie, smáli se a žertovali.

Nastartoval jsem a odjížděli jsme pryč. Když jsme dojeli k poslední zatáčce na silnici, slunce už zapadalo. La Gorda na mě křikla, abych zastavil. Vyskočila a rozběhla se k malému vršku u silnice. Vylezla na něj a naposledy se podívala na svoje údolí. Roztáhla paže směrem k němu a vdechla ho do sebe.

Cesta dolů z hor byla podivně krátká a bez zvláštních událostí. Všichni mlčeli. Pokoušel jsem se zapojit la Gordu do rozhovoru, ale bez obalu to odmítla. Prohlásila, že hory jsou majetnické a dělají si na ně nároky, a jestli prý nebudou šetřit energií, pak je ty hory nikdy nepustí.

Jakmile jsme sjeli do nížiny, všichni ožili a zejména la Gorda. Zdálo se, že přímo bublá energií. Dokonce mi podávala informace sama od sebe, aniž bych ji sám musel vybízet. Mimo jiné mi také vykládala, že jí Nagual Juan Matus řekl, že máme ještě jednu stranu, a doña Soledad to prý také potvrdila. Když to ostatní slyšeli, přidali se k nám, vyptávali se a leccos komentovali. Byli zmateni svými podivnými vzpomínkami na události, které se logicky nemohly stát. Protože někteří z nich se poprvé se mnou setkali teprve před několika měsíci, skutečnost, že si mě pamatují v dávné minulosti, přesahuje meze jejich rozumu.

Pověděl jsem jim o svém setkání s doňou Soledad. Popsal jsem jim svůj pocit, že jsem se s ní důvěrně znal již dříve, i pocit, že jsem

nepochybně překročil to, co nazývala paralelní čáry. Na moje slova reagovali zmateně. Zdálo se, že již někdy ten výraz slyšeli, ale nebyli si jisti, jestli chápou, co znamená. Pro mě to byla pouze metafora, ale nemohl bych zaručit, že i pro ně to má tento smysl.

Když jsme se blížili k Oaxace, vyjádřili přání také navštívit místo, kde podle la Gordy zmizeli don Juan s donem Genarem. Zajel jsem tedy rovnou tam. Vyhnuli se z auta a zdálo se, že si určují světové strany, k něčemu přičichávali a hledali záchytné body. La Gorda ukázala směrem, kterým si myslí, že don Juan s donem Genarem odešli.

„Udělal jsi strašlivou chybu, Gordo,“ řekl Nestor nahlas. „To není východ, ale sever.“

La Gorda protestovala a hájila svůj názor. Ženy se postavily za ni a Pablito také. Benigno se nijak nevyjadřoval a stále se díval na mě, jako kdybych jim já měl dát odpověď. A to jsem také učinil. Podíval jsem se do mapy města Oaxaca, kterou jsem měl v autě. Směr, který nám la Gorda ukazovala, byl opravdu sever.

Nestor má prý od začátku pocit, že své město rozhodně neopouští předčasně ani násilně. Načasování je prý správné. Ostatní prý to tak necítí a váhají, protože la Gorda nesprávně určila směr. Jsou přesvědčeni stejně jako sama la Gorda, že Nagual ukazoval k městu, kde bydlí, a že tím chce naznačit, aby tam zůstali. Když jsem o tom dodatečně přemýšlel, musel jsem připustit, že za to vlastně mohu já, protože jsem měl mapu, ale vůbec jsem se do ní tehdy nepodíval.

Zmínil jsem se pak o tom, co jsem jim zapomněl říct. Že jeden z těch mužů, ten, kterého jsem pokládal za dona Genara, na nás kývl hlavou. La Gordě se rozšířily oči upřímným překvapením, ne-li přímo poplašeně. Řekla, že ona si toho gesta nevšimla. To pokývnutí tedy bylo určeno jenom mně.

„To je ono!“ vykřikl Nestor. „Naše osudy jsou zpečetěny!“

Obrátil se k ostatním. Mluvili všichni najednou. Nestor zuřivě gestikuloval rukama ve snaze je uklidnit.

„Já jen doufám, že jste všichni udělali všechno, co je třeba, jako kdybyste se už nikdy neměli vrátit zpátky,“ řekl jim. „Protože se už nikdy nevrátíme.“

„A říkáš nám pravdu?“ zeptala se mě Lidia s divokým výrazem v očích. Ostatní na mě hleděli s očekáváním.

Ujistil jsem je, že nemám důvod, proč bych si to vymýšlel. Skutečnost, že jsem viděl, jak na mě ten muž kývá, pro mě neměla vůbec

žádný význam. Kromě toho jsem si nebyl tak docela jist, že ti muži jsou don Juan a don Genaro.

„Ty jsi strašně mazaný,“ řekla Lidia. „Tohle nám spíš říkáš jenom proto, abychom za tebou šli jak ovečky.“

„Moment, počkej,“ řekla la Gorda. „Tady ten Nagual je možná tak mazaný, jak říkáš, ale on by nikdy nic takového neudělal.“

A zase začali všichni mluvit jeden přes druhého. Snažil jsem se prostředkovat a musel jsem je překřikovat, že to, co jsem viděl, stejně nic nemění.

Nestor mi velmi zdvořile vysvětlil, že Genaro jim slíbil, že dá vědět pohybem hlavy, až nastane čas, aby opustili svoje údolí. Ztichli, když jsem prohlásil, že jsou-li touto událostí jejich osudy zpečetěny, pak je tomu tak i se mnou, a na sever že tedy jedeme všichni.

Nestor nás pak zavedl na místo, kde jsme se ubytovali. Byl to penzion, v němž bydlíval, když jezdil do města za prací. Měli skvělou náladu, až příliš skvělou, abych se mohl cítit klidný. Dokonce i Lidia mě objala a omlouvala se mi, že dělala takové potíže. Vysvětlovala mi, že věřila la Gordě, a proto se prý moc nenamáhala, aby účinně přerušila svoje pouta. Josefina s Rosou překypovaly energií a pořád mě poplácávaly po zádech. Chtěl jsem si promluvit s la Gordou. Potřeboval jsem si s ní promluvit o dalším směru naší činnosti. Ale té noci nebylo nikterak možné zůstat s ní o samotě.

Nestor, Pablito i Benigno odešli časně zrána obstarat si několik pochůzek. Lidia, Rosa a Josefina také vyšly po nákupu. La Gorda mě požádala, abych jí pomohl koupit si nové šaty. Chtěla, abych jí vybral jedny šaty, dokonalé šaty, v nichž by pocítila sebedůvěru, kterou potřebuje, aby mohla být nezachytitelnou, proměnlivou bojovnicí. Sehnal jsem pro ni nejen ty šaty, ale dokonce i celou výbavu, boty, punčochy a prádlo.

Vzal jsem ji na procházku. Procházeli jsme se v centru města jako dva turisté a dívali jsme se na Indiány oblečené v šatech, jak se tu v kraji nosí. Protože je bojovnicí bez formy, vypadala ve svém novém elegantním oblečení dokonale uvolněná. Vypadala nádherně. Jako kdyby se nikdy ani neoblékala jinak. Kdo si na to nemohl zvyknout, jsem byl však já.

Nebyl jsem ani schopen formulovat otázky, které jsem chtěl la Gordě položit a které by ze mě za jiných okolností jen pršely. Nena-

padalo mě nic, nač bych se jí mohl zeptat. Řekl jsem jí ve vší vážnosti, že její nový vzhled na mě zapůsobil. Velice strážlivě mi odpověděla, že to, co na mě zapůsobil, je překročení hranic.

„Včera jsme překročili hranice,“ vysvětlila mi. „Soledad mi řekla, co můžu očekávat, a tak jsem byla připravená. Ale ty jsi nebyl.“

Tiše a pomalu mi začala vysvětlovat, že jsme předešlé noci překročili určité hranice zalíbení. Každou slabiku vyslovovala, jako kdyby mluvila s dítětem nebo cizincem. Ale nedokázal jsem se soustředit. Vrátili jsme se zpátky do penzionu. Potřeboval jsem si odpochynout, ale přesto to dopadlo tak, že jsem opět vyšel ven. Lidia, Rosa a Josefina nemohly nic najít a chtěly podobné oblečení, jako měla la Gorda.

Odpolodne jsem byl už opět zpátky v penzionu a obdivoval jsem sestřičky. Rose dělalo potíže chodit na vysokých podpatcích. Zrovna jsme si tropili legraci z jejich nohou, když se pomalu otevřely dveře a dovnitř dramaticky vstoupil Nestor. Měl na sobě tmavomodrý oblek, ušitý na míru, světle růžovou košili a modrou vázanku. Vlasy měl pečlivě učesané, ale trochu načechrané, jako kdyby si je vyfoukal fénem. Podíval se na ženy a ony zas na něj. Pak vešel Pablito a za ním Benigno. Oba byli nesmírně elegantní. Jejich nové boty a obleky vypadaly jako ušité na zakázku.

Nemohl jsem se vzpamatovat, jak se všichni přizpůsobili městskému oblečení. Tolik mi připomínali dona Juana. Když jsem viděl tři Genary v městských oblecích, byl jsem asi stejně ohromen, jako když jsem viděl v obleku dona Juana, a přece jsem jejich proměnu okamžitě přijal. Na druhé straně mě proměna žen tolik neudivila, ale zase jsem si na ni z jakéhosi důvodu nemohl zvyknout.

Myslel jsem si, že Genarové museli mít štěstí čarodějů, když dokázali najít tak dokonale padnoucí obleky. Smáli se, když slyšeli, jak fantazírují o jejich klice. Nestor řekl, že jim ty obleky krejčí ušil už před několika měsíci.

„Máme každý ještě jeden,“ pochlubil se. „A dokonce máme i kožené kufry. Věděli jsme, že náš čas na těch horách už končí. Jsme připraveni odjet! Ale samozřejmě nám nejdřív musíš říct, kam. A jak dlouho zůstaneme tady.“

Vysvětlil mi, že má ještě nějaké staré účty z podnikání, které musí zrušit, a že na to potřebuje čas. La Gorda zasáhla a s náramnou jistotou a autoritou prohlásila, že ještě této noci odjedeme tak daleko, kam nám síla dovolí, a proto si musí svoje záležitosti vyřídit do

večera. Nestor s Pablitem váhali u dveří. Podívali se na mě, čekajíce, zda to potvrdím. Myslel jsem si, že bych měl pro ně udělat alespoň to, že k nim budu poctivý, ale la Gorda mě zarazila zrovna ve chvíli, kdy jsem se jim chystal říct, že pokud jde o to, co přesně budeme dělat, mám v hlavě úplně prázdno.

„Za soumraku se sejdem na Nagualové lavičce,“ řekla. „Pak odtahtud vyrazíme. Do té doby bychom měli zařídit všechno, co je zapotřebí nebo co chceme, a nezapomínat, že se sem v tomto životě už nikdy znovu nevrátíme.“

Když všichni odešli, zůstali jsme s la Gordou sami. Prudkým a nešikovným pohybem si mi sedla na klín. Byla tak lehouchká, že jsem ji mohl natrásat jen stahováním svalů na lýtkách. Vlasy jí zvláště voněly. Zažertoval jsem, že se ta vůně nedá vydržet. Smála se a natřásala, když tu se najednou, zčistajasna, objevil pocit – nebo snad vzpomínka? Najednou jsem měl na klíně jinou Gordu, tlustou a dvakrát tak velkou jako je ta, kterou znám. Měla kulatý obličej a já jsem si ji dobíral kvůli vůni jejích vlasů. Měl jsem pocit, že o ni pečuji.

Pod nápořem té podvržené vzpomínky jsem musel vstát. La Gorda hlasitě dopadla na podlahu. Popsal jsem jí, nač jsem si právě „vzpomněl“. Řekl jsem jí, že jako tlustou jsem ji viděl jenom jednou a ještě k tomu tak krátce, že jsem nemohl vědět, jak vypadá, a přece jsem teď viděl její tvář, když bývala tlustá.

Nic k tomu neřekla. Svičela si městské šaty a zase si oblékla svoje staré oblečení.

„Ještě na to nejsem připravená,“ řekla mi a ukázala na svůj nový oděv. „Než budeme volní, zbývá nám udělat ještě jednu věc. Podle pokynů Naguala Juana Matuse se všichni musíme posadit na místě sly, které si vybral.“

„A kde je to místo?“

„Někde v horách tady okolo. Je jako dveře. Nagual mi říkal, že na tom místě je přirozená trhlina, že určitá místa síly jsou díry v tomto světě. Jestliže jsi bez formy, pak můžeš těmito dírami projít do neznáma, do jiného světa. Ten svět a tento svět, na němž žijeme, jsou ve dvou paralelních liniích. Je dost pravděpodobné, že jsme byli všichni někdy převedeni přes tyto čáry, ale my si to nepamatujeme. Eligio je v tom druhém světě. Někdy se tam dostaneme ve *snění*. Josefina je samozřejmě z nás nejlepším *snítocem*. Překračuje ty čáry každý den, ale protože je bláznivá, tak je k tomu lhostejná, takřka až

zabedněná, a tak Eligio pomohl překročit ty čáry mně, protože doufal, že budu inteligentnější. Ale ukázalo se, že jsem stejně natvrdlá. Eligio chce, abychom si vzpomněli na svou levou stranu. Soledad mi řekla, že levá strana je paralela k té čáře, kterou nyní žijeme. Jestliže chce, abychom si na ni vzpomněli, znamená to, že jsme tam museli být. A nikoli ve *snění*. Proto si všichni tu a tam vzpomínáme na podivné věci.“

Její závěry byly logické v rámci základních předpokladů, s nimiž pracovala. Věděl jsem, o čem hovoří. Ony příležitostně vzpomínky vyúhovaly ze skutečnosti každodenního života, aniž bychom o ně usilovali, a přece jsme pro ně nedokázali najít časovou posloupnost. Neměli jsme žádný otvor v kontinuu svého života, kam bychom je mohli zařadit.

La Gorda se opřela na posteli. V očích měla starostlivý výraz.

„Trápí mě, co máme dělat, abychom to místo našli,“ řekla. „Bez toho je nemožné, abychom někam odjeli.“

„A já si zas dělám starosti s tím, kam vás mám všechny odvést a co si s vámi vůbec počnu.“

„Soledad mi řekla, že půjdeme na sever až k hranicím. A někteří z nás možná ještě dál na sever. Ale ty s námi nepůjdeš celou tu cestu. Ty máš jiný osud.“

La Gorda se na chvíli zadumala. Mračila se v očividném úsilí uspořádat si nějak myšlenky.

„Soledad říká, že mě odvezeš, abych naplnila svůj úděl,“ řekla la Gorda. „Já jsem z nás jediná, koho máš na starosti.“

Zřejmě si přečetla poplach na mé tváři. Usmála se.

„Soledad mi také řekla, že jsi ucpaný. Ale míváš chvíle, kdy jsi Nagual. Soledad říká, že po zbytek času jsi jako blázen, který mívá jasné chvíle, ale potom se zas vrací zpátky do svého bludu.“

Doña Soledad mě popsala velice výstižným obrazem, který byl strozumitelný. Pro ni jsem jistě měl jasnou chvíli, když jsem poznal, že jsem překročil rovnoběžné čáry. Jenomže podle mých norem byl právě ten okamžik ze všech nejnesmyslnější. Doña Soledad se jistě pohybovala v jiné linii myšlení než já.

„A co ti ještě říká?“ vyzvídal jsem.

„Říkala, že bych se měla přinutit vzpomenout si. Vyčerpala se snahou přivolat moji paměť, proto se už pak nemohla zabývat tebou.“

La Gorda vstala. Byla připravena odejít. Vzal jsem ji na procházku

po městě. Zdálo se, že je velice šťastná. Chodila z místa na místo a všeho pozorovala, přímo se očima pásala na světě. Tuto představu mi dal don Juan. Říkával, že bojovník ví, že čeká, a také ví, nač čeká, a zatímco čeká, pase se očima na světě. Nejvyšší vrchol, kterého může bojovník dosáhnout, je radost. Toho dne v Oaxace se la Gorda řídila učením dona Juana do puntíku.

Pozdě odpoledne, před soumrakem, jsme si sedli na don Juanovu lavičku. Nejdříve se objevil Benigno, Pablito a Josefina. Za pár minut se k nám připojili i ostatní. Pablito si sedl mezi Josefinu a Lidii a objal je pažemi. Opět se převlékli do svých starých šatů. La Gorda vstala a začala jim vykládat o místě síly.

Nestor se jí smál a ostatní se k němu přidali.

„Už nikdy nás nepřinutíš, abychom se poddali tvój panovačností,“ řekl Nestor. „Osvobodili jsme se od tebe. Včera v noci jsme překročili hranice.“

La Gordu to nevyvedlo z míry, ale ostatní se zlobili. Musel jsem zakročit. Řekl jsem nahlas, že se chci dovědět něco více o hranicích, které jsme překročili předešlé noci. Nestor mi vysvětlil, že tohle se týká pouze jich. La Gorda nesouhlasila. Vypadalo to, že se každou chvíli do sebe pustí. Odtáhl jsem Nestora stranou a přikázal mu, aby mi o těch hranicích něco řekl.

„Naše city vytvářejí kolem všeho hranice. Čím více něco milujeme, tím silnější ty hranice jsou. V tomto případě šlo o náš domov, který jsme milovali. Než jsme ho opustili, museli jsme svoje city zvednout. Naše láska k domovu pak stoupala nahoru na vrcholky hor, na západ od našeho údolí. To byly hranice a když jsme překonávali vrcholek hor a přitom jsme věděli, že se už nikdy nevrátíme, tak jsme je prolomili.“

„Ale já jsem také věděl, že se už nikdy nevrátím,“ namítl jsem.

„Tys ty hory nemiloval tak jako my,“ odpověděl Nestor.

„To se ještě uvidí,“ tajuplně podotkla la Gorda.

„Jsmo pod jejím vlivem,“ vstal Pablito a ukázal na la Gordu. „Držela nás pod krkem. A teď vidím, jaký jsem byl kvůli ní hlupák. Nemůžeme plakat nad rozlitym mlékem, ale už nikdy jí nepodlehnu.“

Lidia s Josefinou se přidaly k Nestorovi a Pablitovi, Benigno s Rosou jen přihlíželi, jako kdyby se jich ten souboj už vůbec netýkal.

V tu chvíli mě opět na okamžik ovládla jistota a rozhodné, autoritativní jednání. Vstal jsem a bez jakékoli vědomé vůle jsem jim oznámil, že se jich ujímám a beru si je na starost a současně zprošťuji la Gordu všech dalších povinností věci komentovat nebo předkládat svoje názory jako jediné řešení. Když jsem domluvil, byl jsem šokován svou odvahou. Všichni měli velikou radost, včetně la Gordy.

Sílu, která mě vedla k tomuto výbuchu, jsem nejdříve pocítil jako fyzický pocit, že se mi otevírají dutiny, potom to byla jistota, že vím, co měl don Juan na mysli a kde přesně je to místo, které musíme navštívit, než budeme moci být svobodní. Když se mi otevřely dutiny, zahlédl jsem vidění domu, který mě tak zaujal.

Řekl jsem jim, kam musíme jít. Přijali moje pokyny bez námitek a dokonce i bez komentářů. Odhlásili jsme se z penzionu a šli jsme na večeri. Po večeri jsme se procházeli kolem náměstí zhruba až do jedenácti. Pak jsem přivezl auto. Všichni se hlučně nacpali dovnitř a vyrazili jsme. La Gorda zůstala vzhůru, aby mi mohla dělat společnost, zatímco ostatní usnuli. A když pak řídil Nestor, spali jsme zase my dva.

HOUF ROZEZLENÝCH ČARODĚJŮ

Do města jsme dorazili za rozbřesku. Opět jsem se chopil volantu a rozjel se k tomu domu. O pár bloků dřív mě la Gorda požádala, abych zastavil. Vystoupila z auta a šla po chodníku pěšky. Pak vystoupili i ostatní, jeden po druhém, a šli za ní. Pablito ke mně přistoupil a řekl, že bych měl zaparkovat na náměstí, které je o blok dál.

Viděl jsem, jak la Gorda zahýbá za roh, a tu jsem najednou poznal, že se s ní něco děje. Byla neobyčejně bledá. Přistoupila ke mně a zašeptala mi, že si půjde poslechnout ranní mši. Lidia chtěla jít také. Obě přešly přes náměstí a vešly do kostela.

Pablito, Nestor i Benigno byli zadumání, jak jsem je vždycky vídal. Rosa byla vystrašená, ústa pootevřená, oči upírala bez mrknutí směrem k domu. Jenom Josefina zářila. Kamarádsky mě poplácala po zádech.

„Tys to přece jen dokázal, ty lumpe!“ volala. „Tys těm všivákům vyrazil duši z těla,“ smála se, že sotva popadala dech.

„Je to tady, Josefino?“ zeptal jsem se.

„Samozřejmě. La Gorda pořád chodila do kostela. Byla tenkrát hrozně nábožná.“

„Pamatuješ si tamten dům?“ ukázal jsem na něj.

„To je dům Silvia Manuela.“

Všichni jsme nadskočili, když jsme to jméno uslyšeli. Měl jsem pocit, že mi koleny proběhlo cosi podobného mírnějšímu elektrickému šoku. To jméno jsem zcela určitě neznal, a přece sebou moje tělo škublo, sotva ho zaslechlo. Jméno Silvio Manuel není příliš časté. Má takový jasný zvuk.

Tři Genarové i Rosa byli vyvedeni z klidu stejně jako já. Všiml jsem si, jak jsou bledí. Soudě podle toho, jak jsem se cítil, jistě jsem i já byl bledý jako oni.

„Kdo je Silvio Manuel?“ vypravil jsem nakonec ze sebe.

„Teď jsi mě dostal,“ odpovéděla Josefina. „Já nevím.“

Znovu nám opakovala, že je blázen a že se nesmí brát vážně nic z toho, co říká. Nestor ji prosil, aby nám řekla všechno, co si pamatuje.

Josefina se snažila přemýšlet, ale nepatří zrovna k lidem, kterým by se dařilo, když se na ně tlačí. Věděl jsem, že by si vedla lépe, kdyby se jí nikdo neptal. Navrhl jsem, že se poohlédneme po nějaké pekárně nebo místu, kde bychom se mohli najíst.

„Nenechali mě v tom domě nic moc dělat, to si pamatuji,“ vyhrkla najednou.

Ohlédla se, jako kdyby něco hledala nebo se snažila zorientovat.

„Něco tady chybí!“ vykřikla. „To není přesně tak, jak to tady bývalo.“

Pokusil jsem se jí pomoci několika otázkami, které se mi zdály vhodné, jestli tu třeba nechybí nějaké domy, jestli něco není jinak natřeno nebo tu možná přistavěli něco nového. Ale Josefina nemohla přijít na to, co je jiné.

Zašli jsme do pekařství a koupili si loupáčky. Když jsme se vraceli zpátky na náměstí, kde jsme chtěli počkat na la Gordu s Lidií, Josefina se najednou plácla do čela, jako kdyby jí něco zrovna napadlo.

„Už vím, co chybí,“ volala. „Ta pitomá stěna z mlhy. Tehdy tady bývala. A teď je pryč.“

Všichni jsme začali mluvit najednou a vyptávat se na tu zeď, ale Josefina se nenechala znepokojovat a vyprávěla dál, jako bychom tam ani nebyli.

„Byla to stěna z mlhy a táhla se až do nebe. Byla zrovna tady. Vždycky, když jsem otočila hlavu, tady byla. Doháněla mě k šílenství. To je ono, hergot sakra. Nebyla jsem bláznivá, dokud mě k šílenství nedohnala tahle zeď. Viděla jsem ji, když jsem zavřela oči a i když jsem je otevřela. Myslela jsem si, že ta zeď po mně jde.“

Josefina na chvíli ztratila svou přirozenou živost. V očích se jí objevil výraz zoufalství. Takový pohled jsem vídal u lidí, kteří právě prodělávali nějakou psychologickou příhodu. Rychle jsem ji vybídl, aby si snědla loupáček. Okamžitě se uklidnila a začala jíst.

„Co si o tom všem myslíš, Nestore?“ zeptal jsem se.

„Mám strach,“ odpovéděl tiše.

„A ty si něco pamatuješ?“

Zavrtěl hlavou. Zvednutím obočí jsem se zeptal také Pablita s Benignem, ale i oni zavrtěli hlavou, že ne.

„A co ty, Roso?“

Rosa úplně vyskočila, když uslyšela, že na ni mluvím. Zdálo se, že ztratila řeč. Držela v ruce loupák a zírala na něj, až to vypadalo, jako by nevěděla, co s ním má dělat.

„Samozřejmě, že si pamatuje,“ zasmála se Josefina, „ale je k smrti vyděšená. Copak nevidíš, že je počůraná i za ušima?“

Josefina si zřejmě myslela, že to, co říká, je náramně vtipné. Svíjela se smíchy a upustila loupák na zem. Sebrala ho, oprášila a snědla.

„Blázní snědí všechno,“ řekla a poplácala mě po zádech.

Nestor s Benignem byli z jejího šaškování očividně celí nesví. Za to Pablito byl nadšen. Na očích mu bylo vidět, že ji obdivuje. Potřásal hlavou a pomlaskával jazykem, jako kdyby nemohl takovému půvabu ani uvěřit.

„Pojďme tam,“ vybídla nás Josefina. „V tom domě vám řeknu všechno možné.“

Připomněl jsem, že bychom měli počkat na la Gordu a Lidii, a navíc bylo ještě příliš brzy, abychom mohli obtěžovat tu milou paní, která tam bydlí. Pablito si vzpomněl, že sem do města jezdil při svém tesařském řemesle a že ví, kde jedna rodina připravuje jídlo pro lidi, kteří městem pouze projíždějí. Josefina nechtěla otálet, pro ni byla volba jasná: buď jít do domu nebo se jít najít. Já jsem byl pro snídani a řekl jsem Rose, aby zašla do kostela pro la Gordu s Lidií, ale Benigno se galantně nabídl, že na ně počká a doveze je tam. Zřejmě věděl, kde to je.

Pablito nás tam nevedl rovnou. Na mou žádost jsme šli dlouhou oklíkou. Na okraji města stál starý most, který jsem si chtěl prohlédnout. Všiml jsem si ho z auta, když jsme tady byli s la Gordou. Připomínal stavbu v koloniálním stylu. Vyšli jsme na most, ale uprostřed jsme se náhle zastavili. Zeptal jsem se muže, který tam postával, jestli je ten most hodně starý. Prý si ho tam pamatuje, co je živ. Bylo mu přes padesát. Domníval jsem se, že ten most zvláštním způsobem fascinuje pouze mě, ale když jsem pozoroval ostatní, musel jsem pochopit, že působí i na ně. Nestor s Rosou téžce oddychovali, jako by lapali po dechu. Pablito se držel Josefiny a ta se zas držela mě.

„Vzpomínáš si na něco, Josefino?“ zeptal jsem se.

„Ten ďábel Silvio Manuel je na druhé straně mostu,“ ukázala na opačný konec, vzdálený asi deset metrů.

Podíval jsem se Rose do očí. Přikývla na souhlas a zašeptala, že

jednou přes most přešla a moc se bála. Na druhém konci na ni čekalo něco, co ji chtělo pohltit.

Ani jeden z mužů mi nijak nepomohl. Dívali se na mě zmateně. Oba tvrdili, že se bojí a nemají k tomu důvod. Musel jsem s nimi souhlasit. Cítil jsem, že bych si za nic na světě netroufl ten most přejít v noci, a přitom jsem nevěděl proč.

„A co ještě si pamatuješ, Josefino?“ zeptal jsem se.

„Moje tělo je teď velmi vystrašené,“ odpověděla. „Na nic jiného si nemůžu vzpomenout. Ten ďábel Silvio Manuel je vždycky ve tmě. Zeptej se Rosy.“

Pohybem hlavy jsem Rosu vybídl, aby něco řekla. Třikrát, čtyřikrát přikývla, ale nemohla ze sebe vypravit ani slovo. Napětí, které jsem sám pocítoval, se nedalo ničím odůvodnit, ale přesto bylo skutečné. Všichni jsme stáli na mostě, v půli cesty, neschopni učinit jediný krok ve směru, kterým Josefina ukázala. Konečně se Josefina chopila iniciativy a obrátila se zpátky. Vrátili jsme se do centra. Pablito nás zavedl do velkého lokálu. La Gordá, Lidia a Benigno tam už jedli a dokonce objednali i pro nás. Já jsem neměl hlad, Pablito, Nestor a Rosa byli jako ve snách, zato Josefina jedla s chutí. U stolu vládlo zlověstné ticho. Když jsem se pokusil o hovor, všichni se vyhnuli mému pohledu.

Po snídani jsme šli k domu. Nikdo nepromluvil ani slovo. Zaklepal jsem na dveře a když vyšla paní domu, vysvětlil jsem jí, že bych ten dům chtěl ukázat i svým přátelům. Chvilí váhala. La Gordá jí dala nějaké peníze a omlouvala se, že ji obtěžujeme.

Josefina nás zavedla rovnou dozadu. Když jsem tu byl předtím, do této části domu jsem nezašel. Dvůr, dlážděný kočičími hlavami, byl kolem dokola obklopen místnostmi. V zastřešených chodbách měli uložené neskladné zemědělské nářadí. Připadalo mi, jako kdybych ten dvůr už někdy viděl, ale tehdy tam nebylo žádné harampádie. Kolem dvora bylo celkem osm místností, po dvou na každé straně. Nestor, Pablito i Benigno vypadali, jako by se jim každou chvíli mělo udělat špatně. La Gordá se silně potila. Posadila se s Josefinou do výklenku ve zdi, zatímco Lidia s Rosou vešly do jedné z místností. Zdálo se, že Nestor má najednou nutkání něco najít, protože zmizel v další z nich. Totéž učinili Pablito s Benignem.

Zůstal jsem s paní domu sám. Chtěl jsem s ní hovořit, zeptat se jí, jestli zná Silvia Manuela, ale nedokázal jsem sebrat dost energie, abych mohl mluvit. Bylo mi špatně od žaludku. Na rukách jsem měl

krůpěje potu. Tížil mě nehmataelný smutek, jakási touha po něčem, co tu není, co je nevyssloveno.

Nemohl jsem to vydržet. Už jsem se málem s paní rozloučil a odešel pryč, když ke mně přistoupila la Gorda. Zašeptala, že bychom se měli posadit ve velkém pokoji vedle haly, odděleném od dvora. Tu místnost bylo vidět z místa, kde jsme stáli. Šli jsme tam a vstoupili dovnitř. Byla to obrovská, prázdná místnost, s vysokým trámovým stropem. Tmavá, ale vzdušná.

La Gorda zavolala všechny dovnitř. Paní domu se na nás jen dívala, ale sama dovnitř nešla. Zdálo se, že každý přesně ví, kam si má sednout. Genarové se posadili napravo ode dveří na jednu stranu místnosti, la Gorda a tři sestřičky si sedly nalevo na druhou stranu. Sedli si blízko ke zdi. Byl bych sice rád seděl vedle la Gordy, ale přesto jsem se posadil doprostřed místnosti. Zdálo se, že to místo je přesně pro mě. Nevěděl jsem proč, ale připadalo mi, že místa nám určil jakýsi skrytý řád.

Když jsem tam tak seděl, valila se přese mě vlna podivných pocitů. Byl jsem odevzdaný a uvolněný. Představoval jsem si sám sebe jako filmové plátno, na němž se promítají cizí pocity smutku a touhy. Ale nic z toho jsem nepoznával jako pravou vzpomínku. Zůstali jsme v té místnosti přes hodinu. Ke konci jsem měl pocit, že každou chvíli odhalím zdroj toho nadpozemského smutku, který mě nutil takřka nezvladatelně plakat. Ale potom jsme se zvedli a odešli z domu stejně samovolně, jako jsme si tam sedli. Dokonce jsme ani paní domu nepoděkovali a nerozloučili se s ní.

Shromáždili jsme se na náměstí. La Gorda ihned oznámila, že je stále vedoucí, protože je bez formy. Tento postoj prý zaujala na základě závěrů, k nimž dospěla v domě Silvia Manuela. Zdálo se, že čeká na naše komentáře. Mlčení ostatních pro mě bylo nesnesitelné. Musel jsem nakonec něco říct.

„A k jakým závěrům jsi v tom domě došla, Gordo?“ zeptal jsem se.

„Myslím, že to všichni víme,“ odpověděla povýšeně.

„To tedy nevíme,“ namítl jsem. „Nikdo ještě nic neřekl.“

„Nemusíme mluvit, přece to víme,“ nedala se la Gorda.

Trval jsem na tom, že tak důležitou událost nemůžeme brát jako samozřejmost. Musíme si pohovořit o tom, co cítíme. A pokud mne se týče, tak všechno, co jsem si z toho vzal, je jen zničující pocit smutku a zoufalství.

„Nagual Juan Matus měl pravdu,“ řekla la Gorda. „Musíme si

sednout na místo síly, abychom se osvobodili. Já jsem teď volná. Nevím, jak se to stalo, ale když jsem tam seděla, něco ze mě bylo sejmuto.“

Tři ženy s ní souhlasily, ale tři muži ne. Nestor řekl, že si skoro vzpomněl na skutečné tváře, ale byl se snažil sebevíc vyjasnit si, co vidí, cosi mu to mařilo. Prožíval jen pocit touhy a smutku, že se pořád nachází na tomto světě, a to je všechno. Pablito s Benignem říkali více méně totéž.

„Už chápeš, co mám na mysli, Gordo?“

Zdálo se, že to nese s nelibostí. Byla nafoukaná, jak jsem ji ještě nezažil. Nebo snad kdysi dříve takhle nadutá bývala? Začala celé skupině dělat kázání. Nedokázal jsem sledovat, co říká. Byl jsem zcela ponořen do vzpomínky, která neměla formu, ale byla takřka na dosah ruky. Zdálo se, že potřebuji neustálý příliv od la Gordy, aby se ta vzpomínka udržela. Byl jsem zaměřen na zvuk la Gordina hlasu, na její hněv. A najednou, zrovna když se začínala mírnit, jsem na ni zařval, že je moc panovačná. Opravdu ji to rozhodilo. Chvilí jsem ji pozoroval. Vzpomněl jsem si na jinou Gordu a v jiné době, na zlobnou, tlustou Gordu, která mi buší pěstmi do hrudi. Vzpomněl jsem si, jak se smějí, když ji vidím rozzlobenou, jak si z ní dělám legraci jako z dítěte. Ta vzpomínka skončila ve chvíli, kdy la Gordin hlas zmlkl. Zdálo se, že si uvědomila, co dělám.

Obrátil jsem se k nim všem a řekl, že jsme se dostali do svízelné situace, protože se nad námi vznáší cosi neznámého.

„Nevznáší se to,“ upřesnila suše la Gorda. „Už nás to zasáhlo. A já si myslím, že víš, co to je.“

„To tedy nevím, a myslím si, že mluvím i za ostatní muže.“

Tři Genarové souhlasně přikývli.

„V tom domě jsme bydleli, když jsme byli na levé straně,“ vysvětlila la Gorda. „Sedávala jsem v tom výklenku a pořád brečela, protože jsem si nedovedla představit, co budu dělat. Myslím, že kdybych dneska mohla v té místnosti zůstat o trochu déle, tak jsem si na to všechno vzpomněla. Ale něco mě odtamtud vystrčilo. Sedávala jsem tam, když v místnosti bylo více lidí, jenomže jsem si teď nedokázala vybavit jejich tváře. Zato se mi objasnily zase jiné věci, když jsme tam dnes seděli. Jsem bez formy, a tak ke mně přicházejí různé věci, dobré i špatné. Tak jsem tam například zas nabrala svou dřívější nadutost a sklon k zádumčivosti. Ale vzala jsem si i jiné věci, dobré věci.“

„Já také,“ ozvala se Lidia chraptivě.

„Jaké dobré věci?“ zeptal jsem se.

„Myslím, že nemám pravdu, když tě nenávidím,“ řekla Lidia. „Moje nenávisť mi brání odletět. V té místnosti mi to řekli, muži i ženy.“

„Jaci muži a ženy?“ zeptal se Nestor vyděšeně.

„Byla jsem tam, když tam byli i oni. To je všechno, co vím. Tys tam byl také. Všichni jsme tam byli.“

„Ale kdo byli ti muži a ženy, Lidio?“ zeptal jsem se.

„Byla jsem tam, když tam byli i oni. To je všechno, co vím,“ opakovala.

„A co ty, Gordo?“ vybízel jsem ji.

„Už jsem ti říkala, že si na tváře nemůžu vzpomenout, ani na nic konkrétního. Ale jednu věc vím: všechno, co jsme v tom domě dělali, bylo na levé straně. Překročili jsme paralelní čáry nebo nás přes ně někdo přenesl. Ty podivné vzpomínky, které máme, jsou z té doby a přicházejí z tamtoho světa.“

Bez jakéhokoli slovního domlouvání jsme odesli z náměstí a zamířili na most. La Gorda s Lidíí běžely před námi. Když jsme tam dorazili, našli jsme je, jak stojí přesně na místě, kde jsme se předtím zastavili my.

„Silvio Manuel je tma,“ zašeptala mi la Gorda s očima upřenými na druhý konec mostu.

Lidia se chvěla. Pokoušela se mi také něco říct, ale tomu, co jí vycházelo z úst, jsem nerozuměl.

Odtáhl jsem je všechny z mostu pryč. Napadlo mě, že kdybychom si dali dohromady ty kousky, které o tom místě víme, třeba bychom si z toho složili něco, co by nám pomohlo porozumět našemu dilematu.

Sedli jsme si na zem pár metrů od mostu. Kolem nás procházely spousty lidí, ale nikdo si nás nevsímal.

„Kdo je Silvio Manuel, Gordo?“ zeptal jsem se.

„Nikdy jsem to jméno neslyšela, až teď,“ odpověděla. „Toho člověka neznám, a přece ho znám. Když jsem uslyšela jeho jméno, jako by se na mě valily vlny. Josefina mi to jméno řekla, když jsme byli uvnitř. Od té chvíle mi začaly přicházet na mysl různé věci, i do úst, tak jako Josefíně. Nikdy bych si nepomyslela, že se můžu dožít toho, že budu jako Josefina.“

„A proč jsi řekla, že Silvio Manuel je tma?“ zeptal jsem se.

„Nemám ani potuchy, a přece všichni, jak jsme tady, víme, že je to pravda.“

Vybídla ženy, aby promluvily. Nikdo však neřekl ani slovo. Vyzval jsem Rosu. Třikrát nebo čtyřikrát něco málem řekla. Obvinil jsem ji, že před námi něco skrývá. Její drobné tělo se stáhlo v křeči.

„Přešly jsme přes tenhle most a Silvio Manuel na nás čekal na druhé straně,“ řekla sotva slyšitelně. „Já jsem šla poslední. Když pohltil ostatní, slyšela jsem jejich výkřiky. Chtěla jsem utéct, ale ten dábel Silvio Manuel byl na obou stranách mostu. Utéct nebylo kudy.“

La Gorda, Lidia i Josefina souhlasily. Chtěl jsem vědět, jestli je to jenom pocit nebo skutečná vzpomínka na něco, co se odehrávalo okamžik za okamžikem. La Gorda řekla, že pro ni to bylo přesně tak, jak to Rosa popsala, bezprostřední vzpomínka. Obě další dívky s ní souhlasily.

Uvažoval jsem nahlas, co se stalo s lidmi, kteří bydlí v okolí mostu. Jestliže ty ženy křičely, jak říkala Rosa, kolemjdoucí by je byli museli slyšet a jejich volání by jistě způsobilo rozruch. Na chvíli jsem měl skoro dojem, že se muselo spíknout celé město. Proběhl mi mráz po zádech. Obrátil jsem se na Nestora a svoje obavy jsem mu rovnou vyklopil v celém rozsahu.

Nestor soudil, že Nagual Juan Magus a Genaro byli zajisté bojovníci nejvyšších kvalit a jako takoví byli zcela osamělí. S každým člověkem se stýkali zvlášť. Bylo zhola nemožné, aby se s nimi tajně smlouvalo celé město, ba dokonce ani lidé, kteří bydlí v okolí mostu, se s nimi nemohli spočít. Aby se něco takového mohlo stát, museli by podle Nestora být bojovníci všichni, a to je nanejvýš nepravděpodobné.

Josefina mě začala obcházet v kruzích a celého si mě pohrdavě prohlížet.

„Ty máš ale drzost,“ syčela jízlivě. „Předstírat nám, že nic nevíš, když jsi tady byl. Vždyť ty sám jsi nás sem zavedl! Tys nás na tenhle most strčil!“

Ženám se v očích výhružně zalesklo. Obrátil jsem se k Nestorovi o pomoc.

„Já si vůbec na nic nepamatuji,“ řekl. „Tohle místo mě děsí a to je všechno, co vím.“

To, že jsem se obrátil na Nestora, byl ode mě skvělý manévr. Ženy totiž okamžitě vytjely po něm.

„Samozřejmě, že si pamatuješ!“ ječela Josefina. „Všichni jsme tu byli. Co jsi to za pitomého osla?“

Abych něco zjistil, potřeboval jsem určitý řád. Odvedl jsem je proto od mostu. Uvažoval jsem, že jelikož jsou to lidé čínorodí, uvolní se, budou-li se procházet a všechno si říkat při chůzi. Uvolní se víc, než kdyby seděli, čemuž bych já sám ovšem dával přednost.

Když jsme chodili, hněv ze žen vyprchal stejně rychle, jako se objevil. Lidia s Josefinou začaly být daleko hovornější. Stále znovu a znovu opakovaly, že i dříve měly pocit, že ze Silvia Manuela jde děs. Nicméně žádná z nich si nevzpomínala, že by jim byl kdy fyzicky ublížil. Pamatovaly si jen, že byly zcela ochromeny strachem. Rosa nepronela ani slovo, ale gesty dávala najevo, že souhlasí se vším, co říkají ostatní. Ptal jsem se, jestli byla noc, když se pokoušely přejít přes most. Obě, Lidia i Josefina, řekly, že to bylo ve dne. Jen Rosa si odkašlala a zašeptala, že to bylo v noci. La Gorda ten rozpor objasnila vysvětlením, že to bylo za ranního šírání nebo těsně před ním.

Došli jsme na konec krátké ulice a automaticky jsme se obrátili zpátky k mostu.

„To je jednoduchost sama,“ řekla najednou la Gorda, jako kdyby na to právě přišla. „Přecházeli jsme, nebo spíše nás k tomu Silvio Manuel přinutil, paralelní čáry. Ten most je místem síly, je to díra v tomto světě, brána do druhého. Tou dírou jsme prošli. Asi nás bolelo, když jsme skrz ni procházeli, protože moje tělo se bojí. Silvio Manuel nás očekával na druhé straně. Nikdo z nás si nepamatuje jeho tvář, protože Silvio Manuel je tma a nikdy nám svou tvář neukáže. Viděli jsme jenom jeho oči.“

„Jenom jedno oko,“ tiše upřesnila Rosa, dívajíc se jinam.

„Všichni, kdo tu jsme, včetně tebe,“ ukázala la Gorda na mě, „víme, že tvář Silvia Manuela je ve tmě. Můžeme slyšet jenom jeho hlas, hlas tichý jako flumené kašláni.“

La Gorda se odmlčela a začala mě pohledem zkoumat takovým způsobem, že jsem z toho byl celý nesvůj. V očích měla vyčkávající opatrnost. Působilo to dojmem, že něco ví, a schovává si to pro sebe. Zeptal jsem se jí na to. Popřela to, ale připustila, že má řadu pocitů, které nemůže o nic opřít a netroufá si je vysvětlit. Pobízela jsem ji a potom i požadoval, aby se ženy snažily vzpomenout si, co se jim přihodilo na druhé straně mostu. Každá si však pamatovala jenom to, že slyšela výkřiky ostatních.

Tři Genarové se diskuze nezúčastnili. Ptal jsem se Nestora, jestli má nějakou představu o tom, co se stalo. Zachmuřeně odpověděl, že to všechno přesahuje jeho chápání.

Tehdy jsem se rychle rozhodl. Zdálo se mi, že jediná cesta, která nám zůstává otevřená, je přes most přejít. Chtěl jsem, abychom se vzhopili a šli zpátky na most a přešli ho jako skupina. Muži okamžitě souhlasili, ale ženy ne. Když jsem vyčerpal všechny svoje argumenty, musel jsem nakonec Lidiu, Rosu a Josefínu postřikovat a táhnout. La Gorda váhala, jestli má jít, ale zdálo se, že ji tato vyhlídka zaujala. Šla s námi, ale nepamáhala mi s těmi třemi ženami, a Genarové také ne. Ti se jen nervózně pochechtávali mému úsilí nahnat sestřičky na most, ale nehnuli ani prstem, aby mi pomohli. Došli jsme až k místu, kde jsme se předtím zastavili. Najednou jsem pocítil, že jsem příliš slabý, abych ty tři ženy udržel. Zařval jsem na la Gordu, aby mi pomohla. Vlažně se pokusila chytit Lidii, když se skupina rozpadla a všichni kromě la Gordy se s dupotem a funěním hnali do bezpečí ulice. Zůstal jsem s la Gordou stát na mostě jako přikovaný, neschopen postoupit kupředu a neochoten vrátit se zpátky.

La Gorda mi zašeptala do ucha, že se vůbec nemusím bát, protože ten, kdo na ně čeká tam na druhé straně, jsem ve skutečnosti já sám. Je prý přesvědčena, že vím, že jsem pomocníkem Silvia Manuela, ale jenom si to netroufám nikomu prozradit.

Tělem mi okamžitě zacloumal vztek, který jsem nedokázal ovládnout. Měl jsem pocit, že la Gorda nemá nárok trousit takovéhle poznámky a mít podobné dojmy. Chytil jsem ji za vlasy a zatočil s ní dokola. Když můj hněv dosáhl nejvyššího bodu, ovládl jsem se a zarazil se. Omluvil jsem se jí a objal ji. A hned mi přispěchalo na pomoc i strážlivé vysvětlení. Řekl jsem jí, že mi začíná lézt na nervy moje postavení vůdce. Jak postupujeme dál, stává se toto napětí čím dál vyhrocenější. La Gorda však se mnou nesouhlasila. Uminěné se držela svého výkladu, že jsme si se Silviem Manuelem nesmírně blízci a že jsem reagoval hněvem, když mi připomněla mého mistra. Prohlásila, že má štěstí, že mi byla svěřena do péče, protože jinak bych ji prý určitě srazil z mostu.

Vrátili jsme se zpátky. Všichni ostatní byli v bezpečí mimo most a hleděli na nás s očividným strachem. Připadalo mi, že zavládí velmi zvláštní stav bezčasí. Nikde kolem nebyli žádní lidé. Určitě jsme na tom mostě byli dobrých pět minut a za tu dobu po něm

nepřešel jediný člověk, ba dokonce se ani neobjevil. A pak se najednou zas začali lidé kolem nás pohybovat, tak jako na každé rušné tepné při dopravní špičce.

Beze slova jsme šli na náměstí. Byli jsme nebezpečně slabí. Cítil jsem nejasnou touhu zůstat v tom městečku ještě o chvilku déle, ale nasedli jsme do auta a odjeli na východ, směrem k pobřeží Atlantičku. Strídali jsme se s Nestorem u volantu. Zastavovali jsme, jen abychom natankovali a najedli se, až jsme nakonec dojeli do Veracruz. Toto město pro nás byla neutrální půda. Já jsem tu byl pouze jednou a nikdo z ostatních tu ještě nebyl. La Gorda byla přesvědčena, že takovéhle neznámé město je vhodné místo, kde se lze zbavit svých starých obalů. Ubytovali jsme se v hotelu. Pak všichni začali trhat své staré oblečení na kousky. Vzrušení z nového města činilo přímo zázraky s jejich morálkou i pocitem dobré nálady.

Naše další zastávka byla v Mexico City. Ubytovali jsme se v hotelu poblíž parku Alameda, kde jsem kdysi bydlel s donem Juanem. Dva dny jsme vypadali jako dokonalí turisté. Nakupovali jsme a chodili na místa pro turisty, jak jen to šlo. Ženy byly přímo ohromné. Benigno si koupil v zastavárně fotoaparát a vyfotil čtyři sta dvacet pět fotek bez filmu. Když jsme na jednom místě obdivovali obrovské nástěnné mozaiky na zdech, přišel ke mně strážný a ptal se, odkud jsou ty zajímavé cizinky. Myslel si, že jsem průvodce. Řekl jsem mu, že jsou ze Srí Lanky, a on mi to spolkl a žasl nad tím, že vypadají skoro jako Mexičanky.

Druhého dne v deset hodin dopoledne jsme byli v kanceláři aerolinek, do níž mě kdysi don Juan strčil. Když mě tenkrát postrčil, prošel jsem dovnitř jedněmi dveřmi a ven vyšel druhými, ale ne na ulici, kam jsem měl vyjít, nýbrž na tržiště, vzdálené přes jeden a půl kilometru, kde jsem pozoroval, co dělají lidé.

La Gorda se domýšlela, že kancelář aerolinií bude asi místo síly jako ten most a dveřmi že lze přejít z jedné paralelní čáry na druhou. Říkala, že mě Nagual zajisté postrčil tím otvorem, ale já jsem uvízl mezi světy, mezi čárami, a proto jsem pozoroval činnost na tržišti, aniž bych se stal její částí. Nagual mě prý samozřejmě zamýšlel postrčit úplně, ale moje svěhlavost mu to překazila a já jsem skončil zase na čáře, ze které jsem vyšel, na tomto světě.

Z kanceláře aerolinií jsme šli na tržiště a odtamtud do parku Ala-

meda, kde jsme tenkrát po té události z aerolinek seděli s donem Juanem. V tomto parku jsem byl s donem Juanem mnohokrát. Měl jsem teď pocit, že je to velmi příhodné místo, kde bychom si mohli popovídat o tom, co budeme dělat dál.

Měl jsem v úmyslu shrnout všechno, co jsme dělali, a nechat na síle místa, aby rozhodla, co bude naším dalším krokem. Po našem záměrném pokusu přejít přes most jsem se bez úspěchu pokoušel vymyslet způsob, jak vést svoje druhy jako skupinu. Usadili jsme se na kamenných schodech a já jsem spustil. Začal jsem tím, že pro mě je poznání spojeno se slovy. Řekl jsem jim, že podle mého upřímného přesvědčení není-li nějaká událost formulována do pojmu, je jí souzeno, aby se rozplynula. Žádal jsem je proto, aby se každý vyjádřil, jak sám hodnotí naši situaci.

První promluvil Pablito. Přišlo mi to divné, protože byl až do této chvíle neobyčejně zamlklý. Omlouval se, že to, co se chystá říci, není nic, nač by si vzpomínal nebo co cítí, ale spíš závěr, který si vyvodil ze všeho, co ví. Pro něj prý není problém pochopit, co se stalo na mostě, jak říkaly ženy. Je toho názoru, že to je všechno záležitost nutnosti přejít z pravé strany, z *tonalu*, na levou stranu, do *naguala*. Ale co prý všechny poděsilo, je fakt, že to ovládá někdo jiný a ten si vynucuje přechod. Pro Pablita prý není problém přijmout, že jsem to byl já, kdo tehdy pomáhal Silviu Manuelovi. A tento závěr podepřel tvrzením, že je to sotva dva dny, co mě viděl dělat totéž, jak je všechny strkám na most. Tentokrát však jsem prý neměl nikoho, kdo by mi z druhé strany pomáhal. Nebyl tam Silvio Manuel, aby je táhl.

Pokusil jsem se změnit téma a začal jsem jim vysvětlovat, že když někdo zapomíná tak jako my, říká se tomu amnézie. Ta troška, co jsem o amnézii věděl, ovšem nestačila k tomu, aby na náš případ vrhla trochu světla, nicméně mi postačila k přesvědčení, že nelze zapomínat jako na povel. Řekl jsem jim, že někdo, a patrně to byl don Juan, nám musel provést něco, co je zcela nevyzpytatelné. A já chci zjistit, co to přesně bylo.

Pablito však trval na tom, že pro mě je důležité, abych pochopil, že to já jsem společen se Silviem Manuelem. A potom mi sdělil, že Lidia s Josefínou s ním už hovořily o roli, kterou jsem sehrál, když jsem je nutil překročit paralelní čáry.

Vůbec mi nebylo příjemné bavit se na toto téma. Poznamenal jsem, že o paralelních čarách jsem nikdy neslyšel až do toho dne,

kdy jsem mluvil s doňou Soledad, nicméně že mi nikterak nebylo zatěžko tuto představu okamžitě přijmout. Řekl jsem jim, že jsem ihned pochopil, co mi chce říct. Dokonce jsem byl přesvědčen, že jsem je sám překročil, když jsem si myslel, že si na ni pamatuji. Všichni kromě la Gordy prohlásili, že o paralelních čarách slyšeli poprvé teprve ode mě. Ale la Gorda se prý o nich dozvěděla od doni Soledad chvíli přede mnou.

Pablito se pokusil mluvit o mém vztahu se Silviem Manuelem, ale přerušil jsem ho. Řekl jsem mu, že když jsme byli všichni na mostě a pokoušeli se přejít, vůbec jsme nepoznali, že jsme – tedy já, ale oni pravděpodobně také – vstoupili do stavu neobyčejné skutečnosti. Já jsem si tu změnu uvědomil teprve tehdy, když jsem si povšiml, že na mostě nejsou lidé. Bylo tam jen nás osm. Ten den bylo jasno, ale najednou se obloha zatáhla a světlo časného odpoledne se proměnilo v soumrak. Byl jsem tak zaměstnán svým strachem a osobními interpretacemi, že jsem tuto děsivou změnu ani nezaznamenal. Teprve když jsme most opustili, opět jsem viděl, že po mostě chodí i jiní lidé. Ale co se s nimi dělo, když jsme se pokoušeli přejít?

La Gorda a ostatní si ničeho nevěsimli, respektive neuvědomili si vlastně vůbec žádné změny až do chvíle, kdy jsem jim je popsal. Všichni na mě hleděli se směsí rozmrzelosti a strachu. Pablito se opět ujal slova a obvinil mě, že se je pokouším dostat do něčeho, co nechtějí. Neřekl dohromady nic, co to vlastně je, ale jeho výřečnost stačila, aby se všichni shlukli kolem něho. Najednou stál proti mně houf rozeřízených čarodějů. Trvalo mi hodně dlouho, než jsem jim vysvětlil, že chci zkoumat ze všech možných hledisek něco tak divného, jako byla naše zkušenost na mostě, jež nás zcela pohltila. Nakonec se přece jen uklidnili, ale ani ne tak proto, že bych je přesvědčil, jako spíš že byli unaveni emocemi. Všichni včetně la Gordy se vehementně postavili za Pablitovo stanovisko.

Nestor se při své úvaze pustil jiným směrem. Naznačil, že jsem možná nedobrovolný posel, který si ani plně neuvědomuje rozsah svých činů. Dodal, že sám sebe nedokáže přesvědčit, jak to dokázali ostatní, že bych si byl vědom úkolu svést je na scestí, s nímž jsem tu byl zanechán. Má prý pocit, že vlastně ani sám pořádně nevím, že je vedu do záhuby, nicméně přesně to dělám. Myslí si, že existují dva způsoby, jak překročit paralelní čáry. První je využít sílu někoho jiného a druhý je překročit vlastní silou. Dospěl prý tedy k závěru,

že Silvio Manuel je přiměl překročit čáry tím, že je tak intenzivně vystrašil, a tak si někteří z nich na to překročení ani nepamatují. Úkol, který jim tedy zbývá vykonat, je překročit čáry svou vlastní silou, ale moje síla se jim má stavět na odpor.

Pak promluvil Benigno. Řekl, že podle jeho názoru poslední, co pro nás, jako své učedníky, don Juan udělal bylo, že nám pomohl skočit do propasti a překročit tak paralelní čáry. Benigno byl přesvědčen, že pokud jde o překročení čar, máme už dost značné poznání, ale zato ještě nenastal čas, abychom je znovu překročili. Prý nemohli na mostě učinit jediný další krok právě proto, že k tomu nebyla správná chvíle. Nicméně ostatní prý mají pravdu, když si myslí, že jsem se je pokusil zničit, když jsem je nutil ten most přejít. Soudí, že překročit souběžné čáry při plném vědomí pro ně pro všechny bude až poslední krok, tedy krok, který budou muset učinit teprve tehdy, až budou připraveni zmizet z této země.

Potom se ke mně obrátila Lidia. Nikterak situaci nehodnotila, ale vyzvala mě, abych si vzpomněl, jak jsem ji poprvé vylákal na most. A přímo mě obvinila, že nejsem učedníkem Naguala Juana Matuse, ale Silvia Manuela, že jsme si se Silviem Manuelem vzájemně pozře-li těla.

Zmocnil se mě další záchvat vzteku, podobně jako na mostě s la Gordou. Včas jsem se však ovládl. Uklidnilo mě logické myšlení. Říkal jsem si totiž stále znovu, že mě přece zajímají analýzy.

Vysvětlil jsem Lidii, že je zbytečné, aby se mi takhle vysmívala. Nechtěla však přestat. Řvala na mě, že Silvio Manuel je můj učitel a že to je také důvod, proč k nim vůbec nepatřím. A Rosa přizvukovala, že všechno, co jsem, mi dal Silvio Manuel.

Zeptal jsem se Rosy, proč volila tato slova. Upozornil jsem ji, že snad chtěla říct, že Silvio Manuel mi dal všechno, co mám. Rosa však svoje slova bránila. Silvio Manuel mi prý dal to, co jsem. Dokonce i la Gorda se za ni postavila a tvrdila, že si pamatuje na dobu, kdy jsem byl tak nemocen, že už mi nezbyvaly síly a všechno ve mně bylo úplně vyčerpáno, a tehdy se mě prý ujal Silvio Manuel a napumpoval mi do těla nový život. La Gorda se domnívá, že pro mě bude opravdu lepší, když budu znát svůj pravý původ, než když budu dál postupovat tak jako dosud na základě předpokladu, že ten, kdo mi pomáhal, byl Nagual Juan Matus. Tvrdila mi, že jsem zafixován na Naguala, protože měl rád slova, zatímco Silvio Manuel je tichá temnota. Vysvětlila mi, že abych ho mohl následovat, budu

muset překročit paralelní čáry. Ale jediné, co je prý zapotřebí, abych mohl následovat Naguala Juana Matuse, je o něm mluvit.

To, co mi říkali, nebylo nic, než holý nesmysl. Už jsem se chystal, že vznesu velice dobrou námitku – alespoň mně připadala skvělá – když tu se mi najednou logické myšlení doslova zamíchalo. Nedomněl jsem si vybavit, jaký argument jsem to vlastně měl, ačkoli ještě před vteřinkou mi to bylo absolutně jasné. Místo toho mě posedla velice zvláštní vzpomínka. Nebyl to jen neurčitý pocit, ale skutečně pronikavá vzpomínka na jednu událost. Vybavilo se mi, že jsem kdysi byl s donem Juanem a dalším mužem, na jehož tvář už si nepamatuji. Všichni tři jsme hovořili o něčem, co jsem vnímal jako charakteristický rys světa. Bylo to asi tři až čtyři metry vpravo ode mě a vypadalo to jako nepředstavitelná hradba žlutavé mlhy, která, alespoň pokud mohu soudit, rozdělovala svět na dvě části. Sahala od země až k obloze, do nekonečna. Zatímco jsem s oběma muži rozmloval, půlka světa vlevo ode mě byla nedotčená, ale pravá půlka byla celá zahalená v mlze. Vzpomněl jsem si, že jsem se orientoval podle výrazných bodů v krajině a že jsem si uvědomil, že osa té stěny z mlhy vede z východu na západ. Všechno, co bylo na sever od této čáry, byl svět tak, jak ho znám. Vzpomněl jsem si, že jsem se ptal dona Juana, co se stalo se světem na jih od čáry. Don Juan mě otočil o několik stupňů doprava. Sotva jsem pootočil hlavu, viděl jsem, jak se stěna z mlhy také pohnula. Svět byl rozdělen ve dvě roviny, kterou můj intelekt nebyl s to pochopit. To rozdělení se zdálo skutečné, ale hranice musela vést někde ve mně a nebyla ve fyzické rovině. Nebo snad byla?

Tahle vzpomínka má ještě jednu stránku. Onen druhý muž řekl, že rozdělit svět ve dvě je sice veliký úspěch, ale ještě větší čin prý je, když bojovník získá potřebnou vážnost a ovládnutí, aby zastavil otáčení stěny. Řekl, že tato stěna není v nás, nýbrž zcela určitě je mimo nás, venku ve světě, který rozděluje ve dvě, ale otáčí se, když pohneme hlavou, jako bychom ji měli přilepenou na pravém spánku. Ten veliký čin, kterým bojovník otáčení stěny zastaví, mu umožní postavit se proti ní čelem a dá mu sílu projít skrze ni, kdykoli si to bude přát.

Když jsem pověděl učedníkům, nač jsem si právě teď vzpomněl, ženy byly přesvědčeny, že ten druhý muž byl Silvio Manuel. Josefina na nám jako znalkyne stěny z mlhy vysvětlila, že Eligio měl nad námi všemi tu výhodu, že uměl stěnu zastavit a procházet podle své

vůle. Dodala, že je snazší proniknout stěnou z mlhy ve snění, proto-že tehdy se nehýbá.

La Gorda, jak se zdálo, byla pohnuta řadou nejspíš bolestných vzpomínek. Tělo jí mimoděk poskočilo a nakonec z ní slova takřka vybuchla. Prohlásila, že už dál nemůže popírat fakt, že jsem mocný Silvia Manuela. Nagual jí prý varoval, že si ji zotročím, jestli nebude opatrná. Dokonce i Soledad jí prý řekla, aby si na mě dávala pozor, protože můj duch si vytváří zajatce a drží si je jako sluhy. Něco takového by prý udělal jen Silvio Manuel. Zotročil si mě a já si zas na oplátku zotročím každého, kdo se ke mně přiblíží. Tvrdila, že žila pod vlivem mého kouzla až do chvíle, kdy si sedla v oné místnosti v domě Silvia Manuela a najednou jí bylo něco sejmuto z ramen.

Vstal jsem a doslova jsem se zapotácel pod nápořem la Gordiných slov. V žaludku jsem měl vzduchoprázdno. Byl jsem až do té chvíle přesvědčen, že se mohu za všech okolností spolehnout na její podporu. Cítil jsem se zrazen. Napadlo mě, že by bylo vhodné dát jim najevo svoje city, ale zachránil mě smysl pro střízlivost. Místo toho jsem jim řekl, že jako bojovník jsem došel k lepšímu. Stále znovu a znovu don Juan změnil běh mého života k lepšímu. Stále znovu a znovu jsem zvažoval, co mi to vlastně udělal, a vždycky jsem dospěl ke stejnému soudu. Dal mi svobodu. Svoboda je to jediné, co znám, a to jediné, co mohu přinést každému, kdo by ke mně přišel.

Nestor mi ukázal, že drží se mnou. Nabádal ženy, aby upustily od svého nepřátelství vůči mně. Díval se na mě očima člověka, který sice nerozumí, ale chce rozumět. Řekl, že k nim nepatřím, že jsem opravdu pták solitér. Prý mě na nějakou dobu potřebovali, abych jim pomohl prolomit hranice zalíbení a navyklých způsobů. Ale teď, když už jsou volní, je jejich hranicí obloha. Kdyby zůstali se mnou, bylo by to pro ně bezesporu příjemné, ale zhoubné.

Zdálo se, že je hluboce dojatý. Přistoupil ke mně a položil mi ruku na rameno. Řekl, že má pocit, že na této zemi se už nikdy znovu neuvídíme. Litoval, že se máme rozloučit jako malicherní hašteřivci, kteří si stěžují a obviňují se. Řekl mi, že mluvím za ostatní a nikoli za sebe, a jen proto prý mě musí požádat, abych je opustil, jelikož už dál není možné, abychom byli spolu. Dodal, že se smál la Gordé, když mluvila o hadovi, kterého vytváříme. Ale rozmyslel si to a ta představa už mu nepřipadá směšná. Tehdy jsme prý měli poslední příležitost uspět jako skupina.

Don Juan mě naučil přijímat svůj osud s pokorou.

„Dráha bojovníkova osudu je nezměnitelná,“ řekl mi jednou. „Záleží jen na bojovníkovi, kam až dokáže dojít v těch tuhých poutech, jak bezchybný dokáže být v těch přísných mezích. Objeví-li se na jeho stezce překážky, bojovník bezchybně usiluje, aby je překonal. Potká-li na své stezce nesnesitelné obtíže a bolest, pláče, ale ani všechny jeho slzy dohromady ho byt jen o vlásek nemohou odvrátit od čáry osudu.“

Můj původní záměr nechat sílu onoho místa, aby mi ukázala, co dělat dál, byl tedy správný. Vstal jsem. Ostatní odvrátili hlavu. La Gorda ke mně přistoupila a řekla, jako by se nic nestalo, že už bych měl jít. Ona že prý mě dohoni a přidá se ke mně později. Chtěl jsem opáčit, že nevidím důvod, proč by se ke mně měla přidávat, vždyť už přece dala přednost ostatním. Jako by poznala, že mám pocit, že mě zradila. Klidně mě ujistila, že svůj společný osud musíme splnit jako bojovníci a ne jako malicherní lidé, jimiž jsme.

DRUHÁ ČÁST

UMĚNÍ SNÍT

ZTRÁTA LIDSKÉ FORMY

La Gorda pak několik měsíců všem pomáhala přesídlit do různých částí Mexika a sama se nakonec usadila v Arizoně. Začali jsme rozmotávat nejpodivnější část svého učednictví, která nás nejvíce pohlcovala. Zpočátku bylo v našem vztahu značné napětí. Bylo pro mě velmi obtížné překonat pocity, které jsem měl z toho, jakým způsobem jsme se rozloučili v parku Alameda. I když la Gorda věděla, kde jsou ostatní učedníci, nikdy mi o tom nic neřekla. Měla pocit, že je zbytečné, abych věděl, co dělají.

Zvnějšku se zdálo, že mezi mnou a la Gordou je všechno v pořádku. Nicméně jsem vůči ní cítil hořké výčitky za to, že se proti mně postavila na jejich stranu. Nemluvil jsem o tom, ale pořád to bylo mezi námi. Pomáhal jsem jí a dělal jsem pro ni všechno, jako kdyby se nic nestalo, ale to patřilo k bezchybnosti. Byla to moje povinnost, a abych jí dostal, byl bych šel rád i na smrt. Cílevědomě jsem se jí plně věnoval a zasvěcoval ji do složitosti života v moderním velkoměstě. Dokonce se učila anglicky a dělala fenomenální pokroky.

Ani jsem si nevšiml, že uběhly tři měsíce. Byl jsem v Los Angeles a jednoho dne jsem se časně ráno probudil s nesnesitelným tlakem v hlavě. Nebyla to bolest hlavy, ale spíše velice intenzivní tlak v uších. Cítil jsem ho i na víčkách a v ústech na patře. Věděl jsem, že mám horečku, ale horkost jsem měl jenom v hlavě. Napadlo mě, že prodělávám mozkovou příhodu. Nejdřív jsem chtěl zavolat pomoc, ale pak jsem se nějak uklidnil a pokoušel se zbavit strachu. Po chvíli se tlak v hlavě začal zmenšovat a přesouvat do hrdla. Lapal jsem po dechu, nějakou dobu jsem kuckal a zalykal se, a potom se ten tlak pomalu přesunul do hrudníku, pak do břicha, do slabin, do nohou a do chodidel, až mi nakonec úplně vyšel z těla.

Ať už se dělo se mnou cokoli, trvalo dvě hodiny, než to odeznělo. Jako by se během těch dvou krušných hodin uvnitř mého těla něco

skutečně pohybovalo směrem dolů a ven. Připadalo mi, že se to roluje jako koberec. Napadlo mě i přirovnání ke skvrně, která se mi pohybuje v dutině těla, avšak první příměr je výstižnější, protože jsem měl pocit, jako by něco bylo zavjíváno do sebe. Přesně jako koberec, který je při rolování stále těžší, i toto bylo stále bolavější, jak to vycházelo ven. A když to došlo až ke kolenům a chodidlům, a zejména k pravému chodidlu, byla ta bolest nesnesitelná. V chodidle jsem měl horkost ještě pětaticet minut po té, co odezněla všechna bolest a tlak.

Když la Gorda vyslechla, co se mi přihodilo, prohlásila, že tentokrát jsem zcela jistě ztratil lidskou formu a opustil všechny svoje ochranné štíty nebo alespoň jejich větší část. A měla pravdu. Aniž jsem věděl jak a aniž bych si vůbec uvědomil, co se stalo, ocitl jsem se ve stavu, který mi byl velice neznámý. Cítil jsem odtažitosť, nezařatost. Už mi nezáleželo na tom, co mi la Gorda provedla. Ale nebylo to tak, že bych jí snad odpustil, že se vůči mně zachovala tak ošklivě. Bylo to spíš tak, jako kdyby se nikdy žádná zrada nestala. Neměl jsem v sobě zatřpklost, ani otevřenou, ani skrytou, ani k la Gordě, ani vůči někomu jinému. Ale to, co jsem cítil, nebyla chtěná lhostejnost ani ledabylost v jednání, a nebylo to ani odcizení nebo dokonce touha být sám. Spíše to byl pocit, který mi byl do té doby cizí, pocit povznesenosti, schopnost ponořit se do dané chvíle a vůbec nemyslet na nic jiného. To, co dělají druzí, na mě už dál nemělo vliv, protože jsem vůbec nic neočekával. V mém životě zavládl zvláštní mír. Cítil jsem, že jsem si něčím osvojił jedno z pojetí života bojovníka – odpoutanost. La Gorda tvrdila, že jsem ji víc než přijal, doslova ji prý ztělesňuji.

Mívali jsme s donem Juanem dlouhé diskuze o možnosti, že se mi jednoho dne přesně tohle stane. Don Juan mi vysvětloval, že odpoutanost neznamená nutně moudrost, ale že je nicméně výhodou, protože bojovníkovi umožňuje na chvíli se zastavit, přehodnotit situaci a znovu uvážit svou pozici. Ale aby bojovník uměl důsledně a správně využívat tento okamžik, který je navíc, musí neochvějně bojovat po celý život.

Už jsem ani nedoufal, že někdy v životě prožiji tento pocit. Pokud jsem to mohl posoudit, nešlo to nijak zaimprovizovat. Bylo zbytečné přemýšlet, jaké má výhody, nebo přemýšlet o možnostech, že už

přichází. Za léta, kdy jsem znal dona Juana, jsem zajisté prožíval neustálé uvolňování osobních pout ke světu, ale to se odehrávalo v intelektuální rovině. V každodenním životě jsem se pořád neměnil až do chvíle, kdy jsem ztratil lidskou formu.

Spekulovali jsme s la Gordou, že ztráta lidské formy se jako pojem týká tělesného stavu, do něž se učedník propadne, když během svého učení dosáhne určitého prahu. Ať je to, jak chce, je dost zvláštní, že pro la Gordu i pro mě konečný výsledek ztráty lidské formy znamenal nejen onen pocit odpoutání, o něž jsme usilovali a po němž jsme prahli, ale také splnění úkolu rozpoznamenout se, který nám pořád tak unikal. A opět i v tomto případě hrál intelekt minimální roli.

Jednou večer jsme s la Gordou probírali jeden film. Zášla si na film mládeži nepřístupný a já jsem byl zvědav, co mi o něm poví. Vůbec se jí nelíbil. Tvrdila, že taková zkušenost bojovníka jen oslabuje, protože být bojovníkem znamená žít jednoduše a odříkavě v naprostém celibátu, tak jako Nagual Juan Matus.

Řekl jsem jí, že vím zcela určitě, že don Juan měl ženy rád a že nežil v celibátu, a to že mi připadalo skvělé.

„Ty jsi šílenec!“ vykřikla s nádechem pobavenosti v hlase. „Nagual byl dokonalým bojovníkem. Nebyl lapen v žádné síti smyslů.“

Chtěla vědět, proč si myslím, že don Juan nežil v celibátu. Vyprávěl jsem jí o příhodě, která se odehrála v Arizoně na počátku mého učednictví. Odpočíval jsem tehdy v don Juanově domě po vyčerpávající túře. Don Juan se zdál být podivně nervózní. Neustále vyhlížel ze dveří, jako by na někoho čekal. Potom mi zcela znenadání oznámil, že se v zatáčce silnice objevilo auto, které směřuje k nám. Je to prý dívka, jeho kamarádka, která mu přiváží nějaké deky. Nikdy jsem neviděl dona Juana v rozpacích a bylo mi strašně smutno, když jsem viděl, jak je rozrušený a neví, co má dělat. Napadlo mě, že asi nechce, abych se s tou dívkou setkal. Navrhl jsem mu, že se mohu schovat, ale v pokoji nebylo kam. Tak mě položil na zem a přikryl mě slaměnou rohoží. Slyšel jsem, jak někdo vypíná motor, a potom jsem škvírami v rohoži viděl dívku, stojící ve dveřích. Byla vysoká, štíhlá a velice mladá. Připadala mi krásná. Don Juan jí něco říkal, tiše a důvěrně. Potom se obrátil a ukázal na mě.

„Tam pod tou rohoží se skrývá Carlos,“ řekl dívka nahlas jasným hlasem. „Pojď se s ním pozdravit.“

Dívka mi zamávala a s přátelským úsměvem mi řekla ahoj. Připadal jsem si hloupě a zlobil jsem se na dona Juana, že mě přivedl do tak trapné situace. Zdálo se mi očividné, že se snaží uvolnit svou nervozitu nebo, a to bylo horší, že se přede mnou vytahuje.

Když dívka odešla, rozhněvaně jsem ho žádal o vysvětlení. Bezelstně mi řekl, že se nechal unést, protože mi čouhaly nohy a on nevěděl, co jiného by mohl udělat. Když jsem to uslyšel, bylo mi hned všechno jasné: vytahoval se přede mnou svou mladou přítelkyní. Nemohl jsem totiž mít chodidla venku, protože jsem si je přitáhl pod stehna. Zasmál jsem se, jako že vím, která bije, a don Juan měl pocit, že mi musí vysvětlit, že má rád ženy, a tuhle dívku obzvláště.

Nikdy jsem na tu příhodu nezapomněl. Don Juan už o ní nikdy nehovořil. Kdykoli jsem ji nadhodil, vždycky mě zarazil. Byl jsem takřka posedlý zvědavostí na tu mladou ženu. Doufal jsem, že mě třeba jednou vyhledá, když si přečte moje knížky.

La Gordu to velice rozrušilo. Když jsem mluvil, přecházela po pokoji sem a tam. Měla na krajíčku. Představoval jsem si všechny možné složité sítě vztahů, které mohou být ve hře. Napadlo mě, že la Gordá žárilí a reaguje jako žena, kterou jiná žena ohrožuje.

„Ty žárliš, Gordo?“ zeptal jsem se.

„Nebud' pitomý,“ řekla rozzlobeně. „Vždyť jsem bojovnice bez formy. Nemám už v sobě ani závist ani žárlivost.“

Nadhodil jsem něco o tom, co mi říkali Genarové, že la Gordá je Nagualova žena. Její hlas bylo najednou sotva slyšet.

„Myslela jsem si to,“ řekla a s neurčitým výrazem si sedla na svou postel. „Mám pocit, že jsem byla. Ale nevím jak. Pro mě byl v tomto životě Nagual Juan Matus to, co byl i pro tebe. Nebyl to muž. Byl to Nagual. Vůbec se nestaral o sex.“

Ujišťoval jsem ji, že jsem slyšel dona Juana vyjadřovat se o své náklonnosti pro děvčata.

„A řekl ti snad, že s ní spí?“ zeptala se la Gordá.

„Ne, to ne, ale bylo to jasné z toho, jak mluvil.“

„Ty bys chtěl, aby Nagual byl jako ty, že?“ řekla pohrdavě. „Ale Nagual byl bezchybným bojovníkem.“

Domníval jsem se, že mám pravdu, a neměl jsem potřebu pro-
věřit si svůj názor. A tak jsem řekl jen tak, abych la Gordu pozlobil, že ta mladá žena třeba byla don Juanova učednice, když už ne jeho milenka.

Nastala dlouhá pauza. To, co jsem řekl, na mne mělo znepokojivý účinek. Až do té chvíle mě nikdy nenapadlo, že by bylo něco takového možné. Byl jsem uzavřen ve svém předsudku a nedopřával jsem si prostor pro to, abych si ho znovu přezkoumal.

La Gordá mě požádala, abych jí tu mladou ženu popsal. Nedokázal jsem to. Vlastně jsem se na její rysy pořádně ani nepodíval. Byl jsem příliš rozmrzelý a příliš rozpačitý, abych si ji pozorněji prohlédl. Zdálo se, že i ji zasáhla nepřijemnost té situace, protože spěšně z domu odešla.

La Gordá řekla bez jakéhokoli logického důvodu, že má pocit, že tato mladá žena hraje klíčovou roli v Nagualově životě. Tím jsme se dostali k rozhovoru o přátelích dona Juana, které známe. Několik hodin jsme se usilovně snažili dát dohromady všechny informace, které jsme měli o jeho společnících. Vyprávěl jsem jí, jak mě v různých dobách don Juan brávil na peyotlové obřady. Popsal jsem všechny účastníky, kteří tam byli. Nikoho z nich neznala. Uvědomil jsem si, že asi znám více lidí kolem dona Juana než ona. Ale něco z toho, co jsem jí vyprávěl, v ní vyvolalo vzpomínku, jak viděla mladou ženu, která vezla Naguala a Genara v malém bílém autě. Vysadila oba muže u la Gordiných dveří, chvilí se na la Gordu upřené dívala a potom odjela. La Gordá si myslela, že ta mladá žena je svezla jen tak. Tu jsem si vybavil, že když jsem tenkrát u dona Juana vylezl zpod slaměné rohože, ještě jsem stačil zahlédnout, jak odjíždí pryč malý bílý volkswagen.

Zmínil jsem se ještě o jiné příhodě, v níž byli zapojeni další don Juanovi přátelé. Byl to muž, který mi jednou dal rostlinu peyotlu na trhu v jednom městě v severním Mexiku. Jmenoval se Vicente. Když to jméno la Gordá uslyšela, tělo jí cuklo, jako kdybych se dotkl nějakého nervu. Začal jí přeskakovat hlas, když mě požádala, abych znovu to jméno opakoval a muže popsal. Ale opět jsem jí nemohl dát žádný popis. Viděl jsem ho jenom jednou pár minut a je tomu už víc než deset let.

Procházelí jsme s la Gordou obdobím, kdy jsme byli takřka rozloženi, ale ne na sebe, nýbrž na všechno, co nás drželo v zajetí.

Poslední příhoda, která rychle uspíšila naše plnokrevné rozpomenutí, se stala v den, kdy jsem byl nachlazen a měl jsem vysokou horečku. Zůstal jsem v posteli a podřimoval, myšlenky mi v hlavě

bezcílně přeskakovaly. Celý den se mi v duchu táhla melodie staré mexické písně. Najednou se mi zdálo, že ji někdo hraje na kytaru. Stežoval jsem si, jak je to monotónní, a ten, komu jsem si stěžoval, mě chtěl kytarou praštit do břicha. Uskočil jsem, abych se vyhnul ráně, a bouchl jsem se hlavou o zeď. Tím jsem se probudil. Nebyl to však živý sen, jenom ta melodie mě pronásledovala. Nemohl jsem zaplašit zvuk kytary, jenž se mi stále táhl hlavou. Byl jsem napůl vzhůru a poslouchal melodii. Připadalo mi, jako bych vstupoval do stavu *snění*. Před očima se mi objevila úplná *snová* krajina se všemi podrobnostmi. Vedle mě tam seděla mladá žena. Nedokázal jsem rozeznat detaily jejích rysů. Nevěděl jsem, kdo to je, ale ohromilo mě, že ji vidím. V jediném okamžiku jsem opět nabyl plné bdělosti. Úzkost, kterou ve mně vyvolala její tvář, byla tak intenzivní, že jsem vstal a zcela automaticky začal přecházet sem a tam. Silně jsem se potil a měl jsem hrůzu opustit pokoj. Nemohl jsem ani zavolat la Gordu, protože zrovna odjela na pár dní do Mexika za Josefínou. Ovázal jsem si kolem pasu prostěradlo, abych si posílil břicho. Pomohlo mi to překonat návaly nervové energie, která mnou procházela zela jako kruhy na vodě.

Při přecházení tam a zpátky se mi ten obraz v mysli začal rozplývat. Nepřešel však do klidného zapomnění, jak bych si byl přál, ale do spleťtité, plně rozvinuté vzpomínky. Vzpomněl jsem si, že jsem jednou seděl na pytlích s pšenicí nebo ječmenem, které byly naskládány v jakémsi špejcharu. Mladá žena tam zpívala starou mexickou píseň, která se mi táhla hlavou, a hrála přitom na kytaru. Když jsem si dělal legraci z toho, jak hraje, dloubla mě krkem kytary do žeber. Seděli tam se mnou další lidé, la Gorda a dva muži. Ty muže jsem velmi dobře znal, ale pořád jsem si nemohl vzpomenout, kdo je ta mladá žena. Snažil jsem se, ale zdálo se, že je to beznadějně.

Znovu jsem si lehl, smaččený studeným potem. Chtěl jsem si chvíli odpočinout, než ze sebe stáhnou propocené pyžamo. Když jsem si položil hlavu na nastlané polštáře, zdálo se, že se mi ta vzpomínka ještě víc vyjasnila, a tehdy jsem poznal, kdo hrál na tu kytaru. Byla to Nagualka, pro mě a pro la Gordu nejdůležitější bytost na světě. Ženský protějšek Naguala, nikoli jeho žena či manželka, ale jeho protipól. Měla klidnou vážnost a rozhodnost skutečného vůdce. A protože byla žena, pečovala o nás.

Neodvázil jsem se příliš tlačit na tuto vzpomínku. Intuitivně jsem věděl, že nemám dost síly, abych ji vydržel naplno. Zastavil jsem se

v rovině abstraktních pocitů. Věděl jsem, že Nagualka ztělesňuje nejjistší, zcela nezaujaté a nejhlubší city. Asi by bylo přesnější, kdybych řekl, že jsme ji s la Gordou oba milovali víc než život. Co se to s námi proboha stalo, že jsme na ni zapomněli?

Tu noc jsem ležel v posteli a byl jsem tak rozrušený, že jsem se bál o život. Začal jsem si prozpěvovat několik slov, jejichž síla mě vedla. A teprve když jsem se uklidnil, jsem si vzpomněl, že ta slova, která jsem si stále dokola opakoval, jsou také tou vzpomínkou, jež se mi v noci vrátila. Připomněla se mi formule, zaklínadlo, které mě vykřesalo z rozrušení, jež jsem právě prodělal.

Již jsem se odevzdal síle, která ovládá můj osud.

Na ničem nelpím, a proto nebudu mít nic, co bych bránil.

Nemám myšlenky, a proto budu vidět.

Ničeho se nebojím, a proto si budu sám sebe pamatovat.

Ta formule měla další verš, jemuž jsem tenkrát ještě nerozuměl.

*Odpoutaný a s lehkostí
se vrhnu kolem Orla a budu volný.*

Moje nemoc a horečka zřejmě posloužily jako určitý tlumič. Patrně stačily odvrátit hlavní nápor toho, co jsem učinil, či spíše co mě potkalo, neboť záměrně jsem vlastně neudělal nic.

Kdybych si chtěl prověřit inventář svých zkušeností, až do této noci jsem se mohl spolehnout na kontinuitu svého bytí. Pro představu o vlastní kontinuitě byly mlhavé vzpomínky na la Gordu, které jsem měl, nebo předtuchy, že jsem žil v onom domě v horách ve středním Mexiku, svým způsobem skutečným ohrožením, ale ve srovnání se vzpomínkou na Nagualku neznamenalaly vůbec nic. Ani ne tak kvůli emocím, které ta vzpomínka sama o sobě vyvolávala, jako spíš proto, že jsem na ni vůbec mohl zapomenout, ale ne tak, jak člověk zapomíná jméno nebo třeba melodii. Já jsem o ní před tímto okamžikem zjevení neměl v mysli vůbec, ale vůbec nic! Nic! A potom mě něco popadlo nebo snad ze mě něco spadlo, a tu jsem zjistil, že si vzpomínám na nejdůležitější bytost, kterou jsem kdy potkal z hlediska svého já, které jsem prožíval před oním okamžikem.

Musel jsem počkat ještě dva dny, než se vrátí la Gorda, abych jí mohl povědět, nač jsem se rozpomněl. Jakmile jsem Nagualku poznal, i la Gorda si na ni vzpomněla. Její uvědomování bylo něčím závislé na mém.

„Ta dívka, kterou jsem viděla v bílém autě, byla Nagualka!“ vykřikla. „Vrátila se ke mně a já jsem si na ni nemohla vzpomenout.“ Slyšel jsem slova a rozuměl jsem jejich smyslu, ale mé myšli trvalo dlouho, než se zaměřila na to, co řekla. Pozornost mi utíkala. Jako kdyby mi před oči doslova položili světlo a to pomalu uhasínalo. Měl jsem dojem, že jestli to zhasínání nezastavím, zemřu. Najednou jsem ucítil křehčivý záskub a poznal jsem, že jsem spojil dva kusy sebe sama, které byly oddělené. Pochopil jsem, že ta mladá žena, kterou jsem viděl u dona Juana, byla Nagualka.

V tuto chvíli emocionálního zmatku mi la Gorda nemohla pomoci. Její nálada byla nakažlivá. Plakala bez zábran. Citový šok ze vzpomínky na Nagualku pro ni znamenal trauma.

„Jak jsem na ni mohla zapomenout?“ vzlykala.

Když se ke mně obrátila tváří, zachytil jsem v jejích očích záblesk podezření.

„Tys vůbec ani netušil, že existuje, víd?“ zeptala se mě.

V každé jiné situaci bych tuto otázku považoval za nemístnou a urážlivou, ale v tuto chvíli jsem se i já v duchu ptal totéž zas já. Napadlo mě, že třeba věděla víc, než mi dala znát.

„Ne, netušil,“ odpověděl jsem. „Ale co ty, Gordo? Tys věděla, že existuje?“

Její obličej měl tak nevinný a zmatený výraz, že veškeré moje pochybnosti se rozptýlily. „Ne,“ odpověděla. „Až do dneška. Ale teď vím najisto, že jsem s ní a s Naguaelem Juanem Matusem sedávala na té lavičce na náměstí v Oaxace. Vždycky jsem si pamatovala, že jsem to dělala, a pamatovala jsem si i její rysy, ale myslela jsem si, že jsem si to všechno jenom vysnila. Všechno jsem věděla, a přece jsem nevěděla nic. Ale proč jsem si myslela, že to byl jen sen?“

Na chvílku mě zaplavila panika. Ale potom jsem získal absolutní fyzickou jistotu, že když mluvila, někde v mém těle se otevřel kanál. Najednou jsem věděl, že i já jsem sedával na té lavičce s donem Juanem a Naguaalkou. Tu jsem si vzpomněl i na pocit, který jsem prožíval při každé z těchto příležitostí. Byl to pocit fyzické spokojenosti, štěstí a plnosti, jaký si nelze ani představit. Uvědomil jsem si, že don Juan i Nagualka jsou dokonalé bytosti a že být v jejich společnosti je opravdu veličanské štěstí. Sedával jsem na lavičce, z každé strany tu nejskvělejší bytost na zemi, a prožíval jsem při tom ideál svých lidských citů. Jednou jsem řekl donu Juanovi, že bych

chtěl v tuto chvíli umřít, abych si tento pocit uchová čistý, nedotčený a nezkrasený, a mysllel jsem to vážně.

Vyprávěl jsem la Gordě, nač jsem si vzpomněl. Říkala, že chápe, co chci říct. Chvilí jsme mlčeli a potom námi nápor našeho vzpomínání nebezpečně smýkl ke smutku, ba až k zoufalství. Musel jsem vynaložit nesmírné úsilí, abych ovládl svoje emoce a nerozplakal se. La Gorda vzlykala a zakrývala si tvář předloktím.

Po chvíli jsme se trochu uklidnili. La Gorda mi upřeně hleděla do očí. Věděl jsem, co si myslí, jako bych v jejích očích četl otázky. Byly to tytéž otázky, kterými jsem byl sám posedlý už dlouho. Kdo je Nagualka? Kde jsme se s ní setkali? Kam patří? Znají ji i ostatní?

Už jsem se chystal, že vyslovím svoje otázky nahlas, když mě la Gorda přerušila.

„Já opravdu nevím,“ řekla rychle a zpražila mi vyptávání. „Já jsem počítala, že mi to řekneš ty. Nevím proč, ale mám pocit, že ty mi můžeš říct, co je co.“

Ona spoléhala na mě a já zas na ni. Smáli jsme se ironii, v níž jsme se ocitli. Požádal jsem ji, aby mi řekla všechno, co si o Nagualce pamatuje. La Gorda se dvakrát, třikrát pokusila něco říci, ale zdálo se, že není schopna dát si myšlenky dohromady.

„Opravdu nevím, kde mám začít,“ řekla pak. „Vím jen to, že jsem ji milovala.“

Řekl jsem jí, že i já mám tentýž pocit. Kdykoli jsem pomyslel na Nagualku, pokaždé mě sevřel strašlivý smutek. Když jsem mluvil, celý jsem se roztrásl.

„Oba jsme ji milovali,“ řekla la Gorda. „Nevím, proč to říkám, ale vím, že se k nám hlásila.“

Vybízel jsem ji, aby mi ta slova vysvětlila. Ale nebyla schopna rozhodnout, proč to řekla. Nervózně mluvila a rozvíjela svoje pocity. Nedokázal jsem ji už dále pozorně sledovat. Pocítil jsem chvění na solárním plexu. Začala se mi vytvářet neurčitá vzpomínka na Nagualku. Pobízel jsem la Gordu, aby pořád mluvila, třeba se i opakovala, nemá-li už co říct, ale aby nepřestávala mluvit. Zdálo se, že zvuk jejího hlasu na mě má vliv jako vodič do jiné dimenze, do jiného druhu času. Jako by mi krev v těle spěchala pod neobvyklým tlakem. Všude jsem pocítoval píchání, a potom jsem měl podivnou vzpomínku těla. Svým tělem jsem poznal, že Nagualka je bytost, která dává Nagualovi úplnost. Přivádí Naguala k míru, plnosti a dává mu pocit, že je ochraňován a svoboden.

Řekl jsem la Gordé, že jsem právě nahlédl, že Nagualka je partnerkou dona Juana. La Gorda se na mě užasle podívala a pomalu zavřela hlavou.

„S Naguaelem Juanem Matusem neměla nic společného, ty hlupáku,“ řekla tónem svrchované autority. „Byla tu pro tebe. Právě proto jsme k ní oba patřili.“

Hleděli jsme si s la Gordou upřeně do očí. Byl jsem si jist, že bezděčně vyslovuje myšlenky, které jí racionálně vůbec nedávají smysl.

„Co chceš říct tím, že byla pro mě, Gordo?“ zeptal jsem se jí po dlouhém mlčení.

„Byla tvou partnerkou,“ odpověděla. „Vy dva jste byli dohromady a já jsem byla pod její ochranou. A ona tě pověřila, abys mě k ní zas jednou dovedl.“

Prosil jsem la Gordu, aby mi řekla všechno, co ví, ale nezdálo se, že by věděla něco víc. Cítil jsem se úplně vyčerpaný.

„Kam šla?“ zeptala se mě najednou la Gorda. „Já na to prostě nemůžu přijít. Byla s tebou, ne s Naguaelem. Měla by tu teď být s námi.“

A opět ji přemohl další nával nedůvěry a strachu. Obvinila mě, že schovávám Nagualku někde v Los Angeles. Pokoušel jsem se ulevit její úzkosti. Samotného mě překvapilo, že na ni mluvím, jako by byla dítě. Poslouchala mě a navenek jevila všechny známky naprosté pozornosti, ale oči měla prázdné, rozostřené. Napadlo mě, že využívá zvuku mého hlasu jako vodiče, stejně jako jsem já využíval zas její hlas. Poznal jsem, že si to také uvědomuje. A tak jsem mluvil a mluvil, až jsem vyčerpal všechno, co se dalo říct na naše téma. A potom se ale stalo zas něco jiného. Došlo mi, že sám napůl naslouchám zvuku svého hlasu. Mluvil jsem na la Gordu bez vlastní vůle. Slova, která jako by ve mně byla uvězněna, se nyní uvolnila a sahala až do rovin nepopsatelné absurdnosti. Mluvil jsem a mluvil, až mě něco zastavilo. Vzpomněl jsem si, jak don Juan jednou na lavičce v Oaxace vyprávěl mně i Nagualce o jisté lidské bytosti, jejíž přítomnost mu dává všechno, oč by mohl usilovat a co by mohl očekávat od lidského vztahu. Byla to žena, která pro něj znamenala to, co byla Nagualka pro mě, partnerka, protějšek. Opustila ho, stejně jako Nagualka opustila mě, ale jeho city k ní se nezměnily a vždy je znovu oživovala melancholie, kterou v něm probouzely některé básně.

Vzpomněl jsem si, že právě Nagualka mě zásobovala knihami veršů. Měla jich v kufru auta stále celé stohy. Právě na její popud jsem četl básně donu Juanovi. Najednou byla ta fyzická vzpomínka na Nagualku, která se mnou sedí na lavičce, tak jasná, až jsem zalapal po dechu a vzdouval se mi hrudník. Zmocnil se mě tísnivý pocit ztráty, větší než jakékoli pocity, které jsem až dosud měl. Celý jsem se zkroutil bolestí, která mi rozdírala pravou lopatku. A věděl jsem ještě něco, jakousi vzpomínku, kterou však jedna má část nechtěla uvolnit.

Zamotal jsem se do toho, co ještě zbylo z ochranného štítu mého intelektuálního, protože to byl jediný prostředek, jak opět získat vyrovnanost. Znovu a znovu jsem si opakoval, že se stále pohybuji na absolutně odlišné rovině než la Gorda. Pamatovala si mnohem více věcí než já, ale nebyla zvědavá a nebyla cvičená ptát se druhých nebo sama sebe. Ale pak mě zasáhlo pomyšlení, že na tom nejsem o nic lépe. Pořád stejné lajdáctví, jak mi kdysi řekl don Juan. Nikdy jsem třeba nezapomněl, že jsem donu Juanovi předčítal poezii, a přece mě ani nenapadlo, abych se podívil nad tím, že jsem nikdy neměl jedinou knihu španělských básní a nikdy si žádnou v autě nevozil.

La Gorda mě vytrhla z přemítání. Byla takřka hysterická. Křičela, že jí zrovna došlo, že Nagualka musí být někde velmi blízko nás. Stejně jako my dva jsme byli odkázáni na to, abychom se našli, tak i Nagualka je prý odkázána, aby našla nás. Síla la Gordiných argumentů mě takřka přesvědčila. Něco ve mně však vědělo, že tomu tak není. A právě tohle byla ta vzpomínka, kterou jsem v sobě měl, ale netroufal si ji vynést ven.

Chtěl jsem s la Gordou začít diskutovat, ale nemělo to smysl. Můj ochranný štít intelektu a slov nestačil vstřebávat nápor vzpomínky na Nagualku. Její dopad mě omráčil a byl dokonce daleko ničivější než strach, že zemřu.

„Nagualka tady někde uvízla,“ řekla krotce la Gorda. „Uvázla někde bez prostředků a my neděláme nic, abychom jí pomohli.“

„Ne, ne!“ ječel jsem. „Už tady není.“

Nevěděl jsem přesně, proč jsem to řekl, ale přesto jsem věděl, že je to pravda. Na chvíli jsme se propadli do hlubin melancholie, které nelze rozumem probádat. A to, co si pamatuji jako sebe sama, které ho znám, poprvé pocítilo skutečný, bezmezný smutek a strašlivou neúplnost. Měl jsem v sobě někde ránu, která se znovu otevřela.

Tentokrát jsem neměl, kam utéct, jak jsem to dělal tolikrát v minulosti, nemohl jsem se schovat za závoj tajemství a nevědění. Nevědět mi bývalo požehnaním. Chvilí jsem nebezpečně klouzal do zoufalství. La Gorda mě zastavila.

„Bojovník je ten, kdo hledá svobodu,“ řekla mi do ucha. „Smutek není svoboda. Musíme z toho vyváznout.“

Mít smysl pro odpoutání, říkával don Juan, znamená zastavit se na chvíli a znovu posoudit situaci. V hlubinách svého smutku jsem teď pochopil, co měl na mysli. Měl jsem potřebné odpoutání a bylo na mně, abych se snažil zastavení správně využít.

Nemohl jsem si být jist, jestli v tom hrála roli vůle nebo ne, ale můj smutek se zničehonic rozplynul, jako kdyby nikdy ani neexistoval. Rychlost a důkladnost, s jakou se změnila moje nálada, mě poplašila.

„A teď jsi tam, kde jsem já!“ vykřikla la Gorda, když jsem jí psal, co se stalo. „Za celé ty roky jsem se dosud nenaučila, jak zacházet se ztrátou své formy. Ve vteřině se bezmocně přesunu z jednoho pocitu do druhého. Protože jsem bez formy, mohla jsem sestříčkám pomáhat, ale současně jsem jim byla vydána na milost a nemilost. Každá z nich měla dost síly, aby mě strhla z jednoho extrému do druhého.“

Problém byl v tom, že jsem ztratila lidskou formu dříve než ty. Kdybychom ji byli ztratili zároveň, mohli jsme si navzájem pomáhat. Ale takhle jsem lítala sem a tam tak rychle, že se mi na to ani nechce vzpomínat.“

Musel jsem přiznat, že to její tvrzení o ztrátě formy mi vždycky bylo dost podezřelé. Podle toho, jak já jsem to chápal, ztráta lidské formy s sebou jako průvodní jev nutně nese i určitou důslednost v charakteru, na kterou, uvážíme-li její emocionální výkyvy, ještě nestačila. Proto jsem ji soudil a nespravedlivě. Když jsem sám ztratil lidskou formu, ocitl jsem se v situaci, kdy jsem pochopil, že stav bez formy je na překážku zejména strážlivosti a uvážlivé vyrovnanosti. Vůbec to ještě neznamená, že člověk automaticky bude mít emocionální sílu. Určitá stránka stavu odpoutanosti, schopnost ponořit se do všeho, co člověk právě dělá, se přirozeně rozšiřuje na všechno, tedy i na nedůslednost a vyložené malichernosti. Stav bez formy má jen tu výhodu, že umožňuje chvíli zastavení za předpokladu, že máme dost sebekázně a odvahy, abychom ji uměli využít.

Konečně jsem tedy rozuměl la Gordině jednání v minulosti. Je bez

formy už několik let, aniž by ovšem měla potřebnou sebekázeň. Proto byla vydána na milost a nemilost drastickým proměňám nálad, odtud pramenily i ty neuvěřitelné nestrovnalosti mezi jejími činy a jejími cíli.

Po prvních vzpomínkách na Nagualku, které se nám vybavily, jsme s la Gordou sebrali všechny síly a mnoho dní jsme se snažili vyvolat další vzpomínky, ale zdálo se, že už jich víc není. Já sám jsem byl zpátky tam, kde jsem byl předtím, než jsem si začal vzpomínat. Intuitivně jsem cítil, že bych toho někde v sobě měl mít zasuto víc, ale nemohl jsem se k tomu dostat. Hlavu jsem měl prázdnou, nebyl v ní ani ten nejmlhavější náznak jakýchkoli dalších vzpomínek.

Procházel jsem s la Gordou obdobím strašlivých zmateků a pochybností. Být bez formy v našem případě znamenalo být sužován nejhorší představitelnou nedůvěrou. Cítili jsme se jako pokusní králíci v don Juanových rukách, v rukách bytosti, kterou jsme údajně dobře znali, ale o níž jsme ve skutečnosti nevěděli zhola nic. Svoje pochybnosti a strach jsme si přikrmovali navzájem. Nejjzávažnější otázkou byla samozřejmě Nagualka. Když jsme na ni zaměřili svou pozornost, vzpomínka na ni byla tak pronikavá, že jsme nedokázali pochopit, jak jsme na ni mohli zapomenout. To vedlo k dalším a dalším spekulacím o tom, co s námi don Juan vlastně provedl. Tyto dohady pak snadno vedly k pocitu, že jsme byli zneužiti. A nevyhnutelný závěr, že nás zmanipuloval, nás rozzuřil. Byli jsme pak bezmocní a sami sobě neznámí.

Když se naše zuřivost vyčerpala, začal se nad námi zvedat strach, protože jsme stáli tváří v tvář děsivé možnosti, že nám don Juan mohl provést věci ještě daleko škodlivější.

SPOLEČNÉ SNĚNÍ

Abych na chvíli ulevil naší tísní, jednoho dne jsem navrhl, že bychom se mohli ponořit do *snění*. Sotva jsem ten návrh vyslovil, uvědomil jsem si, že ta stísněná beznaděj, která mě pronásleduje už řadu dní, se dá podstatně změnit tím, že tu změnu budu chtít. Tehdy jsem totiž jasně pochopil, že problém, jenž nás s la Gordou trápí, tkví v tom, že jsme se nevědomky zaměřili na strach a nedůvěru, jako by to byly jediné možnosti, které máme na vybranou, a přitom jsme po celou tu dobu měli i jinou alternativu, kterou jsme si neuvědomovali: možnost záměrně soustředit pozornost na pravý opak, na záhadu, na zážrak toho, co se s námi stalo.

Řekl jsem la Gordě, co jsem si uvědomil. Ihned souhlasila a okamžitě celá ožila. Temný mrak její deprese se v několika vteřinách rozpptýlil.

„Jaké *snění* navrhuješ?“ zeptala se.

„A kolik druhů *snění* je?“ opáčil jsem.

„Mohli bychom snít *společně*. Tělo mi říká, že už jsme to spolu dělali. Už jsme vešli do *snění* jako skupina. Bude to pro nás hračka, tak jako pro nás bylo hračka *společné vidění*.“

„Ale já nevím, jak se postupuje při *společném snění*,“ namítl jsem.

„Nevěděli jsme, jak *společně vidět*, a přece jsme *viděli*. Jsem si jista, že když to zkusíme, tak to dokážeme, protože to, co dělá bojovník, nikdy nemá daný postup. Bojovník má jen osobní sílu. A tu právě teď máme.“

Měli bychom se *sněním* začít na dvou různých místech, co nejdál od sebe. Ten, kdo vejde do *snění* první, počká na druhého. Jakmile se setkáme, můžeme se do sebe zaklesnout a vstoupit do něj hlouběji společně.“

Neměl jsem ani ponětí, jak bych na ni mohl počkat, kdybych se ocitl ve *snění* dřív než ona. Sama mi také neuměla vysvětlit, co

je k tomu vlastně třeba, ale řekla, že čekání na druhého *snívce* je to, čemu Josefina říká „chňapnutí“. Josefina la Gordu chňapla už dvakrát.

„Josefina to nazvala chňapnutí, protože musíš toho druhého chytit za paži,“ vysvětlovala mi a zaklesnutí mi názorně předvedla. Zachytila se levým předloktím za moje pravé předloktí a pak jsme se jeden druhého chytili pod loktem.

„Ale jak to budeme moct provést ve *snění*?“ zeptal jsem se. Osobně jsem totiž pokládal *snění* za jednu z nejsoukromějších záležitostí, jakou si lze představit.

„Jak, to nevím, ale prostě tě chytnu,“ řekla la Gordá. „Myslím, že moje tělo to ví. Ale zdá se, že čím víc o tom budeme mluvit, tím to bude těžší.“

Začali jsme se *sněním* na dvou různých místech. Mohli jsme se smluvit pouze na tom, kdy si lehne, protože vstup do *snění* se nedá předem naplánovat. Představa, že budu muset na la Gordu počkat, mi působila značné obavy, a tak jsem do *snění* nedokázal vstoupit s obvyklou lehkostí. Teprve po dobrých deseti, patnácti minutách neklidu se mi podařilo dostat se do stavu, který nazývám *klidné bdění*.

Když jsem před léty nabyt určitou zkušenost se *sněním*, ptal jsem se dona Juana, jestli zná nějaké kroky, které jsou nám všem společné. Tehdy mi řekl, že každý *snívce* se nakonec ukáže být jiný. Ale když jsem o tom hovořil s la Gordou, objevil jsem, že v našich zkušenostech se *sněním* je tolik podobností, že jsem si troufl stanovit možné klasifikační schéma jednotlivých stupňů.

Klidné bdění je stav předcházející *snění*, je to stav, při němž smysly spí, a přece si člověk všechno uvědomuje. Pokud jde o mě, vždycky jsem v tomto stavu vnímal načervenalé světlo, přesně takové, jaké vidíme, když se s pevně zavřenými víčky obrátíme ke slunci.

Druhý stupeň *snění* jsem nazval *dynamickým bděním*. V tomto stavu se červenavé světlo rozpptýlí jako mlha, a člověk se najednou dívá na nějakou krajinu, na planinu, která je statická. Vidí trojrozměrný obraz, strnulý kousek něčeho, třeba otevřené krajiny nebo ulice, domu, člověka, tváře, zkrátka čehokoli.

Třetí stupeň jsem označil za *pastvní svédění*. Při tomto stavu už *snívce* nevidí strnulý kousek světa, ale vlastněma očima pozoruje nějakou událost tak, jak se odehrává. Jako by převaha zrakového

a sluchového smyslu vytvářela z tohoto stupně *snění* záležitost především pro oči a uši.

Čtvrtý stupeň je stav, při kterém jsem byl puzen k jednání. V tomto stavu člověk musí něco učinit, musí podniknout nějaké kroky a co nejvíc využít čas. Tento stupeň jsem nazval *dynamická iniciativa*.

La Gordin návrh, že na mě bude čekat, musel nutně ovlivňovat druhý a třetí stupeň našeho *společného snění*. Když jsem vstoupil do druhého stupně, do *dynamického bdění*, viděl jsem ve *snění* dona Juana a různé další osoby, včetně tlusté la Gordy. Ani jsem neměl čas uvažovat o tom, co vlastně vidím, když jsem pocítil na paži mocný tah a uvědomil si, že vedle mě stojí „skutečná“ la Gorda. Byla vlevo ode mě a chytila mě levou rukou za pravé předloktí. Jasně jsem cítil, jak mi zvedá ruku ke svému předloktí, takže jsme se pak vzájemně drželi za předloktí. Potom jsem se ocítil ve třetím stupni *snění*, v *pasivním svědčení*. Don Juan mi říkal, že se musím o la Gordu starat a pečovat o ni co možná nejsobečtějším způsobem, tedy tak, jako kdybych se staral o sebe.

Jeho hra se slovy mě velice potěšila. Pocítil jsem nadpozemské štěstí, že jsem s ním i s ostatními. Don Juan mi dále vysvětloval, že moje sobectví se dá skvěle využívat a že vůbec není nemožné ho zapřáhnout.

Mezi lidmi, kteří se tam shromáždili, vládla celkově kamarádská atmosféra. Smáli se tomu, co mi don Juan říkal, ale neposmívali se. Nejbezpečnější způsob, jak zapřáhnout vlastní sobectví, pokračoval don Juan, je využívat ho v životě a v každodenní činnosti. Ve všem, co dělám, jsem prý tak výkonný jen proto, že nemám nikoho, kdo by mi šel zatracené na nervy. Vznášet se sám jako šíp prý pro mě není žádná výzva. Jestliže tedy dostanu za úkol starat se o la Gordu, moje nezávislá výkonnost se rozpadne na kusy. Abych pak vůbec mohl přežít, budu muset svou sobeckou starost o sebe sama rozšířit na la Gordu. Jedině tím, že jí budu pomáhat, říkal mi co nejdůrazněji don Juan, přijdu na to, jak mám splnit svůj pravý úkol.

La Gorda mě tlustými pažemi objala kolem krku. Don Juan přestal mluvit. Tak moc se smál, že nemohl pokračovat. Smíchy řvali všichni.

Bylo mi dost trapně a byl jsem z la Gordy otrávený. Pokusil jsem se vyprostít z jejího objetí, ale měla ruce kolem mého krku pevně semknuté. Don Juan mi dal rukama znamení, aby mě zarazil. Pro-

hlásil, že ta drobounká trapnost, kterou právě pocítuji, není vůbec nic ve srovnání s tím, co mě čeká.

Ozval se ohlušující řehot. Cítil jsem se velice šťastný, i když jsem si dělal starosti s tím, že se budu muset zabývat la Gordou, protože jsem nevěděl, co všechno to bude obnášet.

V ten okamžik jsem ve *snění* změnil úhel pohledu, či spíše mě z této scény něco vytáhlo, a já jsem se začal rozhlížet jako divák. Byli jsme v domě v severním Mexiku. Poznal jsem to podle okolí, které bylo částečně vidět z místa, kde jsem stál. V dálce jsem viděl hory. Pamatoval jsem si, i co bylo v domě. Byli jsme vzadu, pod střechou na otevřené verandě. Někteří z přítomných seděli v objemných křeslech, většina však buď postávala, nebo seděla na podlaze. Všechny jsem poznal. Bylo jich dohromady šestnáct. La Gorda stála vedle mě, tvář obrácena k donu Juanovi.

Uvědomil jsem si, že můžu mít současně dva různé pocity. Můžu buď vejít do *snové* scény a pocíťovat, jak obnovuji dávno ztracené city, nebo se můžu stát svědkem této scény v rozpoložení, které je v mém životě běžné. Když jsem se do *snové* scény ponořil, cítil jsem se v bezpečí a pod ochranou, když jsem byl svědkem ve své běžné náladě, cítil jsem se ztracený, nejistý, plný úzkosti. Moje běžné rozpoložení se mi nelíbilo, a tak jsem se ponořil do *snové* scény.

Thustá la Gorda se ptala dona Juana hlasem, který přehlušil i smích všech ostatních, jestli se stanu jejím manželem. Na chvíli nastalo ticho. Zdálo se, že don Juan uvažuje, co má říct. Poplácal ji po zádech a řekl, že za mě může mluvit a že bych se jejím mužem stal s náramnou radostí. Všichni se bouřlivě rozřehtali. Smál jsem se s nimi. Tělo se mi zmítalo čirou radostí, ale neměl jsem pocit, že bych se la Gordě vysmíval. Vůbec jsem ji nepovažoval za šaška nebo za hlupáka. Byla jako dítě. Don Juan se ke mně obrátil a řekl, že musím la Gordu ctít bez ohledu na to, co mi provede, a že ve vzájemných vztazích s ní si musím cvičit tělo tak, abych se cítil zcela uvolněné tvář v tvář i těm nejnáročnějším situacím. Don Juan oslovil celou skupinu a řekl, že je mnohem snazší vést si dobře v podmínkách nejvyššího vypětí, než být bezchybný za normálních okolností, jako například ve vztahu s někým, jako je la Gorda. Dodal, že se za žádných okolností nesmím na la Gordu rozzlobit, protože je opravdu mojí dobrodinkou, neboť jedině skrze ni budu schopen osedlat si svoje sobectví.

Tak naprosto jsem se ponořil do *snové* scény, že jsem úplně zapo-

mněl, že *sním*. Připomněl mi to teprve náhlý tlak na paži. Ucítil jsem vedle sebe la Gordinu přítomnost, ale neviděl jsem ji. Byla tam jen jako dotyk, jako hmatový vjem na předloktí. Zaměřil jsem tam svou pozornost. Cítil jsem ji jako pevné sevření. Potom se la Gorda zhmotnila celá, jako kdyby se přes sebe skládala jednotlivá okénka fotografického filmu. Připomínalo mi to filmový trik. *Snozá* scenerie se rozplynula. Místo ní jsme na sebe s la Gordou hleděli a vzájemně se drželi za předloktí.

Společně jsme znovu zaměřili pozornost na *snozu* scénu, které jsem byl předtím svědkem. V ten moment jsem věděl bez nejmenšího stínu pochybností, že jsme oba viděli stejnou věc. Don Juan něco říkal la Gordě, ale neslyšel jsem ho. Moje pozornost oscillovala mezi třetím stupněm *snění*, tedy *pasivním svědčením*, a druhým stupněm neboli *dynamickým bděním*. Chvilí jsem byl s donem Juanem, tlustou la Gordou a šestnácti dalšími lidmi a v následujícím okamžiku jsem se současnou Gordou pozoroval ztuhlou scenerií.

Potom mě prudké škubnutí v těle přeneslo ještě na jinou rovinnou pozornosti: Cítil jsem něco podobného praskání kusu suchého dřeva. Byl to menší výbuch, nicméně to znělo spíše jako neobyčejně hlasité zapraskání v kloubech prstů. Ocítil jsem se v prvním stupni *snění*, v *klidném bdění*. Spal jsem, a přece jsem byl úplně při vědomí. Chtěl jsem v tom klidném stavu zůstat co nejdéle, ale další záškub mě okamžitě probudil. Najednou jsem si uvědomil, že jsme s la Gordou *společně snili*.

Celý dychtivý jsem s ní chtěl hned mluvit a ona zas se mnou. Spěchali jsme, abychom si spolu promluvili. Když jsme se uklidnili, požádal jsem ji, aby mi popsala všechno, co se jí přihodilo při našem *společném snění*.

„Dlouho jsem na tebe čekala. Jedna moje část si už myslela, že jsem tě promeškala, ale druhá si zas říkala, žeš byl nervózní a máš nějaké problémy, a tak jsem čekala.“

„A kde jsi čekala, Gordo?“

„Nevím,“ odpověděla. „Vím jen, že jsem tam byla v tom červenavém světle, ale neviděla jsem nic. Teprve teď, když o tom přemýšlím, si uvědomuji, že jsem neměla zrak a že jsem si cestu nahmatávala. Asi jsem byla pořád v tom načervenalém světle, ale přitom červené nebylo. Místo, kde jsem byla, mělo spíš zabarvení jako světlá broskev. Potom jsem otevřela oči a tys už tam byl. Zdálo se, že se chystáš odejít, a tak jsem tě chytla za paži. Potom jsem se podíva-

la a uviděla jsem Naguala Juana Matuse, tebe a sebe u Vicenta. Tys byl mladší a já jsem byla tlustá.“

Při zmínce o Vicentově domě jsem si najednou něco uvědomil. Vyprávěl jsem la Gordě, že jsem jednou projížděl Zacatecasem v severním Mexiku a najednou mě něco popadlo a já jsem zajel za Vicentem, jedním z don Juanových přátel. Netušil jsem tehdy, že tím nevědomky vstupuji do zakázané říše, protože don Juan mě s Vicente nikdy neseznámil. Vicente, stejně jako Nagualka, patřil do jiné sféry, do jiného světa. Nebylo divu, že la Gordou tolik otrásl, když jsem jí o této návštěvě vyprávěl. Znali jsme ho velice dobře, byl nám tak blízký jako don Genaro, možná ještě blíží. A přece jsme na něj zapomněli, stejně jako jsme zapomněli na Nagualku.

Tady jsme s la Gordou velice odbočili. Společně jsme si vzpomněli, že Vicente, Genaro a Silvio Manuel byli don Juanovi přátelé, jeho stoupenci. Byli spjatí jakýmsi slibem. Nemohli jsme si však s la Gordou vzpomenout, co bylo to, co je spojovalo. Vicente nebyl Indián. Jako mladý muž býval lékárníkem. Byl učencem celé skupiny a skutečný léčitel, který jim všem udržoval zdraví. Měl vášeň pro botaniku. Ani v nejmenším jsem nepochyboval, že o rostlinách toho jistě ví nejvíc ze všech živých tvorů. S la Gordou jsme si vzpomněli, že právě Vicente nás všechny, včetně dona Juana, učil o léčivých rostlinách. Zejména se staral o Nestora a všichni jsme se domnívali, že Nestor jednou bude jako on.

„Když vzpomínám na Vicenta, musím myslet na sebe,“ řekla la Gorda. „Musím myslet na to, jak nenesitelná ženská jsem bývala. Nejhorší, co se může ženě stát, je, že má děti, že má díry v těle, a přitom se pořád chová jako malá hořička. To byl můj problém. Chtěla jsem být roztomilá, a byla jsem prázdná. A oni mě nechali, abych ze sebe dělala blázna, povzbuzovali mě, abych byla jako osel.“

„A kdo jsou ti oni, Gordo?“

„Nagual, Vicente a všichni ti lidé, kteří byli u Vicenta, když jsem se k tobě chovala jako debil.“

Něco jsme si teď s la Gordou uvědomili současně. Takhle nenesitelně se chovat jí dovolili pouze vůči mně. Nikdo jiný si nenechal ty její nesmysly líbit, i když to zkoušela na každého.

„Ale Vicente mě snašel,“ řekla la Gorda. „Hrál to se mnou celou dobu. Dokonce jsem mu říkala strýčku. Když jsem se pokusila zavo-

lat strýčku na Silvia Manuela, málem mi sedřel kůži z podpaždí téma svýma pařátovitýma rukama.“

Snažili jsme se soustředit pozornost na Silvia Manuela, ale nedokázali jsme si vzpomenout, jak vypadal. Cítili jsme, že je přítomný v našich vzpomínkách, ale ne jako člověk, spíš jenom jako pocit.

Co se týče *snové* scény, vzpomněli jsme si, že šlo o věrnou repliku události, která se nám opravdu přihodila v jistou dobu na jistém místě, ale pořad jsme si nemohli vzpomenout, kdy to bylo. Věděl jsem jen, že jsem se o la Gordu staral, abych sám sebe vycvičil v těžkostech plynoucích z jednání s lidmi. Bylo nanejvýš důležité, abych si zvnitřnil rozpoložení lehkosti tváří v tvář obtížným společenským situacím, a v tom mi nikdo nemohl být lepším cvičitelem než la Gorda. Záblesky mlhavých vzpomínek na tlustou la Gordu vycházely z těchto okolností, protože jsem don Juanovy příkazy dodržoval do puntíku.

La Gorda mi řekla, že se jí nelíbila nálada, kterou měla tato *snová* scéna. Chtěla se na ni radši jen dívat, ale já jsem ji táhl dovnitř, aby znovu prožívala svoje staré pocity, které se jí hnusí. Pociťla tak prudkou nevoli, že mi záměrně mačkala paži, aby mě přinutila ukončit naši účast v něčem, co je jí tak protivné.

Druhého dne jsme si dohodli hodinu pro další *společné snění*. La Gorda vstoupila do *snění* ze svého pokoje a já ze své pracovny, ale nic se nestalo. Vyčerpali jsme se už snahou dostat se do *snění*. Několik následujících týdnů jsme se znovu pokoušeli dosáhnout stejné působivosti jako při prvním pokusu, ale bez úspěchu. S každým nezdarem jsme byli stále zoufalejší a lačnější.

Lapen v této slepé uličce, jsem se rozhodl, že bychom prozatím měli *společné snění* odložit a podívat se lépe na proces *snění* a rozebrat si jeho pojetí i postupy. La Gorda se mnou zpočátku nesouhlasila. Představa, že budeme znovu probírat, co už o *snění* víme, pro ni znamenala jen jiný způsob podléhání zoufalství a lačnosti. Ona prý dává přednost tomu, abychom to zkoušeli stále znovu, i když se nám nebude dařit. Trval jsem však na svém, až nakonec přijala můj náhled z čirého pocitu, že je ztracena.

Jednou večer jsme si sedli a nenuceně, jak to jen šlo, jsme začali hovořit o tom, co už o *snění* víme. Rychle nám začalo být jasné, že některá témata, na něž don Juan kladl zvláštní důraz, jsou základní.

Tak za prvé, *snění* samo. Zdálo se, že začíná jako jedinečný stav uvědomování, kterého člověk dosáhne zaměřením zbytku vědomí, jež pořád má, i když spí, na jednotlivé prvky nebo rysy svého snu.

Tento zbytek vědomí, který don Juan nazýval druhou pozorností, se do činnosti uvede nebo zapojí cvičením *ne-dělání*. Domnívali jsme se, že základní pomůckou pro *snění* je stav mentálního klidu, který don Juan nazýval „zastavení vnitřního dialogu“, neboli „*nedělání samohlasy*“. Když mě učil, jak to mám zvládnout, nechával mě chodit kilometry a kilometry s rozostřenýma očima, upřenýma v rovině těsně nad horizontem, aby tím zdůraznil periferní vidění. Jeho metoda byla účinná ve dvou směrech. Po létech snažení mi to umožnilo zastavit vnitřní dialog a také se tím vycvičila moje pozornost. Tím, že mě přinutil soustředit se na periferní obraz, posílil don Juan mou schopnost soustředit se po dlouhá časová období na jednu jedinou činnost.

Později, když už se mi dařilo ovládat pozornost a uměl jsem celé hodiny bez rozptylování vykonávat jeden drobný obyčejný úkol, tedy něco, co jsem dříve nikdy nedokázal, mi řekl, že nejlepší způsob, jak vstoupit do *snění*, je soustředit se na oblast přímo na hrotu hrudní kosti, nahoře na břiše. Pozornost, které je zapotřebí pro *snění*, prý vyvěrá právě z této oblasti. Energie potřebná pro pohyb a hledání ve *snění* zas vychází z oblasti pár centimetrů pod pupkem. Tuto energii nazýval *vílle*, je to prý síla volit a spojovat. U ženy má pozornost i energie pro *snění* počátek v lůně.

„*Snění* ženy musí vycházet z lůna, protože tam má žena střed,“ prohlásila la Gorda. „Abych mohla začít se *sněním* nebo je zas ukončit, stačí mi, když umístím pozornost do lůna. Naučila jsem se cítit je zevnitř. Chvilinku vidím načervenalou září a už jsem pryč.“

„A jak dlouho ti trvá, než začneš vidět tu načervenalou září?“

„Pár vteřin. Ve chvíli, kdy mám pozornost v lůně, jsem již ve *snění*. Nikdy se s tím nemusím namáhat, nikdy. Ženy už jsou takové. Pro ženu je nejtěžší naučit se, jak začít. Několik let mi trvalo, než jsem soustředěním pozornosti na lůno zastavila vnitřní dialog. To je také možná důvod, proč žena vždycky potřebuje někoho jiného, kdo by ji popoháněl.“

Nagual Juan Matus mi dával studené, mokré říční oblázky na břicho, abych se to místo naučila cítit. Nebo mi tam dával závaží. Měla jsem kus olova, které mi opatřil. Nechával mě zavřít oči a zaměřit pozornost na místo, kde je závaží. Pokaždé jsem usnula. Ale

on se tím neznepokojoval. Vlastně ani moc nezáležel na tom, co člověk dělá, pokud ovšem má pozornost soustředěnou na lůno. Nakonec jsem se naučila soustředit se na to místo, aniž bych na něm něco měla. Jednou jsem se dostala do *snění* úplně sama. Prohmatávala jsem si břicho v místě, kam mi Nagual už tolikrát položil závaží, a najednou jsem zničehonic usnula jako obvykle, až na to, že mě něco vtáhlo rovnou do lůna. Uviděla jsem načervenalou záři a potom se mi zdál nádherný sen. Ale jakmile jsem se ho pokusila Nagualovi vyprávět, hned jsem poznala, že to nebyl obyčejný sen. Nijak mu nešlo říct, co ten sen vlastně byl, prostě jsem se jen cítila velice šťastná a silná. Nagual řekl, že to bylo *snění*.

Od té doby už na mě nikdy závaží nepoložil. Nechal mě provádět *snění* bez zasahování. Jen se na něj občas zeptal a pak mi dal několik rad. Takhle se taky má instruktáž *snění* provádět.“

Don Juan jí prý řekl, že za *nedělání*, které napomáhá *snění*, může posloužit všechno, ovšem za předpokladu, že přiměje pozornost k fixaci. Tak například chtěl, aby společně s ostatními učedníky uptěně zírala na listy a kamení. Povzbuzoval také Pablita, aby si vybudoval vlastní zařízení na *nedělání*. Pablito začal *nedělání* chováním pozpátku. Pohyboval se tak, že se rychle díval do stran, aby věděl, kudy má jít, a vyhnul se překážkám v cestě. Navrhl jsem mu, aby používal zpětné zrcátko, a on tento nápad rozvinul do konstrukce dřevěné přílby s připojeným držákem na dvě malá zrcátka ve vzdálenosti asi patnácti centimetrů od obličje a pět pod rovinou očí. Tato dvě zrcátka mu nebránila v pohledu dopředu, a vzhledem k tomu, že byla upevněna v širokém úhlu, pokrývala celý úhel za ním. Pablito se chlubil, že periferně vidí svět v celém okruhu 360 stupňů. Výzbrojen tímto výtvozem, mohl Pablito ujít pozpátku každou vzdálenost a chodit neomezeně dlouho.

Velmi důležitým tématem byla i poloha, kterou člověk zaujímá při *snění*.

„Nevím, proč mi Nagual neřekl hned na začátku, že nejlepší poloha pro ženu je sedět na zkrýžených nohách a nechat tělo padnout kamskoli, jakmile se pozornost dostane do *snění*,“ povzddechla si la Gorda. „Nagual mi o tom řekl snad teprve až rok poté, co jsem začala. Teď si do této polohy na chvilku sednu, vybavím si pocit svého lůna a okamžitě *sním*.“

Na začátku jsem prováděl *snění* stejně jako la Gorda vleže na zádech až do dne, kdy mi don Juan řekl, že nejlepší výsledky dosáh-

nu, když si sednu na mékkou, tenkou rohož, chodidla si dám k sobě a stehny se budu dotýkat rohože. Poznámenal, že mám pružné kyčelní klouby, a tak bych si je měl rozcvičit, abych se mohl stehny rohože úplně dotýkat. Vejdou-li prý do *snění* v této pozici, moje tělo nesklouzne ani neupadne na stranu, ale trup se mi nakloní dopředu a čelem se budu opírat o chodidla.

Dalším velmi důležitým okruhem byla doba provádění *snění*. Don Juan nám řekl, že zdaleka nejlepší hodiny jsou pozdě v noci nebo časné zrána. Tyto hodiny upřednostňoval z důvodů, které označoval jako praktické uplatňování poznání čarodějů. Protože prý člověk musí *snění* provádět v určitém sociálním prostředí, musí hledat nejlepší možné podmínky, kdy může být o samotě a nikým nevyrušován. Vyrušování, které měl na mysli, souviselo s pozorností lidí, nikoli s jejich fyzickou přítomností. Pro dona Juana nemělo smysl se stáhnout ze světa a někde se ukrývat, protože i když je člověk sám na izolovaném, opuštěném místě, stále převažuje vyrušování ze strany jeho bližních, protože nelze odstínit fixaci jejich první pozornosti. Jedině lokálně a v čase, kdy většina lidí spí, lze nakrátko odvrátit část této fixace. To se děje právě v době, kdy první pozornost těch, kdo jsou kolem nás, spí.

Tím jsme se dostali k don Juanovu popisu druhé pozornosti. Vyvětlil nám, že pozornost, kterou člověk potřebuje na počátku *snění*, se musí přinutit násilím, aby setrvala na některé určité věci ve snu. Obyčejný sen můžeme proměnit ve *snění* jedině tehdy, znehynbíme-li svou pozornost.

Ve *snění* prý člověk musí používat stejné mechanismy pozornosti jako v každodenním životě, vysvětloval dále don Juan. Naše první pozornost se velkou silou naučila zaměřovat na jednotlivé věci světa, aby proměnila amorfní a chaotickou říši vnímání do uspořádaného světa vědomí.

Don Juan nám také řekl, že druhá pozornost má za úkol sloužit jako vábníčka, jako přivolávací šanci. Čím více se procvičuje, tím větší je možnost dosáhnout kýžených výsledků. Ale to je vůbec obecná funkce pozornosti, funkce, která je v našem každodenním životě natolik považována za samozřejmou, že si jí vůbec nevšímáme, a pokud se setkáme s jejím náhodným výskytem, pak o tom mluvíme jako o nehoště nebo shodě okolností, a nikoli v tom smyslu, že právě naše pozornost onu událost přivolala.

Naše hovory o druhé pozornosti připravily půdu pro další klíčo-

vé téma, a sice *snové tělo*. Don Juan uložil la Gordě úkol ustálit druhou pozornost co možná nejpěvněji na jednotlivých složkách pocitu létání ve *snění*. Tento úkol sloužil jako prostředek, který ji dovede ke *snovému tělu*.

„Jak ses naučila létat ve *snění*, Gordo? Učil tě to někdo?“

„Nagual Juan Matus mě učil na této zemi,“ odpověděla. „Ale ve *snění* mě učil někdo, koho jsem nikdy neviděla. Byl to jenom hlas, který mi říkal, co mám dělat. Nagual mi dal za úkol, abych se ve *snění* naučila létat, a ten hlas mi říkal, jak to mám dělat. Trvalo mi to pak několik roků, než jsem se naučila přesouvat se ze svého běžného těla, kterého se můžeš dotýkat, do *snového těla*.“

„Tohle mi musíš vysvětlit, Gordo.“

„Když jsi *snil*, že jsi vystoupil ze svého těla, tak ses učil dostat se do svého *snového těla*,“ pokračovala. „Ale jak já to vidím, Nagual ti nedal žádný konkrétní úkol, a tak jsi to všelijak zkoušel postaru. Já jsem naproti tomu dostala za úkol používat svoje *snové tělo*. Sestřičky měly stejný úkol. Pokud jde o mě, jednou se mi zdálo, že létám jako papírový drak. Řekla jsem o tom Nagualovi, protože se mi líbil ten pocit klouzání. Vzal to velice vážně a proměnil to v úkol. Řekl, že jakmile se člověk naučí provádět *snění*, každý sen, který si dokáže zapamatovat, už není sen, ale *snění*.“

Začala jsem potom ve *snění* vyhledávat létání. Ale neuměla jsem to přivodit. Čím víc jsem se snažila svoje *snění* ovlivňovat, tím to bylo těžší. Nagual mi nakonec řekl, abych se přestala snažit a nechala to, až to přijde samo. Pomaloučku jsem začala ve *snění* létat. To se stalo, když mi nějaký hlas říkal, co mám dělat. Vždycky jsem měla pocit, že je to ženský hlas.

Když jsem se naučila dokonale létat, Nagual mi řekl, že každý letací pohyb, který provádím ve *snění*, musím opakovat, i když bdím. Tys měl stejnou příležitost, když ti šavlozubý tygr ukazoval, jak máš dýchat. Ale ty ses ve *snění* nikdy v šavlozubého tygra neproměnil, takže jsi to ani nemohl pořádně zkoušet, když jsi bděl. Ale já jsem se naučila létat při *snění*. Když jsem přesunula svou pozornost do *snového těla*, mohla jsem létat jako drak, i když jsem bděla. Jednou jsem ti ukázala, jak létám, protože jsem chtěla, abys viděl, že jsem se naučila používat *snové tělo*, ale tys nevěděl, co se děje.“

To byla zmínka o tom, jak mě jednou vyděsila nepochopitelným kouskem. Tenkrát skutečně poletovala ve vzduchu nahoru a dolů

jako papírový drak. Ta událost pro mě byla tak absurdní, že jsem ji vůbec nemohl nijak logicky pochopit. Jako vždycky, když jsem byl postaven tváří v tvář všem tohoto charakteru, zařadil jsem si je do beztvare kategorie „vjemů, vnímaných v podmínkách nesmírného stresu“. Tvrdil jsem, že je-li stres příliš veliký, může se smyslové vnímání značně deformovat. Moje vysvětlení sice nic nevysvětlovalo, ale zdálo se, že aspoň dopřává klid mému rozumu.

Namítl jsem jí, že to, co nazývá přesunem do *snového těla*, s sebou určitě nese něco víc než pouhé opakování letacích pohybů.

Chvilí přemýšlela, než odpověděla.

„Myslím, že určitě i tobě Nagual říkal, že jedině, na čem při provádění tohoto přesunu opravdu záleží, je pevné zakotvení druhé pozornosti. Nagual říkal, že to, co vytváří svět, je pozornost. Měl samozřejmě naprostou pravdu. A neřikal to bezdůvodně. Byl mistrem pozornosti. Myslím, že nechal na mně, abych si sama přišla na to, že k přesunu do *snového těla* mi stačí zaměřit pozornost na létání. Bylo důležité uložit si energii do *snění*, abych mohla pozorovat všechno, co dělám při létání. To byl jediný způsob, jak si dát do pořádku druhou pozornost. Jakmile byla jednou pevná, stačilo ji lehce zaměřit na jednotlivé detaily a pocity spojené s létáním a to navodilo další *snění* o létání, až se mi stalo běžnou rutinou, že se ve *snění* vznáším ve vzduchu.“

Pokud tedy šlo o létání, moje druhá pozornost byla pronikavá. Když mi dal Nagual za úkol, abych se přesunula do *snového těla*, měla na mysli, abych se přepojila na druhou pozornost i při bdění. Alespoň tak jsem tomu rozuměla. První pozornost, tu, která vytváří svět, nelze nikdy úplně přemocit. Lze ji pouze na chvíli vypnout a nahradit druhou pozorností, ovšem za předpokladu, že si jí tělo nasbíralo dostatečné množství. *Snění* je přirozené způsob, kterým se shrmaňuje druhá pozornost. Takže já bych řekla, že musíš provádět *snění* tak dlouho, až ti poleze ven i ušima, aby ses do *snového těla* mohl přesunout i v bdělém stavu.“

„A doveďeš se přesunout do *snového těla*, kdykoli se ti zachce?“

„Ne, tak snadné to zas není,“ odpověděla. „Naučila jsem se opakovat pohyby a pocity létání i při bdění, a přesto nemůžu létat po každé, když chci. Ale někdy mívám pocit, že zábrana spadla. Moje tělo je v takových chvílích volné a já si můžu létat, jako kdybych *snila*.“

Řekl jsem la Gordě, že pokud jde o mě, don Juan mi dal tři

úkoly, jak si cvičit druhou pozornost. Prvním úkolem bylo ve *snění* najít svoje ruce. Potom mi doporučil, abych si vybral určité místo, zaměřil na něj svou pozornost a potom prováděl denní *snění*, abych zjistil, jestli tam opravdu můžu jít. Doporučil mi, abych si na to místo dosadil někoho, koho znám, nejradši nějakou ženu, a udělal dvojí: především vysledoval jemné změny, které by mi ukazovaly, že tam jsem při *snění*, a za druhé, abych si vycílenil nějaký nenápadný detail, jenž bude přesně tím, nač se zaměří moje pozornost.

Nejzávažnějším problémem, který *snívec* v tomto ohledu má, je neuhýbající fixace druhé pozornosti na nějaký detail, který pozornost každodenního života naprosto neodhalí. Tímto způsobem si pro ni vytvoří takřka nepřekonatelnou překážku, aby mohl ověřovat platnost *snění*. To, co člověk při *snění* hledá, není to, čemu věnuje pozornost při běžném životě.

Don Juan říkal, že o znehybnění druhé pozornosti je třeba usilovat pouze v době, kdy se to člověk teprve učí. Potom se musí potýkat s takřka nepřemožitelným tahem druhé pozornosti a na všechno se dívat jenom letmo a rychle. Při *snění* se musíme spokojit jen s co možná nejkratšími pohledy. Jakmile se na něco zaměříme, okamžitě ztrácíme kontrolu.

Poslední úkol, který mi v hrubých rysech uložil, bylo vystoupit ze svého těla. Částečně se mi to podařilo a po celou dobu jsem to také pokládal za svůj jediný skutečný úspěch ve *snění*. Don Juan odešel dřív, než jsem dovedl k dokonalosti *snový* pocit, že se při *snění* můžu zabývat světem obvyčejných záležitostí. Měl jsem za to, že čas mého *snění* se nutně začne překrývat se světem každodenního života, ale don Juanův odchod to přerušil.

Aby mi objasnil, jak se ovládá druhá pozornost, seznámil mě don Juan s pojmem *vůle*. Říkal, že *vůli* můžeme chápat jako maximální ovládnání světelnosti těla jakožto energetického pole. Můžeme ji také popisovat jako rovinu zdatnosti nebo jako stav bytí, který nečekaně a kdykoli zasahuje do života bojovníka. Je prožívána jako síla, která vyzaruje ze střední části těla po chvíli absolutního ticha, čiré hrůzy nebo hlubokého smutku, ale nikoli ve chvíli štěstí, protože štěstí je příliš rušivé a neumožňuje bojovníkovi soustředění, které potřebuje, aby mohl používat světelnost těla a proměňovat ji v ticho.

„Nagual mi říkal, že smutek působí na lidské bytosti stejně mocně

jako děs,“ řekla la Gorda. „Smutek bojovníka přiměje prolévat krvavé slzy. Obojí může přivodit okamžik ticha. Ticho však přicházívá samo od sebe, protože o něj bojovník usiluje po celý život.“

„A ty sama jsi někdy ten okamžik ticha pocítila?“ zeptal jsem se. „Určitě ano, ale nedovedu si vzpomenout, jaký je. Oba jsme ho už pocítili, ale ani jeden z nás si z něj nic nepamatuje. Nagual říkal, že je to okamžik temnoty, chvíle ještě tišší než okamžik, kdy zastavíš vnitřní dialog. V té temnotě, v tom tichu se pak rodí *záměr* směřovat druhou pozornost, ovládat ji a přimět ji něco dělat. Proto se tomu říká *vůle*. *Záměr* a jeho účinek jsou *vůle*. Nagual říkal, že to je spojeno dohromady. Tohle všechno mi říkal, když jsem se učila létat ve *snění*. *Záměr* létat vytváří účinek létání.“

Podotkl jsem, že jsem už takřka odespal možnost, že někdy prožiju *vůli*.

„Ale ano, poznáš ji,“ ujistila mě la Gorda. „Problém je v tom, že ani ty ani já nejsme dost dychtiví dozvědět se, co se s námi děje. Necítíme svou *vůli*, protože si myslíme, že by to mělo být něco, co určitě známe, co děláme, co cítíme, jako když se například rozlobíme. Ale *vůle* je velice tichá, nenápadná. *Vůle* patří druhému já.“

„Jakému druhému já, Gordo?“

„Vždyť ty víš, o čem mluvím,“ odsekla mi. „Při *snění* jsme v našem druhém já. Už jsme do něj vstoupili nescetněkrát, ale ještě pořad nejsme úplní.“

Dlouho jsme mlčeli. Přiznal jsem si, že má pravdu, říká-li, že ještě nejsme úplní. Chápal jsem to tak, že jsme pouze učedníci nevyčerpá-telného umění. Ale pak mi blesklo, že má možná na mysli něco jiného. To pomýšlení nebylo racionální. Nejdříve jsem ucítil, jako by mě něco píchalo v solárním plexu, a potom se objevilo pomýšlení, že možná mluvím o něčem jiném. Vzápětí jsem pocítil odpověď. Přišla ke mně jako blok, jako kus nebo shluk. Věděl jsem, že je tam celá. Nejdříve jsem ji měl na hrotu hrudní kosti a potom v mysli. Potíž ovšem byla v tom, že jsem nedokázal dost rychle rozmotat, co vím, abych to mohl vyjádřit slovy.

La Gorda nerušila dalšími poznámkami ani gesty můj myšlenkový proces. Byla úplně potichu, čekala. Zdálo se, že je se mnou vnitřně propojena do té míry, že vůbec není třeba, abychom něco říkali.

Ještě chvíli jsme udržovali tento vzájemného propojení

a potom nás to oba ohromilo. Uklidňovali jsme se jenom postupně. Nakonec jsem začal hovořit. Ne proto, že bych měl potřebu znovu vykládat, co jsme společně pocítili a poznali, ale proto, abych opět obnovil půdu pro náš rozhovor. Řekl jsem jí, že vím, v jakém smyslu jsme neúplní, ale že toto vědění nemůžu nijak převést do slov.

„Víme spousty a spousty věcí,“ odušila la Gorda. „A přece je nemůžeme přimět, aby pro nás pracovaly, protože vlastně ani nevím, jak je ze sebe dostat. Jenom jsme začali pocítovat ten tlak. Já už ho mám několik let. Víím a současně nevím. Každou chvíli škobrtám, a když se pokusím říct, co vím, zní to pitomě.“

Chápal jsem, co má na mysli, a rozuměl jsem jí ve fyzické rovině. O *vůli* a o tom, co la Gorda nazvala druhým já, jsem věděl zcela praktické a samozřejmé věci, a přece jsem nebyl schopen říci jediné slovo o tom, co vím, ne však proto, že bych byl zdrženlivý nebo upejpalý, nýbrž proto, že jsem nevěděl, odkud začít a jak si uspořádat to, co vím.

„*Vůle* je tak naprosté ovládnání druhé pozornosti, že se nazývá druhým já,“ řekla la Gorda po dlouhé odmlce. „Přese všechno, co jsme už udělali, toho o druhém já víme jenom malinko. Nagual nechal na nás, abychom svoje poznání dovedli k úplnosti. Proto také ten úkol, že si máme vzpomenout.“

Plácla se do čela dlaní ruky, jako kdyby jí zrovna něco napadlo.

„Proboha! Vždyť si vzpomínáme na svoje druhé já!“ vykřikla hlasem takřka hraničícím s hysterií. Potom se uklidnila a pokračovala tlumeně: „Je očividné, že už jsme tam byli a že jediný způsob, jak si na to vzpomenout, už vlastně děláme, a sice vymrštěním *snové těla* při *společném snění*.“

„Co chceš říct tím vymrštěním *snového těla*?“

„Ty sám jsi byl svědkem toho, jak Genaro promítal svoje *snové tělo*. Vystřelí jako pomalá kulka a s hlasitým lupnutím se doslova odlepi od fyzického těla nebo se na něj přilepí. Nagual mi říkal, že Genarovo *snové tělo* umí dělat většinu věcí, které běžně vykonáváme. Prý k tobě takto přicházel, aby s tebou drcnul. Teď už vím, oč Nagualovi s Genarem šlo. Chtěli, aby ses upamatoval. Proto ti také Genaro prováděl ty neuvěřitelné kousky přímo před nosem, když vystřeloval svoje *snové tělo*. Ale bez úspěchu.“

„Nikdy jsem nevěděl, že je ve *snovém těle*.“

„Nikdy jsi to nevěděl, protože ses nedíval. Genaro se tě na to

snažil upozornit tak, že se pokoušel provádět věci, které *snové tělo* dělat nemůže, třeba jíst, pít a podobně. Nagual mi říkal, že Genaros tebou všelijak žertoval, že třeba pšoukl a hory se otrásaly.“

„A proč *snové tělo* nemůže provádět tyhle věci?“

„Protože *snové tělo* nedokáže zvládnout *záměr* pro jídlo nebo pití,“ odvětila.

„Co tím chceš říct, Gordo?“

„Velikou Genarovou dovedností bylo to, že se při *snění* naučil *záměr* těla,“ vysvětlovala. „Dokoncíl to, co tys teprve začal. Uměl *snít* celé svoje tělo tak dokonale, že to víc už nejde. Ale *snové tělo* má jiný *záměr* než fyzické tělo. Tak například *snové tělo* může projít zdí, protože umí *záměr* rozplynout se ve vzduchu. Fyzické tělo zas zná *záměr* jíst, ale nikoli *záměr* rozplynout se. Projít zdí by bylo pro Genarovo fyzické tělo stejně nemožné jako pro jeho *snové tělo* jíst.“

La Gorda se na chvíli zarazila, jako kdyby odhadovala, co mi právě řekla. Chtěl jsem chvíli počkat, než se jí zas budu vyptávat.

„Genaro ovládl pouze *záměr snového těla*,“ zašeptala tiše. „Silvio Manuel byl zase absolutní mistr *záměru*. Teď už vím, proč si nemůžeme vzpomenout na jeho tvář. Protože vůbec nebyl jako ostatní.“

„Co tě vede k tomu, že to říkáš, Gordo?“

Začala mi vysvětlovat, co má na mysli, ale nebyla schopna souvisle mluvit. Najednou se usmála a oči se jí rozzářily.

„Už to mám!“ zvolala. „Nagual mi říkal, že Silvio Manuel zvládl *záměr*, protože byl neustále ve svém druhém já. To on byl skutečným vůdcem. To on stál za vším, co Nagual dělal. Vlastně to byl on, kdo přiměl Naguala, aby se o tebe staral.“

Když jsem slyšel, co la Gorda říká, udělalo se mi fyzicky velice nevolno. Bylo mi na zvracení a musel jsem vynaložit neobyčejné úsilí, abych to před ní skryl. Obrátil jsem se k ní zády a zakuckal jsem se. Na chvíli přestala mluvit a potom pokračovala, jako kdyby se rozhodla, že nebude brát můj stav na vědomí. Místo toho na mě začala ječet. Prohlásila, že je na čase, abychom provětrali svoje staré křivdy. Postavila mě tvář v tvář mým pocitům rozmrzelosti nad tím, co se přihodilo v Mexico City, a dodala, že moje zatrpklost nevnikla proto, že se postavila na stranu ostatních učedníků, ale proto, že se účastnila mého demaskování. Vysvětlil jsem jí, že pro mě už všechny tyhle pocity vymizely. Ale ona byla tvrdá jako kámen. Tvrdila, že dokud se k nim nepostavím přímo, nějakým způsobem.

bem se ke mně vrátí. Trvala na tom, že jádrem věci je moje spojení se Silvím Manuelem.

Nemohl jsem ani uvěřit všem těm změnám nálady, kterými jsem prošel, když jsem uslyšel takhle slova. Stali se ze mě dva lidé. Jeden běsnil, soptil, že měl pěnu u pusy, a druhý zůstal klidným pozorovatelem. Pocítil jsem poslední bolestné křeče v břiše a udělalo se mi špatně. Ale ty křeče nevyvolal pocit žaludeční nevolnosti, jako spíše neovladatelný hněv.

Když jsem se konečně uklidnil, bylo mi z mého chování trapně a dělal jsem si obavy, že se mi někdy jindy opět mohlo přihodit něco takového.

„Jakmile přijmeš svou skutečnou přirozenost, budeš od hněvu osvobozen,“ řekla la Gorda nonšalantně.

Chtěl jsem se s ní přít, ale viděl jsem, že je to marné. A navíc ten záchvat zuřivosti vyčerpal veškerou moji energii. Smál jsem se tomu, že vážně nevím, co bych dělal, kdyby měla pravdu. Potom mě napadlo, že kdybych mohl zapomenout na Nagualku, bylo by možné všechno. Pocítil jsem podivné teplo nebo podráždění v hrdle, jako kdybych snědl nějaké kořeněné jídlo. Ucítil jsem v těle poplašné zachvění, jako kdybych viděl, že se mi někdo plíží za zády, a v tu chvíli jsem věděl něco, o čem jsem ještě před chvílíkou ani netušil, že vím. La Gorda měla pravdu. Silvio Manuel se o mě staral.

La Gorda se hlasitě zasmála, když jsem jí to řekl. A že prý si také něco vzpomněla na Silvia Manuela.

„Já si ho nepamatuji jako člověka, tak jako si pamatuji Nagualku,“ pokračovala, „ale pamatuji si, co mi o něm Nagual říkal.“

„A co ti říkal?“

„Říkal, že dokud byl Silvio Manuel na této zemi, byl jako Eligio. Jednou zmizel beze stopy a odešel do druhého světa. Byl prý celá léta a potom se jednoho dne vrátil. Nagual říkal, že Silvio Manuel si nepamatoval, kde dřív byl a co dělal, ale jeho tělo se změnilo. Vrátil se zpátky na svět, jenomže se vrátil ve svém druhém já.“

„A co ti ještě říkal, Gordo?“

„Nic víc už si nepamatuji. Je to jako kdybych se dívala přes mlhu.“

Věděl jsem, že budeme-li na sebe dostatečně tlačit, určitě hned teď přijdeme na to, kdo je Silvio Manuel. Řekl jsem jí to.

„Nagual říkal, že *záměr* je přítomný všude,“ řekla najednou la Gorda.

„Co to znamená?“

„Já nevím. Jenom říkám nahlas věci, které mě napadají. Nagual také říkal, že *záměr* vytváří svět.“

Věděl jsem, že tato slova jsem už dřív slyšel. Napadlo mě, že je don Juan určitě řekl i mně, ale že jsem je zapomněl.

„A kdy ti to don Juan říkal?“ zeptal jsem se.

„Kdy, to si nepamatuji. Ale říkal mi, že lidé a všechny ostatní živé bytosti jsou otroky *záměru*. Jsme v jeho spárech. Přiměje nás udělat všechno, co chce. Nutí nás jednat ve světě. Dokonce nás přinutí i umřít.“

Avšak staneme-li se bojovníky, *záměr* bude naším přítelem. Dovolí nám být na chvíli svobodní, občas k nám dokonce přijde, jako kdyby nás očekával. Říkal mi, že on sám je jenom přítelem *záměru*, ale Silvio Manuel je prý jeho mistrem.“

Měl jsem v sobě zasuté vzpomínky, které se jako přival snažily prodrat ven. Zdálo se, že se každou chvíli vynoří na povrch. Chvilí jsem prožíval pocit nesmírné marnosti, ale potom se něco ve mně vzdalo. Uklidnil jsem se. Už jsem vůbec neměl zájem dozvídat se dál o Silvio Manuelovi.

La Gorda si vytvořila změnu v mé náladě tak, že ještě nejsme dostatečně připraveni, abychom mohli čelit svým vzpomínkám na Silvia Manuela.

„Nagual nám všem ukázal, co umí udělat svým *záměrem*,“ řekla zprudka. „Uměl zúsobit, že se objevovaly různé věci, když přivolal *záměr*.“

Říkal mi, že pokud chci létat, musím přivolat *záměr* létat. Pak mi ukázal, jak on sám ho umí přivolat, a vyskočil do vzduchu a vznášel se v kruzích jako obrovský drak. Nebo udělal, aby se mu v ruce objevovaly všelijaké věci. Říkal, že zná *záměr* mnoha věcí a že si je umí přivolat, jestliže se na ně *zaměří*. Rozdíl mezi ním a Silvím Manuelem prý je v tom, že Silvio Manuel jako mistr *záměru* uměl *záměr* všeho.“

Řekl jsem jí, že k tomu jejímu vysvětlení ještě potřebuji vysvětlení. Zdálo se, že se usilovně snaží nějak si v hlavě uspořádat slova.

„Já jsem se naučila *záměr* létání tak, že jsem opakovala všechny pocity, které jsem měla, když jsem létala ve *snění*. A to bylo jediné. Nagual se v životě naučil *záměr* stovek věcí. Ale Silvio Manuel šel

přímo ke zdroji a dostal se na něj. Nemusel už se učit *záměr* ničeho. Se *záměrem* byl jedno a totéž. Problém ovšem byl v tom, že už neměl žádnou vlastní touhu, protože *záměr* žádnou vlastní touhu nemá, a tak se v tom, co chce, musel spoléhat na Naguala. Jinými slovy, Silvio Manuel mohl udělat všechno, co Nagual chtěl. Nagual řídil *záměr* Silvia Manuela. Ale protože ani Nagual už neměl žádnou touhu, tak většinu času nedělali nic.“

PRAVÁ A LEVÁ STRANA VĚDOMÍ

Velice nám prospělo, že jsme si promluvili o *snění*, nejen proto, že jsme se dostali ze slepé uličky, v níž jsme uvízli při *společném snění*, ale také proto, že jsme převedli pojmy spojené se *sněním* do roviny intelektu. Mluvení nás zaměstnalo a umožnilo nám na chvíli se zavést a uvolnit se ve svém rozrušení.

Jednou večer jsem si vyřizoval pár pochůzek a zavolal jsem z budky la Gordě. Řekla mi, že byla v obchodním domě a zničehonic měla pocit, že se jí schovávám za vystavenými figurinami. Byla si jista, že ji chci poškádlit, a dostala na mě vztek. Chtěla mě chytit a dát mi najevo, jak moc se zlobí, a tak proběhla obchodním domem. Teprve potom si uvědomila, že si vlastně pouze vzpomněla na to, co tak často dělávala v mé přítomnosti: na svoje vztekání.

Jednohlasně jsme usoudili, že právě nastal čas, abychom opět zkusili *společné snění*. Když jsme spolu mluvili, pocítil jsem nový optimismus. Okamžitě jsem šel domů.

Velice snadno jsem vstoupil do prvního stupně *snění*, do *klidného bdění*. Bylo mi na těle příjemně. Cítil jsem pichlavé vyzářování ze solárního plexu, které se přetvářelo v pomýšlení, že dosáhneme skvělých výsledků. Tato představa se pak proměnila v nervózní očekávání. Začal jsem si uvědomovat, že moje myšlenky vyzářují z pálivého pocitu uprostřed hrudníku. Avšak v okamžiku, kdy jsem tam obrátil pozornost, ta palčivost přestala. Bylo to jako elektrický proud, který můžu zapínat a vypínat.

Brnění začalo znovu, a dokonce ještě výrazněji než dříve. Najednou jsem se ocitl tvář v tvář la Gordě, jako kdybych zabočil za roh a narazil do ní. Zaujatil jsem ji pozoroval. Byla tak absolutně skutečná, byla to natolik ona, že jsem měl nutkání se jí dotknout. V tu chvíli ze mě vybuchla nejčistší, nadzemská náklonnost vůči ní. Začal jsem zcela neovladatelně vzlykat.

La Gorda se rychle pokusila zaklesnout pažemi, aby zarazila to moje podléhání slabosti, ale nemohla se vůbec pohnout. Rozhlíželi jsme se kolem. Před očima jsme neměli nehybnou planinu, žádný statický obraz. Náhle jsem to pochopil a řekl jsem la Gordě, že zatímco jsme jeden druhého pozorovali, promeškali jsme chvíli se svou scénou. Teprve když jsem promluvil, jsem si uvědomil, že jsme v nové situaci. Zvuk mého hlasu mě vyděsil. Byl to divný hlas, drsný a nepřijemný. Vyvolával ve mně pocit fyzického odporu.

La Gorda odpovíděla, že jsme nic nepromeškali, že naše druhá pozornost uvízla v něčem jiném. Usmála se a špulila rty v gestu, které vyjadřovalo směs překvapení a rozhořčení nad jejím vlastním hlasem.

Novinka, že ve *snění* mluvíme, mi připadala skvělá, protože to nebylo tak, že bychom pouze *snili* o scéně, v níž mluvíme. My jsme totiž rozmlovali doopravdy. Ale vyžadovalo to zvláštní úsilí, dost podobné mé počáteční snaze sejit ve *snění* ze schodů.

Zeptal jsem se, jestli jí připadá, že můj hlas zní divně. Přikývla a nahlas se rozesmála. Zvuk jejího smíchu mě šokoval. Vzpomněl jsem si, jak don Genaro vydával ty nejděsivější zvuky. La Gordin smích spadl do stejné kategorie. Tehdy mě jako blesk zasáhlo pochopení, že jsme s la Gordou zcela spontánně vstoupili do svého *snového* těla.

Chtěl jsem se jí chytit za ruku. Snažil jsem se, ale nedokázal jsem pohnout paží. Protože jsem už měl určitou zkušenost s pohybem v tomto stavu, přál jsem si přejít k la Gordě. Chtěl jsem ji obejmout, ale místo toho jsem se pohnul a dostal se k ní tak blízko, že jsme splynuli. Uvědomoval jsem si sám sebe jako samostatnou bytost, ale současně jsem cítil, že jsem částí la Gordy. Tento pocit se mi nesmírně líbil.

V tomto splynutí jsme zůstali, dokud něco nepřerušilo naše držení. Pociťil jsem příkaz prozkoumat okolí. Když jsem se rozhlížel, jasně jsem si vzpomněl, že toto místo už jsem někdy viděl. Byli jsme obklopeni malými oblými náspy, které vypadaly úplně jako duny. Byly všude kolem nás, na všechny strany, kam až jsme dohlédli. Vypadaly, jako by byly z něčeho, co se podobá bledě žlutému pís-kovci nebo hrubým granulím síry. Obloha měla stejnou barvu, byla velice nízká a působila tísnivě. Na obloze místy visely cáry nažloutlé mlhy nebo snad žlutých výparů.

Potom jsem si všiml, že se zdá, jako bychom s la Gordou normálně

dýchali. Na hrudník jsem si rukama sáhnout nemohl, ale cítil jsem, že se při nádechu rozpíná. Ty žluté výpary nám tedy zřejmě něs-kodily.

Začali jsme se spolu pohybovat, pomalu, opatrně, téměř jako kdy-bychom šli. Už po krátké vzdálenosti jsem se velice unavil a la Gorda také. Klouzali jsme těsně nad zemí, ale tento způsob pohybu byl zřejmě pro naši druhou pozornost nesmírně namáhavý. Vyžado-val neobyčejnou míru soustředění. Záměrně jsme nenapodobovali svůj obvyklý způsob chůze, nicméně to mělo účinek značně podo-bný chůzi. Abychom se mohli pohnout, potřebovali jsme výbuch energie, jakoby malou explozi, a mezi jednotlivými explozemi byly pauzy. Neměli jsme jiný cíl pohybu, než pohyb sám, a tak jsme se nakonec museli zastavit.

La Gorda na mě promluvila. Měla tak tichý hlásek, že jsem ji sotva slyšel. Říkala, že jdeme bez rozmyslu ke stále těžším krajinám, a jest-li prý půjdeme tímto směrem dál, tak se ten tlak zvětší natolik, že zemřeme.

Automaticky jsme se obrátili a zamířili zpátky směrem, odkud jsme přišli, ale pocit únavy se nás nepustil. Byli jsme oba už tak vyčerpaní, že jsme ani nebyli schopni udržet se vzpřímeně. Sesunuli jsme se na zem a zcela automaticky jsme zaujali polohu pro *snění*.

Okamžitě jsem se probudil ve své pracovně. La Gorda se zas probudila ve své ložnici.

Po probuzení jsem jí hned řekl, že jsem v té pusté krajině byl už mnohokrát. Viděl jsem ji přinejmenším ve dvou podobách. V jedné byla dokonale plochá a ve druhé pokrytá malými, dunám podobnými náspy. Když jsem to la Gordě říkal, najednou jsem si uvědomil, že jsem se ani nenamáhal s ujštěním, jestli jsme měli oba stejné vidění. Zarazil jsem se a poznamenal jsem, že jsem se nechal unést svým vlastním vzrušením. Postupoval jsem, jako kdybych si s ní jen porovnával zápisky z prázdninového výletu.

„Na tento rozhovor je pro nás dva už příliš pozdě,“ povzdechla si. „Ale když ti to udělá radost, tak ti povím, co jsem viděla,“ a trpělivě mi vyčítala všechno, co jsme viděli, řekli a dělali. Také prý už byla na tom opuštěném místě. Bezpečně prý ví, že je to země nikoho, prostor mezi světem, který známe, a druhým světem.

„To je oblast mezi paralelními čarami,“ pokračovala. „Můžeme tam chodit ve *snění*. Ale abychom mohli odejít z tohoto světa a dos-

tat se do druhého světa, do světa za paralelními čarami, musíme touto krajinou projít celým tělem.“

Při pomýšlení, že bychom do té pustiny měli vstoupit celým tělem, mi proběhl mráz po zádech.

„Vždyť jsme tam spolu byli v těle,“ pokračovala la Gorda. „Copak si to nepamatujete?“

Řekl jsem jí, že si vzpomínám, že jsem tu krajinu dvakrát viděl pod vedením dona Juana, a to je všechno. V obou případech jsem však tuto zkušenost odepsal, protože byla navozena požitím halucinogenních rostlin. Věren diktátu svého intelektu, jsem to považoval za svoje soukromé vidění, a ne za společně sdílenou zkušenost. Že bych tu scénu viděl i za nějakých jiných okolností, to si opravdu nevzpomínám.

„Kdy jsme se tam my dva dostali v těle?“ zeptal jsem se.

„Nevím,“ odvětila. „Teprve teď, když ses zmínil, že už jsi tam dřív byl, vynořila se mi jakási mlhavá vzpomínka. Myslím, že teď je zas na tobě, abys mi pomohl dokončit, nač jsem se začala rozpomínat. Ještě se na to nemůžu zaměřit, ale vybavuji si, že tam Silvio Manuel zavedl Nagualku, tebe i mě. Ale nevím, proč nás tam bral. Nebyli jsme ve snění.“

Neslyšel jsem, co ještě říká. Mysl se mi začala vyladovat na cosi stále nerozlišitelného. Usilovně jsem se snažil dát si myšlenky dohromady. Bezcílně mi utíkaly. Chvilí jsem měl pocit, jako bych vycouval o několik let zpátky, do doby, kdy jsem ještě neuměl zastavit vnitřní rozhovor. Potom se ta mlha začala projasňovat. Myšlenky se uspořádaly samy, aniž bych jim dal nějaký vědomý směr. Vyústilo to v úplnou vzpomínku na událost, která se mi již částečně vybavila při jednom z těch nerozlišených záblesků vzpomínek, jež jsem měl. La Gorda měla pravdu, jednou nás zavedli do krajiny, kterou don Juan nazval „limbus“, země nikoho. Tento výraz zřejmě čerpal z náboženského dogmatu. Věděl jsem také, že la Gorda měla pravdu, když říkala, že jsme nebyli ve snění.

Na žádost Silvia Manuela svolal tehdy don Juan Nagualku, la Gordu a mě. Řekl mi, že se scházíme proto, že jsem vlastními prostředky, aniž bych ovšem věděl jak, vstoupil do zvláštního kouta vědomí, které je místem nejpronikavější formy pozornosti, již don Juan nazýval „levou stranou“. Na levou stranu jsem se už dostal i dřívě, ale vždycky na příliš krátký okamžik a vždy za jeho pomoci. V tomto stavu je možné vnímat obrovskou hradbu žlutavé páry,

kteřou don Juan označil za „stěnu z mlhy“. Tato stěna byla jedním z hlavních charakteristických rysů stavu levé strany, který měl pro nás všechny, spjaté s donem Juanem, největší hodnotu. Kdykoli jsem byl schopen ji vnímat, vždycky byla vpravo ode mě a táhla se až k horizontu a vzhůru do nekonečna. Rozdělovala tak svět na dvě části. Když jsem otočil hlavu, otočila se zároveň doprava nebo doleva i stěna z mlhy, takže jsem se k ní nikdy nemohl postavit čelem.

Toho dne se mnou don Juan i Silvio Manuel hovořili o stěně z mlhy. Vzpomněl jsem si, že když Silvio Manuel domluvil, popadl la Gordu za krk jako kotě a zmizel s ní v mlhové hradbě. Měl jsem jen zlomek vteřiny, abych sledoval, jak mizí, protože donu Juanovi se nějak podařilo přimět i mě, abych se postavil tváří ke stěně. Nepopadl mě za krk, ale do mlhy mě strčil. Další, co vím, je, že jsem se díval na opuštěnou pláň. Byl tam i don Juan, Silvio Manuel, Nagualka a la Gorda. Nestaral jsem se, co dělají. Byl jsem zcela zaujat nesmírně nepřijemným a hrozivým pocitem stísněnosti. Byla to jakási únava, dýchací obtíže, které mě doháněly k šilenství. Vnímám jsem, že stojím uvnitř dusivé, žluté jeskyně s nízkým stropem. Fyzický pocit tlaku mě tak přemohl, že jsem už dál ani dýchat nemohl. Cítil jsem, že se mi zastavily všechny fyzické funkce. Necítil jsem žádnou část svého těla. A přece jsem se pořád mohl hýbat, chodit, roztažovat paže, otáčet hlavou. Položil jsem si ruce na stehna, ale neměl jsem cit ani ve stehnech, ani v dlaních. Na pohled tam moje ruce i stehna byly, ale na dotyk ne.

Hnáň bezmezným strachem, který jsem pocítoval, popadl jsem Nagualku za paži a trhl jí, až ztratila rovnováhu. Ale netáhla ji síla mých svalů. Tu sílu jsem neměl nahromaděnou ani ve svalech, ani v kostře, nýbrž přímo uprostřed těla.

Chtěl jsem si tu sílu vyzkoušet ještě jednou, a tak jsem chytil la Gordu. Pod silou mého tahu se až zapotácela. Potom jsem si uvědomil, že energie, kterou jimi pohybuji, vychází z výčnělku podobného holi, jenž na ně působí jako chapadlo. Byl v rovnováze přesně uprostřed mého těla.

To všechno se odehrálo vmižiku. V následující chvíli jsem se zase zmítal ve stejné fyzické úzkosti a strachu. Podíval jsem se na Silvia Manuela s tichou prosbou o pomoc. Způsob, jakým mi pohled oplátil, mě ujistil, že jsem ztracený. Z jeho očí čísel chlad a lhostejnost. Don Juan se ke mně obrátil zády a já jsem se celý roztrásl fyzickou hrůzou, která přesahovala moje chápání. Uvažoval jsem, že mi vře

krev v těle ani ne tak proto, že bych pocítoval horko, jako spíš proto, že vnitřní tlak se vyšplhal až k bodu exploze.

Don Juan mi přikázal, abych se uvolnil a odevzdal se smrti. Řekl, že tam musím setrvat, dokud nezemřu. Že prý mám šanci zemřít v míru, pokud ovšem vynaložím nejvyšší úsilí a nechám tu hrůzu, aby se mě zmocnila. Rozhodnu-li se však proti ní bojovat, zemřu v a₅o₅nii.

Promluvil na mě i Silvio Manuel. To dělal jen velmi zřídka. Řekl, že energii, kterou potřebuji, abych mohl přijmout svůj děs, mám v bodě svého středu a že se mi vše podaří jedině tehdy, když se zklidním a odevzdám se bez vzdávání.

Nagualka i la Gorda byly zcela klidné. Jediný, kdo tam umíral, jsem byl já. Silvio Manuel mě upozornil, že vzhledem k tomu, jak plýtvám energií, nastane můj konec už za okamžik. Mám se prý pokládat za mrtvého. Don Juan dal Nagualce a la Gordě znamení, aby ho následovaly. Obrátily se ke mně zády. Neviděl jsem, jestli dělají ještě něco jiného. Pocítil jsem, jak mnou prochází mocná vibrace. Domníval jsem se, že je to můj smrtelný třas, že jsem již dobojoval. Už mi na tom nezáleželo. Poddal jsem se té nepřekonatelné hrůze, která mě zabíjela. Moje tělo, či spíše to seskupení, které jsem za svoje tělo považoval, se uvolnilo a odevzdalo se smrti. A jak jsem tu hrůzu nechal vstoupit, nebo snad ze sebe vystoupit, ucítil jsem a uviděl, jak z mého těla jako bělavá šmouha na sírově žlutém pozadí odchází řídká pára.

Don Juan se ke mně vrátil a zvědavě si mě prohlížel. Silvio Manuel ustoupil a opět chytil la Gordu za krk. Jasně jsem viděl, jak jí mrštil do mlhové hradby, jako by to byla jen hadrová panenka. Potom do mlhy vkročil sám a zmizel.

Nagualka mě gestem vyzývala, abych vešel do mlhy. Popostoupil jsem k ní, ale než jsem se k ní dostal, udělal mi don Juan mocný štulec, po němž jsem prorotoval hustou žlutou mlhou jako vrtule. Ale nepotácel jsem se, spíše jsem proklouzl a jak široký, tak dlouhý dopadl na zem do každodenního světa.

La Gorda si celou tu událost pamatovala tak, jak jsem ji vyprávěl. Potom doplnila několik dalších podrobností.

„My jsme se s Nagualkou o tvůj život nebalý. Nagual nám řekl, že tě musí něco přinutit, aby ses vzdal toho, čeho se držíš, ale to nebylo nic nového. Každého bojovníka je třeba přinutit strachem.

Silvio Manuel mě předtím vzal za tu stěnu už třikrát, abych se

uměla uvolnit. Řekl, že tě ovlivní, když uvidíš, že jsem uvolněná, a taky že ano. Vzdal ses a uvolnil se.“

„Měla jsi také krušné chvilky, než ses naučila uvolnit?“ zeptal jsem se.

„Ne. Pro ženu je to hračka. To je naše výhoda. Jediný problém je v tom, že nás někdo musí přes mlhu přenášet. Samy o sobě to nedokážeme.“

„A proč ne, Gordo?“

„Abys mohl projít, musíš být hodně těžký, a ženy jsou lehké. Vlastně až příliš lehké.“

„A co Nagualka? Já jsem neviděl, že by ji někdo pronášel.“

„Nagualka je zvláštní,“ řekla la Gorda. „Uměla všechno dělat sama. Uměla dokonce projít tou pustou plání. To je podle Naguala povinností pro všechny poutníky, kteří cestují do neznáma.“

„A proč tam šla Nagualka se mnou?“

„Silvio Manuel nás vzal s sebou, abychom tě podepřely. Domníval se, že budeš potřebovat ochranu dvou mužů a dvou žen, kteří tě obklopí. Silvio Manuel si myslel, že tě bude nutno chránit před bytostmi, které se tam toulají a číhají. Z téhle opuštěné roviny přicházejí spojenci. A ještě další věci, mnohem nelíftostnější.“

„A tys taky byla chráněna?“

„Já nepotřebojuji ochranu. Já jsem žena. Jsem od toho všeho osvobozena. Ale všichni jsme měli obavy, že ty jsi v pěkné kaši. Jsi Nagual, ale hrozný hlupák. Báli jsme se, že s tebou všichni ti divoci spojenci – říkej jim třeba démoni, chceš-li – můžou pěkně zatočit nebo tě roztrhat na kusy. Tohle říkal Silvio Manuel. Proto nás vzal, abychom tě obstoupili ze čtyř stran. A legrační na tom bylo, že ani Nagual, ani Silvio Manuel netušili, že nás vůbec nepotřebojuješ. Čekali jsme, že budeme chodit, a to dost dlouho. Tak dlouho, dokud neztratíš energii. Potom tě měl Silvio Manuel vyděsit, ukázat ti spojení a vyzvat je, aby po tobě vyjeli. Silvio Manuel s Naguaelem si plánovali, že ti budou pomáhat jen po troškách. Takové je pravidlo. Ale něco se pokazilo. Jakmile ses tam dostal, okamžitě jsi zcvoknul. Nepohnul ses ani o píd a už jsi umíral. Byl jsi k smrti vyděšený, a to jsi spojení ani neviděl.“

Silvio Manuel mi říkal, že neví, co má dělat, a tak ti do ucha zašeptal, aby ses poddal, aby ses odevzdal bez vzdávání. Ale to ti měl říct až nakonec. Ty ses okamžitě sám od sebe uklidnil, a tak už

nebylo třeba dělat nic z toho, co si plánovali. Nagual i Silvio Manuel už neměli na práci nic jiného, než nás odtamtud zase odvést.“

Vyprávěl jsem jí, že když jsem se ocitl zase zpátky na zemi, někdo vedle mě stál a pomáhal mi vstát. To je všechno, nač jsem si dokázal vzpomenout.

„Byli jsme u Silvia Manuela,“ vysvětlila mi. „Teď už si na ten dům dobře vzpomínám. Někdo mi říkal, ale už nevím kdo, že Silvio Manuel ho našel a koupil, protože byl postaven na místě síly. Ale někdo jiný mi zas vykládal, že si ten dům koupil, protože se mu líbil, a teprve potom z něj udělal místo síly. Já osobně si myslím, že Silvio Manuel tam sílu přinesl. Mám pocit, že jeho bezchybnost z jeho domu vytvářela místo síly tak dlouho, dokud v něm žil se svými společníky.“

Když nastal čas a oni odtamtud odešli, síla se z toho místa vytrátila a dům se zas stal tím, čím býval, než ho Silvio Manuel našel – obyčejným domem.“

Když la Gorda mluvila, mysl jako by se mi ještě více vyjasňovala, ale ne natolik, aby se mi odhalilo, co se s námi dělo v tom domě, který nás naplňoval takovým smutkem. Aniž bych věděl proč, byl jsem přesvědčen, že to nějak souvisí s Nagualkou. Kde je?

Když jsem se na to la Gordy zeptal, neodpověděla. Nastalo dlouhé mlčení. La Gorda se omluvila, že musí jít připravit snídani, proto-že už je ráno. Nechala mě o samotě, se srdcem bolavým a těžkým. Zavolal jsem ji zpátky. Rozhněvala se na mě a hodila hrnce na podlahu. Chápal jsem proč.

Při dalším *společném snění* jsme do spleťtostí druhé pozornosti pronikli ještě hlouběji. Toto sezení proběhlo o dva dny později. Aniž bychom to očekávali nebo o to usilovali, ocitli jsme se s la Gordou vedle sebe. Třikrát nebo čtyřikrát se marně pokusila zaklesnout paži do mé. Mluvila na mě, ale její slova mi byla nerozumitelná. Nicméně jsem pochopil, že mi chce sdělit, že jsme opět ve *snových tělech*. Upozorňovala mě, že veškerý pohyb musí vycházet z prostředka, z břicha.

Stejně jako při posledním pokusu, se nám neukázala žádná *snová krajina*, kterou bychom si mohli prohlížet. Zdálo se mi však, že poznávám údolí se šavlozubým tygrem, lokalitu, již jsem už přes rok vídal takřka každý den ve *snění*.

Ušli jsme pár metrů. Tentokrát už naše pohyby nebyly trhavé ani roztržené. Chůze skutečně vycházela jakoby z břicha, bez zapojení svalové činnosti. Svízelné bylo jen to, že jsem neměl dostatek zkušeností. Bylo to, asi jako kdybych jel poprvé na kole. Snadno jsem se unavil a vypadl z rytmu, byl jsem nerozhodný a nebyl jsem si sám sebou jist. Zastavili jsme se. La Gorda šla také mimo rytmus.

Začali jsme zkoumat, co je kolem nás. Všechno bylo nepopiratelně skutečné, alespoň na pohled. Divoce rozbrázděná okolní krajina byla porostlá podivnou vegetací. Nedokázal jsem určit ty zvláštní keře, které jsem viděl. Vypadaly jako malé stromky, něco přes metr a půl vysoké. Měly jen pár lístečků, plochých a tlustých, světle zelené barvy, a obrovské, nádherné, hluboce hnědé květy se zlatými proužky. Kmeny těch stromů nebyly dřevité, ale vypadaly jako lehké a poddajné rákosí. Byly pokryté dlouhými, na pohled hrozivými jehlovitými trny. Několik starých, uschlých a na zem spadlých mrtvých rostlin ve mně budilo dojem, že ty kmeny jsou duté.

Půda byla velmi tmavá a zdála se vlhká. Chtěl jsem se jí dotknout. Pokusil jsem se sehnout, ale nepodařilo se mi pohnout. La Gorda mi dala znamení, abych použil břicho. Když jsem to udělal, nemusel jsem se shýbat, abych si sáhl na zem. Měl jsem v sobě jakési tykadlo, které mělo hmat. Ale nebyl jsem schopen poznat, co vlastně hmatám. Necítil jsem žádně konkrétní hmatové charakteristiky, podle nichž bych mohl rozlišovat. Půda, které jsem se dotýkal, mi připadala jako zemina, ale nikoli mému hmatu, nýbrž tomu, co se zdálo být jakýmsi vizuálním jádrem, které v sobě mám. Zabředl jsem do intelektuálního dilematu. Proč by se snění mělo zdát produktem mé vizuální schopnosti? Bylo to snad proto, že v denním životě převládá vizuální? Takové otázky neměly smysl. Nebyl jsem v pozici, abych na ně mohl odpovědět, a jediné, čeho dosáhly, bylo otupení mé druhé pozornosti.

La Gorda do mě vrazila, aby mě vytrhla z přemítání. Pocítil jsem to jako ránu pěstí a proběhlo mnou zachvění. La Gorda ukazovala dopředu. Na římsu ležel jako obvykle šavlozubý tygr. Přesně tam, kde jsem ho vždycky vídal. Přiblížili jsme se k římsě na necelé dva metry a museli jsme zvednout hlavu, abychom na tygra viděli. Zastavili jsme se. Tygr vstal. Ohromila nás jeho velikost, zejména jeho šířka.

Věděl jsem, že la Gorda kolem něj hodlá proklouznout na druhou stranu kopce. Chtěl jsem jí říct, že by to mohlo být nebezpečné, ale

nemohl jsem najít způsob, jak bych jí ten vzkaz předal. Tygr vypadal rozloženě, jako by byl vyburcován. Nahrbil se na zadních a zřejmě se na nás chystal skočit. Byl jsem zděšený.

La Gorda se ke mně s úsměvem otočila. Pochopil jsem, že mi říká, abych se nepoddával své panice, že ten tygr je jen přízrak. Pohybem hlavy mě vybídla, abych šel dál. A přece jsem někde ve své nedosažitelné hlubině věděl, že ten tygr je jsoucnou, bytost, která sice možná není tak faktická, jako je náš každodenní svět, ale přesto je skutečná. A protože jsme s la Gordou byli právě ve *snění*, ztratili jsme i my svou faktičnost každodenního světa. V tu chvíli jsme si tedy byli s tím tygrem na roveň. I naše bytí totiž bylo bytím duchů.

Na vytrvalé a kousavé la Gordino naléhání jsme učinili ještě další krok. Tygr seskočil z římsy. Viděl jsem, jak se jeho obrovské tělo vymrštilo do vzduchu a letělo rovnou na mě. Ztratil jsem vědomí o tom, že jsem ve *snění*. Pro mě byl ten tygr skutečný a chystal se mě roztrhat. Všude kolem mě probleskovala salva světla, obrazů, a nesmírně intenzivních primárních barev, jaké jsem nikdy neviděl. Probudil jsem se ve své pracovně.

Později jsme ve *společném snění* získali nesmírnou zdatnost. To už jsem získal jistotu, že jsme si dokázali zajistit svoje odpoutání. Už jsme nespěchali. Už nám nešlo o výsledky našeho úsilí. K bezchybnému jednání bez pomýšlení na odměnu nás vedlo spíše jakési vnější, skryté nutkání. Také naše další setkání ve *snění* se podobala prvním, snad až na rychlost a snadnost, s níž jsme vstupovali do druhého stupně *snění*, do *dynamického bdění*.

Naše zdatnost ve *společném snění* byla taková, že jsme je opakovali každou noc. Aniž bychom sledovali nějaký záměr, naše *společné snění* se samo namátkově zaměřovalo na tři oblasti: na písčité duny, na krajinu, kde žije šavlozubý tygr a – a to bylo nejdůležitější – na zapomenuté minulé události.

Jestliže výjevy, které se před námi objevily, nějak souvisely se zapomenutými událostmi, v nichž jsem já nebo la Gorda hráli důležitou roli, la Gordě vůbec nečinilo potíže zaklesnout se paži do mé. Tento akt mi dával iracionální pocit bezpečí. La Gorda vysvětlovala, že to vyhovuje potřebě rozptýlit pocit nejhlubšího osamění, který vyvolává druhá pozornost. Když si prý zaklesneme paže, posílíme si tím objektivní rozpoložení, a pak jsme schopni pozorovat děj,

který se odehrává v každé scéně. Někdy jsme byli nuceni se děje účastnit. Jindy jsme zůstali zcela stranou a pozorovali jsme události, jako bychom byli v kině.

Když jsme navštívili písčité duny nebo místo, kde žije šavlozubý tygr, paže jsme si nedokázali zaklesnout. V takových případech se naše činnost nikdy neopakovala dvakrát. Nikdy jsme předem nepromýšleli, co budeme dělat, ale spíše jsme spontánně reagovali na nové situace.

Podle la Gordy se naše *společné snění* většinou dělilo do tří kategorií. První a zdaleka největší bylo opětovné přehrávání událostí, které jsme prožili společně. Při *snění*, jež patřilo do druhé skupiny, jsme oba znovu procházeli tím, co jsem „prožil“ jenom já. Do této skupiny spadalo například území se šavlozubým tygrem. Třetí skupinu tvořila návštěva do říše, která existovala tak, jak jsme ji zrovna viděli v okamžiku své návštěvy. La Gorda tvrdila, že tyto žluté pahorky jsou tady a teď a že takto vždycky přesně stojí a vypadají pro bojovníka, jenž do nich putuje.

Ale v jednom bodě jsem se s ní chtěl přít. Oba jsme se záhadně setkávali s lidmi, na něž jsme úplně zapomněli, to z důvodů, které jsou nám nepochopitelné. Tyto lidi jsme však skutečně znali. Naproti tomu onen šavlozubý tygr byl tvorem z mého *snění*. Nedokázal jsem pochopit, že by obojí mělo spadat do stejné kategorie.

Neměl jsem ani čas vyslovit svoje myšlenky, a už jsem měl odpověď. Jako by la Gorda opravdu byla uvnitř mé mysli a četla si v ní jak v knize.

„Patří do stejné skupiny,“ zasmála se nervózně. „Neumíme si vysvětlit, proč jsme zapomněli ani jak je možné, že si na to teď vzpomínáme. Neumíme vysvětlit nic. Ten šavlozubý tygr tam někde je. Nikdy se nedozvíme kde. Ale proč bychom si měli dělat starosti s nějakou umělou nesrovnalostí? Řekneš-li, že jedno je fakt a druhé je *sen*, pro druhé já to stejně nebude mít vůbec žádný význam.“

Společné snění jsme s la Gordou využívali jako prostředek, jímž jsme se dostávali do nepředstavitelného světa skrytých vzpomínek. Umožňovalo nám vybavovat si události, jichž jsme se nemohli dobrat pomocí své každodenní běžné paměti. Když jsme si je pak přemýšleli v době bdění, dávaly se do pohybu další podrobnosti. Tímto

způsobem jsme, abych tak řekl, přímo vydolovali spousty vzpomínek, které v nás byly zasuté. Trvalo to dva roky, dva roky obrovského úsilí a soustředění, než jsme dospěli k trošce pochopení, co se s námi vlastně dělo.

Don Juan nám říkal, že lidské bytosti jsou rozděleny ve dvě. Pravá strana, kterou nazýval *tonal*, obsahuje všechno, co si intelekt dovede představit. Levá strana, *nagual*, je říše nepopsatelných věcí, říše, kterou nelze obsáhnout slovy. Je-li pochopení to, co se děje, pak snad lze levou stranu pochopit, ale pouze celým tělem. Odtud také ono vzdorování jakékoli konceptualizaci.

Don Juan nám říkal, že schopnosti, dovednosti, možnosti i výkony čarodějství, od nejjednodušších po ty nejužasnější, jsou všechny obsaženy přímo v lidském těle.

Na základě předpokladů, že jsme rozděleni ve dvě a že všechno je obsaženo už v samotném těle, navrhla la Gorda možné vysvětlení pro naše vzpomínky. Byla přesvědčena, že během let, kdy jsme byli ve spojení s Nagualem Juanem Matusem, byl náš čas rozdělen mezi stav normálního vědomí pravé strany, *tonal*, v němž převládá první pozornost, a stav zvýšeného vědomí levé strany, *nagual*, neboli sídlo druhé pozornosti.

La Gorda se domnívala, že snahy Naguala Juana Matuse nás měly dovést k druhému já, a to pomocí sebeovládnutí druhé pozornosti ve *snění*. Do přímého kontaktu s druhou pozorností nás však uváděl tělesnou manipulací. La Gorda si vzpomínala, že k přechodu z jedné strany na druhou ji přiměl vždycky tak, že ji buď postrčil, nebo ji třel záda. Občas jí prý uštědřil i pořádnou ránu někam nad pravou lopatku. Pak se vždycky dostala do stavu neobyčejné jasnosti. La Gordě se zdálo, že v tomto stavu všechno probíhá rychleji, ačkoli se na světě nic nezměnilo.

Teprve několik týdnů poté, co mi to la Gorda řekla, jsem si vzpomněl, že se mnou tomu bylo stejně. Don Juan mi, kdykoli mohl, uštědřil ránu do zad. Vždycky jsem ji pocítil na páteři, někde vysoko nad lopatkami a mezi nimi. Pak následovala neobyčejná jasnost. Svět byl stejný, ale ostřejší. Všechno stálo samo o sobě. Možná také, že moje myšlenkové schopnosti byly don Juanovou ránou otupeny, a to mi umožňovalo vnímat, aniž by do vnímání nějak zasahovalo myšlení.

Tento stav jasnosti mohl trvat nekonečně dlouho, do té doby, než mi don Juan udělil další šturec na stejné místo a tím mě zas vrátil do

normálního stavu vědomí. Nikdy mě nepostrkoval ani mě nemasíroval. Vždycky to byla přímá, pořádná rána, ale nebyla to rána pěstí, spíše plesknutí, které mi na okamžik vyrazilo dech. Musel jsem zalapat po dechu a dlouho a rychle lokat vzduch, než jsem opět mohl normálně dýchat.

La Gorda zaznamenala stejný účinek. Nagualova rána jí vyrazila z plic všechn vzduch, a tak musela velmi usilovně dýchat, aby si je znovu naplnila. La Gorda byla přesvědčena, že nejtěžším prvkem je dech. Podle jejího názoru hrál roli právě vzduch, kterého se musela nalokat, když ji uhodil, ačkoli nedovedla vysvětlit, jakým způsobem může dýchání ovlivňovat její vnímání a vědomí. Také mi říkala, že nikdy nebylo třeba úderu, aby se vrátila do normálního vědomí. Vracela se zpátky vlastními silami, i když nevěděla jak.

Její poznámky se mi zdály na místě. Jako dítě, a dokonce i jako dospělý, jsem si několikrát vyrazil dech, když jsem upadl na záda. Ale takový účinek don Juanova úderu vůbec nebyl, i když jsem po něm zůstal bez dechu. Vůbec nebolel, spíš vyvolával pocit, který nelze popsat. Snad nejlépe bych to mohl přiblížit, když řeknu, že ve mně vyvolával pocit suchosti, vysušení. Rány, které jsem dostal do zad, jako by mi vysušily plíce a všechno ostatní zastřely mlhou. A když jsem potom dýchal – a la Gorda také – krystalicky se projasnilo všechno, co se při Nagualově úderu zamlžilo, jako kdyby dech byl katalyzátorem a zásadním faktorem.

Totéž se mi dělo i cestou zpátky do vědomí všedního života. Vzduch byl ze mě vyražen a svět, který jsem pozoroval, se zamlžil. Jakmile jsem si opět naplnil plíce, zase se projasnil.

Dalším typickým rysem těchto stavů zvýšeného vědomí byla nesrovnatelná bohatost osobních vztahů. Bohatost, kterou naše těla chápala jako pocit zrychlení. Přecházení mezi levou a pravou stranou nám usnadnilo uvědomit si, že na pravé straně se spotřebovává příliš mnoho energie a času v činnostech a vzájemných vztazích každodenního života. Naproti tomu levé straně je bytostně vlastní potřeba hospodárnosti a rychlosti.

La Gorda nedokázala popsat, co vlastně je tato rychlost. Já také ne. Nejlépe by se snad dalo říci, že na levé straně můžu chápat význam věci přesně a přímo. Všechny stránky činnosti jsou oproštěny od předběžných předpokladů a úvodů. Jednal jsem a odpočíval, vycházel jsem kupředu a vracel jsem se zpátky, aniž bych jakkoli upadal

do myšlenkových procesů, které jsou u mě obvyklé. Tohle je to, co jsme s la Gordou chápali jako zrychlení.

Oba jsme s la Gordou najednou poznali, že tuto bohatost vnímání na levé straně si vlastně uvědomujeme až dodatečně. Naše vnímání nám připadalo bohaté z hlediska schopnosti pamatovat si je. Začali jsme si uvědomovat, že v těchto stavech zvýšeného vědomí všechno vnímáme jako jeden blok, jako objemný kus nerozplétitelných podobností. Tuto schopnost vnímat všechno naráz jsme nazvali *intenzita*. Léta nám připadalo nemožné odděleně zkoumat skladebné složky těchto zkušenostních bloků. Nebyli jsme schopni spojit jednotlivé části do posloupnosti, která by dávala intelektu nějaký smysl. Protože jsme nemohli dospět k této syntéze, nedokázali jsme si nic zapamatovat. Naše neschopnost pamatovat si byla ve skutečnosti neschopností převést paměť našeho vnímání na lineární základ. Nemohli jsme si, řekněme, zkušenosti rozložit do plochy a uspořádat je do posloupnosti. Ty zkušenosti nám byly přístupné, ale přitom jsme je neuměli zpětně sledovat, protože je zastírala stěna *intenzity*.

A tak úkol rozpomenout se vlastně znamenal úkol spojit levou a pravou stranu a smířit obě oddělené formy vnímání do jednoho celku. Tento úkol měl upevnit celistvost já novým uspořádáním *intenzity* do lineární posloupnosti.

Napadlo nás, že činnosti, jichž jsme se účastnili a které jsme si ve vzpomínkách vybavili, možná netrvaly dlouho, alespoň ve smyslu času měřeného hodinami. Vzhledem k naší schopnosti vnímat s *intenzitou*, jsme mohli mít pouze podprahové pocity dlouhých časových úseků. La Gorda se domnívala, že kdybychom dokázali znovu uspořádat *intenzitu* do lineární posloupnosti, mohli bychom v dobré víře uvěřit, že jsme žili tisíc let.

Aby nám pomohl se vzpomínáním, učinil don Juan určitý pragmatický krok. Vedl nás tak, abychom s jistými lidmi byli ve spojení pouze ve stavu zvýšeného vědomí. Velmi pečlivě dbal na to, abychom se s nimi nesešli ve stavu normálního vědomí. Tímto způsobem vytvořil velmi příhodné podmínky pro vzpomínání.

Když jsme dokončili svoje vzpomínání, dostali jsme se s la Gordou do velmi podivného stavu. Podrobně jsme věděli o vztazích, které jsme oba společně měli s donem Juanem a jeho druhy. Ale nebyly to vzpomínky v tom smyslu, v jakém bych si vzpomněl třeba na příhodu z dětství. Ty události jsme si vybavili víc než živě celé,

vteřinu za vteřinou. Rekonstruovali jsme rozhovory, které jako by nám zněly v uších, jako kdybychom je právě poslouchali. Oba jsme cítili, že je nadbytečné snažit se spekulovat o tom, co se s námi děje. To, co jsme si pamatovali z hlediska našeho zkušenostního já, se odehrávalo právě teď. Takový charakter mělo naše vzpomínání.

Konečně jsme byli s la Gordou schopni odpovědět na otázky, které nás tak krutě pronásledovaly. Vzpomněli jsme si, kdo je Nagualka, kam mezi nás patří a jakou měla roli. Daleko víc jsme si vyvodili, než se upamatovali, že s donem Juanem a donem Genarem jsme ve stavu normálního vědomí strávili stejně dlouhou dobu, jakou jsme byli s donem Juanem a jeho ostatními společníky ve stavu zvýšeného vědomí. Znovu jsme se chopili každé maličkosti z oněch vzájemných vztahů, které byly zahaleny *intenzitou*.

Když jsme uvážlivě znovu obhlédli, co jsme zjistili, uvědomili jsme si, že jsme alespoň minimálně přemostili obě části svého já. Potom jsme se obrátili k jiným tématům a nové otázky překryly staré. Všechny zájem obsáhly tři okruhy, tři témata. Kdo byl don Juan a kdo byli jeho společníci? Co to s námi vlastně udělal? A kam všichni odešli?

TŘETÍ ČÁST

DAR ORLA

PRAVIDLO NAGUALU

Don Juan byl nesmírně skoupý na informace o svém prostředí a osobním životě. Tato zdrženlivost byla v podstatě didaktickou pomocí, neboť pokud se jeho týče, jeho čas prý začal teprve tehdy, když se stal bojovníkem. Všechno, co se přihodilo předtím, pro něj mělo jen velmi malý význam.

O jeho dřívějším životě jsme s la Gordou věděli jen to, že se narodil v Arizoně rodičům z kmene Jaki a Juma. Byl ještě malé dítě, když ho rodiče odvezli do severního Mexika, kde potom žili s Indiány Jaki. Když mu bylo deset let, byl chycen do viru válek Jakiů. Jeho matku tenkrát zabili a jeho otec byl zajat mexickou armádou. Dona Juana pak s otcem přesídlili do střediska ve vzdáleném státě Yucatán. Tam také vyrostl.

Nikdy jsme se nedozvěděli, co se s ním v té době dělo. Don Juan byl přesvědčen, že není třeba, aby nám o tom vyprávěl. My jsme ovšem měli zcela jiný názor. Význam, jaký jsem přikládal této etapě jeho života, vycházel z mého přesvědčení, že význačné rysy a výraznost jeho vůdcovských schopností vycházely z tohoto osobního inventáře zkušeností.

Nicméně i kdyby byly jeho zkušenosti sebevýznamnější, obrovská důležitost, kterou měl v našich očích i v očích svých společníků, s nimi nesouvisela. Jeho absolutní a vynikající postavení spočívalo na šťastné shodě okolností, díky níž se zapojil do „pravidla“.

Zapojení do „pravidla“ lze snad popsat jako život v mýtu. Don Juan mýtus žil, mýtus, který ho chytil a učinil Naguaelem.

Vyprávěl nám, že když ho pravidlo chytilo, byl agresivním a vzpurným mužem, který žil v exilu, tak jako v té době tisíce dalších Indiánů Jaki ze severního Mexika. Jednou se stalo, že se po práci dostal kvůli penězům do málem osudného střetu s jiným dělníkem a byl při tom postřelen do prsou. Když opět nabyl vědomí, skláněl

se nad ním starý Indián a šťoural se mu prsty v malé ráně na hrudi. Kulka nepronikla až do hrudní dutiny, ale uvízla ve svalů nad žebrem. Don Juan dvakrát, třikrát omdlel, jednak prý šokem, jednak ztrátou krve, a také, podle jeho vlastních slov, ze strachu, že umře. Starý Indián mu kulku vyndal, a protože don Juan neměl kde bydlet, vzal si ho k sobě a přes měsíc se o něj staral.

Starý Indián byl laskavý, ale přísný. Jednou, když už don Juan dost zesílil a takřka se zotavil, uštědřil mu stařec pořádnou ránu do zad a přesunul ho do stavu zvýšeného vědomí. A potom mu bez jakýchkoli dalších předběžných příprav sdělil část pravidla, která se týkala Naguala a jeho role.

Přesně totéž udělal don Juan i mně a la Gordé. Přiměl nás posunout vědomí a pak nám vyprávěl pravidlo Naguala:

Síla, která ovládá osud všech živých bytostí, se nazývá Orel, nikoli však proto, že by byla orlem nebo měla s orlem něco společného, ale proto, že se vidoucímu jeví jako nezměrný černočerný orel, který stojí vzprímeně, jako stáovají orli, a svou výškou dosahuje do nekonečna.

Když vidoucí upřeně hledí na černotu, kterou je Orel, čtyři vzplanutí svěšla mu odhalí, jaký Orel je. První vzplanutí je jako úder blesku a pomůž, že vidoucímu rozeznat obrysy Orlova těla. Jsou na něm bílé ostrůvky, které vypadají jako orlí pera a orlí pařáty. Druhé vzplanutí blesku odhalí třepotavou černotu, vytvářející vítr, která připomíná orlí křídla. Při třetím vzplanutí blesku spatří vidoucí pronikavé, nelidské oko. A čtvrté a poslední vzplanutí odhaluje, co Orel dělá.

Orel požívá vědomí všech bytostí, které byly ještě před chovlím živé na zemi a nyní jsou mrtvy a jako nepřetržitý roj svatojánských mušek připlouvají k Orlovu zobáku, aby se setkaly se svým pánem, aby naplnily to, proč žily. Orel rozebírá tyto drobné plamínky, rozprostírá je, asi tak jako když jirchář naplní kůži, a pak je požírá, neboť vědomí je Orlovi potravou.

Orel, ona síla, která ovládá osudy všech živých věcí, zrcadlí najednou a stejnou měrou všechny tyto živé bytosti. Proto není nijak možné, aby se člověk k Orlovi modlil a žádal o dobrodiní, aby doufal v milost. Orlova lidská část je příliš zanedbatelná na to, aby mohla pohmout celkem.

Jedině podle Orlových činů může vidoucí poznat, co Orel chce. Ačkoli Orel není dojat okolnostmi žádne živé bytosti, přesto dal každé z nich dar. Bude-li si to přát, bude každá mít po svém způsobu a po svém právu sílu udržet si plamen vědomí, sílu neuposlechnout volání smrti a nenechat se spotřebovat. Každá živá bytost dostala sílu, pokud si to přeje, hledat otvor

ke svobodě a projít. Vidoucímu, jenž tento otvor vidí, a bytostem, které jím projdou, je jasné, že Orel jim tento dar věnoval proto, aby se zachovalo vědomí.

Abý někdo vedl živé bytosti k tomuto otvoru, stvořil Orel Naguala. Nagual je dvojitá bytost, které bylo odhaleno toto pravidlo. Ať se tak děje ve formě lidské bytosti, nebo ve formě zvířecí, rostlinné nebo jakékoli, která žije, Nagual je vlivem své dvojnosti puzen k tomu, aby hledal tento skrytý průchod.

Nagual přichází ve dvojici, jako muž a žena. Dvojitý muž a dvojitá žena se stávají Nagualem teprve tehdy, když jim bylo každému sděleno toto pravidlo a když je každý z nich plně pochopil a celé přijal.

Oku vidoucího se Nagual i Nagualka jeví jako světelné vejce, které má čtyři oddělení. Na rozdíl od obyčejného člověka, který má jen dvě strany, levou a pravou, má Nagual levou, stranu rozdělenou do dvou dlouhých úseků a stejně tak i pravou má rozdělenou ve dvě.

Orel stvořil prvního Naguala a první Nagualku jako vidoucí a okamžitě je uvedl do soěta, aby viděli. Dal jim čtyři bojovnice, které byly stopařky, tři bojovníky a jednoho kurýra, o které mají pečovat, rozvíjet je a dovést ke svobodě.

Bojovnice jsou nazývány čtyři směry, čtyři rohy čtverce, čtyři nálady, čtyři větry, čtyři různé ženské osobnosti, které existují v lidském rodě.

První z nich je východ. Nazývá se pořádek. Je optimistická, lehkomyšlná, smířlivá a vytrvalá jako nepřetržitý vánek.

Druhá je sever. Nazývá se síla. Je vynalézavá, necitlivá, přímá a houževnatá jako ostrý vítr.

Třetí je západ. Nazývá se cit. Je introspektivní, lítostivá, vychytralá a lstivá jako poryv větru.

Čtvrtá je jih. Nazývá se růst. Je pečující, hluchná, plachá a vřelá jako horký vítr.

Tři bojovnici a kurýr jsou představitelé čtyř typů mužské aktivity a temperamentu.

První typ je znalý muž, učelec, šlechtic, muž spolehlivý a vážený, zcela oddaný dokončení svého úkolu, ať již je jakýkoli.

Druhý typ je muž činu, nepostizitelný a vrtolavý, skvělý, vtipný a nepostizitelný společník.

Třetí typ je organizátor za scénou, je to tajemný a nepoznatečný muž. Nedá se o něm nic říci, protože nedovolí, aby o něm něco proklouzlo.

Kurýr je čtvrtým typem. Je to mlčenlivý, vážný muž, ochotný pomáhat, který si vede velice dobře, je-li veden, ale nemůže stát sám o sobě.

Aby to Orel Nagualovi a Nagualce usnadnil, ukázal jim, že každý z těchto typů mužů a žen na zemi má ve svém světelném těle určité zvláštní rysy.

Učencec má něco jako mělkou jamku, jasnou prohlubeň na solárním plexu. U někoho vypadá jako kaluž nesmírné světelnosti, někdy hladká a zářivá, jako zrcadlo, které nezrcadlí.

Liščí činu má pár vláken, která mu vyzařují z krajiny vůle. Počet vláken kolísá od jedné do pěti, jejich velikost od síly proudůzku po tlusté chlapadlo, podobné bičí, dlouhé až dva a půl metru. U některých se vyvinula v chlapadla až tři vlákna.

Muž za scénou se nedá poznat podle nějakého charakteristického rysu, nýbrž podle schopnosti zcela bezděčně vytvořit výbuch síly, který účinně zablokuje pozornost vidoucích. V přítomnosti tohoto typu člověka vidoucí zabřednou spíše do vnějších detailů, než aby viděli.

Pomocník nemá žádnou zřejmou konfiguraci. Vidoucím se ukazuje jako jasná záře ve světelné skořápce bez poskvrnky.

V říši ženské se východ pozná podle takřka nepostřehnutelných skom ve světelnosti, které vypaďají tak trochu jako odbarvená místa.

Sever má celkovou radiaci, vyzařuje načervenalou záři, takřka jako žár. Ženu západu obklopuje jemný film. Tento film způsobuje, že vypadá tmavší než ostatní.

Jih má přerušovanou záři. Tato žena na chvíli sořítí a potom zhasne, aby se opět rozsořila.

Nagual s Nagualkou mají ve světelných tělech dva různé pohyby. Pravá strana se vlní, zatímco levá strana víří.

Pokud jde o osobnost, Nagual je člověk vyrovnaný, neměnný, podpřájící. Nagualka je bytost, která vede boj, ale přesto je uvolněná, stále si uvědomuje, ale bez námahy a napětí. Oba zrcadlí čtyři typy svého pohlaví jako čtyři způsoby jednání.

První příkaz, jenž dal Orel Nagualovi a Nagualce, zněl, že musí sami najít další skupinu čtyř bojovnic, čtyř směrů, které budou přesnou replikou stopařů, ale budou to snivci.

V očích vidoucích snivci jako by měli v pase zástěru z vláken podobných chlupům. Také stopaři mají obdobné rysy, něco jako zástěru, jenomže místo vláken se skládá z nečetných malých, kulatých výčnělků.

Osm bojovnic se rozdělí na dvě skupiny, které se nazývají pravá a levá planeta. Pravou planetu tvoří čtyři stopařky a levou čtyři snivkyně. Orel pak naučil bojovnice každé planety pravidla jejich zvláštního úkolu: stopařky se učí stopovat a snivkyně snít.

Dvě bojovnice z každého směru žijí společně. Jsou si tak podobné, že jsou jedna druhé jako odraz v zrcadle a ve vzájemném zrcadlení mohou najít útěchu a další výzvu jenom bezchybností.

Čtyři snivkyně nebo čtyři stopařky se scházejí dohromady jediné tehdy, když mají vykonat nějaký náročný úkol, avšak chytit se za ruce ty čtyři mohou jen za velmi zvláštních okolností, protože při dotyku splyňají v jedinou bytost. Toho lze použít pouze v případě opravdu veliké nutnosti nebo ve chvíli, kdy budou opouštět tento svět.

Dvě bojovnice každého směru jsou spojeny s jedním z mužů v jakékoli kombinaci, která se ukáže nezbytná. Takto vytvořejí skupinu čtyř domácností, které jsou schopné začlenit tolik bojovniců, kolik je zapotřebí.

Také bojovnici a kurýr mohou tvořit nezávislou jednoíku čtyř mužů, ale každý z nich také může fungovat jako bytost zcela nezávislá, jak to diktuje potřeba.

Nagual a jeho skupina pak dostali příkaz, aby našli tři další kurýry. Mohou to být pouze muži nebo pouze ženy nebo i různě namíchání, nicméně kurýři muži musí být typem pomocníka, tedy čtortým typem, a ženy zase musí patřit jihu.

Aby Orel zajistil, že první Nagual dovede svou skupinu ke svobodě a neochýlí se nikde z cesty ani se nepokazí, vzal Nagualku do druhého světa, aby jim sořila jako maják na cestu a vedla skupinu k otooru.

Potom dostal Nagual a jeho bojovnici příkaz, aby na všechno zapomněli. Byli ponořeni do temnoty a dostali nové úkoly: úkol vzpomenout si sami na sebe a úkol rozpomenout se na Orla.

Příkaz zapomenout byl tak obrovský, že se všichni rozdělili. Nepamatovali si, kdo jsou. Orlovým záměrem bylo, že pokud budou schopni znovu se na sebe rozpomenout, najdou svou vlastní celistvost. Jediné pak budou mít sílu i trpělivost, kterou budou potřebovat, aby našli a vydrželi svou konečnou cestu. Až znovu získají svou vlastní celistvost, jejich posledním úkolem bude najít novou dvojici dvojitých bytostí, odhalit jim toto pravidlo, a tím z nich učinit nového Naguala a Nagualku. A stejně tak jako se prvnímu Nagualovi a první Nagualce dostalo malé skupinky, i oni pak musí nové nagualské dvojici poskytnout čtyři bojovnice stopařky, tři bojovnický a jednoho muže-kurýra.

Když byl první Nagual se svou skupinou připraven projít průchodem, první Nagualka na ně čekala, aby je vedla. Tehdy jim přikázala, aby s sebou do druhého světa vzali novou Nagualku, která by zas dávala signály svým lidem, a nového Naguala nechali ve světě, aby se takto celý cyklus opakoval.

Ve světě bylo pod Nagualovým vedením nejméně šestnáct lidí: osm

bojovníci, čtyři bojovníci včetně samotného Naguala, a čtyři kurýři. Ve chvíli, kdy odcházejí ze světa a kdy s nimi je i nová Nagualka, jich je sedmáct. Pokud Nagualovi jeho osobní síla dovolí mít více bojovníků, pak jejich počet musí narůstat v násobcích čtyř.

Postavil jsem dona Juana před otázku, jak se toto pravidlo dostalo k člověku. Don Juan vysvětloval, že je bez konce a že pokrývá všechny stránky bojovníkova jednání. Výklad a shrnutí pravidla je dílem vidoucích, jejichž jediným úkolem už od nepaměti je *vidět* Orla a pozorovat jeho nepřetržitý tok. Na základě svých pozorování pak vidoucí dospěli k závěru, že je-li rozbita světelná skořápka, která obsahuje člověkovu lidsví, je možné v Orlovi najít slabounký odraz člověka. A tak mohou vidoucí pochopit neodvolatelná Orlova rozhodnutí a řádně je vyložit a sebrat ve formě platné podstaty.

Don Juan objasňoval, že toto pravidlo není pohádka a že přejít do svobody neznamená věčný život tak, jak se běžně věčnost chápe, tedy život navěky. Toto pravidlo říká, že si člověk může udržet vědomí, kterého se ve chvíli smrti většinou vzdává. Don Juan však neuměl vysvětlit, co znamená udržet si vědomí, nebo si to možná ani neuměl představit. Jeho dobrodinec mu řekl, že jakmile člověk přejde, vstoupí do třetí pozornosti a jeho tělo v úplné celistvosti vzplane poznáním. Každá buňka si okamžitě uvědomí sebe sama a současně si uvědomuje i celistvost těla.

Jeho dobrodinec mu také říkal, že tento druh vědomí nedává žádný smysl naší mysli, rozdělené na políčka. Proto také podstatným momentem bojovníkova zápasu ani není, aby si uvědomil, že přechod tak, jak je stanoven pravidlem, znamená přechod do třetí pozornosti, jako spíše aby pochopil, že vůbec takové vědomí existuje.

Don Juan vyprávěl, že zpočátku pro něj toto pravidlo bylo něco, co patří výlučně do říše slov. Nedokázal si představit, jak by mohlo zasahovat do říše skutečného světa a do jeho běhu. Teprve pod účinným vedením svého dobrodince a po velikém množství práce se mu nakonec podařilo pochopit pravou povahu tohoto pravidla. Pak ho bezvýhradně přijal spíše jako soubor pragmatických pokynů než jako mýtus. Od té doby už neměl potíže při zacházení se skutečností třetí pozornosti. Jediná překážka, která se mu na cestě objevila, vznikla z toho, že byl tak naprosto přesvědčen, že toto pravidlo je mapou, že věřil, že musí najít otvor ve světě, doslova

trhlinu, průchod. A tak zbytečně uvízl na první rovině bojovníkova rozvoje.

Proto se také don Juan jako vůdce a učitel zaměřil ve své práci na to, aby učedníkům, a zejména mně, pomohl vyhnout se opakování této chyby. To se mu s námi podařilo, provedl nás třemi stupni bojovníkova rozvoje, aniž by některý z nich příliš zdůrazňoval. Nejdříve nás vedl k tomu, abychom to pravidlo brali jako mapu, potom nás vedl k pochopení, že člověk může dosáhnout obrovského vědomí, protože takové vědomí existuje, a nakonec nás vedl ke skutečnému průchodu do toho druhého skrytého světa vědomí.

Aby nás provedl prvním stupněm, tedy přijetím pravidla jako mapy, ujal se don Juan toho, co přísluší Nagualovi a jeho roli, a ukázal nám, že to odpovídá nesporným faktům. Dosáhl toho tak, že nás nechal ve stavu zvýšeného vědomí stýkat se bez omezení se členy své skupiny, kteří byli živým zosobněním osmi typů lidí, popisovaných v pravidle. Když jsme se s nimi stýkali, byly nám odhalovány stále složitější a úplnější stránky pravidla, až jsme si nakonec byli schopni uvědomit, že jsme se chytli do sítě čehosi, co jsme zpočátku chápali pouze jako mýtus, ale co je ve své podstatě vlastně mapou.

Don Juan nám říkal, že v tomto ohledu byl jeho případ stejný jako náš. Jeho dobrodinec mu pomohl projít tímto prvním stupněm tak, že mu umožnil podobné setkávání. Proto ho nechal přesouvat se z vědomí pravé strany do vědomí levé strany a zase zpátky, tak jak to don Juan dělal i nám. Na levé straně ho seznámil se členy své vlastní skupiny, s osmi bojovníci, třemi bojovníky a čtyřmi kurýry, kteří byli, což je povinností, nejpřesnějšími příklady typů popsaných v pravidle. Když je don Juan poznal a jednal s nimi, mělo to na něj ohromující dopad. Nejen, že ho to přimělo pokládat toto pravidlo za skutečného vůdce, ale vedlo ho to i k poznání, jak velkolepé jsou naše nepoznané možnosti.

Don Juan vyprávěl, že ještě dříve, než byli sebráni členové jeho vlastní skupiny, se stal tak hluboce oddaný způsobům bojovníka, že mu připadalo samozřejmé, když se ukázalo, že jsou dokonale věrným obrazem bojovníků skupiny jeho dobrodince, aniž by musel kdokoli vynaložit nějaké zvláštní úsilí. Podobnost v jejich osobních zálibách a nelibostech, spřízněnostech a tak dále, však nebyla výsledkem napodobování. Don Juan tvrdil, že patřili, jak to stanovilo pravidlo, k zvláštnímu druhu lidí, k nimž přicházejí stejné věci

a stejné věci z nich také vycházejí. Jediný rozdíl mezi členy stejné skupiny byla výška hlasu nebo zvuk jejich smíchu.

Ve snaze vysvětlit mi účinky, které na něj měla setkání s bojovníky jeho dobrodince, se don Juan dotkl velmi významného rozdílu mezi ním a jeho dobrodincem v tom, jak oba pravidlo vykládali, a také v tom, jak vedli a učili ostatní bojovníky, aby je přijali jako mapu. Výklad pravidla je prý dvojího druhu: univerzální a individuální. Univerzální výklady berou výrok, z nichž se skládá základní kostra pravidla tak, jak se jeví. Podle nich by to například bylo tak, že se Orel nestará o lidské činy, a přesto poskytuje člověku průchod ke svobodě.

Naproti tomu individuální výklad je běžný závěr, k němuž docházejí vidoucí, kteří považují univerzální interpretace za základní předpoklad. Příkladem by třeba mohl být názor, že Orel nemá zvláštní zájem, a proto si musím zajistit, aby se moje šance dosáhly svobody zvětšily, třeba tím, že se tomu zasvětim.

Podle dona Juana byl jeho dobrodinec zcela jiný, než je on sám, pokud jde o metody, které používal při vedení svých chráněnců. Don Juan říkal, že jeho dobrodinec měl velmi přísné způsoby. Vedl je železnou rukou a věren svému přesvědčení, že je vyloučeno, aby Orel dával něco jen tak, nikdy pro nikoho neudělal nic přímo. Místo toho každému aktivně pomáhal, aby si uměl pomoci sám. Měl za to, že Orlův dar svobody není darováním, nýbrž šanci mít šanci.

I když don Juan oceňoval zásluhy metody svého dobrodince, nesouhlasil s ní. Když se později osamostatnil, sám pak *viděl*, že tato metoda plýtvá vzácným časem. Podle něj je mnohem prospěšnější, když každého seznámí s danou situací a přinutí ho, aby ji přijal, než aby čekal, až bude dotyčný připraven čelit jí sám. Tuto metodu použil na mě i na ostatní učedníky.

Na dona Juana měl největší dopad tento rozdíl ve vedení například během povinných setkání s bojovníky jeho dobrodince. Pravidlo říká, že dobrodinec musí nejdřív Nagualovi najít Nagualku a potom skupinu čtyř žen a čtyř mužů, aby bylo možné sestavit kruh bojovníka. Jeho dobrodinec *viděl*, že don Juan ještě nemá dost osobní síly, aby přijal odpovědnost za Nagualku, a tak toto pořadí převrátil a požádal ženy ze své vlastní skupiny, aby donu Juanovi našly nejdříve čtyři ženy a potom čtyři muže.

Don Juan se přiznal, že mu učarovala představa, že se to tímto způsobem převrátí. Rozuměl tomu totiž tak, že ty čtyři ženy mu

budou k dispozici, a to pro něj v duchu znamenalo, že mu budou k dispozici sexuální. Všechno se však sesypalo, když prozradil svoje očekávání svému dobrodinci. Ten ho okamžitě spojil s muži a ženami svého vlastního kruhu a nechal na něm, aby si s nimi poradil sám.

Setkání s těmito bojovníky byl pro dona Juana pravý očistec, nejen proto, že mu záměrně tropili potíže, ale i proto, že toto setkání je svou podstatou méně jako průlom.

Don Juan vysvětloval, že ve vědomí pozornosti levé strany nemůže dojít k setkání a vzájemnému působení, dokud se do tohoto stavu nedostanou všichni účastníci. Proto nás také nechával vstoupit do vědomí levé strany jen tehdy, když jsme měli pokračovat v setkání s jeho bojovníky, a jindy ne. To je postup, jaký dodržoval i jeho dobrodinec s ním.

Don Juan mi stručně vylíčil, co se stalo během jeho prvního setkání s členy skupiny jeho dobrodince. Představoval si, že bude moci využít své zkušenosti, alespoň jako vzorec toho, co má očekávat. Svět jeho dobrodince prý v sobě měl velkolepou pravidelnost. Členové jeho kruhu byli indiánské bojovníky z celého Mexika. V době, kdy se s nimi setkal, žili v odlehlé horské oblasti jižního Mexika.

Když se dostal k nim domů, střetl se don Juan se dvěma stejnými ženami, s největšími Indiánkami, jaké kdy viděl. Byly nasupené a zlomyslné, ale rysy měly velice příjemné. Když se pokusil projít mezi nimi, chytily ho mezi svoje obrovská těla, popadly ho za paže a začaly ho mlátit. Hodily ho na zem, sedly si na něj a málem mu rozmačkaly hrudní koš. Držely ho v nehybnosti více než dvanáct hodin a při tom vedly jednání s jeho dobrodincem, jenž musel celou noc bez přestání mluvit, až nakonec dovolily donu Juanovi vstát. To už bylo pozdní dopoledne. Nejvíce ho prý vyděsilo odhodlání, které se těm ženám zračilo v očích. Báł se, že je s ním konec, že na něm budou sedět tak dlouho, dokud nezemře, jak ostatně samy říkaly.

Za normálních okolností by se několik týdnů počkalo se setkáním s další skupinou bojovníků, ale protože don Juanův dobrodinec si plánoval, že ho zanechá mezi nimi, byl don Juan okamžitě odveden na další setkání. Se všemi se seznámil během jediného dne a všichni s ním zacházeli jako se špinavcem. Tvrdili, že se na tuto věc nehodí, že je příliš neotesaný a strašlivě hloupý, že je sice mladý, ale způsobu už má jako senilní stařec. Jeho dobrodinec skvěle argumentoval na jeho obhajobu, vybízel je, aby tedy tento stav změnili, že prý by pro

ně i pro dona Juana mělo být tím největším potěšením, kdyby tuto výzvu přijali.

Don Juan se prý ve svém prvním dojmu nemýlil. Od té doby to pro něj byla jen dřina a potíže. Ženy *viděly*, jak je don Juan neukázněný, a tvrdily, že mu nelze svěřit splnění tak náročného a choulostivého úkolu, jakým je vést čtyři ženy. Protože samy byly vidoucí, vykládaly si pravidlo po svém a usoudily, že donu Juanovi by mělo hem více prospělo, kdyby měl nejdříve čtyři bojovnice a potom čtyři bojovnice. Don Juan soudil, že jejich *vidění* bylo správné, protože aby Nagual mohl jednat s bojovnicemi, musí už být ve stavu, kdy má dokonalou osobní sílu, tedy v klidu a sebeovládání, v němž lidské city hrají minimální roli, a takový stav pro něj byl v té době nepředstavitelný.

Jeho dobrodinec ho svěřil pod přímý dohled svým dvěma západním ženám, svým nejdřívejším a nejneúprosnějším bojovnicím. Podle pravidla jsou prý všechny západní ženy šilené a je třeba se o ně starat. Pod tlakem *snění* a *stopařství* ztrácejí svou pravou stranu, svou mysl. Jejich rozum snadno shoří vzhledem k faktu, že mají neobyčejně pronikavé vědomí levé strany. Jakmile jednou ztratí svou racionální stranu, stávají se z nich *snivkyňe* a *stopařky*, jakým není rovno, protože nemají žádný další racionální balast, který by je zdržoval.

Tyto ženy ho prý dokonale vyléčily z jeho chřtíce. Po šest měsíců trávil většinu času v postroji, zavěšen ze stropu jejich venkovské kuchyně jako šunka, která se udí, až byl dokonale očištěn z myšlenek na nějaký zisk nebo osobní uspokojení.

Don Juan vysvětloval, že kožený postroj je skvělé zařízení na léčení určitých nemocí, které nejsou fyzické. Vtip je v tom, že čím výše je člověk zavěšen a čím déle visí ve vzduchu, držen mimo dotyk se zemí, tím lepší jsou možnosti pro skutečné očistný účinek.

Zatímco ho západní bojovnice pročišťovaly, ostatní ženy se pustily do hledání mužů a žen pro jeho kruh. Trvalo jim několik let, než byly hotovy. Don Juan se mezitím musel úplně sám potýkat s bojovnicí a bojovnicemi svého dobrodince. Jejich přítomnost a jeho spojení s nimi ho tak zmáhalo, až nabyl přesvědčení, že se už nikdy nedostane z jejich područí. To ho přimělo k tomu, aby začal úplně a doslovně lpět na podstatě pravidla. Don Juan prý promarnil nenahraditelný čas přemítáním o existenci skutečného průchodu do druhého světa. Takové přemítání a zájem však chápal jako past, které je

třeba se za každou cenu vyhnout. Aby mě před ní uchránil, dovolil mi provádět potřebné kontakty se členy jeho skupiny pouze v přítomnosti la Gordy nebo některého jiného učedníka.

V mém případě bylo setkání s don Juanovými bojovnicími konečným výsledkem dlouhého procesu. V normálních rozhovorech s donem Juanem o nich nikdy nepadla ani zmínka. O jejich existenci jsem se dozvěděl jediné tak, že jsem si ji vyvodil z pravidla, které mi odhaloval jen po částech. Později připustil, že opravdu existují a že se s nimi nakonec budu muset sejit. Na toto setkání mě připravoval všeobecnými pokyny a orientačními body.

Upozorňoval mě na běžnou chybu, kdy oslnění jasností a silou levé strany, začneme příliš přeceňovat její vědomí. Varoval, že je-li někdo ve vědomí levé strany, ještě to neznamená, že se okamžitě osvobodil od své pošetilosti. Znamená to pouze to, že má rozšířenou schopnost vnímání, větší schopnost chápat a učit se, a především pak větší schopnost zapomínat.

Když se blížila doba mého setkání s don Juanovými bojovnicími, tu a tam mi poskrovnou něco poodhalil o skupině svého dobrodince, ale opět jen jako určité vodítko, kterého bych se mohl sám držet. Říkal, že přihlížejícímu by se asi svět jeho dobrodince v jistých chvílích jevil jako čtyři domácnosti. První domácnost tvořily jižní ženy s Nagualovým kurýrem, druhou východní ženy, učenec a kurýr, ve třetí byly severní ženy, muž činu a další kurýr a ve čtvrté byly západní ženy, muž za scénou a třetí kurýr.

Jindy se zas mohlo zdát, že se tento svět skládá ze skupin. Byla tu skupina čtyř zcela si nepodobných postarších mužů, v níž byl don Juanův dobrodinec a jeho tři bojovnicí. A další skupinu tvořili čtyři muži, kteří se naopak velice podobali jeden druhému, a to byli kurýři. A další skupina se skládala ze dvou dvojic zdánlivě identických dvojčat, která žila společně, to byly ženy jihu a východu, a dvou dvojic žen, které vypadaly jako sestry, a patřily severu a západu.

Zádné z těchto žen si nebyly příbuzné. Byly si pouze podobné vzhledem k obrovskému množství osobní síly, již měl don Juanův dobrodinec. Don Juan přirovnal ženy jihu ke dvěma mastodontům. Byly prý děsivé na pohled, ale jinak velice přátelské a vřelé. Východní ženy byly krásné, svěží a veselé, opravdu potěšení pro oči i pro uši. Ženy severu byly ve všem stárnutím, ale také jsou přišerně, které si dělají starosti se svým stárnutím, ale také jsou přišerně přímočaré a netrpělivé. Ženy západu občas jednaly jako šilené, a jin-

dy zas působily dojmem ztělesněné vážnosti a cílevědomosti. Právě ony nejvíce znepokojovaly dona Juana, protože si neuměl dát dohromady skutečnost, že jsou tak strážlivé, laskavé a ochotné pomáhat, a přitom mužou v kterýkoli okamžik ztratit svoje sebeovládání a proměnit se v básnické sílence.

Muži naopak donu Juanovi nestáli za zapamatování. Domníval se, že na nich není vůbec nic pozoruhodného. Vypadali, jako kdyby je zcela pohltila šokující síla odhodlání žen a neodolatelná osobnost jeho dobrodince.

Pokud jde o jeho vlastní probuzení, don Juan řekl, že když byl vržen do světa svého dobrodince, uvědomil si, jak snadné bylo procházet životem bez sebeovládání, jak mu to vyhovovalo. Pochoopil, jakou chybou bylo přesvědčení, že jeho cíle jsou ty jediné pravé, které za to stojí a o které člověk může usilovat. Celý život se potýkal s bídou, a proto ho zcela stravovala ctižádost mít materiální statky a být někdo. Byl natolik pohroužen do této své touhy někam to dotáhnout a do svého zoufalství, že se mu to nedaří, že neměl ani čas si cokoli prověřit. Ochotně se přidal na stranu svého dobrodince, protože si uvědomil, že se mu nabízí příležitost ze sebe něco udělat. Když už nic jiného, říkal si, může se aspoň naučit být čarodějem. Představoval si, že když se ponoří do světa svého dobrodince, bude to na něj možná působit podobně jako španělské dobytí na indiánskou kulturu. Všechno se zničilo, ale zároveň si to vynutilo zničující sebezpytování.

Na přípravy na setkání s kruhem don Juanových bojovníků jsem kupodivu vůbec nereagoval s bázní nebo strachem, ale s malicherným intelektuálním zájmem o dvě věci. První se týkal teze, že na světě existují pouze čtyři typy mužů a čtyři typy žen. Přel jsem se s donem Juanem, že škála individuálních variací je u lidí příliš široká na tak jednoduché schéma. Don Juan se mnou nesouhlasil. Tvrdil, že toto pravidlo je definitivní a není v něm místa pro nekonečný počet lidských typů.

Druhá otázka se týkala kulturního kontextu don Juanova poznání. On sám jej neznal. Pokládal je za produkt jakéhosi pan-indiánství. Sám se o jeho počátcích domýšlel asi tolik, že se kdysi v indiánském světě ještě před konkvistadory narušila a pokazila druhá pozornost. Vyvíjela se bez překážek snad tisíce let až k bodu,

kdy ztratila svou sílu. Ti, kdo ji v těch dobách provozovali, zřejmě neměli potřebu ji mít pod kontrolou, a tak druhá pozornost bez zábran slábla, místo aby sílila, neboť nebyla omezována. Proto se neustále zvyšovala její složitost. Potom přišli španělští dobyvatelé, a protože měli lepší techniku, zničili indiánský svět. Don Juan říkal, že jeho dobrodinec byl přesvědčen, že přežila jenom hrstka bojovníků, kteří byli schopni dát znovu dohromady svoje poznání a své stezce vytknout nový směr. Všechno, co don Juan a jeho dobrodinec věděli o druhé pozornosti, byla jen přetvořená verze, nová verze, která do sebe vstřebala omezení, protože byla ukována za nejtvrdějších podmínek útlaku.

KRUH NAGUALOVÝCH BOJOVNÍKŮ

Když don Juan usoudil, že uzrál čas, abych se poprvé střetl s jeho bojovníky, nachal mě posunout roviny vědomí. Potom mi dal jasně na srozuměnou, že nebude mít vůbec nic společného s tím, jakým způsobem mě přijmou. Varoval mě, že pokud se třeba rozhodnou, že mě budou bít, nebude je moci nijak zastavit. Můžou mi provádět cokoli, s výjimkou jediného: nesmějí mě zabít. Stále znovu a znovu zdůrazňoval, že bojovníci v jeho skupině jsou dokonalou kopií skupiny jeho dobrodince, snad jen s tím rozdílem, že některé z žen jsou ještě divočejší a všichni muži jsou navýsost jedineční a mocní. Proto prý může moje první setkání s nimi připomínat čelní náraz.

Na jedné straně jsem byl celý nervózní a plný obav, ale na druhé jsem byl také zvědavý. Myslil se mi divoce honily nekonečné spekulace, nejvíce o tom, jak asi ti bojovníci budou vypadat.

Don Juan řekl, že si může vybrat, jestli mě připravit na složitý rituál, který bych se musel naučit zpaměti tak jako kdysi on, anebo tomu setkání nechat co možná nejvolnější průběh. Čekal na znamení, jež by mu ukázalo, kterou z alternativ má zvolit. Jeho dobrodinec prý něco podobného učinil i s ním, nicméně trval na tom, aby se don Juan rituálu naučil dřív, než se to znamení ukáže. Když mu don Juan odhalil svoje sexuální denní snění o tom, že spí se čtyřmi ženami, jeho dobrodinec si to vložil jako znamení, dal rituálu vale a dopadlo to tak, že musel žebrotit o don Juanův život jako hokynář.

V mém případě don Juan čekal na znamení, než mě začne učit rituálu. To znamení se dostavilo, když jsme s donem Juanem projížděli pohraničním městečkem v Arizoně a zastavila nás policie. Policista mě považoval za cizince, který je v zemi ilegálně. Ukázal jsem mu pas, ale policista byl přesvědčen, že je to padělek. Pustil mě teprve tehdy, když jsem mu předložil další doklady. Don Juan seděl po celou tu dobu vedle mě na předním sedadle, ale policista se na

něj pořádně ani nepodíval. Tuhle přírodu don Juan považoval za znamení, na něž čekal. Vyrožil si to tak, že by pro mě bylo velice nebezpečné, kdybych na sebe upoutal pozornost, a dospěl k závěru, že můj svět musí být nanejvýš prostý a otevřený. Složitě rituály a okázalost jsou prý zcela proti mému duchu. Nicméně připustil, že alespoň minimální dodržení rituálních vzorců bude přece jen na místě, až se budu seznamovat s jeho bojovníky. Musím začít tak, abych se k nim přibližoval z jihu, protože to je směr, kterým proudí síla ve svém neustálém toku. Síla života přitéká z jihu a opouští nás, proudíc stále na sever. Jediný otvor do světa Nagualu je prý od jihu a bránu tvoří dvě bojovnice, které mě budou muset přivítat a nechat projít, pokud se ovšem rozhodnou.

Zavedl mě do jednoho venkovského stavení v městečku ve středním Mexiku. Když jsme se k němu pěšky blížili z jižní strany, uviděl jsem dvě velikánské Indiánky. Seděly tváří k sobě, asi jeden a půl metru od sebe a tak deset až dvanáct metrů před hlavními dveřmi domu. Na tom místě byla tvrdě udusaná půda. Obě ženy byly neobyčejně svalnaté a přísné. Měly dlouhé vlasy, černé jako uhel, spletené do jednoho tlustého copu. Vypadaly jako sestry. Byly zhruba stejně vysoké a obě asi vážily stejně. Říkal jsem si, že budou mít zhruba sto šedesát centimetrů a vážit kolem sedmdesáti kil. Jedna z nich byla nesmírně tmavá, téměř černá, druhá o hodně světlejší. Oblečené byly jako typické Indiánky ze středního Mexika, dlouhé nabírané šaty a šály, po domácku vyrobené sandály.

Don Juan mě zastavil asi metr od nich. Obrátil se k ženě nalevo od nás a mě k ní otočil tváří. Řekl, že se jmenuje Cecilia a že je *smitkyňě*. Nedopřál mi čas cokoli říct, prudce se otočil a obrátil mě tváří k tmavší z žen, která byla vpravo. Představil mi ji jménem Delia a řekl, že je *stopařka*. Ženy na mě kývly, ale neusmály se a ani mi nepodaly ruku. Neudělaly nic, čím by naznačily přivítání.

Don Juan mezi nimi prošel, jako by to byly sloupy, které označují cestu. Udělal pár kroků a obrátil se, jako kdyby čekal, až mě ženy vyzvou, že mám projít. Ženy na mě chvíli chladně zíraly. Potom mě Cecilia vyzvala, abych vešel, jako kdybych stál na prahu skutečných dveří.

Don Juan šel do domu napřed. U hlavních dveří našel nějakého muže. Byl velmi štíhlý a na první pohled vypadal nesmírně mladě. Při bližším pohledu se však zdálo, že mu táhne na šedesátku. Působil dojmem starého dítěte. Byl malý, šlachovitý, s pronikavými očima

ma, jako zjevení elfa, jako stín. Don Juan mi ho představil jménem Emilito. Je to prý jeho kurýr a všestranný pomocník, který mě uvítá jeho jménem.

Emilito opravdu vypadal jako ta nevhodnější bytost, která by mohla někoho uvítat. Zářil usměvem, zuby měl dokonale rovné. Podal mi ruku, či spíše zkroutil předloktí a potřásl mi oběma rukama. Zdálo se, že z něj prýští radost, každý by mohl přísahat, že je z našeho setkání nadšený. Měl velmi tichý hlas a v očích mu jiskřilo.

Vešli jsme do veliké místnosti. Byla v ní další žena. Don řekl, že se jmenuje Teresa a že je kurýrkou Cecilie a Delie. Bylo jí snad něco přes třicet a zaručeně vypadala jako Ceciliaina dcera. Byla velice tichá a velmi přátelská. Šli jsme za donem Juanem dozadu za dům, kde bylo zastřešené zápraží. Byl teplý den. Sedli jsme si kolem stolu a po skrovné večeři jsme rozmlouvali až přes půlnoc.

Emilito byl hostitel. Všechny nás okouzлил a potěšil svými exotickými historkami. Ženy mu zaujatě naslouchaly a rozptýly. Bylo nesmírně příjemné slyšet jejich smích. Byly strašně svalnaté, odvážné a fyzicky zdatné. Když Emilito řekl, že Cecilia s Delii jsou mu obě jako dvě matky a Teresa že je jako jeho dcera, zvedly ho a vyhodily do vzduchu jako dítě.

Z těch dvou žen mi Delia připadala rozumnější a více při zemi. Cecilia byla snad povznesenější, ale zdálo se, že má více vnitřní síly. Působila na mě dojmem, že je méně tolerantní nebo snad netrpělivější. Zdálo se, že jí podráždily některé z Emilitových historek. Nic méně byla celá napjatá, když vyprávěl svoje, jak sám říkal, „příběhy o věčnosti“. Každý příběh uvedl větou: „Víte, drazí přátelé, že...?“ Příběh, který na mě zanechal největší dojem, byl o nějakých stvořencích, která prý existují ve vesmíru a která jsou nejbližší lidským bytostem, ale lidé to nejsou. Ta stvoření jsou prý posedlá pohybem a jsou schopna vysledovat nejjemnější kolísání uvnitř sebe i kolem. Takle stvoření jsou prý tak citlivá na pohyb, že se jim to stalo prokletím. Tolik je to trápí, že jejich nejvyšším cílem je najít klid.

Emilito prošíkával svoje příběhy o věčnosti těmi nejsprostšími typy. Protože měl neuvěřitelný vypravěčský talent, chápал jsem každý z jeho příběhů jako metaforu, jako podobnost, kterým nás něčemu učil.

Don Juan tvrdil, že Emilito pouze vypráví o věcech, jichž byl sám svědkem na svých cestách věčnosti. Kurýrovou rolí je chodit napřed, jít před Naguaelem asi jako průzkumník při vojenské operaci.

Emilito zašel až na hranice druhé pozornosti a všechno, čeho byl svědkem, pak předával ostatním.

Moje druhé setkání s don Juanovými bojovníky bylo zosnováno stejně jako první. Jednoho dne don Juan chtěl, abych posunul rovinu vědomí, a řekl mi, že mám druhou schůzku. Nechal se odvézt do Zacatecasu v severním Mexiku. Dorazili jsme tam časně zrána. Don Juan oznámil, že se tady jenom zastavíme do druhého dne, abychom si odpočinuli, než nastoupím na druhé formální setkání a seznámím se s ženami východu a s bojovníkem, který je učencem jeho kruhu. Potom mi vysvětlil složitě a jemné momenty rozhodování. Říkal, že s jihem a jeho kurýrem jsme se setkali odpoledne proto, že si vyložil pravidlo pro tento případ a zvolil si tuto hodinu, aby představovala noc. Jih je opravdu noc, teplá, přátelská a příjemná noc, a proto jsme se správně měli setkat s oběma jižními ženami po půlnoci. Jenomže to by pro mě nevěstilo nic dobrého, protože já celkově tíhnu ke světlu, k optimismu, který sám harmonicky přechází do tajemství temnoty. Řekl, že přesně tohle jsme tehdy také udělali. Bylo nám všem spolu dobře a povídali jsme si, až do černočerné tmy. A opravdu, podíval jsem se, proč vůbec nerozsvítili svítilny.

Don Juan říkal, že východ je naopak ráno, světlo, a proto že se setkáme se ženami východu následujícího dne dopoledne.

Před snídání jsme si zašli na náměstí a posadili se na lavičku. Pak si don Juan chtěl vyřídit nějaké pochůzky a požádal mě, abych tam zůstal sedět a počkat na něj. Pak odešel. Po chvíli přišla nějaká žena a posadila se na druhý konec lavičky. Nevšiml jsem si jí a začal jsem si číst noviny. Zanedlouho na to se k ní přidala další žena. Chtěl jsem si přisednout na jinou lavičku, ale vzpomněl jsem si, že mi don Juan zdůraznil, abych zůstal sedět právě tady. Obrátil jsem se tedy k těm ženám zády a dokonce jsem úplně zapomněl, že tam jsou, jak byly potichu, když tu je pozdravil nějaký muž, jenž byl obrácen ke mně. Z jejich rozhovoru jsem poznal, že na něj čekaly. Muž se jim omlouval, že jde pozdě. Bylo zřejmé, že si chce sednout. Posunul jsem se, abych mu udělal místo. Horlivě mi děkoval a omlouval se mi, že mě obtěžuje. A že prý se v tom městě úplně ztratili, protože jsou z venkova. To jednou prý byli až v Mexico City a málem tam měli smrt z toho provozu na ulicích. Ptal se mě, jestli žiju v Zacatecasu. Odpověděl jsem, že ne, a už jsem se chystal ukončit ten rozho-

vor, ale v jeho úsměvu bylo něco, čím si mě získal. Byl starý a na svůj věk pozoruhodně čilý. Nebyl to Indián. Vypadal jako statkář z nějakého malého vekovského městečka. Měl na sobě oblek a na hlavě slaměný klobouk. Měl velice jemné rysy a takřka průsvitnou pleť, orlí nos, drobná ústa a dokonale upravený bílý vous. Vypadal neobyčejně zdravě, a přece křehce. Měl středně vysokou, dobře stavěnou postavu, a přitom působil dojmem, že je útlý, takřka zesláblý.

Vstal a představil se mi. Řekl, že se jmenuje Vicente Medrano a že přijel do města pracovním jenom na tento jeden den. Potom ukázal na obě ženy a představil je jako své sestry. Ženy vstaly a obrátily se k nám. Byly velice štíhlé, tmavší než jejich bratr a také mnohem mladší. Jedna z nich by mohla být i jeho dcera. Všiml jsem si, že nemají stejnou kůži, měly pleť suchou. Obě ženy byly velmi hezké. Podobně jako ten muž měly jemné rysy a jasné, mírné oči. Měřily kolem sto šedesáti centimetrů. Na sobě měly krásné ušité šaty. V šálech, v botách na nízkém podpatku a v tmavých punčochách vypadaly jako zámožné statkářky. Starší bylo zřejmě něco přes padesát, mladší mohlo být něco přes čtyřicet.

Muž mi je představil. Starší z žen se jmenovala Carmela a mladší Hermelinda. Vstal jsem a krátce jsem si se všemi potřásl rukou. Zeptal jsem se jich, jestli mají děti. Touhle otázkou jsem většinou bezpečně začínal rozhovory. Ženy se zasmály a obě si současně přejely rukama po břiše, jako by mi chtěly ukázat, jak jsou hubené. Muž mi klidně vysvětlil, že obě jeho sestry jsou staré panny a on že zůstal starým mládencem. A napůl žertem se mi svěřil, že jeho sestry jsou bohužel až příliš mužné a že se jim nedostává ženskosti, která činí ženy žádoucí, a proto si nedokázaly najít manžela.

Řekl jsem, že jsou na tom takhle líp, když uvážíme, jak podřízenou roli hrají ženy v naší společnosti. Ženy se mnou nesouhlasily. Že prý by jim vůbec nevadilo dělat služku, jen kdyby si byly našly muže, kteří by chtěli být jejich pány. Mladší prohlásila, že potíž je hlavně v tom, že jejich otci se nepodařilo naučit je chovat se jako ženy. Muž to komentoval s povzdechem, že prý jejich otec je tak panovačný, že i jemu zabránil se oženit, protože ho schválně dobře nenaučil, jak se chová pořádný chlap. Všichni tři vzdychali a vypadali zkomrouceně. Bylo mi z toho do smíchu.

Po dlouhém mlčení jsme si zase sedli a ten muž mi řekl, že zůstanu-li sedět na lavičce ještě chvíli, budu mít příležitost setkat se s jejich otcem, který je i přes svůj pokročilý věk pořád ještě velice

čilého ducha. A ostýchavě dodal, že je otec hodlá vzít na snídani, protože oni sami u sebe nikdy žádné peníze nenosí. Jejich otec prý sedí na měsíci.

Zděsil jsem se. Tihle starí lidé jsou ve skutečnosti jako slabé, závislé děti! A přitom vypadají tak silně. Rozloučil jsem se a zvedl se, že odejdu. Muž i jeho sestry naléhaly, abych ještě zůstal. Ujišťovali mě, že jejich otec by byl strašně rád, kdybych posnídal s nimi. Neměl jsem zájem setkat se s jejich otcem, ale byl jsem zvědavý. Řekl jsem jim, že já sám také na někoho čekám. Nato ženy začaly pokukovat a potom vyprskly smíchem. I muž podleh nezřízenému řehotu. Připadal jsem si jako hlupák. Chci jsem odtamtud vypadnout. V ten moment se ukázal don Juan a já jsem si uvědomil jejich manévry. Vůbec jsem to však nepovažoval za zábavné.

Všichni jsme se zvedli. Stále se ještě smáli, když mi don Juan říkal, že ty ženy patří východu. Carmela je prý *stopařkou*, Hermelinda je *snobkyňou* a Vicente je bojovník a učenec a jeho nejstarší druh.

Když jsme odcházeli z náměstí, připojil se k nám další muž. Vysoký, tmavý Indián, asi čtyřicetiletý. Měl na sobě džínny levisky a kovbojský klobouk. Vypadal strašně silný a nasupený. Don Juan mi ho představil. Je to prý Juan Tuma, Vicentův kurýr a pomocník ve zkoumání.

Šli jsme do restaurace o několik bloků dále. Ženy mě držely mezi sebou. Carmela říkala, že doufá, že jsem se neurazil tím jejich žertem. Měli prý na vybranou, jestli se mi představí jen tak anebo jestli mě poškádlí. Prý se rozhodli mě pozlobit jen kvůli mému veskrze snobskému chování, když jsem se k nim obrátil zády a chtěl se přestěhovat na jinou lavičku. Hermelinda dodala, že člověk musí být navýsost pokorný a nemít nic, co by musel obhajovat, dokonce ani vlastní osobu. Vlastní osobu je prý třeba chránit, ale nikoli obhajovat. Když jsem je tak okatě přehlížel, nechránil jsem se, nýbrž pouze obhajoval.

Měl jsem chuť se s ní přít. Ta jejich šaškárana mě zcela upřímně vyvedla z míry. Začal jsem se hádat, ale než jsem se stačil vyjádřit, přišel mi na pomoc don Juan. Řekl oběma ženám, aby přehlížely mou bojovnost, že trvá hrozně dlouho, než se vyčistí všechno to svinstvo, které si světelná bytost na sebe ve světě nabalí.

Majitel restaurace, kam jsme šli, znal Vicenta a připravil nám opulentní snídani. Všichni měli báječnou náladu, ale já jsem nebyl schopen se dostat ze svého zadumání. Na žádost dona Juana pak

začal Juan Tuma vyprávět o svých cestách. Byl věcný. Jeho suchá líčení jevů, které přesahovaly moje chápání, mě fascinovala. Nejvíc mě upoutal jeho popis paprsků světla nebo energií, které údajně probíhají zemí křížem krážem. Tyto praprsky prý nekolisají, jako se proměňuje všechno ostatní na zemi, nýbrž jsou pevně zakotveny do určitého vzorce. Tento vzorec se shoduje se stovkami bodů ve světelném těle. Hermelinda to chápala tak, že všechny body jsou v našem fyzickém těle, ale Juan Tuma vysvětlil, že některé ty body jsou skoro až metr od fyzického těla, protože světelné tělo je hodně veliké. V jistém smyslu jsou mimo nás, a v jiném zas ne, jsou na obvodu naší světelnosti, a proto patří k celistvosti těla. Nejdůležitější z těchto bodů je umístěn asi třicet centimetrů od žaludku, zhruba čtyřicet stupňů doprava od pomyslné čáry, která vede přímo kupředu. Juan Tuma říkal, že to je střed, kde se hromadí druhá pozornost, a že je možné s ním pracovat, hladíme-li jemně dlaněmi vzduch na tomto místě. Když jsem naslouchal tomu, co říká Juan Tuma, zapomněl jsem na svůj hněv.

Při dalším setkání s don Juanovým světem jsem poznal západ. Don Juan mě velice varoval, že první setkání se západem je nejdůležitější, protože tak či onak rozhodne o tom, co budu potom dělat. Upozornil mě na skutečnost, že toto setkání bude náročné, zejména pro mě, protože jsem tak škrobený a cítím se sám pro sebe náramně důležitý. K západu se prý přirozeně přistupuje za soumraku, tedy v denní dobu, která je sama o sobě už dost obtížná. Jeho západní bojovníci jsou navíc velice silní, odvážní a přímo k zesílení. A ke všemu se mám současně setkat i s mužem, který je za scénou. Don Juan mě nabádal k nejvyšší opatrnosti a trpělivosti, protože ty ženy jsou nejen vzteklé, ale spolu s mužem to jsou nejmocnější bojovníci, jaké kdy poznal. Podle jeho mínění jsou poslední autoritou na druhou pozornost. Dále už to don Juan nerozváděl.

Jednoho dne se zničehonic rozhodl, jakoby z okamžitého popudu, že je na čase, abychom vyrazili na setkání se západními ženami. Odjeli jsme do města v severním Mexiku. Zrovna se smrákalo, když mi don Juan nařídil, abych zastavil před velikým neosvětleným domem na předměstí. Vystoupili jsme z auta a šli k hlavním dveřím. Don Juan několikrát zaklepal. Nikdo se neozval. Měl jsem pocit, že jsme přišli ve špatnou chvíli. Dům vypadal prázdný.

Don Juan pořád klepal, až se zřejmě unavil. Dal mi znamení, abych klepal já. Řekl mi, abych pořád klepal, bez přestání, protože lidé, kteří v tom domě bydlí, jsou prý nahluchlí. Namítl jsem, jestli by nebylo lepší, kdybychom se vrátili nazítří. Řekl mi, že mám pořádně bušit na dveře.

Po čekání, které se zdálo nekonečné, se začaly dveře pomaloučku otevírat. Ven vystrčila hlavu podivně vypadající žena a zeptala se mě, jestli snad mám v úmyslu ty dveře rozbit nebo rozhněvat sousedy a jejich psy.

Don Juan vykročil, aby něco řekl. Žena vylezla ven a ostře mu vyčínila. Začala mi hrozit prstem a řvala na mě, že se chovám jako majitel světa, jako kdyby tu už nebyl nikdo jiný, jenom já. Protestoval jsem, že dělám pouze to, co mi řekl don Juan. Žena na mě vyjela, jestli mě snad požádal, abych ty dveře rozbil. Don Juan se pokusil zasáhnout, ale znovu ho odbyla.

Vypadala, jako by zrovna vylezla z postele. Byla neupravená. Naše klepání ji nejspíš probudilo a ona si na sebe navlékla šaty z koše na špinavé prádlo. Byla bosá, vlasy prošeďivé a přišerně rozčuchané. Oči měla jako zarudlé trnky. Byla úplně prachobyčejná, ale přesto dělala něčím veliký dojem: byla spíše vysoká, určitě přes sto sedmdesát centimetrů, tmavá a nesmírně svalnatá. Všiml jsem si, že má nádherně tvarovaná lýtka.

Prohlížela si mě od hlavy k patě, tyčila se nade mnou a řvala na mě, že neslyšela, že bych se nějak omluvil. Don Juan mi pošeptal, abych se omluvil, nahlas a zřetelně.

Jakmile jsem to učinil, ta žena se usmála a obrátila se k donu Juanovi. Sevřela ho do náruče jako malé dítě. Bručela, že mě neměl nechat klepat na dveře, protože jsem se těch dveří dotýkal nevyrovnaně, a to rušilo. Držela dona Juana za paži a vedla ho dovnitř, pomáhajíc mu přes vysoký práh. Oslovovala ho „drahý staříčku“. Don Juan se smál. Bylo mi nanic, když jsem viděl, jak hraje, že je nadšený z absurdnosti té děsivé ženštiny. Jakmile pomohla „drahému staříčkovi“ dovnitř, obrátila se ke mně a rukou udělala gesto, které mě mělo odehnat pryč, jako bych byl pes. Smála se mému překvapení. Měla velké, křivé a nečistě zuby. Potom si to zřejmě rozmyslela a řekla mi, abych šel dál.

Don Juan zamířil ke dveřím, které jsem na konci temné halý sotva viděl. Žena mu vynadala za to, že neví, kam jde. Vedla nás další temnou halou. Zdálo se, že ten dům je obrovský. Nikde bylo jediné

světýlko. Žena otevřela dveře do ohromné místnosti, skoro prázdné až na dvě stará křesla uprostřed, pod tou nejslabší žárovkou, jakou jsem kdy viděl. Ta žárovka byla stará a dlouhá.

V jednom křesle seděla jiná žena. Ta první si sedla na malou slaměnou rohož na zemi a opřela se zády o druhé křeslo. Potom si přitáhla stehna na prsa a zcela se odhalila. Neměla žádné spodní prádlo. Zíral jsem na ni zcela ohromen.

Ošklivým tónem na mě zavrčela, proč tak upřeně hledím na její pohlaví. Nenapadlo mě říct nic jiného, než to popřít. Vstala a zdálo se, že mě uhodí. Požadovala po mně, abych jí řekl, že jsem na ni užasle civěl, protože jsem ještě nikdy v životě vaginu neviděl. Cítil jsem se provinile. Byl jsem dokonale vyveden z míry a také jsem se mrzel, že jsem se nechal chytit v takové situaci.

Ta žena se zeptala dona Juana, co že jsem to za Naguala, když jsem ještě nikdy v životě neviděl vaginu. Opakovala to pořád dokola a ječela to na plné plíce. Oběhla místnost a zastavila se u křesla, kde seděla druhá žena. Vzala ji kolem ramen, ukázala na mě a řekla, že jsem muž, který ještě nikdy v životě neviděl vaginu. Smála se a pošklebovala se mi.

Byl jsem zcela pokorěn. Měl jsem pocit, že by don Juan měl něco udělat, aby mě zachránil z toho ponížení. Vzpomněl jsem si, že mi říkal, že tyto ženy jsou dost šílené. Ale to podcenil, tato žena je už zralá na ústav. Podíval jsem se na dona Juana, aby mě podpořil a poradil mi. Odvrátil pohled. Zdálo se, že je stejně na rozpacích jako já, ačkoli jsem měl dojem, že jsem zahlédl zlomyslný úsměv a že rychle otočil hlavu, aby ho skryl.

Žena si lehla na záda a vyhrnula si sukni. Prikázala mi, abych se na ni dosyta vynadával místo těch kradmých pohledů. Určitě jsem celý zrudl, soudě podle horka, které se mi rozlilo po hlavě a na krku. Byl jsem tak otrávený, že jsem se málem přestal ovládat. Měl jsem sto chutí jí rozmlátit hlavu.

Žena, která seděla na křesle, najednou vstala a popadla tu druhou za vlasy. Přiměla ji vstát jediným pohybem, jenž jí, jak se zdálo, nestál nejmenší námahu. Upřeně na mě hleděla přivřenými víčky a přiblížila se tváří ke mně na pět, deset centimetrů. Měla překvapivě svěží vůni.

Vysokým hlasem pak řekla, že bychom se měli pustit do práce. Obě ženy stály blízko mne přímo pod žárovkou. Nebyly si podobné. Druhá žena byla starší, nebo alespoň starší vypadala. Tvář měla

zakrytou tlustým nánosem pudru, který jí dodával šaškovské vzržení. Vlasy měla pečlivě stažené do drdolu. Vypadala klidně, až na to, že se jí bezpřestání chvěl horní ret a brada.

Obě ženy byly stejně vysoké. Obě byly na pohled stejně silné. Tyčily se hrozivě nade mnou a dlouho na mě upřeně zíraly. Don Juan neudělal nic, aby přerušil ten upřený pohled. Starší z žen přikývla a don Juan řekl, že se jmenuje Zuleica a že je *sniokyně*. Žena, která nám otevřela dveře, se jmenuje Zoila a je *stopařka*.

Zuleica se ke mně obrátila a zeptala se mě hlasem jako papoušek, jestli je to pravda, že jsem nikdy neviděl vaginu. Don Juan už se nedokázal déle udržet a začal se smát. Dal jsem mu znamení, že nevím, co mám říct. Zašeptal mi do ucha, že bude lepší, když řeknu, že jsem ji neviděl. Jinak prý se můžu připravit na to, že po mně budou chtít, abych jim vaginu popisoval, protože přesně tohle je to, co ode mě bude vzápětí Zuleica vyžadovat.

Odpověděl jsem tedy podle toho a Zuleica řekla, že je jí mě líto. Prikázala pak Zoile, aby mi ukázala svou vaginu. Zoila si lehla na záda na světlo pod žárovku a roztáhla nohy.

Don Juan se smál, až se rozkašlal. Prosil jsem ho, aby mě z toho bláznice odvedl. Znovu mi zašeptal do ucha, že bude lépe, když se pořádně podívám a budu dělat, že jsem pozorný a že mě to opravdu zajímá, protože když to neudělám, budu tady muset zůstat až do skonání světa.

Tak jsem se tedy pořádně a pečlivě podíval, Zuleica mi řekla, že se odtedka můžu chvástat, že jsem znalec v tomto oboru, a kdybych snad někdy narazil na ženu bez kalhotek, nebudu už prý tak sprostý a neslušný, abych si nechal oči vypadnout z důlků, protože teď už jsem vaginu viděl.

Zuleica nás pak velmi tiše zavedla do patia. Zašeptala, že tam je někdo, kdo čeká, až se setkáme. V patiu byla tma jako v ranci. Steží jsem rozeznal siluety ostatních. Potom jsem uviděl temné obrysy muže, jenž stál pár metrů ode mě. Tělem mi projelo bezděčné zachvění.

Don Juan na toho muže promluvil velice tichým hlasem a řekl mu, že mě přivedl, abych se s ním setkal. Potom mu řekl, jak se jmenuji. Po chvíli mlčení mi don Juan řekl, že onen muž se jmenuje Silvio Manuel a že je to bojovník tmy a skutečný vůdce celé skupiny bojovníků. Silvio Manuel ke mně promluvil. Napadlo mě, že má

snad nějakou vadu řeči, měl hlas zastřený a slova z něj vycházela jakoby v záchvatu kašlání.

Přikázal mi, abych přistoupil blíže. Když jsem se k němu pokusil přiblížit, ustoupil, jako kdyby se vznášel. Zavedl mě do ještě tmavšího kouta haly a přitom kráčel, alespoň se tak zdálo, zcela neslyšně pozadu. Zamumlal něco, čemu jsem nerozuměl. Chtěl jsem mluvit, ale svědilo mě v hrdle a byl jsem úplně vyprahlý. Něco dvakrát nebo třikrát opakoval, až mi konečně došlo, že mi prikazuje, abych se svlékl. V jeho hlase i v té temnotě kolem něho bylo cosi, co mě zcela přemohlo. Nebyl jsem schopen neuposlechnout. Svlékl jsem se a stál jsem tam úplně nahý, třesa se strachem a zimou.

Byla taková tma, že jsem nerozeznal, jestli don Juan a ty dvě ženy jsou nablízku. Slyšel jsem tiché protahované hvízdání, které vycházelo ze zdroje pár metrů ode mě, a pak jsem ucítil studený větrík. Uvědomil jsem si, že to Silvio Manuel vydechuje svůj dech po celém mém těle.

Potom mě vyzval, abych si sedl na své šaty a zadíval se na jasný bod, který snadno ve tmě rozeznám, na bod, který připomíná slabé jantarové světlo. Zíral jsem na něj několik hodin, alespoň mi to tak připadalo, dokud jsem si najednou neuvědomil, že ten jasný bod je levé oko Silvia Manuela. Pak jsem rozeznal obrysy celé jeho tváře a jeho těla. Hala nebyla tak tmavá, jak se zdálo. Silvio Manuel popošel ke mně a pomohl mi vstát. Zcela mě očarovalo, že vidím tak jasně v takové tmě. Dokonce mi ani nevadilo, že jsem nahý a že, jak jsem teď uviděl, mě obě ženy pozorují. Bylo zřejmé, že i ony vidí ve tmě. Upřene na mě hleděly. Chtěl jsem si obléknout kalhoty, ale Zoila mi je vytrhla z ruky.

Obě ženy i Silvio Manuel na mě dlouho hleděly. Potom se odněkud vynořil don Juan a podal mi boty. Zoila nás pak vedla chodbou do otevřeného patia se stromy. Rozeznal jsem temnou siluetu ženy, která stála uprostřed patia. Don Juan jí něco říkal a ona cosi zamumlala v odpověď. Pak mi řekl, že to je jižní žena, že se jmenuje Marta a že je kurýrem obou západních žen. Marta se chtěla vsadit, že jsem ještě nikdy nebyl žádně ženě představen zcela nahý. Normální postup prý bývá takový, smála se hlasitě, že se lidé napřed seznámí a potom se svlékají. Měla tak příjemný smích, tak jasný a mladistvý, že mi probíhal mráz po zádech. Ten smích se rozléhal po celém domě, temnota i ticho, jež tam panovaly, ho ještě zesilovaly. Podíval jsem se, kde je don Juan, abych měl posilu. Ale byl pryč a Silvio

Manuel také. Byl jsem sám s těmi třemi ženami. Velice jsem znervózněl a ptal jsem se Marty, jestli ví, kam odešel don Juan. Přesně v tom okamžiku mě někdo chytil za kůži v podpaží. Zařval jsem bolestí. Věděl jsem, že je to Silvio Manuel. Zvedl mě, jako bych byl pířko, a setřásl ze mě boty. Postavil mě do mělké kádě s ledovou vodou, která mi sahala po kolena.

Dlouho jsem tam stál a všichni si mě důkladně prohlíželi. Pak mě Silvio Manuel znovu zvedl a postavil mě vedle mých bot, které zatím někdo pečlivě urovnal vedle kádě.

Opět se odněkud vynořil don Juan a podal mi šaty. Zaseptal mi, abych se oblékl a zůstal jen tak dlouho, kolik je zdvořilé. Marta mi dala ručník, abych se utřel. Rozhlédl jsem se, kde jsou dvě druhé ženy a Silvio Manuel, ale nebylo je nikde vidět.

Marta, don Juan i já jsme pak dlouho stáli ve tmě a rozmlouvali. Zdálo se, že Marta mluví hlavně k donu Juanovi, ale přesto jsem byl přesvědčen, že jejím skutečným posluchačem jsem vlastně já. Čekal jsem, že mi don Juan dá znamení, abychom odešli, ale on se zřejmě těšil z čilého rozhovoru s Martou. Říkal jí, že Zoilino a Zuleičino šílenství dneska vyvrcholilo. A potom dodal, že kvůli mému dobru byly dneska většinou nesmírně rozumné.

Marta nám vyprávěla, jako kdyby vyzrazovala nějaké tajemství, proč má Zoila tak rozčuchané vlasy. Prý proto, že alespoň třetina z nich jsou vlastně vlasy Zuleičiny. Stalo se totiž to, že ty dvě dostaly záchvat intenzivního kamarádění a vzájemně si pomáhaly při česání. Zuleica splétala Zoile vlasy do copu, jak už to ostatně dělala stokrát, až na to, že zrovna v tu chvíli se neovládala a připlétla část vlastních vlasů do Zoilina copu. Jak prý pak vstávaly z křesla, nastal zmatek. Marta jim přiběhla na pomoc, ale když doběhla do místnosti, získala Zuleica zrovna navrch, a protože toho dne měla bystřejší hlavu než Zoila, rozhodla se, že ustříhne Zoile vlasy, které má zapleteny do svého copu. Vznikla vřava a Zuleica z toho byla nakonec tak popletená, že nakonec ustříhla vlasy sobě.

Don Juan se tomu smál, jako by to byla ta nejlegračtější příhoda. Slyšel jsem také tiché kašlavé výbuchy smíchu, které vycházely ze tmy na vzdálenějším konci patia.

Marta prý pak musela improvizovat a vyrobit Zuleice drdol, než jí vlasy zase dorostou.

Smál jsem se s donem Juanem. Marta se mi líbila. Z těch druhých žen však na mě šel děs a bylo mi z nich nevolno. Marta mi proti nim

připadala jako zosobnění klidného a tichého cíle. Neviděl jsem její rysy, ale představoval jsem si, že je asi velmi krásná. Zvuk jejího hlasu nenechal člověka na pokoji.

Velmi zdvořile se dona Juana zeptala, jestli můžu přijmout něco k snědku. Odpověděl jí, že jsem celý nespávám se Zuleicou a Zoilou a že bych z toho asi zvracel. Marta mě ujistila, že obě ženy už jsou pryč, vzala mě za paži a vedla mě ještě temnější halou do dobře osvětlené kuchyně. Ten světlý rozdíl byl na moje oči příliš ostrý. Zůstal jsem stát ve dveřích ve snaze přivyknout si na to světlo.

Kuchyň s vysokým stropem byla poměrně moderní a přiměřená. Posadili jsme se v jakémsi jídelním koutě. Marta byla mladá a velmi silná. Měla baculatou a smyslnou postavu, kulatý obličej, malý nos i ústa. Vlasy černé jako uhlí měla spletené do copu a obtočené kolem hlavy.

Napadlo mě, že si mě bude určitě prohlížet stejně zvědavě, jako jsem já chtěl vidět ji. Seděli jsme, jedli a povíдали několik hodin. Fascinovala mě. Byla to nevzdělaná žena, ale přesto mi učarovala svou řečí. Velmi podrobně nám líčila, jak absurdní a neslýchané věci provádí Zoila se Zuleikou, když propadnou šílenství.

Když jsme odjížděli, don Juan vyslovil svůj obdiv k Martě. Je prý asi nejlepším příkladem, jaký zná, jak může odhodlání ovlivnit lidskou bytost. Marta neměla žádné zázemí a byla nepřipravena, měla jenom svůj neuhýbající záměr, a přece se jí úspěšně podařilo zdolat ten nejnáročnější úkol, jaký si lze vůbec představit, a sice pečovat o Zoilu, Zuleiku a Silvia Manuela.

Zeptal jsem se dona Juana, proč se mi Silvio Manuel odmítl ukázat ve světle. Odpověděl, že Silvio Manuel je ve tmě jako ve svém životu a že ještě budu mít nesčetnou řadu příležitostí ho uvidět. Nicméně při našem prvním setkání bylo nutné, aby setrval v hranicích své síly, tedy temnoty noci. Silvio Manuel a obě ženy žili spolu, protože vytvářeli kruh hrozivých čarodějí.

Don Juan mi doporučil, abych se neukvapil ve svých soudech o západních ženách. Setkal jsem se s nimi ve chvíli, kdy se neovládaly, ale tento nedostatek sebeovládání se týká pouze jejich jednání na povrchu. Mají v sobě vnitřní jádro, které je nezměnitelné, a tak jsou i ve chvílích nejhoršího šílenství schopny vysmát se svým vlastním úchylkám, jako kdyby šlo o představení, které hraje někdo jiný.

Případ Silvia Manuela je ovšem jiný. Ten není vůbec vyšinutý, ve skutečnosti mu právě jeho střízlivost umožňuje tak účinně zacházet

s těmi dvěma ženami, protože je jejich přesným protikladem. Don Juan řekl, že Silvio Manuel už se takový narodil a všichni kolem něho tuto jeho jinakost uznávají. Dokonce i jeho dobrodinec, jenž byl přísný a nikoho neušetřil, zahrnoval Silvia Manuela velkou pozorností. Donu Juanovi trvalo několik let, než pochopil, proč ho takto upřednostňuje. Silvio Manuel má v povaze něco nevysvětleného, a tak jednoho dne vstoupil do pozornosti levé strany a nikdy už z ní nevyšel. Jeho sklon setrvávat ve stavu zvýšeného vědomí ve spojení se skvělým vedením jeho dobrodince mu umožnil dříve než ostatním nejen dospět k závěru, že pravidlo je mapa a že ve skutečnosti existuje ještě jiný druh vědomí, ale také se dostat ke skutečnému průchodu do onoho druhého světa vědomí. Don Juan řekl, že Silvio Manuel nanejvýš bezchybným způsobem vyvažuje svoje nadměrné zisky tím, že je dává do služeb jejich společnému cíli. Stal se tichou silou, která stojí za donem Juanem.

Moje poslední úvodní setkání s don Juanovými bojovníky patřilo severu. Don Juan mě vzal do města Guadalaraja, kde se měla schůzka uskutečnit. Řekl, že se máme setkat nedaleko od centra města a setkat se musíme v poledne, protože sever je střed dne. Vyšli jsme z hotelu kolem jedenácté a volnou chůzí jsme se pustili do centra.

Šel jsem a ani jsem se nedíval, kam jdu, plný obav, jaká ta schůzka bude, a najednou jsem vrazil do paní, která rychle vycházela z obchodu. Nesla všelijaké balíčky, které se rozházely všude po zemi. Omlouval jsem se jí a začal jsem jí je pomáhat sbírat. Don Juan mě pobízel, abych si pospíšil, že přijdeme pozdě. Ale ta žena se zdála být fantastická. Držel jsem ji za paži. Byla velmi štíhlá a vysoká, zhruba kolem šedesátky, oblečena velmi elegantně. Vypadala na dámu z vyšších společenských kruhů. Byla nesmírně zdvořilá a viděla z nehody samu sebe, byla prý roztržitá, protože hledala svého sluhu. Požádala mě, abych jí ho pomohl najít v davu lidí. Obrátil jsem se na dona Juana. Řekl, že když jsem tu paní málem zabil, to nejmenší, co pro ni mohu udělat, je, že jí pomůžu.

Posbíral jsem balíčky a šli jsme zpátky do obchodu. Kousek opodál jsem zahlédl opuštěné vypadajícího Indiána, který, jak se zdálo, na toto místo absolutně nepatřil. Dáma na něj zavolala a on k ní přispěchal jako ztracené štěně. Málem to vypadalo, že jí začne lízat ruku.

Don Juan na mě čekal před obchodem. Vysvětlil té dámě, že spěcháme, a potom jí řekl, jak se jmenuji. Dáma se půvabně usmála a podala mi ruku. Napadlo mě, že musela být v mládí nádherná, protože ještě pořád byla krásná a přitažlivá.

Don Juan se ke mně zprudka otočil a řekl, že ta dáma se jmenuje Nelida a že je to *snitkyň* severu. Potom mě obrátil k jejímu sluhovi a řekl, že to je Genaro Flores, muž činu, jenž je v kruhu bojovníkem skutků. Byl jsem naprosto překvapen. Všichni tři se srdečně smáli. Zdálo se, že se baví tím víc, čím více jsem konsternován.

Don Genaro rozdal balíčky skupině dětí s tím, že jeho zaměstnavatelka, tady ta laskavá dáma, která právě hovořila, jim přinesla tyhle věci jako dárek a že to bude její dobrý skutek pro tento den. Potom jsme šli zvolna a mlčky asi půl bloku. Neměl jsem slov. Nelida najednou ukázala na jeden obchod a požádala nás, abychom vteřinku počkali, že prý si musí vyzvednout krabici se silonkami, které jí tam schovávají. Podívala se na mě, usmála se zářivými očima a řekla, že ona musí bez legrace nosit silonky a krajkové kalhotky, čarodějství nečarodějství. Don Juan s donem Genarem se smáli jako dva hlupáci. Cívil jsem na Nelidu, protože jsem se na nic jiného nezmohl. Bylo na ní něco nanejvýš pozemského, ačkoli byla takřka éterická.

Žertem pobídla dona Juana, aby mě raději držel, protože každou chvíli zřejmě omdlím. Potom zdvořile požádala dona Genara, aby zaběhl dovnitř a vyzvedl jí tu objednávku od jednoho konkrétního úředníka. Genaro už byl na cestě, když si to zřejmě rozmyslela a zavolala ho zas zpátky, ale on ji patrně nechtěl slyšet a zmizel uvnitř obchodu. Omluvila se tedy a rozběhla se za ním.

Don Juan mě stiskl na zádech, abych se dostal ze zmatku. Řekl, že druhou ženu severu, která se jmenuje Florinda, potkám jindy a samotnou, protože se má stát mým spojovacím článkem s jiným cyklem, s jiným rozpoložením. Florinda je prý přesnou kopii Nelidy nebo snad obráceně.

Poznamenal jsem, že Nelida je tak kultivovaná a elegantní, že si ji docela dobře dovedu představit v módním časopisu. Překvapilo mě, že je tak krásná a tak plavá, možná po francouzských nebo severoitalských předcích. Ačkoli ani Vicente nebyl Indián, jeho venkovské vzezření nepůsobilo tak nápadně. Zeptal jsem se dona Juana, proč jsou v jeho světě i lidé, kteří nejsou Indiáni. Odpověděl, že bojovní-

ky do Nagualovy skupiny si vybírá síla a že nemůže vědět, jaké má plány.

Čekali jsme před obchodem možná půl hodiny. Zdálo se, že don Juan začíná být netrpělivý. Požádal mě, abych šel dovnitř a řekl jim, aby si pospíšili. Vešel jsem do obchodu. Nebyl veliký, nikde žádné zadní dveře, a přece jsem je tam nikde neviděl. Zeptal jsem se prodávačů, ale ti mi nepomohli.

Obrátil jsem se na dona Juana přímo a domáhal se vysvětlení, co se stalo. Don Juan prohlásil, že buď se vyparili do vzduchu, anebo vyklouzli ven, zrovna když si narovnával záda.

Vyjel jsem na něj, že většina jeho lidí jsou podvodníci a taškáři, a on se tomu smál, až se mu slzy kutálely po tvářích. Prohlásil, že jsem ideální hlupák. Díky tomu, jak jsem pro sebe důležitý, je ze mě velmi vděčný terč. Tolik se smál mému rozladění, že se musel oprýt o zed.

La Gorda mi také vyprávěla o svých prvních setkáních s členy don Juanovy skupiny. Její verze se od mé lišila pouze obsahem, formou byla stejná. Jenom snad že vůči ní bojovníci byli o něco drsnější, ale ona to brala tak, že se jí snaží vyburcovat z dřímoty, a také v tom viděla přirozenou reakci na svou osobnost, kterou pokládala za nepřijemnou.

Když jsme si probírali don Juanův svět, uvědomili jsme si, že je replikou světa jeho dobrodince. Také bylo možné ho chápat jako svět skládající se ze skupin nebo z domácností. Byla tu skupina čtyř nezávislých dvojic, které vypadaly jako sestry a společně žily a pracovaly, pak skupina tří mužů don Juanova věku, kuryři Emilito a Juan Tuma, a konečně tým dvou mladších žen jihu, které vypadaly jako příbuzné, Marta a Teresa. Jindy bychom jej mohli brát jako čtyři samostatné domácnosti, žijící dost daleko od sebe v různých krajích Mexika. V jedné byly dvě ženy západu, Zuleica a Zoila, Silvio Manuel a Marta. V druhé dvě ženy jihu, Cecilia a Delie, don Juanův kuryr Emilito a kuryrka Teresa. Další domácnost tvořily ženy východu, Carmela a Hermelinda, Vicente a Juan Tuma a poslední ženy severu, Nelida a Florinda, s donem Genarem.

Podle don Juanova soudu jeho vlastní svět neměl harmonii a váženost, jakou mívával svět jeho dobrodince. Jediné dvě ženy, které se dokonale vyvažovaly a vypadaly jako identická dvojčata, byly

bojovnice severu, Nelida a Florinda. Nelida mi jednou řekla, když jsme nenuceně rozmlouvali, že jsou si navzájem tak podobné, že mají dokonce i stejnou krevní skupinu.

Jedním z nejpříjemnějších překvapení z těchto setkání byla pro měna Zoily a Zuleiky, které byly napoprvé tak odpudivé. Ukázalo se, že to jsou, přesně jak říkal don Juan, ty nejstřízlivější a nejsvědomitější bojovnice, jaké si lze představit. Nemohl jsem uvěřit svým očím, když jsem je opět uviděl. Záchvat šilenství pominul a jednou vypadaly jako dvě dobře oblečené mexické dámy, vysoké, snědé a svalnaté, s očima jiskřivými jako dva kusy lesklého černého obsidiánu. Smály se a žertovaly se mnou o tom, co se stalo oně noci, kdy jsme se setkali poprvé, jako kdyby se to celé týkalo někomu jiného a ne zrovna jich. Dobře jsem chápal don Juanův zmatek z bojovniců západu ve skupině jeho dobrodince. Nedokázal jsem pochopit, že by se Zuleica a Zoila mohly vůbec někdy proměnit v ta zavržená a odporná stvoření, s jakými jsem se poprvé střetl. Měl jsem se ještě mnohokrát stát svědkem jejich metamorfózy, ale přesto jsem už nikdy nebyl schopen soudit je tak příkře jako při prvním setkání. Z toho jejich básnění mi ze všeho nejvíc bylo smutno.

Ale největším překvapením pro mě byl Silvio Manuel. V temnotě, v níž jsme se poprvé setkali, jsem si ho představoval jako imponantního muže, jako všemocného obra. Ve skutečnosti byl drobný, ale kosti drobné neměl. Měl tělo, jaká mívají žokejové, malé, ale přesto dokonalých proporcí. Mně to připadalo, že by docela dobře mohl být i gymnastou.

Ovládal své tělo tak pozoruhodně, že se třeba dovedl nafouknout jako žába a málem přitom zdvojnásobit svou velikost, jen tím, že napjal svaly na těle. Předváděl před námi ohromující kousky, jak umí rozpojovat klouby a zase je skládat dohromady, aniž by dával najevo nějakou bolest. Když jsem se díval na Silvia Manuela, vzdychky jsem pocítil hluboký, neznámý pocit strachu. Mně připadalo jako návštěvník z jiného času. Byl bledý, a přece snědý, vypadal jako bronzová socha. Rysy měl ostré, a svým orlím nosem, plnými rty a šikmýma, daleko od sebe posazanýma očima připomínal stylizovanou postavu z mayských fresek. Za denního světla byl přátelský a srdečný, ale jakmile se snesl soumrak, stal se nevyzpytatelným. I hlas se mu změnil. Sedával v temném koutě a nechával se pohlit

tmou. Jediné, co z něj bylo vidět, bylo levé oko, které zůstalo otevřené a dostalo podivný lesk, který připomínal kočičí oči.

Během našich setkání s don Juanovými bojovnicemi se jako vedlejší téma objevila i otázka *ovládané poštelosti*. Jednou jsme s donem Juanem hovořili o dvou kategoriích, na něž se nutně dělí všechny bojovnice, tedy o *snivkyňích* a *stopařkách*, a tehdy mi tento pojem stručně vysvětlil. Říkal, že všichni členové jeho skupiny provádějí *snění* a *stopování* jako součást svého každodenního života, ale že ty ženy, které vytvářejí planetu *snivců* a planetu *stopařů*, jsou prý ve své činnosti prvořadě autority.

Stopař je ten, kdo přijímá tíži každodenního života. Bývají to ma-nažeři nebo lidé, kteří jednájí s lidmi. Provádějí všechno, co má něco společného se světem obyčejných záležitostí. *Stopaři* praktikuji *ovládanou poštelost*, tak jako *snivci* provádějí *snění*. Jinými slovy *ovládaná poštelost* je základem *stopařství*, tak jako *snění* jsou základem *snění*. Don Juan řekl, že když se to tak vezme, nejvíc, čeho může bojovník dosáhnout ve druhé pozornosti, je *snění*, a v první pozornosti je to *stopařství*.

Nechápal jsem, co mi to don Juanovi bojovníci prováděli při našich prvních setkáních. Jejich kousky jsem pokládal za ukázky lživosti a mysllel bych si to dodnes, kdyby nebylo *ovládané poštelosti*. Don Juan mi vysvětlil, že to, co se mnou dělali, byla mistrovská poučení ve *stopařství*. Jeho dobrodinec ho prý učil především umění *stopovat*. Aby vůbec mohl přežít mezi bojovnicemi svého dobrodince, musel se tomtu umění rychle naučit. Pokud prý jde o mě, nejdříve jsem se musel naučit *snění*, protože jsem se nemusel úplně sám potýkat s jeho bojovnicemi. A až nastane pravý čas, vystoupí Florinda, aby mě uvedla do složitosti *stopařství*. Nikdo jiný prý se mnou o *stopařství* nemůže záměrně hovořit, mohou mi pouze podávat přímé ukázky, jak už ostatně učinili při našem prvním setkání.

Don Juan mi rozsáhle vysvětloval, že Florinda je jednou z předních *stopařek*, protože jí jeho dobrodinec a čtyři bojovnice *stopařky* naučili všechny jemné spleť tohoto umění. Florinda byla první bojovnice, která přišla do don Juanova světa, a proto také má být mým osobním průvodcem, a to nejen v umění *stopovat*, ale také v tajemství třetí pozornosti, pokud se tam vůbec někdy dostanu. Daleko to don Juan nerozváděl. Řekl, že to bude muset počkat, až na to budu připraven. Nejdříve musím být připraven naučit se *stopovat* a potom vstoupit do třetí pozornosti.

Don Juanův dobrodinec věnoval obzvláštní čas a péči tomu, aby dona Juana i jeho bojovníky naučil všemu, čeho je třeba k dokonalému zvládnutí umění *stopovat*. Don Juan vyprávěl, jaké složité triky jeho dobrodinec používal, aby vytvořil vhodný kontext, v němž by se zvýraznil kontrast mezi výroky pravidla a jednáním bojovníků v každodenním světě, kdy se stýkají s normálními lidmi. Don Juanův dobrodinec si prý byl jist, že jedině takto je dokáže přesvědčit, že jediný způsob, jak ve společenském prostředí může jednat bojovník, jenž nemá vlastní důležitost, je *ovládaná pošetilost*.

Když připravoval svoje triky, don Juanův dobrodinec zpravidla postavil jednání lidí a jednání bojovníků proti příkazáním pravidla, potom se stáhl a nechal věcem přirozený spád. Na nějakou dobu převládla pošetilost lidí a zatahla do sebe bojovníky, což se zdá být přirozeným během věci. Bylo to tak ovšem jenom proto, aby nakonec podlehla daleko širším záměrům pravidla.

Don Juan prý zpočátku cítil odpor k tomu, jak jeho dobrodinec ovládá hráče. Dokonce prý mu to jednou řekl rovnou do očí. Jeho dobrodinec to ale nevyvedlo z konceptu. Tvrdil, že to jeho manipulování je pouze iluze, kterou vytváří Orel. On prý je jenom bezchybným bojovníkem a jeho činy jsou pouze pokorným pokusem zrcadlit Orla.

Don Juan tvrdil, že síla, s níž jeho dobrodinec vykonával svoje záměry, pramenila z jeho poznání, že Orel je skutečný a definitivní a že to, co lidé dělají, je vyložená bláhovost a pošetilost. Když se to dá dohromady, dostaneme se k *ovládané pošetilosti*, kterou prý don Juanův dobrodinec chápal jako jediný most mezi bláznovstvím lidí a konečností Orlových výroků.

NAGUALKA

Když byl don Juan svěřen do péče ženám západu, aby se pročistil, dostal také za průvodce ženu severu, která se vyrovnala Florindě, prvotřídní *stopařce*. To ona ho pak naučila základem tohoto umění a dala mu společně s jeho dobrodincem prostředky, aby si mohl zajistit tři bojovníky, jednoho kuryra a čtyři *stopařky*, kteří měli tvořit jeho vlastní kruh.

Osm vidoucích žen v kruhu jeho dobrodince hledalo význačné konfigurace světelnosti a bez velkých potíží našly vhodné typy bojovníků a bojovnic pro don Juanovu skupinu. Nicméně don Juanův dobrodinec jim nedovolil nic udělat, aby získaly bojovníky, které našly. Bylo na donu Juanovi, aby uplatnil zásady *stopařství* a zajistil si je.

Jako první bojovník se objevil Vicente. Don Juan však ještě dostatečně neovládal *stopařství*, aby ho mohl získat, a tak většinu práce musel odvést jeho dobrodinec a severní *stopařka*. Pak přišel Silvio Manuel, později don Genaro a nakonec kuryr Emilito.

První bojovnicí byla Florinda, za ní přišla Zoila, pak Delia a potom Carmela. Don Juan říkal, že jeho dobrodinec neústupně trval na tom, aby ke světu přistupovali výhradně ve smyslu *ovládané pošetilosti*. Výsledkem pak byla úžasná skupina čarodějů, kteří dokázali zosnovat a provést i ty nejspletitější plány.

Když všichni dosáhli určitého stupně zdatnosti ve *stopařském* umění, jejich dobrodinec usoudil, že je na čase, aby jim našel Nagualku. Věren své zásadě, že každému pomůže jen tolik, aby si uměl pomoci sám, ji do jejich světa nepřivedl hned, ale počkal, a to nejen až se všichni stanou výbornými *stopaři*, ale také dokud se don Juan nenaučí *vidět*. I když don Juan nesmírně litoval času, který promarnil čekáním, připustil, že jejich spojené úsilí zajistit si ji vytvořilo

mezi nimi velmi silné pouto. Oživilo se tím jejich odhodlání usilovat o svobodu.

Jeho dobrodinec jim začal odhalovat svou strategii, jak přivolat Nagualku, když se zničehonic stal zbožným katolíkem. Vyžadoval, aby se don Juan, jenž má být dědicem jeho poznání, choval jako jeho syn a chodil s ním do kostela. Táhl ho na mši bezmála denně. Don Juan vyprávěl, jak ho jeho dobrodinec, velmi okouzlující a výřečný, všem v kostele představil jako svého syna, jenž je felčarem.

Don Juan, jak se sám vyjádřil, byl v té době necivilizovaným pohanem, a tak byl doslova omráčen, když se ocitl ve společenské situaci, kdy musel sám o sobě mluvit a skládat účty ze svých činů. Ulevilo mu jediné pomyšlení, že jeho dobrodinec má vždycky nějaký skrytý motiv pro všechno, co dělá. Snažil se ho tedy pozorovat a z toho vyvodit, jaké asi ty důvody budou. To, co jeho dobrodinec dělal, mělo hlavu a patu a zdálo se to být poctivé. Jako příkladný katolík si získal důvěru řady lidí, zejména však faráře, jenž si ho velice vážil a považoval ho dokonce za svého přítele a důvěrníka. Don Juan nemohl přijít na to, oč jeho dobrodinci vlastně jde. Napadlo ho, že se buď opravdu upřímně dal ke katolíkům, anebo že se snad zbláznil. Ještě totiž nepochopil, že bojovník nikdy, za žádných okolností neztrácí hlavu.

Don Juanovy pochybnosti o chození do kostela se vytratily, když ho jeho dobrodinec začal představovat dcerám lidí, s nimiž se seznámil. Líbilo se mu to, i když z toho byl dost nespůj. Don Juan se domýšlel, že mu dobrodinec pomáhá procvičit si výřečnost. Nebyl totiž ani výmluvný ani okouzlující, ale dobrodinec mu řekl, že Nagual musí být obojí.

Až jednou při nedělní mši, téměř po roce dennodenního docházení do kostela, don Juan přišel na to, proč tam chodí. Klečel vedle dívky jménem Olinda, dcery jednoho z dobrodincových známých. Vyměnili si letmý pohled, jak už se stalo jejich zvykem po několika měsících každodenního setkávání. Setkali se očima a najednou ji don Juan *uviděl* jako světelnou bytost, a tehdy také *uviděl* její dvojí-tost. Olinda byla dvojí-tá žena. Jeho dobrodinec to věděl celou tu dobu. Jen proto podnikl tu dlouhou a náročnou cestu, aby ji svedl dohromady s donem Juanem. Don Juan se nám přiznal, že ho ten okamžik úplně zdolal.

Dobrodinec okamžitě poznal, že don Juan *viděl*. Jeho poslání spojit dvě dvojité bytosti tedy bylo úspěšně a bezchybně dovršeno.

Zvedl se, očima přejel všechny kouty onoho kostela a potom odešel, aniž by se jedinkrát ohlédl. Neměl už tam nic dalšího na práci.

Když prý dobrodinec odcházel z kostela uprostřed bohoslužby, všechny hlavy se za ním otočily. Don Juan chtěl jít za ním, ale Olinda mu odvažně stiskla ruku a zadržela ho. Tehdy poznal, že není sám, kdo má sílu *vidění*. Něco proniklo jimi oběma a oba byli proměněni. Najednou si don Juan uvědomil, že mše nejen skončila, ale že jsou oba před kostelem. Jeho dobrodinec se snažil uklidnit Olindinu matku, jež byla rozžlobena a styděla se za jejich nečekaný a nepřipustný projev citi.

Don Juan byl na rozpacích, co dál dělat. Věděl, že je teď na něm, aby vymyslel nějaký plán. Měl na to sice sílu, ale závažnost této události mu vzala důvěru ve vlastní schopnosti. Zapomněl na své *stopařské* dovednosti, a zabředl do intelektuálního dilematu, jestli má nebo nemá s Olindou jednat ve smyslu *ovládané poštilosti*.

Dobrodinec prohlásil, že mu pomoci nemůže. Jeho povinností prý bylo pouze je svést dohromady, a tam také končí jeho odpovědnost. Teď už záleží jen na donu Juanovi, aby učinil potřebné kroky a zajistil si ji. Dobrodinec mu dokonce navrhl, aby si ji vzal, pokud to zrovna bude nutné. Donu Juanovi prý bude s to pomoci teprve tehdy, až za ním přijde sama a dobrovolně. Pak přímo zasáhne jako Nagual.

Don Juan se tedy pokusil o formální dvoření. Ale její rodiče ho nepřijali dobře, protože si jako nápadníka pro svou dceru neuměli představit nikoho z jiné společenské vrstvy. Olinda nebyla Indiánka a její rodina vlastnila menší podnik a patřila k městským středním vrstvám. Otec měl se svou dcerou jiné plány. Pohrozil, že ji pošle pryč, jestli don Juan neupustí od svého úmyslu se s ní oženit.

Dvojité bytosti, zejména ženy, řekl don Juan, jsou neobyčejně konzervativní, ba až bázlivé. Olinda nebyla žádná výjimka. Po jejich počátečním rozjaření v kostele ji přemohla obezřetnost a potom strach. Vyděsily ji její vlastní reakce.

Dobrodinec don Juanovi doporučil, aby se strategicky stáhl. Mělo to vypadat tak, že se podvoluje svému otci, jenž s touto dívkou nesouhlasí. Přesně to si také domýšleli všichni, kdo byli svědky oně příhody v kostele. Lidé si dokonce šeptali, že jejich projevy náklonnosti don Juanova otce popudily tak nesmírně, že už se nikdy do kostela nevrátil, ačkoli je tak zbožný katolík.

Dobrodinec řekl, že bojovník nikdy není v obležení. Být v obleže-

ní znamená, že člověk má osobní vlastnictví, které lze obléhat. Ale bojovník nemá na světě nic než svou bezchybnost a bezchybnost nelze ohrozit. Nicméně v boji o život by měl bojovník strategicky používat všechny dostupné prostředky a takový boj nyní don Juan vede, aby si zajistil Nagualku.

Proto se don Juan rozhodl, že použije ze svého *stopařského* vědění všechno, co bude potřebovat, aby tu dívku dostal. K tomuto cíli zapojil také Silvia Manuela, aby využil jeho čarodějského umění, které bylo strašlivě dokonce i v onom počátečním stupni. A že dívku unesou. Silvio Manuel a Genaro, jenž byl opravdu odvažlivec, se vkradli do dívčina domu převlečení za staré pradleny. Bylo poledne a všichni v domě byli zaneprázdnění přípravou jídla pro velkou skupinu příbuzných a přátel, kteří měli přijít na večeři. Právě se totiž pro Olindu pořádal neformální večírek na rozloučenou. Silvio Manuel spoléhal na to, že když někdo uvidí přicházet cizí pradleny s rancem prádla, bude s největší pravděpodobností předpokládat, že to nějak souvisí s Olindiným večírkem, a nevzbudí to podezření. Don Juan dal předem Silvio Manuelovi a Genarovi všechny informace, které potřebovali o zvycích členů domácnosti. Řekl jim, že pradleny zpravidla přinášíjí rance s prádlem do domu a nechávají je v komoře na žehlení. Silvio Manuel a Genaro nesli obrovský ranec s prádlem a šli rovnou do komory. Věděli, že Olinda bude tam.

Don Juan vyprávěl, jak Silvio Manuel přistoupil k Olindě a zapůsobil na ni svými mesmerickými schopnostmi, takže omdlela. Strčili ji do pytle, pytel zabalili do jejích prostěradel a vyšli ven. V domě nechali ranec, který přinesli. Ve dveřích narazili do jejího otce. Ani se na ně nepodíval.

Jejich tah prý don Juanova dobrodince úplně vyvedl z míry. Prikázal donu Juanovi, aby dívku okamžitě odvedl zpátky domů. Prý je přímo prikázáno, že dvojitá žena musí přijít do dobrodinceva domu o své vlastní vůli. Nemusí sice přijít zrovna s úmyslem se k nim přidat, nicméně alespoň proto, že jsou pro ni něčím zajímaví.

Don Juan měl pocit, že je všechno ztraceno. Byla pramalá šance, že se Olinda dostane zase zpátky domů bez povšimnutí, ale Silvio Manuel přišel s řešením. Navrhl, že čtyři ženy don Juanovy skupiny by mohly dívku odvést na opuštěnou silnici, kde by ji pak don Juan zachránil.

Silvio Manuel chtěl, aby ženy předstíraly, že ji chtějí unést. Najednou je na silnici někdo zahlédne a začne je pronásledovat. Jejich

pronásledovatel je dohoni a ony rychle upustí pytel, tak prudce, aby to bylo věrohodné. Ten, kdo bude pronásledovat, je samozřejmě don Juan, jenž se náhodou jako zázrakem objeví na správném místě a ve správnou chvíli.

Silvio Manuel však požadoval, aby ta akce byla opravdová. Prikázal ženám, aby daly dívce roufík. Jistě se již probere a bude v pytlí křičet. Mají s pytlím uběhnout několik mil daleko. Mají se před svým pronásledovatelem schovávat. A teprve po opravdu vyčerpávající zkoušce mají pytel odhodit takovým způsobem, aby se dívka stala svědkem zuřivého boje mezi donem Juanem a čtyřmi ženami. Silvio Manuel jim řekl, že to všechno musí být co nejvíc realistické. Vyzbrojil je klacky a prikázal jim, aby dona Juana skutečně bily, než je zažene pryč.

Zoila se nejspíše ze všech žen nechala unést hysterií. Jakmile začaly dona Juana tlouct, přímo propadla své roli a podala výkon, z něž běhá mráz po zádech. Udeřila prý dona Juana tak prudce, až mu vytrhla kus masa na zádech a na rameni. Chvíli to vypadalo, že únoskyně zvítězí. Silvio Manuel musel vyjít ze svého úkrytu, předstíraje, že je náhodný kolemjdoucí, a připomenout jim, že je to pouze taktický manévra a že už je na čase, aby utekly.

A tak se stal don Juan Olindiným zachráncem a ochráncem. Řekl jí, že ji bohužel nemůže odvést zpátky domů, protože je zraněn, a že ji místo sebe pošle domů se svým zbožným otcem.

Olinda mu pomohla dojít do dobrodinceva domu. Don Juan prý ani nemusel zranění předstírat. Silně krvácel a sotva došel ke dveřím. Když Olinda vyprávěla dobrodinci, co se stalo, měl prý tak strašlivou chuť se smát, že musel předstírat pláč, aby ji zamaskoval.

Don Juan si nechal rány ovázat a pak si šel lehnout. Olinda mu začala vysvětlovat, proč je její otec proti němu, ale nedovysvětlila to. Do místnosti totiž vešel don Juanův dobrodinec a řekl jí, že jak se tak dívá na její chůzi, je nabiledni, že jí únosci museli poranit záda. Nabídl jí, že jí to napraví, než bude příliš pozdě.

Olinda váhala. Don Juanův dobrodinec jí připomněl, že únosci nežertovali, koneckonců mu málem zabili syna. Tato poznámka stála. Přistoupila k dobrodinci a nechala si dát pořádnou herdu do zad na lopatku. Zapraskalo to a Olinda vstoupila do stavu zvýšeného vědomí. V tomto stavu jí dobrodinec odhalil pravidlo a ona je celé přijala, stejně jako don Juan. Žádné pochybnosti, žádné váhání.

Nagualka a don Juan našli celistvost a ticho v přítomnosti toho

druhého. Don Juan říkal, že pocit, který k sobě měli, nemá nic společného s city nebo nějakými potřebami. Byl to spíš společně sdílený fyzický smysl, že v nich byla prolomena neblahá bariéra a že se stali jednou a toutéž bytostí.

Don Juan a jeho Nagualka potom společně pracovali celá léta, jak říká, příkazuje pravidlo. Našli pak čtyři *snůvkyně*, tedy Nelidu, Zuleiku, Cecilii a Hermelindu, a tři kurýry, to je Juan Tuma, Teresa a Marta. V tom, že je našli, se donu Juanovi jasně ukázala pragmatická povaha pravidla: Všichni totiž byli přesně takoví, jak pravidlo řeklo. S jejich příchodem nastal pro každého nový cyklus, a to včetně skupiny don Juanova dobrodince a jeho skupiny. Pro dona Juana a jeho bojovníky to znamenalo cyklus *snění* a pro dobrodince a jeho skupinu zas období bezchybnosti v činech, jaké není rovno.

Dobrodinec prý don Juanovi vyprávěl, že když on býval mladý a poprvé se dozvěděl o pravidle jako o prostředku vedoucím ke svobodě, byl úplně nadšený, unesený radostí. Viděl svobodu na dosah. A když mu došlo, že pravidlo je vlastně mapou, jeho naděje a optimismus se ještě zdvojnásobily. Později pak v jeho životě zavládla strážlivost, a čím byl starší, tím méně viděl šanci na úspěch svůj i své skupiny. Nakonec dospěl k přesvědčení, že ať dělají, co dělají, naděje, že by se jejich slabounké lidské vědomí mohlo volně rozletět, je příliš malá. A tak se smířil sám se sebou i se svým osudem a odevzdal se neúspěchu. Řekl Orlovi ze svého vnitřního já, že je rád a hrdý na to, že může vyživovat jeho vědomí. Že vítá Orla v sobě.

Všichni členové dobrodincova kruhu, říkal don Juan, sdíleli podobné rozpoložení. Svobodu, kterou jim ukazovalo pravidlo, pokládali za nedosažitelnou. Zahlédli zničující sílu, kterou Orel je, a měli pocit, že proti ní nemají šanci. Všichni nicméně souhlasili, že povedou bezchybný život, a sice jen proto, aby byli bezchybní.

Navzdory svým pocitům nedostatečnosti, anebo možná právě proto, že je měli, don Juanův dobrodinec i se svým kruhem nakonec svou svobodu našli. Vstoupili opravdu do třetího vědomí, ale nikoli jako skupina, nýbrž jeden po druhém. Skutečnost, že našli průchod, byla konečným potvrzením pravdy, která je obsažena v pravidle. Jako poslední odešel ze světa každodenního vědomí dobrodinec. V souladu s pravidlem s sebou vzal i don Juanovu Nagualku. Když se oba rozplynuli v absolutním vědomí, don Juan a všichni jeho bojovníci vybuchli zevnitř. Nijak jinak prý nemůže popsat ten pocit,

kdy jsou přinuceni zapomenout na všechno, čeho byli svědky ve světě svého dobrodince.

Jediný, kdo nikdy nezapomněl, byl Silvio Manuel. To on zapojil dona Juana do úmorného úsilí zase svěst dohromady členy jejich skupiny, kteří se všichni rozprchli. Potom se všichni ponořili do úkolu najít svou vlastní celistvost. Trvalo jim několik let, než oba úkoly splnili.

Don Juan rozsáhle probíral téma zapominání, ale pouze v souvislosti s tím, jaké potíže měli, aby se opět dali dohromady a začali znovu bez svého dobrodince. Nikdy nám nevysvětlil, co vlastně znamenalo ono zapominání nebo ono získání vlastní celistvosti. V tomto ohledu byl věren učení svého dobrodince, neboť nám pouze pomáhal, abychom si uměli pomoci sami.

Proto naučil la Gordu a mně *společně vidět*, aby nám mohl ukázat, že lidské bytosti se vidoucím sice jeví jako světelná vejce, ale její tvář je pouze vnější obal, světelná schránka, v níž sídlí nesmírně úchvatné, znepokojivé a fascinující jádro, vytvořené ze soustředěných kruhů žlutavé světelnosti, v barvě připomínající plamen svíčky. Při našem posledním sezení nás nechal *vidět* lidi, kteří přecházeli kolem kostela. Bylo pozdě odpoledne, takřka tma, a přece ta stvoření ve svých tulých, světelných kokonech vyzařovala tolik světla, že všechno kolem nich bylo jasné jako křišťál. Ten pohled byl úžasný.

Don Juan nám vysvětloval, že ty vejitě skořápky, které nám připadají tak jasné, jsou vlastně mdlé. Světelnost totiž vyzařuje ze zářivého jádra a skořápka ve skutečnosti jeho zářii tlumí. Don Juan nám prozradil, že tuto skořápku je nutno rozbít, aby se bytost osvobodila. Musí se v pravou chvíli rozbít zevnitř asi tak, jako rozbíjejí skořápku stvoření, která se líhnou z vajčka. Pokud to neudělají, udusí se a zemřou. A stejně jako u tvorů, kteří se klubou z vajčka, ani bojovník nesmí rozbít skořápku své světelnosti, dokud nenastane pravý čas.

Don Juan řekl, že ztratit lidskou formu je jediný způsob, jak rozbít onu skořápku, jediný prostředek, jak osvobodit ono znepokojivé světelné jádro, jádro vědomí, které je potravou Orlovi. Rozlomit tu skořápku znamená vzpomenout si na své druhé já a dospět ke své celistvosti.

Když don Juan a jeho bojovníci k vlastní celistvosti opravdu dospěli, soustředili se na svůj poslední úkol – najít novou dvojici dvojitých bytostí. Don Juan říkal, že si mysleli, že to bude snadná záleži-

tost, protože všechno ostatní pro ně bylo relativně snadné. Neměli ani potuchy, že zdánlivá snadnost jejich úspěchů jako bojovníků byla důsledkem mistrovství jejich dobrodince a jeho osobní síly.

Jejich pátrání po nové dvojici dvojitých bytostí bylo bezvýsledné. Při veškerém hledání nikdy nenašli dvojitou ženu. Našli několik dvojitých mužů, ale všichni byli dobře situovaní, zaneprázdnění a výkonní, a proto i natolik spokojeni se svým životem, že by bylo zhola zbytečné se na ně obracet. Ti muži nepotřebovali hledat cíl života. Mysleli si totiž, že už ho našli.

Don Juan řekl, že si jednoho dne uvědomil, že on i jeho skupina pomalu stárnou. Zdálo se, že nemají naději nikdy dokončit svůj úkol. To bylo poprvé, kdy pocítili osten zoufalství a neschopnosti.

Silvio Manuel tvrdil, že by se s tím měli smířit a žít dál bezchybně i bez naděje, že dojdou svobody. Donu Juanovi se zdálo přijatelné, že to by opravdu mohl být klíč ke všemu. V tomto ohledu se ocitl ve stopách svého dobrodince. Smířil se s tím, že v určitém bodě cesty bojovníka zdolá nepřemožitelný pesimismus. Takřka zčista jasna ho zaskočil pocit porážky nebo snad přesnější pocit ubohosti. Don Juan se přiznal, že se dříve posmíval pochybnostem svého dobrodince. Prý se vůbec nemohl přimět k tomu, aby mu věřil, že jeho obavy jsou upřímné. I přes protesty a varování Silvia Manuela si don Juan stále myslel, že je to všechno jen obrovský trik, kterým se mají něčemu naučit.

A protože nemohl uvěřit, že pochybnosti jeho dobrodince jsou skutečné, nevěřil ani, že dobrodincovo odhodlání žít bezchybně bez naděje na svobodu je méně upřímné. Když konečně pochopil, že dobrodinec se ve vši vážnosti poddal neúspěchu, také mu došlo, že bojovníkovo rozhodnutí žít bezchybně všemu navzdory nelze chápat jako strategii, kterou by si zajišťoval úspěch. Don Juan a jeho skupina tuhle pravdu sami poznali, když si uvědomili, jak pramalou mají šanci. Don Juan řekl, že v takových chvílích převládne celoživotní výcvik a bojovník vstoupí do stavu nepřekonatelné pokory. Když se mu zcela nepopíratelně ukáže pravá ubohost jeho lidské síly, bojovníkovi nezbyvá než ustoupit a sklopit hlavu.

Don Juan se podíval tomu, že toto uvědomění zřejmě nemá žádný účinek na bojovnice v kruhu. Zdá se, že tento nesoulad je vůbec nevyvádí z konceptu. Všiml si toho prý už v kruhu svého dobrodince. Ženy si nikdy nedělaly takové starosti o svůj osud a nebyly z něj tak mrzuté jako muži. Zdálo se, že se prostě podvolily

soudu don Juanova dobrodince a následovaly ho, aniž by jevíly známky nějaké emocionální únavy a vyčerpání. Pokud byly ženy v nějaké rovině znepokojeny, pak jim to bylo lhostejné. Záleželo jim jen na tom, aby měly co dělat. Jako by pouze muži usilovali o svobodu a pocítovali nápor opačného působení.

Tentýž rozpor vyzoroval don Juan i ve své vlastní skupině. Ženy s ním ochotně souhlasily, když řekl, že jeho síly nejsou přiměřené. Mohl jenom usoudit, že ženy, i když se o tom nikdy nezmínily, nikdy nevěřily, že by měly nějakou sílu, s níž by mohly začít. Proto také nemohly být nikterak zklamané ani zoufalé, když zjistily, že jsou neschopné. Věděly to odjakživa.

Právě proto, že ženy v sobě mají vnitřní rovnováhu, která mužům chybí, Orel požaduje dvakrát tolik bojovnic než bojovníků. V rozhořujících okamžicích jsou to totiž muži, kdo začne být hysterický a páchat sebevraždu, když pochopí, že je všechno ztraceno. Žena může sama sebe zabít, jestliže jí chybí směr a cíl, ale proto, že selhal nějaký systém, k němuž náhodou patří, se nezabije.

Když se don Juan a jeho bojovníci vzdali naděje, či spíše, jak řekl don Juan, když bojovníci narazili na dno a ženy našly vhodné způsoby, jak se jim přizpůsobit, našel konečně don Juan dvojitého muže, kterého mohl oslovit. Tím dvojitým mužem jsem byl já. Protože prý nikdo, kdo je při smyslech, nepůjde dobrovolně do tak absurdního podniku, jako je boj za svobodu, musel dodržet učení svého dobrodince a nalákat mě opravdu ve *stopařském* stylu. Přitáhnout mě tak, jako přitáhl všechny členy své vlastní skupiny. Potřeboval mě dostat na nějaké místo, kde bych byl sám a kde by mohl uplatnit fyzický tlak na moje tělo. A kromě toho bylo třeba, abych tam přišel dobrovolně, sám od sebe. K sobě domů mě nalákal velice snadno. Ostatně sám říkal, že zajistit si dvojitého muže nikdy není zvlášť velký problém. Problém prý spíš je najít vůbec nějakého, jenž by byl dostupný.

Z hlediska mého každodenního vědomí se moje první návštěva u dona Juana odehrála bez zvláštních příhod. Don Juan byl okouzlující a žertoval se mnou. Zavedl rozhovor na téma únavy, kterou pocítuje tělo po dlouhé jízdě autem. Jako studentovi antropologie se mi toto téma zdálo absolutně bezvýznamné. Potom jakoby mimochodem don Juan poznamenal, že se mu zdá, že mám křivá záda, a bez dalšího slova mi položil ruku na prsa, narovnal mě a dal mi do zad pořádnou herdu. Zastihl mě tak nepřipraveného, že jsem ztratil

vědomí. Když jsem opět otevřel oči, měl jsem pocit, že mi snad zlomil páteř, ale současně jsem věděl, že jsem se změnil. Byl jsem někdo jiný a už ne ten, koho jsem znal. Od té doby mě pokaždé, když jsem za ním přijel, posunul z pravé strany vědomí na levou a zasvěcoval mě do pravidla.

Takřka ihned poté, co don Juan potkal mě, našel i dvojitou ženu. Nezosnoval žádný plán, aby mě s ní přivedl do kontaktu, jak to udělal jeho dobrodinec s ním, nýbrž vymyslel trik, stejně účinný a důmyslný jako kterékoliv triky jeho dobrodince, jehož pomocí sám upoutal a zajistil dvojitou ženu. Toto břemeno vzal na sebe, protože byl přesvědčen, že je povinností dobrodince, aby okamžitě zajistil obě dvojité bytosti, jakmile je najde, a potom je dal dohromady jako partnery v nemyslitelném, nepředstavitelném podniku.

Jednoho dne, když bydlel v Arizoně, prý šel do vládní kanceláře vyplnit nějakou žádost. Paní u přepážky mu řekla, aby šel s tou žádostí k pracovníci do vedlejšího oddělení, a aniž by se na něj podívala, ukázala doleva. Don Juan sledoval směr její natažené paže a *uviděl* za přepážkou sedět dvojitou ženu. Když jí odnesl svou přihlášku, uvědomil si, že je to ještě mladá dívka. Řekla mu, že s žádostmi nemá nic společného. Nicméně ze soucitu věnovala chudáku starému Indiánovi trochu času a pomohla mu formulář vyplnit.

Bylo k tomu zapotřebí pár právních dokumentů. Don Juan sice měl potřebné doklady v kapse, ale předstíral absolutní neznalost a bezradnost. Dělal, že není schopen proniknout byrokratickou organizací. Don Juan vyprávěl, že mu vůbec nebylo zatěžko předstírat absolutní roztržitost. Stačilo prý pouze to, aby se opět vrátil do stavu vědomí, který pro něj kdysi býval normální. Věděl, že jeho cíli poslouží, když bude co nejvíce prodlužovat kontakt s dívkou. Jeho učitel mu říkal, že dvojité ženy jsou velice vzácné. To ostatně už sám také zjistil při svém hledání. Jeho učitel ho prý upozorňoval, že mají vnitřní sílu, a proto prý je lze jen velmi těžko zachytit. Don Juan se bál, že od něj dívka odejde, nebude-li hrát svou roli dokonale. Zaměřil se tedy na její soucit, aby získal čas. Zdržoval to a předstíral, že se mu potřebné doklady ztratily. Takřka denně za ní chodil a stále jí nosil nějaké nové papíry. Ona si je pokaždé přečetla a s lítostí mu musela sdělit, že to opět není ta pravá listina. Nakonec ta dívka byla tak pohnuta jeho zoufalou

situací, že mu dokonce nabídla zaplatit právníka, aby s ním sepsal zplnomocnění místo ztracených dokladů.

Když už se to táhlo tři měsíce, řekl si don Juan, že je na čase, aby vyrukoval s potřebnými papíry. Tou dobou už si na něj zvykla a málem ho každý den očekávala. Don Juan ještě naposledy přišel, aby jí vyjádřil svoje díky a rozloučil se s ní. Říkal jí, že by jí tak rád přinesl nějaký dárek, aby jí vyjádřil svou vděčnost, ale nemá teď prý dokonce ani na jídlo. Byla tak dojata jeho upřímností, že ho pozvala na oběd. Při jídle začal uvažovat o tom, že dárkem nemusí být zrovna předmět, který se dá koupit. Může prý to být i něco, co je pouze pro oči toho, kdo se dívá. Něco, co se dá spíš pamatovat než vlastnit.

Jeho slova ji zaujala. Don Juan jí připomněl, že vyjádřila svůj soucit s Indiány a jejich chudobou. Zeptal se jí, jestli by chtěla vidět Indiány i v jiném světle. Ne jako nuzáky, ale jako umělce. Zná prý starého muže, jenž je svého druhu posledním tanečníkem síly. Ujistil ji, že ten muž pro ni zatančí, jestliže ho požádá, ba co více, slíbil jí, že nikdy v životě nic takového neviděla a nikdy znovu neuvidí. Uvidí něco, čeho jsou svědky pouze Indiáni.

Měla z toho nápadu obrovskou radost. Vyzvedla ho po práci a zajeli do hor, kde měl podle něj onen Indián žít. Don Juan ji vedl k sobě domů. Nechal ji zastavit dost daleko a zbytek cesty šli pěšky. Než však došli až k domu, don Juan zastavil a nohou nakreslil čáru v suché, písčité půdě. Řekl jí, že ta čára je hranice, a vyzval ji, aby ji překročila.

Nagualka mi pak sama řekla, že až do tohoto okamžiku byla velice zaujatá možností, že uvidí pravého indiánského tanečníka, ale když ten starý Indián nakreslil na zemi čáru a nazval ji hranicí, začala prý váhat. A když prý potom dodal, že tato hranice je tam jen a jen pro ni, a pokud ji překročí, nebude cesty zpátky, doslova se vyděsila.

Ten Indián zřejmě uviděl její zděšení a pokusil se ji uklidnit. Zdvorně ji poplácal po paži a zaručil se jí, že pokud on bude nablízku, nic zlého se jí nestane. Ta hranice se prý dá vysvětlit jako forma symbolického poplatku pro tanečníka, protože on nechce žádné peníze. Místo peněz je tu rituál a rituál vyžaduje, aby sama a dobrovolně překročila hranici.

Starý Indián zvesela překročil čáru a řekl jí, že pokud jde o něho, je to všechno čistý indiánský nesmysl, ale tomu tanečníkovi, jenž je z domu pozoruje, je třeba vyhovět, jestliže ho chce vidět tancit.

Nagualka říkala, že se najednou začala tak strašně bát, že se nemohla přes tu čaru pohnout. Starý Indián se snažil, aby ji přesvědčil. Říkal jí, že překročí-li čaru, prospěje to celému tělu. Když on ji překročí, nejen že se cítí mladší, ale skutečně také mladší je, takovou sílu prý ta hranice má. Aby to dokázal, opět přešel zpátky a okamžitě se mu nahrbila záda, poklesly koutky úst a oči ztratily lesk. Nagualka nemohla popřít rozdíl, který byl po přechodu jasně patrný.

Don Juan překročil čaru potřetí. Zhluboka se nadechl, roztáhl hrudník. Jeho pohyby byly hbité a odvážné. Nagualka vzpomínala, že jí prý dokonce blesklo hlavou, jestli jí třeba nebude chtít dělat nějaké sexuální návrhy. Auto měla příliš daleko, aby k němu doběhla. Jediné, co mohla udělat, bylo říkat si, že je hloupá, když se bojí toho starého Indiána.

Ten stařec znovu apeloval na její rozum a smysl pro humor. Konspirativním tónem, jako by jí s jistotou váhavostí odhaloval nějaké tajemství, jí řekl, že jenom předstírá, že je mladý, aby se zavděčil tomu tanečníkovi, a že jestli mu nepomůže a nepřekročí tu čaru, tak tady každou chvíli omdlí, protože jít a nehrbit se ho stálo příliš mnoho námahy. Chodil přes čaru sem a tam, aby jí ukázal, jak nemírně vypětí ho stojí tato pantomima.

Nagualka řekla, že jeho prosebné oči prozrazovaly námahu, jakou podstoupilo jeho staré tělo, když napodobovalo mládí. Překročila čaru, aby mu pomohla a aby už toho nechal. Chtěla jít domů.

Sotva čaru překročila, don Juan učinil mocný skok a přehoupal se přes střechu domu. Nagualka řekla, že letěl jako obrovský bumerang. Když přistál vedle ní, upadla na záda. Byla tak vyděšená, jak ještě nikdy v životě nebyla, ale zároveň byla rozrušená i z toho, že byla svědkem takového zázraku. Dokonce se ho ani nezeptala, jak dokázal tak velkolepý kousek. Chtěla utíkat zpátky k autu a zamířit domů.

Stařec jí pomohl na nohy a omluvil se jí, že ji napálil. Ve skutečnosti je prý tím tanečníkem on sám, a když letěl přes dům, tančil. Zeptal se jí, jestli dávala pozor, kterým směrem letěl. Nagualka rukou zakroužila proti směru hodinových ručiček. Otcovsky ji poklepal na hlavě a řekl, že byla pozorná, což je velice příznivé. Potom vyjádřil obavu, že se asi poranila na zádech, když upadla. A že prý ji nemůže pustit jen tak, aniž by se ujistil, že je v pořádku. Odvážně jí narovnal ramena a zvedl jí bradu a týl, jako by jí chtěl přikázat,

aby si protáhla páteř. Nato ji vydatně udeřil mezi lopatky a doslova jí vyrazil vzduch z plíc. Chvilku nemohla dýchat a pak omdlela.

Když opět nabyla vědomí, byla uvnitř jeho domu. Z nosu jí tekla krev a v uších jí hučelo. Dýchala zrychleně a nemohla zaostřit pohled. Stařec jí dal pokyn, aby dýchala zhluboka a počítala přitom do osmi. Čím více dýchala, tím bylo všechno jasnější, a najednou, jak mi později sama vyprávěla, se rozzářila celá místnost. Všechno žhnulo jantarovým světlem. Byla z toho omámená a nemohla už dál zhluboka dýchat. Jantarové světlo bylo tak husté, že připomínalo mlhu. Potom se mlha proměnila v jantarové pavučiny. Nakonec se rozptýlila, ale svět ještě chvíli zůstal stejnoměrně jantarový.

Don Juan pak k ní začal promlouvat. Vvyvedl ji z domu ven a ukázal jí, že svět je rozdělen na dvě poloviny. Levá strana je čirá, ale pravá strana je zahalena v jantarové mlze. Ukázal jí, jak absurdní je domnívat se, že svět je pochopitelný nebo že my sami jsme pochopitelní. Ukázal jí, že to, co on sám vnímá, je záhada, tajemství, které člověk může jen s pokorou a bázní přijímat.

Potom jí odhalil pravidlo. Měla tak intenzivně jasnou hlavu, že rozuměla všemu, co jí říkal. Pravidlo se jí zdálo přiměřené a samozřejmé.

Vysvětlil jí, že obě strany lidské bytosti jsou úplně odděleny a že je zapotřebí veliké kázně a odhodlání, aby se zlomila ona pečeť a bylo možné přejít z jedné strany na druhou. Dvojitá bytost má velikou výhodu: stav dvojitosti jí umožňuje relativně snadný pohyb mezi odděleními na pravé straně. Veliká nevýhoda dvojitých bytostí je v tom, že jsou usedlé, konzervativní a bojí se změn, právě proto, že mají dvě oddělení.

Don Juan řekl, že ji chtěl dovést pouze k tomu, aby se přesunula z nejzazšího pravého oddělení ke své světlejší a ostřejší pravé straně, ale jeho rána ji místo toho nějakým nevysvětlitelným vrtochem poslala napříč celou její dvojitostí, z krajní pravé polohy až na krajní levou stranu. Čtyřikrát prý se pokusil vrátit ji zpátky do normálního stavu vědomí, ale nepodařilo se mu to. Jeho rány jí však pomohly střídavě vnímat a nevnímat stěnu z mlhy. Ačkoli to nebylo jeho záměrem, přesto měl don Juan pravdu, když řekl, že ta čára pro ni bude hranice, přes níž vede cesta jen jedním směrem. Jakmile ji jednou překročila, už se nikdy nevrátila, podobně jako Silvio Manuel.

Ačkoli ani jeden z nás netušil o existenci toho druhého, přece jsme

okamžitě měli pocit, že se vzájemně velmi dobře známe, když nás don Juan s Nagualkou postavil tvář v tvář. Don Juan z vlastní zkušenosti dobře věděl, že útěcha, kterou cítí dvojitě bytosti, když jsou spolu, se nedá popsat a že je až příliš krátká. Don Juan nám řekl, že nás spojily síly, které jsou našemu rozumu nepochopitelné, a že jediné, co nemáme, je čas. Každá minuta může být poslední, a proto ji musíme prožívat tak, aby měla ducha.

Když nás don Juan svedl dohromady, jemu i jeho bojovníkům už zbývalo udělat jen jediné: najít čtyři bojovnice *stopařky*, tři bojovníky a jednoho kurýra, aby vytvořili naši skupinu. Proto také don Juan našel Lidii, Josefinu, la Gordu, Rosu, Benigna, Nestora, Pablita a kurýra Eligia. Každý z nich byl věrnou kopií členů don Juanovy vlastní skupiny, i když v nerozvinuté formě.

NEDĚLÁNÍ SILVIA MANUELA

Don Juan a jeho bojovníci se stáhli stranou, aby nám s Nagualkou poskytlí prostor pro naplnění pravidla, tedy abychom podporovali osm bojovníků, pozvedali je a vedli ke svobodě. Všechno se zdálo dokonale, a přece něco nebylo v pořádku. Skupina bojovníc, které don Juan našel nejdříve, byly *smívkyně*, ale měly to být *stopařky*. Nevěděl, jak si má tuto anomálii vysvětlit. Mohl jediné usoudit, že mu síla přivedla tyto ženy do cesty takovým způsobem, že je nemohl odmítnout.

Byla tu však ještě jedna nesrovnalost, která dona Juana a jeho kruh zarazela mnohem víc. Tři z bojovníc a všichni tři bojovníci nebyli schopni vstoupit do stavu zvýšeného vědomí, a to i přes obrovské don Juanovo úsilí. Potáceli se jako opilí, byli nesoustředění a nemohli rozložit pečeť, onu membránu, která odděluje jejich dvě strany. Dali jim prezídku opilci, protože vrávorali bez svalové koordinace. Kurýr Eligio a la Gorda byli jediná, kdo dosáhli neobyčejného stupně vědomí, zejména pak Eligio, který se vyrovnal kterémukoli z vlastních don Juanových lidí.

Tři dívky se shlukly dohromady a vytvořily neochvějnou jednotku. Tři muži učinili totéž. Skupina po třech tam, kde pravidlo stanovalo čtyři, nevěstí nic dobrého. Číslo tři je symbolem dynamiky, změny, pohybu, a především opětovného oživení.

Pravidlo přestalo sloužit jako mapa. A přesto bylo nemyšlitelné, že by se někam vloudila chyba. Don Juan a jeho bojovníci tvrdili, že síla nechybuje. Přemýšleli o tomto problému ve *snění* i při *vidění*. Ptali se, jestli snad sami příliš nespěchali nebo jestli třeba jenom *nevidí*, že tyto tři ženy a tři mužové nejsou vhodné.

Don Juan se mi svěřil, že vidí dvě důležité a podstatné věci. První je zcela pragmatičká a souvisí s naší přítomností mezi nimi. Druhá se týká platnosti pravidla. Jejich dobrodinec je vedl k jistotě, že

pravidlo zahrnuje všechno, čím se může bojovník zabývat. Nepřipravil je však na možnost, že by se pravidlo mohlo ukázat jako neuplatnitelné.

La Gorda řekla, že ženy z don Juanovy skupiny se mnou nikdy neměly žádné problémy. To muži prý byli na pochybách. Pro muže byla nepochopitelná a nepřijatelná skutečnost, že pokud jde o mě, pravidlo nehraje. Ženy však věřily, že dříve nebo později se vyjasní, proč tam jsem právě já. Pozoroval jsem, jak se ženy drží stranou všech emocionálních zmatků. Zdálo se, že je vůbec nezajímá, jak co dopadne. Jako by věděly, aniž by o tom měly nějaké rozumné pochybnosti, že můj případ se nějak musí začlenit do pravidla. Konec konců jsem jim zcela jistě pomohl už tím, že jsem přijal svou roli. Díky Nagualce a i mně dovršila don Juanova skupina svůj cyklus. Byli téměř svobodní.

Odpověď nakonec dostali prostřednictvím Silvia Manuela. Jeho *vidění* jim odhalilo, že tři sestřičky a Genarové nejsou neschopní. Spíš to bylo, že já pro ně nejsem vhodný Nagual. Nebyl jsem schopen je vést, protože mám dosud nevidanou konfiguraci, která neodpovídá vzorci, jež stanoví pravidlo, a tuto mou konfiguraci don Juan jako vidoucí přehlédl. Moje světelné tělo se sice jevílo, jako by mělo čtyři části, ale ve skutečnosti má jenom tři. Existuje totiž ještě jedno pravidlo o tom, co nazývají „Nagual se třemi hroty“. A právě toto jiné pravidlo se týká mě. Silvio Manuel řekl, že jsem jako pták, který se vyklubal teplem a péčí ptáků jiného druhu. Všichni stále mají povinnost mi pomáhat, stejně tak i já jsem byl povinen učinit pro ně cokoli, ale nepatřím k nim.

Don Juan za mě přijal odpovědnost, protože mě přivedl mezi ně, ale moje přítomnost mezi nimi je nutila vynakládat maximální úsilí a hledat dvě věci: vysvětlení, co vlastně mezi nimi pohledávám, a řešení, co s tím teď dělat.

Silvio Manuel velmi rychle přišel na způsob, jak mě uvolnit z jejich kruhu. Ujal se úkolu tento plán řídit, ale protože neměl buď dostatečnou trpělivost, nebo energii, aby se mnou jednal osobně, pověřil tím dona Juana jako svého zástupce. Cílem Silvia Manuela bylo připravit mě na chvíli, kdy se mi ukáže kurýr, jenž mi přinese pravidlo vztahující se na trojhrotyho Naguala. Prohlásil, že jemu nepřísluší, aby mi tuto část pravidla odhalil. Musím prý počkat, tak jako ostatní, až nastane pravý čas.

K tomuto zmatku se přidával ještě jeden vážný problém. Souvisel

s la Gordou, a nakonec tedy i se mnou. La Gorda byla přijata do mého kruhu jako žena jihu. To potvrdil don Juan i ostatní jeho vidoucí. Zdálo se, že spadá do stejné kategorie jako Cecilia, Delia a obě kurýrky. Byly mezi nimi nepopíratelné podobnosti. Potom la Gorda ztratila svou nadváhu a zeshňlela na polovinu své původní velikosti. Tato změna byla tak zásadní a tak hluboká, že se stala někým jiným.

Dlouhou dobu procházela bez povšimnutí prostě proto, že všichni ostatní bojovníci byli příliš zaneprázdněni mými potížemi, aby ji mohli věnovat pozornost. Její proměna však byla tak drastická, že je přinutila, aby se na ni soustředili, a tak *viděli*, že vůbec není žena jihu. Objemnost jejího těla oklamala jejich předchozí *vidění*. Potom si připomněli, že od prvního okamžiku, kdy mezi ně přišla, la Gorda ve skutečnosti nevycházela s Cecilíí, s Delíí ani s ostatními ženami jihu. Naproti tomu byla velice okouzlující a uvolněná s Nelidou a Florindou, protože vlastně vždycky byla jako ony. To by osem znamenalo, že ve skupině jsou dvě *suivkyňe* severu, la Gorda a Rosa, a to je vyloučená nesrovnalost vůči pravidlu.

Don Juan a jeho bojovníci byli víc než zaraženi. Všechno, co se dělo, brali jako znamení, jako náznak, že věci nabírají nepředvídatelný směr. Protože nemohli přijmout představa, že by lidský omyl vůbec mohl převládnout nad pravidlem, předpokládali, že je nějaký vyšší příkaz přiměl chybovat z důvodu, který lze jen těžko rozeznat, ale který je skutečný.

Přemýšleli nad tím, co dělat dál, ale než kdokoli z nich přišel s nějakou odpovědí, vstoupila do hry skutečná žena jihu, doña Sole-dad, a to takovou silou, že bylo nemožné, aby ji odmítli. Odpovídala pravidlu. Byla to *stopařka*.

Její přítomnost nás nějakou dobu rozptylovala. Chvíli se zdálo, že nás všechny odtáhne do jiné roviny. Vytvořila živý pohyb. Florinda si ji vzala pod ochranu, aby ji poučila ve *stopařském* umění. Ale ať to prospělo jakkoli, nestačilo to zhojit podivnou ztrátu energie, kterou jsem pocítoval, jakousi ochablou lhostejnosti, která se zdála zvětšovat.

Potom jednoho dne Silvio Manuel řekl, že dostal ve *snění* hlavní plán. Byl rozjařený a odesel probrat jednotlivé podrobnosti plánu s donem Juanem a s ostatními bojovníky. Nagualka byla přizvána k této rozhovorem, já však ne. To mě přivedlo k podezření, že nechtějí, abych věděl, co o mně Silvio Manuel objevil.

Každého z nich jsem s tímto svým podezřením konfrontoval. Všichni se mi vysmáli s výjimkou Nagualky, která mi řekla, že mám pravdu. *Snění* Silvia Manuela odhalilo důvod, proč jsem mezi nimi, ale budu se prý muset poddat svému osudu, a tím je to, že nebudu znát pravou povahu svého úkolu, dokud na něj nebudu připraven.

V jejím hlase byla taková definitivnost, že mi nezbylo, než bez otáček přijmout všechno, co řekla. Myslím, že kdyby mi byl totéž řekl Silvio Manuel, nebyl bych se s tím smířil tak snadno. Nagualka také řekla, že nesouhlasí s donem Juanem a s ostatními, protože si totiž myslí, že bych měl být informován o celkovém smyslu jejich činů. Už jen proto, abychom se vyhnuli zbytečnému tření a vzpouzení.

Silvio Manuel mě zamýšlel připravit pro můj úkol tím, že mě vezme přímo do druhé pozornosti. Chystal se učinit řadu odvažných akcí, které moji pozornost nabijí energií.

V přítomnosti všech ostatních mi řekl, že se ujímá mého vedení a že mě posouvá do oblasti své síly, do noci. Vysvětlil to tak, že se mu ve *snění* ukázala řada *nedělání*. Byla určena pro skupinu, v níž *nedělání* provádím já s la Gordou a Nagualka je ten, kdo na nás dohlíží.

Silvio Manuel choval k Nagualce nesmírný respekt a měl pro ni pouze slova plná obdivu. Tvrdil, že je jedinečná. Uměla se zhostit svých úkolů stejně dobře jako on nebo kterýkoli jiný bojovník z jeho kruhu. Neměla zkušnosti, ale dovedla ovládat svou pozornost všemi potřebnými způsoby. Svěřil se, že její zdatnost je mu stejně velkou záhadou jako moje přítomnost mezi nimi, že však její cílevědomost a její přesvědčivost jsou tak pronikavé, že se jí zdaleka nevyrovnám. Dokonce požádal la Gordu, aby mi poskytovala obzvláštní podporu, abych vůbec mohl vydržet spojení s Nagualkou.

Pro naše první *nedělání* Silvio Manuel zhotovil dřevěnou bednu, dost velikou, abychom se do ní s la Gordou vešli, když si sedneme zády k sobě s koleny zvednutými. Bedna měla víko z latí, kudy mohl dovnitř proudit vzduch. Měli jsme si s la Gordou vlézt dovnitř a sedět v naprosté tmě a v naprostém tichu, aniž bychom usnuli. Zpočátku nás do bedny pouštěl jen nakrátko, a když jsme si později zvykli na tuto proceduru, začal dobu prodlužovat, až jsme nakonec byli schopni bez pohybu strávit v bedně celou noc, aniž bychom usnuli.

Nagualka zůstávala stále s námi, aby zajistila, že únavou nezmě-

níme rovinu vědomí. Silvio Manuel říkal, že v nezvyklých stresových podmínkách míváme přirozenou tendenci přesunout se ze zvýšeného stavu vědomí do normální hladiny a naopak.

Celkový účinek, který na nás *nedělání* mělo pokaždé, když jsme je vykonali, byl pocit odpočinku, jakému není rovno. Bylo mi to na prostou záhadou, protože jsme za celonočního bdění nikdy neusnuli. Tento pocit odpočatosti jsem přikládal skutečnosti, že jsme byli ve stavu zvýšeného vědomí, ale Silvio Manuel tvrdil, že jedno s druhým vůbec nesouvisí, že odpočati jsme proto, že sedíme s koleny nahoru.

Druhé *nedělání* spočívalo v tom, že jsme si lehli na zem a jako psi se svinuli do klubička, takřka do polohy plodu. Leželi jsme na levém boku s čelem na složených pažích. Silvio Manuel trval na tom, abychom měli oči zavřené co nejdéle a otevírali je pouze tehdy, když nám řekne, že máme změnit polohu a lehnout si zase na pravý bok. Říkal, že cílem tohoto *nedělání* je umožnit našemu sluchu, aby se oddělil od zraku. Stejně jako předtím Silvio Manuel postupně prodlužoval dobu cvičení, až jsme byli schopni strávit celou noc ve sluchovém bdění.

Tehdy byl Silvio Manuel připraven posunout nás do další oblasti činnosti. Vysvětlil nám, že když jsme byli připoutáni k zemi při prvních dvou *neděláních*, prolomili jsme určitou smyslovou bariéru. Lidské bytosti analogicky přirovnal ke stromům. Jsme prý jako pohyblivé stromy, jsme čímsi zakořenění v zemi, jenomže naše kořeny jsou přenosné. To nás však od země neosvobozuje. Abychom nastolili rovnováhu, musíme vykonat ještě třetí *nedělání*, při němž budeme zavěšeni ve vzduchu. Jestliže se nám podaří usměrnit náš *záměr*, když budeme viset ze stromu v koženém stroji, vytvoříme svým *záměrem* trojúhelník. Trojúhelník se základnou na zemi a vrcholem ve vzduchu. Silvio Manuel se domníval, že prvními dvěma *neděláními* jsme shromáždili pozornost do té míry, že budeme s to třetí *nedělání* od začátku provádět dokonale.

Jednou v noci nás s la Gordou zavěsil ve dvou oddělených postojích, které připomínaly židle z pásků. Sedli jsme si a on nás vytáhl na kladce k nejvyšším velkým větvím vysokého stromu. Chtěl, abychom věnovali pozornost vědomí stromu, který nám prý bude dávat znamení, protože jsme jeho hosty. Nagualku nechal stát na zemi. Celou noc nás měla chvilí co chvilí zavolat jménem.

Toto *nedělání* jsme prováděli nesčetněkrát. Když jsme viseli ze

stromu, prožívali jsme úžasnou záplavu fyzických pocitů podobných jemným elektrickým impulzům. Během prvních tří čtyř pokusů to vypadalo, jako by strom protestoval proti našemu vměšování. Později se tyto impulzy staly signály míru a rovnováhy. Silvio Manuel nám řekl, že vědomí stromu čerpá potravu z hlubin země, zatímco vědomí pohyblivých stvoření ji čerpá z povrchu. Strom nesváá smysl pro nesváry, zatímco pohyblivé bytosti jsou nesváry preplněné až po okraj.

Tvrdil, že vnímání utrpí hluboký šok, když se dostaneme do stavu tichosti a temnoty. Tehdy se ujímá vedení náš sluch a pak můžeme sledovat signály od všech živých a existujících jsoucen kolem sebe, a to nejen pouze sluchem, ale spojením sluchu i zraku v tomto pořadí. Ve tmě, a zejména když je člověk zavěšen, se totiž oči stávají pomocníkem sluchu.

Jak jsme s la Gordou zjistili, měl naprostou pravdu. Pomocí cvičení třetího *nedělání* dodal Silvio Manuel další dimenzi našemu vnímání světa kolem nás.

Potom řekl la Gordě i mně, že další soubor tří *nedělání* bude podobně jiný a mnohem složitější. Bude souviset s učením, jak zacházet s druhým světem. Účinek těchto cvičení bylo třeba zesílit na nejvyšší míru, a proto jsme je přesunuli na večer a na dobu těsně před úsvitem. Silvio Manuel řekl, že první *nedělání* z druhého souboru má dva stupně. Při prvním stupni se musíme přenést do co nejpronikavějšího stavu zvýšeného vědomí, abychom mohli najít stěnu z mlhy. Jakmile to dokážeme, nastává druhý stupeň, kdy musíme tu stěnu přimět, aby se přestala otáčet, a my jsme se mohli odvážit vstoupit do světa mezi paralelními čarami.

Upozornil nás, že mu jde o to, aby nás umístil rovnou do světa druhého pozornosti bez jakékoli intelektuální přípravy. Chtěl, abychom se naučili jeho spleťtostem, aniž bychom racionálně chápali, co děláme. Tvrdil, že magický jelen nebo magický kojot také zachází s druhou pozorností, aniž by ji intelektuálně zpracovával. Tím, že jsme nuceni cvičit procházení stěnou z mlhy, dříve nebo později budeme muset podstoupit trvalou změnu celé naší bytosti, změnu, která nás přiměje přijmout fakt, že svět mezi souběžnými čarami je skutečný, protože je součástí celkového světa, tak jako světelné tělo je součástí celé naší bytosti.

Silvio Manuel nám řekl, že nás s la Gordou využívá jako sondu, aby zjistil, jaké jsou možnosti, zda budeme jednou schopni pomáhat

ostatním učedníkům přejít do druhého světa, a zda v tomto případě budou moci doprovázet Naguala Juana Matuse a jeho skupinu na jejich poslední cestě. Protože Nagualka musí opustit tento svět s Naguaelem Juanem Matusem a jeho bojovníky, tvrdil, že učedníci budou muset jít za ní, protože je jejich jediným vůdcem, když nemají svého Naguala. Ujistil nás, že na nás spoléhá, a to je prý také důvodem, proč dohlíží na naši práci.

Silvio Manuel nás s la Gordou nechával sedět na zemi vzadu za svým domem, a tam jsme také prováděli všechna *nedělání*. Nepotřebovali jsme don Juanovu pomoc, abychom vstoupili do stavu ostrého vědomí. Stěnu z mlhy jsem *uvídl* takřka okamžitě a la Gordá také. Ale ať jsme se sebevíc snažili, nedokázali jsme zastavit její rotaci. Kdyžkoli jsem pohnul hlavou, stěna se pohnula se mnou.

Nagualka ji uměla zastavit a sama tudy projít, ale i když se velice snažila, nedokázala nás dva vzít s sebou. Nakonec nám tu stěnu museli zastavit don Juan se Silviem Manuelem a fyzicky nás přes ni protlačit. Když jsem vstoupil do té mlžné stěny, měl jsem pocit, že se mi tělo krouťí jako vlákna provazu.

Na druhé straně stěny byla ta hrozivá opuštěná planina s malými, kulatými písečnými dunami. Kolem nás visely nízké bleděžluté mraky, ale nikde žádná obloha ani horizont. Čáry žluté mlhy nám snižovaly viditelnost. Bylo velmi těžké chodit. Zdálo se, že je tam mnohem větší tlak, než na jaký je moje tělo zvyklé. S la Gordou jsme tam chodili bezcílně, zatímco Nagualka zřejmě věděla, kam jde. Čím dále od stěny jsme se dostali, tím byla větší tma a tím obtížnější bylo se pohybovat. Pak už jsme s la Gordou nemohli jít dál vzpřímeně a museli jsme ležt po břiše. Ztratil jsem sílu a la Gordá také. Nagualka nás musela odtáhnout zpátky ke stěně a odtamtud ven.

Tuto výpravu jsme opakovali nesčetněkrát. Zpočátku mám don Juan a Silvio Manuel pomáhali zastavit stěnu z mlhy, ale později jsme v tom s la Gordou získali takřka stejnou zdatnost jako Nagualka. Naučili jsme se zastavit rotaci stěny. Přišlo to zcela přirozeně. Pokud jde o mě, při jedné příležitosti jsem si uvědomil, že klíčem je můj *záměr*, tedy zvláštní charakter mého *záměru*, protože moje vůle, tak jak ji znám, to nebyla. Byla to vlastně intenzivní touha, která se zaměřila do středu mého těla. Byla to zvláštní nervozita, při níž jsem se zachvěl a která se pak proměnila v sílu, jež sice tu stěnu přímo nezastavila, ale způsobila, že se část mého těla mimovolně otočila o devadesát stupňů doprava. Výsledkem bylo, že jsem měl na oka-

mžik dvojí vidění, dvě hlediska. Díval jsem se na svět, rozdělený ve dvě stěny z mlhy, a současně jsem hleděl přímo na stěnu žlutavých výparů. Ten druhý pohled převládá a něco mě vtáhlo do tmy a pak dál za ni.

Potom jsme se naučili to místo považovat za skutečné. Naše cesty pro nás získaly stejnou skutečnost, jakou mají výlety do hor nebo třeba plavba po moři na plachetnici. Opuštěná planina s pahorky podobnými písčným dunám byla pro nás stejně reálná jako kterákoli jiná část světa.

Měli jsme s la Gordou rozumný pocit, že my tři jsme ve světě mezi paralelními čarami strávili celou věčnost, a přece jsme nebyli schopni si vzpomenout, co přesně se tam odehrávalo. Dokázali jsme si vzpomenout pouze na hrozivé chvíle, když jsme se museli vrátit do světa běžného života. Vždycky to byla chvíle strašlivé úzkosti a nejistoty.

Don Juan a všichni jeho bojovníci sledovali naše úsilí s velikou zvědavostí, ale kdo byl zvláště nepřítomen všem našim činnostem, byl Eligio. I když on sám byl bojovníkem, stovnatelným s bojovníky vlastní don Juanovy skupiny, nikdy se neúčastnil našeho zápasu ani nám nikterak nepomáhal.

La Gorda řekla, že Eligiovi se podařilo připojit se k Emilitovi, a tedy přímo k Nagualovi Juanu Matusovi. Nikdy neměl naše problémy, protože uměl vstoupit do druhé pozornosti, než bys řekl švec. Pro něj bylo putování do říše druhé pozornosti stejně snadné jako lusknout prsty.

La Gorda mi připomněla den, kdy neobyčejný talent umožnil Eligiovi poznat, že nejsem jejich člověk, dávno předtím, než kdokoli z nich vůbec začal tušit tuto skutečnost.

Seděl jsem tehdy vzadu na zápraží za Vicentovým domem v severním Mexíku, když se najednou ukázal Emilito s Eligiem. Všichni považovali za samozřejmé, že Emilito musí vždycky na delší dobu zmizet, a když se opět objevil, všichni zase brali za samozřejmost, že se vrátí z nějaké cesty. Nikdo se ho na nic nevyptával. Emilito nejdříve podával zprávy o tom, co zjistil, donu Juanovi a potom každému, kdo je chtěl slyšet.

Toho dne to vypadalo, jako kdyby Emilito s Eligiem prostě vešli do domu zadními dveřmi. Emilito byl jako vždycky plný nadšení a Eligio zas byl jako obvykle tichý a zádušný. Když jsem je viděl

pohromadě, vždycky mi to připadalo, jako kdyby intenzita Emilitovy osobnosti Eligia zmáhala a on byl ještě zasmušilejší.

Emilito šel dovnitř hledat dona Juana. Eligio se mi otevřel. Usmál se a přišel ke mně. Položil mi paži kolem ramen, přiblížil mi ústa k uchu a zaseptal, že prolomil pečeť paralelních čar a že může vstoupat do něčeho, co prý Emilito nazval sláva.

Eligio mi pak dál vysvětloval jisté věci o slávě, které jsem nebyl s to chápat. Jako by se moje mysl mohla soustředit pouze na okraj oné události. Když mi to vysvětlil, vzal mě Eligio za ruku a zavedl mě doprostředka patia, kde mě postavil s bradou lehce pozdvíženou vzhůru tak, abych se díval na oblohu. Byl vpravo ode mě a stál ve stejné pozici. Řekl mi, abych se uvolnil a nechal tělo, přitahované tíhou samotného temene hlavy, spadnout dozadu. Něco mě zezadu popadlo a táhlo dolů. Za mnou byla propast. Spadl jsem do ní. A potom jsem najednou byl na pusté pláni s vršky podobnými dunám.

Eligio mě vybídl, abych šel za ním. Řekl mi, že okraj slávy je tam za těmi kopci. Šel jsem s ním tak dlouho, dokud jsem byl schopen se pohybovat. Běžel přede mnou bez nejmenší námahy, jako kdyby byl ze vzduchu. Postavil se na vrcholku velkého kopce a ukazoval někam dál. Běžel pak zpátky ke mně a snažně mě prosil, abych se doplzl alespoň na ten kopec, že je prý okrajem slávy. Kopec byl ode mě pouhých třicet metrů, ale já jsem se už nedokázal posunout ani o píd.

Eligio se mě pokusil na ten kopec vytáhnout, ale nemohl mnou pohnout. Jako by moje váha stonásobně vzrostla. Eligio musel nakonec přivolat dona Juana a jeho skupinu. Cecilia si mě hodila na ramena a vynesla mě ven.

La Gorda dodala, že do toho Eligia uvrta Emilito. Emilito postoval podle pravidla. Můj kurýr putoval do slávy, a proto bylo jeho povinností mi ji ukázat.

Vybavil jsem si horlivost v Eligiově tváři i zápal, s nímž mě nabádal, abych učinil ještě jeden poslední pokus být svědkem slávy. Vzpomněl jsem si také na jeho smutek a zklamání, když se mi to nepodařilo. Nikdy už pak se mnou nemluvil.

Tak jsme se s la Gordou ponořili do cest za stěnu z mlhy, že jsme dočista zapomněli, že nás čeká další série *nedělání* se Silviem Manuelem. Upozornil nás, že by nás to mohlo zničit. Jde prý o to, aby- chom překročili paralelní čáry společně se třemi sestřičkami a se

třemi Genary a rovnou vstoupili do světa úplného vědomí. Doňu Soledad nezahrnoval, protože jeho *neděláním* je určeno pouze *snivucím*, zatímco ona je *stopařka*.

Silvio Manuel dodal, že od nás očekává, že se dobře seznámíme s třetí pozorností, a to tak, že se budeme stále znovu a znovu pokládat Orlovi k nohám. Připravil nás, že to bude náraz. Vysvětlil nám, že bojovníkova cesta do opuštěných písčinych dun je přípravným krokem ke skutečnému překročení mezí. Odvážit se za stěnu z mlhy, když je člověk ve stavu zvýšeného vědomí nebo když provádí *snění*, vyžaduje pouze velmi malou část absolutního vědomí, zatímco překročit do druhého světa tělem znamená zapojit celou bytost.

Silvio Manuel přišel na myšlenku použít most jako symbol skutečného přechodu. Jako důvod uváděl, že most přílehlá k místu síly. Místem síly bývají trhliny, průchody do jiného světa. Byl toho názoru, že jsme s la Gordou získali dost síly, abychom letným pohled na Orla vydrželi.

Oznámil mi, že je mou osobní povinností dát dohromady ty tři ženy a tři muže a pomoci jim, aby se dostali do svého nejostřejšího stavu vědomí. To je prý to nejmenší, co pro ně můžu udělat, protože jsem možná působil jako nástroj, který měl ničit jejich naděje na svobodu.

Dobu naší akce stanovil na hodinu těsně před rozbřeskem a do ranního šíření. Svědomitě jsem se pokoušel přimět je posunout vědomí, jako to dělal don Juan mně. Ale protože jsem neměl ani ponětí, jak mám zacházet s jejich těly nebo co opravdu s nimi musím udělat, dopadlo to tak, že jsem je floukl do zad. Po několika žalostných pokusech konečně zasáhl don Juan. Připravil je tak, jak jen je připraven šlo, a pak mi je předal, abych je zahnal na most jako stádečko ovcí. Mým úkolem bylo je převést přes most, jednoho po druhém. Místo síly bylo na jižní straně, což je velmi příznivé znamení. Silvio Manuel si plánoval, že přejde jako první, tam na mě počká, až mu je předám, a potom nás jako skupinu uvede do neznáma.

Silvio Manuel přešel na druhou stranu, za ním šel Eligio, jenž se na mě ani nepodíval. Já jsem držel šest učedníků v sevřené skupině na severní straně mostu. Byli vyděšení, vyprostili se z mého sevření a utíkali na různé strany. Chytil jsem tři ženy, jednu po druhé, a podařilo se mi předat je Silvio Manuelovi. Držel je pak u vchodu do trhliny mezi světy. Tři muži však na mě byli moc rychlí. Byl jsem příliš unavený, abych za nimi běžel.

Podíval jsem se přes most na dona Juana, aby mi poradil. Stál v hloučku s ostatními ze své skupiny i s Nagualkou. Dívali se na mě, pobízeli mě gesty, abych běžel za ženami nebo za muži, a smáli se mým neohrabaným pokusům. Don Juan mi dal gestem hlavy najevo, abych si nevsímal těch tří mužů a přešel s la Gordou k Silvio Manuelovi.

Přešli jsme. Zdálo se, že Silvio Manuel a Eligio drží strany vertikální stěrbiny velikosti člověka. Ženy se utekly schovat za la Gordu. Silvio Manuel nás všechny vybědl, abychom do toho otvoru vstoupili. Poslechl jsem ho, ale ženy ne. Za tím vchodem nebylo nic. A přece byl po okraj něčím naplněn, něčím, co nebylo nic. Oči jsem měl otevřené, všechny smysly jsem měl bdělé. Napínal jsem je ve snaze něco před sebou uvidět. Ale přede mnou nebylo nic. Nebo jestli tam snad něco přece jen bylo, nemohl jsem to pochytit. Moje smysly neměly ono rozškátulkování, které jsem se naučil pokládat za smysluplné. Všechno ke mně přicházelo najednou či spíše nicota ke mně přišla v takové míře, jak jsem ji dříve ani potom nikdy nezažil. Měl jsem pocit, že se mi trhá tělo. Jakási síla uvnitř mě se tlačila ven. Pukal jsem a to nikoli jenom obrazně. Najednou jsem uctil lidskou ruku, jak mě odtamtud vytahuje těsně předtím, než se rozloží.

Nagualka přešla most a zachránila mě. Eligio mi nemohl pomoci, protože držel ten otvor, a Silvio Manuel držel za vlasy ty čtyři ženy, v každé ruce dvě, připraven hodit je dovnitř.

Předpokládám, že než se celá událost odehrála, trvalo to určité přinejmenším čtvrt hodiny, ale v té době mě vůbec nenapadlo starat se o lidi, kteří jsou na mostě. Čas jako by volně visel. Tak jako visel i tehdy, když jsme se na most vrátili cestou do Mexico City.

Silvio Manuel prohlásil, že i když tento pokus zdánlivě vypadal jako nezdar, byl to absolutní úspěch. Ty čtyři ženy opravdu otvor uviděly a nahlédly skrze něj do druhého světa a to, co jsem tam prožil já, byl skutečný zážitek smrti.

„Na smrti není nic úžasného ani pokojného,“ řekl Silvio Manuel. „Protože skutečná hrůza začíná při umírání. Takovou nevypočítatelnou silou, jakou jsi tam pocítil, z tebe Orel vyždímá každý záchvěv vědomí, který jsi kdy měl.“

Silvio Manuel pak la Gordu i mě připravil na další pokus. Vysvětlil nám, že místa síly jsou skutečné díry v jakémsi baldachýnu, který chrání svět, aby neztratil svůj tvar. Lze je využívat, pokud člověk nashromáždil dost síly v druhé pozornosti. Klíč k tomu, abychom

vydrželi Orlovu přítomnost, prý leží v mohutnosti našeho *záměru*. Bez *záměru* není nic. Byl jsem jediný, kdo vstoupil do druhého světa, a Silvio Manuel mi řekl, že to, co mě málem zabilo, byla moje neschopnost změnit svůj *záměr*. Přesto však věřil, že přinutíme-li se cvičit, všichni si prodloužíme *záměr*. Neuměl mi však vysvětlit, co to vlastně ten *záměr* je. Zažertoval, že to mi může vysvětlit jen Nagual Juan Matus, ale ten zrovna nikde nablízku nebyl.

Náš další pokus se bohužel neuskutečnil, protože jsem úplně vyčerpal svou energii. Byla to pro mě prudká a zničující ztráta vitality. Najednou jsem tak zeslábl, že jsem v domě Silvia Manuela omdlel.

Ptal jsem se la Gordy, jestli ví, co se potom dělo, protože sám jsem o tom neměl ani potuchy. La Gorda řekla, že Silvio Manuel všem oznámil, že mě Orel vyčlenil z jejich skupiny a že jsem konečně hotov, aby mě připravili k vykonání toho, co je mým osudem. Měl v úmyslu mě odvést do světa mezi paralelními čarami, dokud jsem v bezvědomí, a nechat ten svět, aby mi z těla vytáhl všechnu zbyváající a zbytečnou energii. Podle mínění všech jeho společníků byl tento názor rozumný, protože pravidlo stanoví, že tam člověk smí vstoupit pouze při vědomí. Vstup v bezvědomí přináší smrt, protože bez vědomí se životní síla vyčerpává fyzickým tlakem toho světa.

La Gorda dodala, že ji se mnou nevzali. Ale Nagual Juan Matus řekl, že jakmile budu prázdný a nezbyde ve mně žádná vitální energie, jakmile tedy budu prakticky mrtvý, budou se všichni střídát a naukají mě do těla novou energii. Každý, kdo má životní sílu, ji může v onom světě předávat druhým, když ji do něj nafouká. Musí dát dech na všechna místa, kde se dá ukládat. Nejdříve prý foukal Silvio Manuel, potom Nagualka. Zbývající moje části vytvořili všichni členové skupiny Naguala Juana Matuse.

Když do mě nafoukali svou energii, Nagualka mě vyvedla z mlhy do domu Silvia Manuela. Položila mě na zem, hlavou k jihovýchodu. La Gorda řkala, že jsem vypadal jako mrtvý. Byla tam ona, Genarové i tři sestřičky. Nagualka jim vysvětlila, že jsem nemocný, ale že se k nim jednoho dne vrátím a pomůžu jim najít jejich svobodu, protože dokud to neudělám, sám nebudu svobodný. Potom mi Silvio Manuel dal svůj dech a přivedl mě zpátky k životu. Proto si ona a sestřičky pamatovaly, že mým mistrem je on. Odnosl mě na postel a nechal mě spát, jako by se nic nestalo. Když jsem se probudil, odjel jsem a už jsem se nevrátil. A la Gorda na to pak zapomněla,

protože už ji nikdy nikdo neposusul na levou stranu. Odjela a žila ve městě, kde jsem ji tehdy našel. Nagual Juan Matus a Genaro si vytvořili každý svoji domácnost. Genaro se pak staral o muže a Nagual Juan Matus si vzal na starost ženy.

Usnul jsem s pocitem deprese a slabosti. Když jsem se probudil, cítil jsem, že se zase dokonale ovládám, a přetékal jsem zvláštní, neznámou energií. Moje výborné rozpoložení kazil jen don Juan, jenž mi řekl, že musím opustit la Gordu a sám bojovat o zdokonalení své pozornosti až do toho dne, kdy budu schopen se opět vrátit, abych ji pomohl. Řekl mi, abych se tím neužíral a nenechal se odradit, protože ten, kdo přináší pravidlo, se mi nakonec sám ohlásí a odhalí mi, jaký je můj pravý úkol.

Potom jsem dona Juana velmi dlouho neviděl. Když jsem se vrátil, neustále mě vybízel k přesouvání z vědomí pravé strany do vědomí levé strany, a to ze dvou důvodů. Za prvé proto, abych mohl pokračovat v setkávání s jeho bojovníky a Nagualkou, a za druhé proto, abych mohl být pod přímým dohledem Zuleiky, s níž jsem byl neustále v kontaktu po všechny zbývající roky mého spojení s donem Juanem.

Don Juan řekl, že mě musí světit Zuleice, protože podle hlavního plánu Silvia Manuela se mi musí dostat dvojího poučení: poučení pro pravou i levou stranu. Poučení pravé strany se týkalo stavu normálního vědomí a mělo mě dovést k rozumovému přesvědčení, že v lidských bytostech je skryt ještě jiný typ vědomí. Tohle poučení měl na starosti don Juan. Poučení levé strany bylo předáno Zuleice. Bylo spojeno se stavem zvýšeného vědomí a zabývalo se výhradně zacházením s druhou pozorností. A tak když jsem jel do Mexika, pokaždé jsem trávil jednu polovinu času se Zuleikou a druhou s donem Juanem.

JEMNÉ SPLETITOSTI SNĚNÍ

Don Juan se ujal úkolu uvést mě do druhé pozornosti. Na začátku mi řekl, že už mám hodně zkušeností se vstupem do druhé pozornosti. Silvio Manuel mě prý zavedl až k samému vchodu. Chybou ovšem bylo, že se mi nedostalo přiměřeného logického důvodu. Bojovníci musí mít pro cestu závažné důvody, než se mohou bezpečně odvážit do neznáma. Bojovníce nepodléhají této nutnosti a mohou vstupovat bez váhání, ovšem na předpokladu, že mají naprostou důvěru v toho, kdo je vede.

Musím prý začit tím, že se naučím jemné spletitosti *snění*, řekl don Juan a předal mě pod Zuleicín dohled. Upozorňoval mě, že musím být bezchybný a nesmírně pečlivě cvičit všechno, co se naučím. Především prý však musím být opatrný a rozvážný ve svých činech, abych zbytečně nevyčerpával svou životní sílu. Řekl, že základní podmínkou pro vstup do kteréhokoli stupně pozornosti je životní síla, protože bez ní bojovníci nemůžou mít směr ani cíl. Vysvětlil mi, že při smrti naše vědomí také vstupuje do třetí pozornosti, ale jenom na okamžik, aby se pročistilo, než je Orel pozře.

La Gorda mi řekla, že Nagual Juan Matus přiměl každého z učedníků, aby se učil *snění*. Domnívala se, že tento úkol dostali všichni ve stejnou dobu jako já. I jejich poučení se dělilo na pravé a levé. Nagual a Genaro prý poskytovali poučení pro normální stav vědomí. Když usoudili, že učedníci jsou připraveni, Nagual je přiměl přesunout se do stavu zvýšeného vědomí a přenechal je jejich protějškům. Vicente učil Nestora, Silvio Manuel učil Benigna a Genaro Pablita. Lidii učila Hermelinda a Rosu Nelida. La Gorda dodala, že ona sama s Josefínou se dostaly do péče Zuleice, aby se společně naučily jemnostem *snění* a mohly mi někdy přijít na pomoc.

La Gorda si navíc sama vyvodila, že muži byli předáváni také Florindě, aby se naučili *stopařství*. Důkazem byla prudká změna

v jejich chování. La Gorda prý věděla, ještě než si na všechno vzpomněla, že i ona se učila základům *stopařství*, ale jenom povrchně. Nemusela prý nic procvičovat, zatímco muži dostávali praktické znalosti i úkoly, o čemž svědčilo jejich změněné chování. Začali být lehkomyšlní a bodří. Radují se ze života, zatímco ona sama a ostatní ženy jsou vlivem svého *snění* stále záдумčivější a nerudnější.

La Gorda byla přesvědčena, že muži si nemohli pamatovat svoje poučení, když jsem po nich chtěl, aby mi odhalili svoje *stopařské* vědění, protože ho prováděli, aniž by vlastně věděli, co dělají. Jejich výcvik se však projevoval při jednání s lidmi. Když přišlo na to, aby si lidi získali pro svoje přání, byli dokonalí mistři. Svým cvičením ve *stopařství* se muži dokonce naučili *ovládáním pošetlost*. Tak například se stále chovali tak, jako kdyby Soledad byla Pablitova matka. Každému, kdo se na ně podíval, se muselo zdát, že je to matka se synem, kteří nemají jeden s druhým slitování, zatímco ve skutečnosti jen hráli svou roli. Všechny o tom přesvědčili. Pablito občas podával takový výkon, že přesvědčil dokonce i sám sebe.

La Gorda se přiznala, že byli všichni víc než zaraženi mým chováním. Nevěděli, jestli jsem šílenec nebo jestli jsem sám mistrem *ovládané pošetlosti*. Navenek jsem jevil všechny známky toho, že věřím těm jejich šaškárnám. Soledad jim řekla, aby se nenechali ošálit, že jsem opravdu blázen. Prý to sice vypadá, jako že se ovládám, ale jsem natolik vyšinutý, že nemůžu jednat jako Nagual. A tak zapojila všechny ženy, aby mi zasadily smrtelnou ránu. Řekla jim, že jsem ji o to jednou sám požádal, když jsem ještě ovládal svoje schopnosti.

La Gordě prý trvalo několik let, než se pod Zuleicíným vedením naučila *snění*. Teprve když Nagual Juan Matus usoudil, že je opravdu zdatná, vzal ji konečně k jejímu pravému protějšku, k Nelidě. Až Nelida ji vlastně naučila, jak se má chovat ve světě. Vedla ji nejen tak, aby se dobře cítila v oblečení západního stylu, ale také aby měla dobrý vkus. Takže když se tehdy v Oaxace oblékla v městském stylu a ohromila mě svým šarmem a jistotou, byla v této proměně již zkoušená.

Jako moje průvodkyně druhou pozorností byla Zuleica velice výkonná. Trvala na tom, že se můžeme stýkat jenom v noci a v naprosté tmě. A tak pro mě byla jen hlasem ve tmě, hlasem, jenž každé naše setkání zahájil výzvou, abych zaměřil svou pozornost jenom na její slova a na nic jiného. Ten ženský hlas, který la Gorda podle svého mínění slyšela ve *snění*, patřil Zuleice.

Zuleica mi řekla, že pokud se *snění* provádí uvnitř, je lepší, když je to v naprosté temnotě, vleže nebo vsedě na úzké posteli, nebo ještě lépe vsedě v úzké žebřině, podobné rakvi. Podle jejího mínění se má *snění* venku provádět pod ochranou nějaké jeskyně, v písčínách vodních jam nebo v horách vsedě u skály, ale nikdy ne na plochem dně údolí nebo u řeky, jezera nebo u moře, protože roviny stejně jako voda jsou v protikladu k druhé pozornosti.

Každé moje sezení se Zuleikou bylo prosynceno nádechem tajemna. Zuleica mi vysvětlovala, že nejbezpečnější způsob, jak se dostat do druhé pozornosti přímo, je pomocí rituálních úkonů, monotónním zpěvováním nebo jemnými pohyby, které se stále opakují.

Její učení se netýkalo úvodu do *snění*, kterému mě naučil už don Juan. Vycházela z předpokladu, že každý, kdo k ní přijde, už ví, jak provádět *snění*, a proto se zabývala výhradně esoterickými body levé strany vědomí.

Jednoho dne mě tedy don Juan zavedl k Zuleice domů a vyučování začalo. Přijeli jsme tam pozdě odpoledne. Místo vypadalo opuštěné, přestože se dveře otevřely, když jsme se přiblížili. Čekal jsem, že se objeví Zoila nebo Marta, ale u vchodu nikdo nebyl. Měl jsem pocit, že ten, kdo nám dveře otevřel, ať to byl kdokoli, se nám velice rychle stáhl z cesty. Don Juan mě zavedl dovnitř do patia a posadil mě na bednu s polštářem, která sloužila jako lavice. Sedadlo na té bedně bylo hrbolaté, tvrdé a velice nepohodlné. Zajel jsem rukou pod polštář a nahmatal jsem tam ostré kameny. Don Juan mi vysvětlil, že jsem v neobvyklé situaci, protože se musím jemnosti *snění* naučit ve spěchu. Budu-li prý sedět na tvrdém, bude mi to stále sloužit jako pomůcka, aby moje tělo nezapomínalo, že nesedí v normální situaci. Sotva pár minut před tím, než jsme sem dorazili, mě don Juan nechal změnit roviny vědomí. Upozornil mě, že Zuleičiny pokyny musím provádět v tomto stavu, abych měl rychlost, kterou potřebuji. Nabádal mě, abych se odevzdal a měl k Zuleice bezvýhradnou důvěru. Potom mi přikázal, abych upřel pohled s veškerou soustředěností, již jsem schopen, na všechny podrobnosti patia v mém zorném poli a zapamatoval si je. Trval na tom, že si musím zapamatovat nejen všechny detaily, ale i ten pocit, že tam sedím. Opakoval svoje pokyny, aby se ujistil, že jsem mu rozuměl, a potom odešel.

Rychle se setmělo, a jak jsem tam tak seděl, začal jsem být celý rozmrzlý. Ještě jsem se ani nestačil soustředit na detaily patia, když

jsem těsně za sebou uslyšel šustot. Potom mě vytrhl Zuleičin hlas. Energicky mi zašeptala, abych vstal a šel za ní. Automaticky jsem ji poslechl. Do tváře jsem jí neviděl, byla pouze temnou siluetou, která šla dva kroky přede mnou. Ačkoli si moje oči tmě přivykly, nebyl jsem stále schopen rozeznat jedinou věc. O cosi jsem zakopl. Přikázala mi, abych se posadil do úzké žebřiny a podepřel si záda něčím, co jsem pokládal za tvrdý polštář.

Potom jsem pocítil, že ustoupila o několik kroků za mnou. To mě úplně zmátlo, protože jsem měl pocit, že jsem pár centimetrů od zdi. Promluvila mi za zády a tichým hlasem mi přikázala, abych soustředil pozornost na její slova a nechal se jimi vést. Oči prý mám mít stále otevřené a upírat je na bod přímo před sebou, ve výši očí. Tento bod prý vystoupí z temnoty a promění se v jasnou a příjemnou oranžovočervenou skvrnu.

Zuleica mluvila velice tiše se stejnoměrným přízvukem. Slyšel jsem každé slovo, které řekla. Tma kolem mě jako by účinně odstínila všechny vnější rušivé podněty. Slyšel jsem Zuleičina slova ve vzduchoprázdnu a potom jsem si uvědomil, že ticho v té hale odpovídá tichosti, kterou mám v sobě.

Zuleica mi vysvětlila, že *snivec* musí začínat od barevného bodu. Při počátečním náporu je intenzivní světlo nebo ničím netlumená tma *snivci* k ničemu. Jako výchozí bod se skvěle hodí například barva purpurová, světle zelená nebo sytější žlutá. Ona však prý dává přednost oranžovočervené, protože jí zkušenost dokázala, že právě tato barva v ní vyvolává největší pocit klidu. Ujistila mě, že jakmile se mi podaří vstoupit do oranžovočervené barvy, budu už mít trvale soustředěnou druhou pozornost, ovšem za předpokladu, že si dokážu uvědomovat posoupnost fyzických událostí.

Potřeboval jsem několik sezení se Zuleičiným hlasem, než jsem si tělem uvědomil, co po mně vlastně chce. Byl jsem ve stavu zvýšeného vědomí a to mělo tu přednost, že jsem mohl sledovat přechod ze stavu bdělosti do stavu *snění*. Za normálních podmínek je tento přechod zastřený, ale za těchto zvláštních okolností jsem v průběhu jednoho sezení skutečně cítil, jak se moje druhá pozornost ujímá vedení. Prvním krokem byly neobvyklé obtíže s dýcháním. Nebyly to obtíže s nádechem nebo výdechem. Docházel mi dech, nebo spíš moje dýchání znenadání změnilo rytmus. Začala se mi stahovat bránice a přinutila moje břicho, aby se velikou rychlostí pohybovalo dovnitř a ven. Výsledkem byly ty nejrychlejší krátké nádechy a vý-

dech, jaké jsem kdy učinil. Dýchal jsem dolní částí plic a cítil jsem veliký tlak na vnitřnosti. Bezúspěšně jsem se pokoušel uvolnit brániční křeče. Čím více jsem se snažil, tím to bylo bolestivější.

Zuleica mi přikázala, abych nechal tělo dělat všechno, co je třeba, a zapomněl na to, že ho můžu řídit a ovládat. Chtěl jsem ji uposlechnout, ale nevěděl jsem jak. Křeče, které trvaly určitě deset patnáct minut, ustaly stejně náhle, jako se objevily. Za nimi následoval zvláštní, ohromující pocit. Nejdříve jsem pocítil velmi divné svědění a tento fyzický pocit nebyl ani příjemný, ani nepříjemný. Bylo to něco jako nervové chvění. Velice to zesílilo, do té míry, že jsem na to musel zaměřit pozornost, abych mohl určit, kde v těle to vlastně mám. Málem mě omráčilo, když jsem si uvědomil, že se to neděje nikde v mém těle, nýbrž vně těla, a přesto to cítím.

Nevěnoval jsem patřičnou pozornost Zuleičině příkazu, abych vstoupil do barevného ostrůvku, který se mi tvořil přímo v rovině očí, a plně jsem se zabýval zkoumáním onoho podivného pocitu mimo sebe. Zuleica musela *vidět*, co se právě se mnou děje. Najednou mi začala vysvětlovat, že druhá pozornost patří světelnému tělu, tak jako první pozornost patří tělu fyzickému. Bod, v němž se druhá pozornost shromažďuje, je umístěn přesně tam, kde ho popisoval Juan Tuma, když jsme se poprvé setkali – asi tak půl metru před břichem v rovině mezi žaludkem a pupkem, zhruba deset centimetrů vpravo.

Zuleica mi přikázala, abych to místo mnul, abych prsty obou rukou přejížděl přímo po tomto bodě, jako kdybych hrál na harfu. Ujistila mě, že dříve nebo později pocítím, že mi prsty procházejí něčím, co je husté jako voda, a že nakonec ucítím svou světelnou skořápku.

A jak jsem tam pořád drnkal prsty, vzduch postupně houstl, až jsem ucítil jakousi hmotu. Po celém těle se mi rozlil nevýslovně příjemný pocit. Napadlo mě, že se dotýkám nějakého nervu v těle a z té absurdnosti jsem si připadal hloupě, a tak jsem toho nechal.

Zuleica mě varovala, že jestli nebudu hýbat prsty, praští mě do hlavy. Čím déle jsem udržoval ten chvějivý pohyb, tím blíž jsem cítil to svědění. Nakonec už jsem ho měl tak dvanáct až patnáct centimetrů od těla. Bylo to, jako kdyby se ve mně něco smrštilo. Opravdu jsem měl dojem, že nahmatávám prohlubeň. Potom jsem měl jiný děsivý pocit. Usínal jsem, a přece jsem byl zcela při vědomí. V uších mi hučelo. Připomínalo mi to zvuk řehačky. Potom jsem pocítil sílu,

která mě převalila na levý bok, ale neprobudila mě. Pevně mě to srolovalo, asi jako doutník, a pak mě to zastrčilo do té svědivé prohloubeniny. Moje vědomí zůstalo viset, neschopné se probudit, ale současně tak pevně svinuté, že jsem nemohl ani usnout.

Slyšel jsem Zuleičin hlas, že se mám rozhlédnout. Nemohl jsem otevřít oči, ale hmatový smysl mi řekl, že ležím na zádech v příkopu. Cítil jsem se dobře, bezpečně. Mému tělu bylo tak těсно, tak huťno, že jsem už nikdy nechtěl vstát. Zuleičin hlas mi přikázal, abych se postavil a otevřel oči. Nešlo mi to. Řekla mi, že si musím svoje pohyby přát vůlí, že vstát už teď není záležitost svalové kontrakce.

Pomyslel jsem si, že je asi rozmrzela z mé pomalosti. Uvědomil jsem si, že jsem zcela při vědomí, a možná více při vědomí, než jsem kdy byl za celý život. Mohl jsem myslet racionálně, a přece se mi zdálo, že tvrdě spím. Pomyslel jsem si, že mě asi Zuleica uvedla do stavu hluboké hypnózy. Chvilí jsem se tím zneklidňoval, ale pak mi na tom přestalo záležet. Poddal jsem se pocitu, že jsem zavěšen a volně se vznáším.

Neslyšel jsem, jestli ještě něco říkala. Buď na mě přestala mluvit, nebo jsem se uzavřel vůči zvuku jejího hlasu. Nechtělo se mi odcházet z tohoto útočiště. Nikdy jsem v sobě neměl tolik míru a nebyl jsem tak úplný. Ležel jsem tam a nechtělo se mi zvednout, nechtěl jsem nic měnit. Cítil jsem rytmus svého dýchání. Najednou jsem se probudil.

Při dalším sezení mi Zuleica řekla, že jsem úplně sám dokázal vytvořit prohlubeň ve své světelnosti a že vytvořit prohlubeň znamená přiblížit si vzdálený bod ve světelné skořápce k fyzickému tělu, a tedy blíž k ovládnání. Opakovaně tvrdila, že od okamžiku, kdy se tělo naučí vytvářet prohlubeň, je mnohem snazší vstoupit do *snění*. Souhlasil jsem s ní. Dostal jsem podivný impulz, pocit, který se moje tělo okamžitě naučilo reprodukovat. Byla to směs pocitu uvolnění, bezpečí, dřimoty, zavěšení bez hmatových vjemů, a současně pocitu plné bdělosti a vědomí všeho.

La Gorda mi pověděla, že se Nagual Juan Matus několik let všechno možné snažil tuto prohlubeň vytvořit u ní, u sestřiček i u Genarů, aby jim tak dal trvalou možnost zaměřovat druhou pozornost. Řekl jí, že *snivec* si obvykle tuto prohlubeň vytváří v okamžiku, kdy ji potřebuje, a potom se světelná schránka zase změní do původního stavu. Ale protože prý učedníci nemají vůdce Naguala, v jejich pří-

padě se tato prohlubeň vytvoří zvnějšku a stane se trvalým rysem jejich světelného těla. Prý jim to nesmírně pomůže, ale je to také velká překážka, protože pak budou všichni zranitelní a náladoví.

Vzpomněl jsem si, že jsem jednou *viděl* tuto prohlubeň u Lidie a Rosy a kopl jsem je do ní. Domníval jsem se, že ta jamka byla vně a asi tak ve výšce horní části jejich pravého stehna nebo snad na hřebeni kyčelní kosti. La Gorda mi vysvětlila, že jsem je kopl do jamky jejich druhé pozornosti a málem jsem je zabíil.

La Gorda mi řekla, že s Josefínou bydlela u Zuleiky několik měsíců. Jednoho dne je Nagual Juan Matus nechal posunout roviny vědomí a pak je k ní odvedl. Neřekl jim, co tam budou dělat, ani co mají očekávat, prostě je zanechal samotné v hale jejího domu a odešel. Seděly tam až do tmy. Potom k nim přišla Zuleica. Nikdy ji neviděly, jenom slyšely její hlas, jako kdyby k nim mluvila z nějakého bodu na zdi.

Od okamžiku, kdy se jich ujala, byla Zuleica velice náročná. Přikázala jim, aby se na místě svlékli, a pak jim poručila, aby obě zalezly do tlustých bavlněných pytlů pokrytých chmýřím, do oděvů tak trochu podobných pončů, které tam ležely na podlaze. Zakrývaly je od hlavy až k patě. Pak jim přikázala, aby se posadily zády k sobě na rohož ve stejném výklenku, kde jsem sedával i já. Řekla jim, že jejich úkolem bude zírat do tmy, dokud nebude mít nějaký barevný odstín. Po mnoha sezeních opravdu začaly vidět ve tmě barvy. Tehdy je Zuleica nechala sedět vedle sebe a zírat na stejné místo.

La Gorda řekla, že Josefina se učila velice rychle a jednou v noci dramaticky vstoupila do oranžově červeného ostrůvku tak, že fyzicky vyklouzla z ponča. La Gorda se domnívala, že buď se Josefina natáhla po té skvrně, nebo ta skvrna se natáhla po ní. Dopadlo to tak, že v jediném okamžiku byla Josefina z ponča venku. Zuleica je od té chvíle oddělila a la Gordě začalo pomalé učení o samotě.

Při la Gordině vyprávění jsem si vzpomněl, že i mě Zuleica nechala vlézt do chlupatého oblečení. Slova, jimiž mi přikazovala vlézt dovnitř, mi odhalila důvod, proč ho používá. Vedla mě tak, abych nahou kůži cítil, jak je chlupatá, a zejména pak kůži na lýtkách. Stále znovu opakovala, že lidské bytosti mají skvělé centrum vnímání vně lýtek a že pokud by se kůže v této krajině uměla uvolnit nebo uklidnit, pak by se rozsah našeho vnímání rozšířil způsobem, které nelze racionálně dohlédnout. To oblečení bylo velice měkké a teplé a na-

vozovalo mi v nohách neobvyčejný pocit uvolnění. Nervy v lýtkách se velice stimulovaly.

Také la Gorda prý měla stejný pocit fyzické příjemnosti. Tvrdila dokonce, že to byla síla ponča, co ji vedlo, aby našla ostrůvek oranžovočervené barvy. To oblečení se jí tak zalíbilo, že si podle originálu zhotovila jedno pro sebe, a i když prý nemělo stejný účinek, přesto jí poskytovalo potěšení a pocit dobrého rozpoložení. Nakonec prý s Josefínou obě trávil veškerý možný čas v pončech, která la Gorda oběma ušila.

Také Lidia s Rosou byly navlečeny do tohoto oděvu, ale nikdy si ho zvlášť neoblíbily. Já ostatně také ne.

La Gorda vysvětlovala tuto svou i Josefíninu oblibu jako přímý důsledek skutečnosti, že byly dovedeny ke své *snové barvě*, když měly tento oděv na sobě. Tvrdila, že jsem k němu lhostejný proto, že jsem vůbec nevstoupil do barevné krajiny, ale ta barevnost prý spíš přišla ke mně. Měla pravdu. Vedle Zuleičina hlasu diktovalo výsledek této přípravné fáze ještě něco jiného. Podle všech náznaků mě Zuleica vedla stejnými kroky jako la Gordu a Josefínu. Mnohokrát jsem upřené zíral na tmu po celou dobu sezení a byl jsem připraven vizualizovat si barevnou skvrnu. Ve skutečnosti jsem byl svědkem celé proměny čiré tmy v přesně ohraničenou skvrnu intenzivního jasu a potom mě vychýlilo vnější svědění, na něž jsem zaměřoval pozornost, což skončilo tak, že jsem vstoupil do stavu *klidného bdění*. Teprve tehdy jsem se poprvé ponořil do oranžovočerveného zbarvení.

Zdálko se, že když jsem se naučil setrávat v zavěšení mezi spánkem a bděním, Zuleica zvolnila tempo. Dokonce jsem byl přesvědčen, že vůbec nespěchala, aby mě vyvedla z tohoto stavu. Nechávala mě v něm a nezasahovala, nikdy se mě na něj neptala, možná proto, že její hlas byl určen pouze na příkazy a ne na vyptávání. Nikdy jsme si opravdu nepovídali, alespoň ne tak, jak jsem si povídal s donem Juanem.

Když jsem byl ve stavu *klidného bdění*, jednou jsem si uvědomil, že pro mě nemá smysl, abych v něm setrával. Přestože byl příjemný, bylo nablédnutí, že má svoje meze. Tehdy jsem v těle pocítil chvění a otevřel jsem oči, či spíše oči se mi samy od sebe otevřely. Zuleica na mě upřené hleděla. Na okamžik jsem pocítil zmatek. Napadlo mě, že jsem se probudil, a ocitnout se tvář v tvář Zuleice z masa a kostí bylo něco, co jsem neočekával. Zvykl jsem si na to, že slyším

jenom její hlas. Také mě překvapilo, že už není noc. Rozhlédl jsem se. Nebyli jsme doma u Zuleiky. Potom mi náhle došlo, že *snímí* a že jsem se probudil.

Pak Zuleica začala s další stránkou svého učení. Učila mě, jak se mám pohybovat. Začala pokynem, že mám umístit svoje vědomí do středu těla. V mém případě je střední bod pod dolním okrajem pupku. Řekla mi, abych s ním zametal podlahu, tedy abych břichem vykonával kolébatý pohyb, jako kdybych k němu měl připevněný smeták. V průběhu nesčetného počtu sezení jsem se pokoušel dokázat to, k čemu mě její hlas vybízel. Nedovolila mi vstoupit do stavu *klidného bdění*. Jejím úmyslem bylo vést mě tak, aby ve mně při bdělém stavu vyvolala pocit, že zametám podlahu břichem. Prý stačí, že jsem na levé straně vědomí. Je to dostatečná výhoda, abych si při tomto cvičení vedl dobře.

Jednoho dne se mi zcela bezdůvodně, alespoň jak jsem si myslel, podařilo mít jakýsi mlhavý pocit v břišní krajině. Nebylo to nic zřetelného, a když jsem na to zaměřil pozornost, uvědomil jsem si, že je to píchavý pocit uvnitř tělesné dutiny, ne tak docela v krajině žaludku, ale spíš nad ním. Čím víc jsem jej zkoumal, tím více drobností jsem si všiml. Neurčitost tohoto pocitu se brzy proměnila v jistotu. Mezi solárním plexem a pravým lýtkem bylo zvláštní nervní spojení jako píchavý pocit.

Když tento pocit zesílil, bezděčně jsem zvedl pravé stehno k hrudníku. Takto se oba body dostaly k sobě tak blízko, nakolik to dovolila anatomie mého těla. Chvilí jsem se třásl neobvyklou nervozitou a potom jsem jasně ucítil, že zametám podlahu břišní krajinou. Byl to hmatový pocit, který se stále znovu a znovu opakoval, jak jsem vsedě kolébal tělem.

Při dalším sezení mi Zuleica dovolila vstoupit do stavu *klidného bdění*. Tou dobou už tento stav nebyl přesně totéž co dřívě. Zdálo se, že mám v sobě jakési ovládnání, které tlumilo mou radost. Nebyl jsem tak volný jako dřív. Toto ovládnání mě také přimělo, abych se zaměřil na kroky, které jsem učinil, abych se do tohoto stavu dostal. Nejdříve jsem si všiml svědění na bodu druhé pozornosti ve své světelné skořápce. Masíroval jsem tento bod prsty tak, jako kdybych hrál na harfu, a bod mi klesl k břichu. Cítil jsem ho takřka na kůži. Pociťil jsem píchavý pocit vně svého pravého lýtka. Byla to směsice příjemnosti i bolesti. Tento pocit mi vyzařoval do celé nohy a potom do spodní části zad. Cítil jsem, jak se mi třesou hýždě. Celé tělo mi

ochromilo nervové vlnění. Připadalo mi, že se mi tělo nohama nahoru chytilo do sítě. Byl jsem jako sevřený do U, jako bych se čelem dotýkal prstů na noze. Potom jsem měl pocit, že jsem překládan na dvě poloviny a rolován v prostěradle. To moje nervové křeče způsobovaly, že se prostěradlo se mnou uprostřed do sebe zavíjelo. Když to rolování skončilo, už jsem svoje tělo necítil. Zbylo ze mě pouze beztvavé vědomí, nervové křeče zabalené samy do sebe. Toto vědomí spočinulo v jamce, v prohlubni ze sebe sama.

Potom jsem pochopil, že není možné popsat, co se děje ve *snění*. Zuleica řekla, že vědomí levé a pravé strany jsou zavinita do sebe. Obě spočinula v jediném uzlíčku v prohlubni, ve stlačeném středu druhé pozornosti. Aby člověk mohl provádět *snění*, musí zacházet jak se světelným tělem, tak s fyzickým tělem. Nejdříve je nutno zpřístupnit střed, kde se shlukuje zvenku dovnitř, nebo že ho *snivec* nasává ho někdo jiný postrkuje zvenku dovnitř, nebo že ho *snivec* nasává zevnitř. Potom je třeba vysadit první pozornost, a proto se musí středy fyzického těla, které jsou umístěny v břiše a v lýtkách, zejména v pravém lýtku, stimulovat a umístit co nejlíže k sobě, až se zdá, že se spojily. Pak nastává pocit, že je člověk svazován, a druhá pozornost se automaticky chopí vedení.

Zuleicino vysvětlení, které předávala v rozkazech, byl ten nejvyšší způsob, jak popsat, co se děje, protože žádné ze smyslových zkušeností, které jsou zapojeny ve *snění*, nejsou součástí normálního inventáře smyslových údajů. Byly pro mě všechny záhadou. Ten pocit svědění, to lechtání mimo mě, bylo lokalizováno, a proto také když jsem je pociťil, byl zmatek v mém těle minimální. Avšak pocit, že jsem rolován sám do sebe, byl daleko znepokojivější. Byla v něm celá škála pocitů, které uvrhly moje tělo do stavu šoku. Byl jsem přesvědčen, že se v jednom okamžiku moje čelo dotýkalo prstů na noze, což je však poloha, kterou nejsem schopen docílit. A přece vím nade vši pochybnost, že jsem byl v síti a visel jsem vzhůru nohama jako hruška, s prsty na nohou u čela. Nicméně ve fyzické rovině jsem fakticky seděl a stehny se opíral o hrudník.

Zuleica mi také řekla, že pocit, že jsem ubalován jako doutník a ukládan do prohlubně druhé pozornosti, je výsledkem splývání mého pravého a levého vědomí ve vědomí, které si prohodilo vládu, a levá strana se ujala vedení. Zuleica mě vyzývala, abych byl dostatečně pozorný a zachytil zpětný pohyb, kdy se obě pozornosti zas

budou stávat tím, čím normálně jsou, tedy stavem, kdy otěže drží pravá.

Nikdy jsem nezachytil ty pocity, kterých se to týkalo, ale její výzva se mi stala posedlostí do té míry, že jsem samou snahou všechno pozorovat uvízl ve zhloubném váhání. Musela tedy svou výzvu zase odvolat a přikázat mi, abych přestal s tím zkoumáním, protože mám na práci zas jiné věci.

Musím se prý především zdokonalit v ovládnání pohybu vůlí. Tohle poučení začala tím, že mi znovu a znovu prikazovala, abych otevřel oči, dokud jsem ve stavu *klidného bdění*. Stálo mě hodně úsilí, než jsem to provedl. Až jednou se mi oči zničehonic samy otevřely a já jsem nad sebou uviděl tyčící se Zuleiku. Ležel jsem, ale nemohl jsem určit kde. Bylo tam nesmírně ostré světlo, jako kdybych byl přímo pod silnou elektrickou žárovkou, ale to světlo mi nesvítilo do očí přímo. Bez námahy jsem Zuleiku viděl.

Přikázala mi, abych vstal tak, že si ten pohyb budu přát. Řekla mi, že se musím vytáhnout na nohy pomocí svého břicha, že tam mám tři silná chapadla, která můžu používat jako berle a zvednout tak celé tělo.

Vykoušel jsem všechny myslitelné způsoby, jak se zvednout. Marně. Pociťl jsem zoufalství a fyzickou nevoli, která připomínala noční můry, které jsem mívával jako malý, při nichž jsem se nemohl probudit, a přece jsem byl úplně bdělý a zoufale se snažil křičet.

Nakonec ke mně Zuleica promluvila. Řekla mi, že musím dodržovat určité pořadí. Bylo prý ode mě zbytečné a vyložené hloupé užírat se a rozčilovat, jako kdybych měl co do činění se světem každodenního života. Užírat se patří jen k první pozornosti, druhá pozornost prý je klid sám. Chtěla, abych opakoval pocit, který jsem měl, když jsem zametal podlahu břichem. Myslel jsem si, že si musím sednout, abych to mohl provést. Aniž bych o tom nějak uvažoval, sedl jsem si a zaujal jsem polohu, v níž jsem byl, když moje tělo poprvé vyvolalo onen pocit. Něco se ve mně zhouplo a najednou jsem stál. Nedokázal jsem rozeznat, co jsem udělal, abych se pohnul. Napadlo mě, že když to začnu dělat celé znovu, budu moci zachytit tu posloupnost. Jakmile mě ta myšlenka napadla, už jsem se znovu ocitl vleže na zemi. Když jsem se zase postavil, uvědomil jsem si, že v tom není žádný postup, že abych se pohnul, musím zamýšlet tento svůj pohyb někde na velmi hluboké rovině. Jinými slovy, že musím být do nejvyšší míry přesvědčen, že se

pohnout chci. Ještě přesnější by možná bylo říci, že musím být přesvědčen, že se pohnout potřebuji.

Jakmile jsem jednou pochopil tento princip, Zuleica chtěla, abych procvičoval všechny myslitelné stránky volního pohybování. Čím více jsem cvičil, tím mi bylo jasnější, že *snění* je ve skutečnosti racionální stav. Zuleica mi to vysvětlila. Řekla, že ve *snění* je pravá strana, tedy racionální vědomí, zabaleno uvnitř vědomí levé strany, aby měl *snivec* pocit strážlivosti a rozumnosti, ale tento vliv rozumnosti musí být co nejmenší a smí se používat jenom jako obranný mechanismus, který *snivce* chrání před přehnanými a prapodivnými podniky.

Dalším krokem bylo naučit se řídit svoje *snové tělo*. Už když jsem se poprvé setkal se Zuleikou, dal mi don Juan úkol, abych upřeně zíral na patio. Seděl jsem tam na bedně a svědomitě jsem se věnoval tomuto zírání, někdy celé hodiny. Vždycky jsem byl u Zuleiky sám. Zdálo se, že ve dnech, kdy jsem k ní chodil, všichni někam odcházeli nebo se schovávali. Ticho a samota pracovaly v můj prospěch a mně se podařilo zapamatovat si jednotlivé detaily patia.

Zuleica mi proto dala za úkol otevřít oči ve stavu *klidného bdění*, abych patio viděl. Trvalo mi mnoho sezení, než jsem to dokázal. Nejdříve jsem otevřel oči a viděl jsem Zuleiku, a ona mě škubnutím těla zase odrazila jako míček do stavu *klidného bdění*. Při jednom takovém odrazu jsem pociťl intenzivní chvění. Cosi, co bylo umístěno v mých nohách, si s rachotem proklestilo cestu nahoru až k hrudníku a já jsem to vykašlal. Noční výjev s patiem ze mě vyšel, jako kdyby se mi vynořily průdušky. Bylo to jako řev nějakého zvířete.

Slyšel jsem Zuleičin hlas. Přicházel ke mně jako slabounký šepot. Nerozuměl jsem, co říká. Nejasně jsem si všiml, že sedím na bedně. Chtěl jsem vstát, ale cítil jsem, že nejsem pevný. Bylo to, jako by mě odnášel vítr. Potom jsem velice jasně uslyšel Zuleičin hlas, jak mi říká, abych se nehýbal. Snažil jsem se zůstat bez hnutí, ale jakási síla mě táhla a já jsem se probudil ve výklenku v hale. Proti mně stál Silvio Manuel.

Po každém *snění* u Zuleiky na mě čekával don Juan v hale, kde byla tma jako v ranci. Odvedl mě z domu a nechal mě posunout roviny vědomí. Tentokrát tam byl i Silvio Manuel. Neřekl ani slovo, posadil mě do postroje a vytáhl mě nahoru ke střechám trámů. Tam mě držel až do poledne, kdy přišel don Juan a pustil mě zas doů. Vysvětlil mi, že je-li tělo po určité době bez doteku se zemí,

vyladí se. Prý je nezbytné to provádět vždycky před nebezpečnou cestou, jako je například ta, kterou mám nyní podniknout.

Bylo zapotřebí ještě mnoho dalších sezení, při nichž jsem prováděl *snění*, než jsem se konečně naučil otevřít oči, abych viděl buď Zuleiku, nebo temné patio. Teprve tehdy jsem si uvědomil, že ona sama celou tu dobu také *sníla*. Nikdy za mnou ve výklenku v hale nestála jako osoba. Měl jsem pravdu té první noci, když jsem měl pocit, že jsem zády u zdi. Zuleica byla pouze hlas ze *snění*.

Když jsem jednou během *snění* záměrně otevřel oči, abych uviděl Zuleiku, byl jsem šokován, protože jsem zjistil, že se nade mnou tyčí Zuleica společně s la Gordou a Josefínou. Tehdy začala poslední stránka jejího vyučování. Zuleica nás tři učila cestovat společně s ní. Řekla, že naše první pozornost je připoutána k zemskému vyzarování, zatímco naše druhá pozornost je připoutána k vyzarování vesmíru. Chtěla tím říct, že *snivec* je svou podstatou vně hranice zájmů každodenního světa. Zuleica, poutnice *sněním*, potom la Gordě, Josefíně a mně uložila jako poslední úkol vyladit svou druhou pozornost tak, abychom ji mohli doprovázet při jejich cestách do neznáma.

V následujících sezeních mi Zuleičin hlas řekl, že její „posedlost“ mě hodlá dovést na schůzku. V záležitostech druhé pozornosti prý *snivcovna* posedlost slouží jako průvodce a její posedlost je zaměřena na skutečné místo mimo tuto zem. Zavolá mě odtamtud a já mám použít její hlas jako provaz, za nějž se přitáhnu.

Po dvě sezení se nic nedělo. Zuleičin hlas byl stále slabší a slabší, když na mě mluvila, až jsem se strachoval, že ji nebudu moci sledovat. Neřekla mi, co mám dělat. Prožíval jsem také neobvyklou tíhu. Nedokázal jsem prolomit sílu kolem sebe, která mě svazovala a bránila mi dostat se ze stavu *kliidného bdění*.

Při třetím sezení jsem najednou otevřel oči, aniž jsem se o to vůbec snažil. Zuleica, la Gorda a Josefina na mě upřeně hleděly. Stál jsem s nimi. Okamžitě jsem si uvědomil, že místo, kde jsme, je mi zcela neznámé. Jeho nejnápadnějším rysem bylo jasné nepřímé světlo. Celá scenerie byla zaplavena bílým, silným, jakoby neonovým světlem. Zuleica se usmívala, jako kdyby nás vybízela, abychom se rozhlédli kolem. Zdálo se, že la Gorda i Josefina jsou stejně obezřetné jako já. Pokradmu na mě vrhaly letmé pohledy. Zuleica nám dala pokyn, abychom se pohybovali kolem. Byli jsme venku a stáli jsme uprostřed oslinivě zářivého kruhu. Země vypadala jako tvrdá, tmavá

skála, a přece odrážela hodně oslinujícího bílého světla, které přicházelo shora. Bylo to zvláštní, věděl jsem, že to světlo je na moje oči příliš intenzivní, ale přitom mi vůbec neublížilo, když jsem vzhlédl a podíval se, odkud přichází. Bylo to slunce. Díval jsem se přímo do slunce, které bylo – snad vlivem skutečnosti, že jsem ve *snění* – intenzivně bílé.

La Gorda s Josefínou také upřeně hleděly na slunce a zjevně bez jakéhokoli škodlivého účinku. Najednou jsem pocítil strach. To světlo mi bylo cizí. Bylo nemilosrdné, zdálo se, že na nás útočí, že vytváří vítr, který jsem cítil. Ale nepocítoval jsem žádný žár. Nabyl jsem přesvědčení, že to světlo je zhoubné. La Gorda, Josefina i já jsme se všichni najednou shlukli kolem Zuleiky jako vyděšené děti. Držela nás a pak to bílé, žhnoucí světlo začalo postupně slábnout, až nakonec úplně zmizelo. Na jeho místě se objevilo mírné, velmi konejšivé a žlutavé světlo.

Potom jsem si uvědomil, že nejsme na tomto světě. Půda měla barvu vlhké terakoty. Nebyly tam žádné hory, ale místo, kde jsme stáli, nebylo ani rovné. Popraskaná a vyprahlá půda vypadala jako hrubé, vyschlé terakotové moře. Viděl jsem je všude kolem sebe, jako kdybych byl uprostřed oceánu. Podíval jsem se nahoru. Nebe už ztratilo onu k šílenství dohánějící záři, bylo tmavé, ale ne modré. Jasná, doběla žhnoucí hvězda byla blízko horizontu. V ten moment mě napadlo, že jsme ve světě se dvěma slunci, se dvěma hvězdami. Jedna byla obrovská a už zapadla za obzor a ta druhá byla menší a možná i vzdálenější.

Chtěl jsem se vyptávat, trochu chodit a hledat různé věci. Zuleica nám dala znamení, abychom se uvolnili a trpělivě čekali. Ale zdálo se, že nás něco táhne. La Gorda a Josefina byly najednou pryč. A já jsem se probudil.

Od té doby jsem už nikdy k Zuleice nešel. Don Juan mě nechával posunout roviny vědomí u sebe doma nebo tam, kde jsme zrovna byli, a já jsem vstoupil do *snění*. Zuleica, la Gorda a Josefina na mě vždycky čekaly. Pořád jsme se vraceli do té nezemské scény, stále znovu a znovu, dokud nám nezačala být důvěrně známá. Kdykoli to šlo, přeskočili jsme dobu záře, denní dobu, a šli jsme tam v noci, tak abychom zastihli východ obrovského nebeského tělesa nad horizontem. Bylo tak obrovské, že když se vyhouplo nad zubatou čáru obzoru, zakrylo přinejmenším polovinu stoosmdesátistupňového zorného úhlu. To nebeské těleso bylo krásné, a když stoupalo nad

horizont, bralo dech. Byl bych tam vydržel na věky, jen abych se mohl dívat na ten pohled.

To nebeské těleso zabralo takřka celou klenbu oblohy, když dosáhlo zenitu. Pokaždé jsme si lehali na záda, abychom se na ně mohli upřeně dívat. Mělo na sobě pevné útvary, které nás Zuleica naučila rozeznávat. Uvědomil jsem si, že to není hvězda. Světlo, které mělo, bylo odražené. To těleso jistě bylo neprůsvitné, protože ve srovnání s jeho monumentální velikostí bylo odražené světlo tlumené. Na šafránově žlutém povrchu byly obrovské a neměnné hnědé skvrny.

Zuleica nás systematicky brala na cesty, které nelze popsat slovy. La Gorda říkala, že Zuleica brala Josefinu ještě dál a hlouběji do neznáma, protože Josefina byla stejně jako Zuleica poněkud bláznivá. Ani jedna neměla ono rozumné jádro, které *snivcovi* dává střízlivost, a tak neměly žádné zábrany ani se nenamáhaly hledat pro něco racionální příčiny nebo důvody.

Snivcova síla, již se zaměřuje na druhou pozornost, z něj dělá živý prak. Čím silnější a bezchybnější *snivec* je, tím dále může promítnout svou druhou pozornost do neznáma a tím déle bude jeho *snová* projekce také trvat. Tohle bylo to jediné, co mi Zuleica řekla o našich cestách a co trochu znělo jako vysvětlení. Don Juan tvrdil, že moje cesty se Zuleikou nejsou žádná iluze a že všechno, co jsem s ní dělal, je jen krok k tomu, abych ovládl svou druhou pozornost. Jinými slovy: že mě Zuleica učí smyslovému posunutí v té druhé říši. Nic méně mi nemohl přesněji vysvětlit, jaká je povaha těchto cest. Nebo se do toho možná nechtěl pouštět. Namítal totiž, že kdyby se pokusil vysvětlovat smyslovou předpojatost druhé pozornosti ve smyslu smyslové předpojatosti první pozornosti, beznaděně by se zamotal do slov. Chtěl, abych si udělal svoje vlastní závěry. Čím více jsem o této věci přemýšlel, tím mi bylo jasnější, že jeho neochota něco sleduje.

Pod Zuleičiným vedením jsem během jejich instrukcí o druhé pozornosti skutečně navštívil tajemství, která jsou zaručeně mimo dosah rozumu, ale nicméně pořád v mezi možností mého celistvého vědomí. Naučil jsem se putovat do něčeho, co je nepochopitelné, a dopadl jsem tak, že mám svoje vlastní příběhy o věčnosti jako Emilito nebo Juan Tuma.

FLORINDA

Dřív než nás Zuleica začala učit spleťtostí *snění*, oba jsme s la Gordou naprosto shodně přijali jako nepopiratelný fakt, že pravidlo je mapa a že v sobě máme skryto ještě jiné vědomí, do něhož lze vstoupit. Don Juan tedy dosáhl toho, co pravidlo předepisuje.

Jak pravidlo stanoví, don Juan musel učinit další krok: představit mě Florindě, již jedinou z jeho bojovníků jsem dosud neznal. Don Juan mě upozornil, že k ní budu chodit sám, protože nikomu z ostatních není vůbec nic do toho, co se děje mezi ní a mnou. Florinda bude mým osobním vůdcem, jako bych byl stejný Nagual jako on. Sám prý měl podobný vztah s bojovníkem z dobrodincova kruhu, jenž se Florindě vyrovnal.

A tak mě jednoho dne don Juan zanechal u dveří Nelidina domu. Prý mám jít dovnitř, že tam na mě čeká Florinda.

„Je mi ctí, že se s vámi poznávám,“ řekl jsem v hale ženě, která mi přišla naproti.

„Já jsem Florinda.“

Dívali jsme se tise na sebe. Byl jsem ohromen. Byl jsem ve stavu pronikavého vědomí, jako kdyby tomu tak bylo odjakživa. Podobný pocit jsem pak už nikdy nezažil.

„To je krásné jméno,“ vypravil jsem ze sebe, ale chtěl jsem tím říci mnohem více.

Měkké a dlouhé vyslovování španělských samohlásek dává tomuto jménu plynulost a znělost, zejména to i po r. To jméno není nijak neobvyklé, ale až dosud jsem nikdy nepotkal nikoho, kdo by byl jeho esencí. Ženě, která stála přede mnou, padlo tak, jako kdyby bylo vytvořeno jenom pro ni nebo snad jako by mu ona sama způsobilá svou osobnost.

Fyzicky vypadala stejně jako Nelida, ale zdálo se, že má větší sebedůvěru a více síly. Měla onu olivovou pleť lidí ze Středomoří.

Byla Španělka nebo snad Francouzka. Byla už stará, ale ne zestárlá, ba dokonce ani povadlá nebyla. Zdálo se, že má pružné a hubené tělo. Dlouhé nohy, hranaté rysy, malá ústa a krásně tvarovaný nos, oči tmavé a bílé vlasy, spletené do copu. Žádný podbradek nebo povislá kůže na tváři či na krku. Jako kdyby se jenom nalícila, aby vypadala staře.

Když teď zpětně vzpomínám na naše první setkání, připomnělo mi to něco, co s tím zcela nesouvisí, ale je to tady na místě. Jednou jsem v jakémsi týdenníku viděl otištěnou dvacet let starou fotografii mladé hollywoodské herečky, která byla pro roli stárnoucí ženy nalíčena tak, aby vypadala o dvacet let starší. Časopis vedle publikoval jinou fotografii téže herečky, jak vypadá po dvaceti letech tvrdého života. Podle mého subjektivního soudu připomínala Florinda ten první obrázek filmové hvězdy, tedy mladou dívku, která se nalícila staře.

„A copak to tady máme,“ šípila mě Florinda. „Nevypadáš zrovna skvěle. Jsi měkký. Nepochybně se oddáváš slabostem až do morku kostí.“

Její neomalenost mi připomněla dona Juana. A připomínala mi ho i vnitřní živost jejích očí. Když jsem se zpětně ohlížel po svém životě s donem Juanem, napadlo mě, že měl vždycky klidné oči. Nebylo v nich vidět žádné rozrušení. Ne, že by snad měl na pohled krásné oči. Viděl jsem i nádherné oči, ale nikdy jsem nezjistil, že by něco říkaly. Zato Florindiny oči stejně jako don Juanovy ve mně vyvolávaly pocit, že byly svědkem všeho, čeho jen lze svědkem být. Byly klidné, ale nikoli dobrácké. Vzrušení v nich bylo zahánáno dovnitř a proměnilo se v cosi, co bych mohl popsat jen jako vnitřní život.

Florinda mě vedla přes obývák do zastřešeného patia. Usadili jsme se do pohodlných křesel, podobných pohovce. Zdálo se, že její oči v mém obličejí něco hledají.

„Víš, kdo jsem a co pro tebe mám udělat?“ zeptala se mě.

Řekl jsem jí, že o ní a o jejím vztahu ke mně vím jen ten, co mi naznačil don Juan, a to je všechno. A při objasňování, jaké je moje postavení, ji oslovil doño Florindo.

„Neříkej mi doño Florindo,“ ozvala se s dětinským gestem rozmrzelosti a rozpaků. „Ještě nejsem tak stará a nejsem ani tak vážená.“

Zeptal jsem se, jak jí tedy mám říkat.

„Jenom Florindo, to stačí. Pokud jde o to, kdo jsem, tak ti můžu rovnou říct, že jsem bojovnice, která zná tajemství *stopařství*. A po-

kud jde o to, co pro tebe mám udělat, tak ti můžu říct, že tě budu učit prvním sedmi principům *stopařství*, prvním třem poučkám pravidla *stopařů*, a prvním třem *stopařským* manévřům.“

Dodala, že je normální, když každý bojovník zapomene, co se odehrávalo na levé straně. Bude mi prý několik let trvat, než se vypořádám s tím, čemu se mě chystá naučit. Její poučení je však pouze začátkem a výuka jednou skončí, ale to bude za jiných okolností.

Zeptal jsem se jí, jestli jí bude vadit, když se jí budu ptát na různé věci.

„Dělej, co je ti líbo. Já od tebe chci jen to, aby ses opravdu věnoval procvičování. Koneckonců tak či onak stejně víš, co budeme probírat. Tvým nedostatkem je to, že nemáš sebedůvěru a že nejsi ochoten vyzvat svoje poznání jako sílu. Nagual ti učaroval, protože je muž, a tak nemůžeš jednat sám za sebe. Od toho tě může osvobodit pouze žena.“

Začnu tím, že ti budu vyprávět příběh svého života. Přitom se ti leccos objasní. Ale budu ti ho muset říkat jen po kouskách, takže sem budeš muset dost často chodit.“

Její zřejmá ochota vyprávět mi o svém životě mě ohromila, protože se všemi ostatními jsem měl spory právě kvůli jejich nemluvnosti. Všichni byli značně neochotní, když mi měli na sebe něco osobního prozradit. Za ta léta jsem však už jejich způsoby natolik přijal jako samozřejmost, že mi její úmysl odhalit mi ze své vlastní vůle svůj osobní život připadal velice podivný. Okamžitě jsem se při těch slovech nastražil.

„Cože? Opravdu jste řekla, že mi chcete odhalit svůj osobní život?“

„A proč ne?“

Sáhodlouze jsem jí vysvětloval, co mi říkal don Juan, že totiž osobní příběh je síla, která překáží, a že ho bojovník potřebuje vymazat. A nakonec jsem ještě dodal, že don Juan mi přímo zakázal vůbec někdy o svém životě mluvit.

Smála se tomu vysokou fistulkou. Zdálo se, že má velikou radost. „To platí jenom pro muže,“ prohlásila pak. „*Nedělán*í osobního života znamená, že můžeš vykládat nekonečné příběhy, ale ani jediný o svém skutečném já. Chápej, že když jsi mužem, tak to znamená, že máš za sebou pevný příběh. Máš rodinu, přátele, známé, a každý z nich si o tobě vytvořil určitou představu. Když jsi mužem, jsi vysvětlitelný a máš zodpovědnost a povinnost podávat vysvětle-

ní. Nemůžeš jen tak snadno zmizet. Aby ses vymazal, musíš udělat kus práce.

U mě je tomu jinak. Já jsem žena a to mi dává skvělou výhodu. Nemusím podávat vysvětlení. Copak nevíš, že ženy jsou nevypočítatelné, že nemusí nic vysvětlovat?"

"Já nechápu, co myslíte tím podáváním vysvětlení."

"Myslím tím, že ženy můžou snadno zmizet. Žena se může vdát, když už nic jiného. Žena patří svému manželovi. V rodině, kde je hodně dětí, se dcery velmi brzy odkládají. Nikdo s nimi nepočítá, a tak je tu určitá šance, že některá zmizí beze stopy. Jejich zmizení se snadno přijímá.

Avšak syn je něco, na čem se staví. Pro syna není tak snadné vyklouznout a zmizet. A i když se mu to podaří, zanechá za sebou stopy. Syn má pocit viny, že zmizel. Dcera ne.

Když tě Naugal učil, abys o svém osobním životě držel pusku na zámeck, chtěl ti tím pomoci překonat pocity, že jsi ublížil své rodině a přátelům, kteří s tebou nějak počítali.

Po boji, jenž trvá celý život, se nakonec bojovník samozřejmě vymaže, ale ten boj si od něj vybere svou daň. Takový muž se stává tajněstářským a má se věčně sám před sebou na pozoru. Žena se nemusí s touto potíží potýkat. Žena je připravena rozplynout se ve vzduchu. Vlastně se to od ní i očekává.

Nemusím nic tajit, protože jsem žena. Mně je to úplně fuk. Utajování je cena, kterou musíte vy muži zaplatit za to, že jste pro společnost důležití. Tento boj je určen pouze mužům, protože oni litují toho, že se vymazali, a stále nacházejí všelijaké cesty, jak se zas někde nějak vynořit. Vezmi si například sám sebe, jak pořád někam chodíš přednášet."

Florinda mě velmi zvláštním způsobem znervózňovala. V její přítomnosti jsem pocítoval podivný neklid. Bez váhání bych připustil, že i z dona Juana a Silvia Manuela jsem byl nervózní a plný úzkosti, ale ten pocit byl jiný. Jich jsem se opravdu bál, zejména Silvia Manuela. Děsil mě, a přece jsem se s tímto svým děsem naučil žít. Z Florindy jsem neměl strach. Moje nervozita spíše vycházela z toho, že jsem rozmrzelý. Cítil jsem se ohrožený jejím taktem a obratností.

Nedívala se na mě tak upřeně, jak to dělalval don Juan nebo Silvio Manuel. Ti dva na mě vždycky upírali oči tak dlouho, až jsem odvrátil hlavu a dal jim najevo, že se poddávám. Florinda se na mě dívala jen letmo. Oči jí neustále přeskakovaly z jedné věci na dru-

hou. Zdálo se, že zkoumá nejen moje oči, ale každou píd mého obličej i těla. Když mluvila, rychle přebíhala pohledem z mé tváře na moje ruce, na své nohy nebo na střechu.

"Je ti ze mě nepřjemné, vid?" zeptala se.

Tahle její otázka mě dokonale zaskočila. Zasmál jsem se. Ale její hlas vůbec neznel výhrůžně.

"Je," připustil jsem.

"Ale to je zcela pochopitelné," pokračovala. "Ty jsi zvyklý na to, že jsi muž. Žena pro tebe znamená stvoření, které je tu pro tvé blaho. Žena je pro tebe hloupá. A skutečnost, že jsi muž a ještě k tomu Naugal, ti to dělá mnohem obtížnější."

Pocítil jsem potřebu se bránit. Měl jsem zato, že ta dáma je velice předpojatá, a chtěl jsem jí to říct. Začal jsem ve velkém stylu, ale takřka okamžitě jsem zmlkl, když jsem slyšel, jak se směje. Měla mladistvý smích, plný radosti. Don Juan s donem Genarem se mi také pořád smáli a jejich smích byl také radostný, ale ve Florindině smíchu se ozývaly jiné vibrace. V jejím smíchu nebyl spěch, ani tlak.

"Myslím, že bychom měli radši jít dovnitř. Nemělo by nás nic rozptylovat. Naugal Juan Matus už tě provedl a ukázal ti svět. To bylo důležité k tomu, co ti musel říct. Já zas mám jiné věci, o nichž budu mluvit, a ty vyžadují jiné prostředí."

Sedli jsme si na kožený gauč v pokojíku stranou od patia. Uvnitř jsem se cítil uvolněnější. Začala mi rovnou vyprávět příběh svého života.

Narodila se v dost velickém mexickém městě v zámožné rodině. Byla jedináčkem a od chvíle, kdy přišla na svět, ji rodiče rozmazlovali. Bez jediného nádechu falešné skromnosti Florinda přiznala, že si vždycky uvědomovala, jak je krásná. A krása prý je démon, kterému se daří a náramně vzkvétá, když je obdivován. Ujišťovala mě, že může bez nejmenšího stínu pochybností říct, že přemoci tohoto démona je daleko nejtěžší. Když prý se rozhlédnu kolem a vyhledám krásné lidi, najdu ta nejubožejší stvoření, jaká si umím představit.

Nechtěl jsem se s ní přít, ale přesto jsem velmi intenzivně pocítoval touhu jí říct, že je poněkud dogmatická. Zřejmě zachytila moje pocity, protože na mě mrkla.

"Jsou to vážně ubožáci, měl bys mi to věřit. Jen to zkus. Jen zkus nepřikyvovat jejich představě, že jsou krásní, a tedy i důležití. Po-chopíš, co mám na mysli."

Řekla, že vinu za svou domýšlivost sotva může svalovat jen na

své rodiče nebo na sebe samu. Od malinka se prý kolem ní všichni spikli, aby ji přesvědčovali, jak je důležitá a jedinečná.

„Když mi bylo patnáct,“ pokračovala, „myslela jsem si, že jsem to nejužasnější stvoření, jaké se kdy ocitlo na této zemi. Všichni mi to říkali, a zejména muži.“

Význala se mi, že si v letech svého dospívání přímo líbovala v pozornostech a pochlebování od řady svých obdivovatelů. Když jí bylo osmnáct, uvážlivě si vybrala toho nejlepšího možného manžela z neméně než jedenácti vážných nápadníků. Vzala si Celestina, zámožného muže, jenž byl o patnáct let starší než ona.

Florinda popisovala svůj život v manželství jako nebe na zemi. K obrovskému okruhu svých přátel přidala ještě Celestinovy. A tak si žila, jako by byl stále svátek.

Její blaženost však trvala pouze šest měsíců, a ty uplynuly, ani nevěděla jak. Všechno vyústilo k náhlému a brutálnímu konci, kdy chytla jakousi záhadnou, zmrzačující nemoc. Začalo jí otékat levé chodidlo, kotník i lýtko. Zničilo jí to krásnou křivku nohy. Otok byl tak silný, že se kožní tkáň nadržovala jako puchýře a praskaly. Celá noha od kolene dolů byla samý strup a hnisavé sekrety. Kůže ztvrdla. Nemoc dostala diagnózu elefantiáza. Lékaři se ji bezradně a bolestivě pokoušeli vyléčit a nakonec dospěli k závěru, že dostatečně pokročilá lékařská střediska, která by se možná ujala této léčebné kúry, jsou pouze v Evropě.

A tak se během pouhých tří měsíců Florindin ráj změnil v peklo na zemi. Zoufalá a ve skutečné agonii chtěla raději umřít, než se dál takhle trápit. Její utrpení bylo tak dojemné, že služka, která už to nemohla dál snášet, se jí jednoho dne přiznala, že ji Celestinova bývalá milenka podplatila, aby jí sypala do jídla jakýsi lektvar, jed, který vyrobili čarodějové. Služka jí slíbila, že ji jako pokání zavede k léčitelce, která je jediným člověkem, jenž umí zhojit takový jed.

Florinda se zakuckala, když si vzpomněla na své dilema. Byla vychovávána jako zbožná katolička. Nevěřila na čarodějství ani na indiánské léčitele. Ale měla tak prudké bolesti a její stav byl tak vážný, že byla ochotna vyzkoušet cokoli. Celestino byl rozhodně proti. Chtěl tu služebnou předat úřadům, ale Florinda zasáhla. Ani ne tak ze soucitu, jako spíš proto, že se bála, že sama onu léčitelku nenajde.

Nájednou se Florinda zvedla. Řekla mi, že musím odejít. Držela mě za paži a dovedla mě ke dveřím, jako bych byl její nejstarší

a nejdražší přítel. Vysvětlila mi, že jsem vyčerpaný, protože být ve vědomí levé strany je stav velice zvláštní a křehký, který je třeba používat velice střídavě. Zajisté to však není stav síly. Důkazem prý je, že jsem málem umřel, když mě Silvio Manuel přiměl odvážně vstoupit do druhé pozornosti, protože se jí pokoušel dodat sílu. Florinda tvrdila, že na zemi neexistuje způsob, jak někomu přikázat, aby nabral poznání, ani sobě samotnému ne. To je prý záležitost spíš pomalá. Tělo samo ve správnou dobu a za správných okolností, tedy v bezchybnosti, se vzchopí k poznání, aniž by do toho zasahovalo přání.

Chvilí jsme postáli u předních dveří a vyměňovali jsme si příjemné poznámky a banality. Nájednou mi oznámila, že Nagual Juan Matus mě k ní přivedl právě dnes proto, že prý ví, že jeho čas na zemi se už chýlí ke konci. Obě formy poučení, kterého se mi dostalo podle celkového plánu Silvia Manuela, jsou prý již dovršeny. Zbývá pouze to, co mi musí říct ona. Zdůraznila, že u ní nejde ani tak o vlastní poučení, jako spíš o to, abych si k ní vytvořil pouto.

Don Juan mě opět zavedl k Florindě a chvilí před tím, než mě u dveří opustil, opakoval, co mi už Florinda říkala: že už se blíží čas, kdy on a jeho skupina vstoupí do třetí pozornosti. Než jsem se ho však stačil na cokoli zeptat, postrčil mě dovnitř. Jeho postrčení mě poslalo nejen do domu, ale také do stavu nejpronikavějšího vědomí. Uviděl jsem stěnu z mlhy.

Florinda stála v hale, jako kdyby čekala, až mě don Juan šoupne dovnitř. Chytla mě za paži a potichu mě vedla do obýváku. Posadili jsme se. Chtěl jsem začít rozhovor, ale nebyl jsem s to mluvit. Florinda mi vysvětlila, že postrčení od tak bezchybného bojovníka, jakým je Nagual Juan Matus, může vyvolat posun do jiné oblasti vědomí. Jsem prý celou tu dobu stále na omylu, když se domnívám, že metody a postupy jsou důležitě. Postrčení bojovníka do jiného stavu vědomí je prý metoda, která se dá použít jedině tehdy, jsou-li oba účastníci, a především ten, kdo postrkuje, bezchybní a prostoupeni osobní silou.

Skutečnost, že vidím stěnu z mlhy, mě ve fyzické rovině nesmírně znervózňovala. Tělo se mi neovladatelně třásl. Florinda řekla, že se mi tělo chvěje, protože se naučilo prahnout po činnosti, když je v tomto stavu vědomí. Ale moje tělo se prý také může naučit zamě-

řovat tu nejostřejší pozornost spíš na všechno, co se říká, než na to, co se dělá.

Umístění do vědomí levé strany je prý účelné opatření. Tím, že mě dostane do stavu zvýšeného vědomí a pouze v tomto stavu mi dovolí stýkat se s jeho bojovníky, prý Nagual Juan Matus zajišťuje, abych měl pevný základ, na němž bych mohl stát. Florinda řekla, že Nagualovou strategií je pěstovat malou část druhého já, které záměrně naplňuje vzpomínkami na vzájemná setkávání a vztahy. Tyto vzpomínky upadnou v zapomnění, ale jednoho dne vyplynou na povrch a budou sloužit jako racionální opěrný bod, od něhož bude možné se odrazit a pustit se do nezměřitelné rozlehlosti druhého já.

Protože jsem byl tak nervózní, navrhl mi, že mě uklidní dalším vyprávěním o svém životě, které, jak mi objasnila, není jen příběhem jejího života jako ženy ve světě, ale také příběhem o tom, jak se jedné nicotné ženské dostalo pomoci, aby se stala bojovnicí.

Jakmile prý se jednou rozhodla, že navštíví tu léčitelku, žádná síla jí už nemohla zastavit. Na nosítkách, která nesla její služebná a čtyři muži, tedy vyrazila na dvoudenní cestu a tato pouť změnila směr jejího života. Nevedly tam žádně silnice a v hornatém terénu ji muži museli chvillemi nést na zádech.

K léčitelce dorazili za soumraku. To místo bylo dobře osvětleno a v domě čekala spousta lidí. Florinda vyprávěla, že jí zdvořilý starý muž oznámil, že léčitelka právě odjela za pacientem. Stařík byl patrně výborně informován o činnosti léčitelky a Florindě přišlo snadné si s ním povídat. Projevoval velikou starostlivost a svěřil se jí, že on sám je také pacientem. Svou chorobu popsal jako neléčitelný stav, kvůli němuž úplně zapomněl na svět. Přátelsky si povídal dlouho do noci. Stařík Florindě tak pomáhal, že jí dokonce nabídl i svou postel, aby si mohla odpočinout a počkat do druhého dne, než se léčitelka vrátí.

Ráno se prý Florinda najednou probudila prudkou bolestí v noze. Jakási žena jí tou nohou pohybovala a tlačila na ni kusem lesklého dřeva.

„Léčitelka byla velice hezká,“ pokračovala Florinda. „Podívala se mi na nohu, potřásla hlavou a řekla: ‚Já vím, kdo vám to udtěl!‘ Bud’ musel dostat pořádně zapláceno, nebo si snad myslel, že jste jako lidská bytost úplně zbytečná. Která z těchto možností, si myslíte, to byla?“

Florinda se zasmála. Prý si tenkrát myslela, že ta léčitelka je buď

blázen, nebo nezdvorilá. Ani ji nenapadlo, že by si vůbec někdo na světě mohl myslet, že je zbytečnou lidskou bytostí. Přestože měla nesnesitelné bolesti, dala té ženě jasné a mnohohlavně na stroměnou, jak je bohatá a významná osoba a že nikomu není pro bláznů.

Florinda si vybavila, že ta léčitelka okamžitě změnila svůj postoj. Zdálo se, že je vystrašená. Uctivě ji oslovovala „slečinko“ a všechny ihned vykázala z místnosti. Když osaměly, léčitelka si sedla Florindě na hrudník a stlačila jí hlavu přes okraj postele. Florinda se s ní začala prát. Myslela si, že ji chce zabít. Chtěla křičet a přivolat svoje sloužící, ale léčitelka jí rychle zakryla hlavu příkrývkou a ucpala jí nos. Florinda zalapala po vzduchu a musela dýchat otevřenou pusou. Čím více jí léčitelka tlačila na prsa a pevněji ucpávala nos, tím více musela Florinda otevřít ústa. A než si stačila uvědomit, co to s ní ta léčitelka vlastně provádí, už měla vypitý odporně vypadající tekutý obsah veliké láhve, který jí léčitelka nalila do otevřených úst. Florinda poznamenala, že jí léčitelka tak bravurně zvládla, že prý se ani nezakuckala, přestože jí hlava visela dolů přes okraj postele.

„Vypila jsem té tekutiny tolik, že se mi málem udělalo špatně,“ pokračovala Florinda. „Léčitelka mě posadila a bez mrknání se mi dívala přímo do očí. Chtěla jsem si dát prst do krku a vyzvracet to. Ale ona mě plácla tak, že mi ze rtů začala téct krev. Indiánka, a dala mi facku! Až mi ze rtů teče krev! Ani otec s matkou na mě nikdy ruku nevztáhli. Byla jsem z toho tak ohromená, že jsem úplně zapoměla na žaludeční nevolnost.“

Pak zavolala moje lidi a přikázala jim, aby mě odnesli domů. Naklonila se ke mně a přiložila mi ústa k uchu, aby to nikdo neslyšel. „Jestli se do devíti dnů nevrátíš, ty krávo, tak otečeš jak ropucha a budeš prosit Boha, abys už byla mrtvá.“

Florinda řekla, že ta tekutina jí dráždila v hrdle a na hlasivkách. Nemohla promluvit ani slovo. To však byla ta nejmenší z jejích starostí. Když dorazila domů, Celestino ji čekal v záchvatu zuřivosti. A protože nemohla mluvit, Florindě nezbývalo, než ho pozorovat. A tak si všimla, že jeho hněv nemá nic společného s obavami o její zdraví, nýbrž se starostí o vlastní postavení člověka bohatého a ve společnosti váženého. Nedokázal snést pomýšlení, že jeho vlivní přátelé viděli, jak se uchýlil o pomoc k indiánské léčitelce. Běsnil a řval, že si bude stěžovat na velitelství armády, že pošle vojáky, aby léčitelku zajali a přivedli ji do města, tam ji zbili a uvrhli do vězení. A nebyly to jen plané hrozby. Opravdu přinutil armádního velitele,

aby pro léčitelku poslal hlídku. Vojáci se za několik dnů vrátili se zprávou, že žena uprchla.

Florinda se uklidnila, když ji služka ujistila, že na ni léčitelka bude čekat, jestliže se k ní bude chtít vrátit zpátky. Přestože zánět v krku dosáhl bodu, že nemohla ani jíst pevnou stravu a sotva dokázala polykat tekutiny, Florinda se nemohla dočkat, až nastane den, kdy se bude moci k léčitelce vrátit. Její lék jí totiž ulevil od bolesti v noze.

Když Celestinovi prozradila svoje úmysly, rozzuřil se natolik, že si sehnal pomoc a sám se vypravil skoncovat s tím nesmyslem. Se třemi muži, jimž důvěřoval, vyrazil na koni před ní.

Když Florinda dorazila do léčitelčina domu, bála se, že ji asi najde mrtvou, ale místo toho tam našla sedět osamělého Celestina. Rozeslal prý svoje muže na tři různá místa do okolí s příkazem, aby léčitelku přivedli, a bude-li třeba, i násilím. Florinda viděla téhož stařka jako předtím. Snažil se prý uklidnit jejího manžela. Ujišťoval ho, že se některý z jeho mužů brzy vrátí a tu ženu jistě přivede.

Jakmile Florindu uložili na polní lůžko na předním zápraží, vyšla léčitelka z domu. Začala Celestinovi spílat, nadávat mu a křičela na něj všelijaké sprostáry, až se tak naštal, že vylítl, aby ji uhodil. Ale stařec ho zadržel a prosil ho, aby ji nebil. Klesl na kolena a ukazoval, jak je starý. Celestinem to nepohnulo. Řval, že ji zbije bičem, ať je jí, kolik chce. Vykročil, že ji chytí, ale ztuhl na místě. Z křoví vystoupilo šest děsivě vyhlížejících mužů, kteří třímali mačety. Florinda vyprávěla, že Celestino zůstal strachem stát jako přibitý a zbledl jako křída. Léčitelka k němu přistoupila a dala mu na vybranou: buď si teď pokorně nechá bičem spráskat zadek, anebo ho její pomocníci seřezají na kusy. A jak byl pyšný, pěkně se sklomil a nechal se ubožáka. Výsmála se mu do očí. Věděla, že ho má v hrsti, a nechala ho padnout. Vlezl jí do pastí jako bezstarostný blázen, opilý svými nafouklými přestavami o vlastní důležitost.

Florinda se na mě podívala a usmála se. Chvilí mlčela.

„První zásadou *stopařského* umění je, že si bojovník vybírá svoje bojiště. Bojovník nikdy nejde do boje, aniž by věděl, jaké je okolí. Svou bitvou s Celestinem mi ta žena ukázala první princip *stopařství*.

Potom za mnou přišla na místo, kde jsem ležela. Plakala jsem. To také bylo jediné, co jsem uměla. Zdálo se, že si o mě dělá starosti. Zastrkala mi deku kolem ramen, usmála se a mrkla na mě.

„Hra pořád pokračuje, ty děvko,“ řekla mi. „A vrať se, co nejdřív budeš moci, jestli chceš žít. Ale nevod' s sebou svého pána, ty čubko. Vezmi s sebou jen toho, koho nezbytně potřebuješ.“

Florinda na mě chvilí upírala oči. Z jejího odmlčení jsem usoudil, že chce, abych to nějak komentoval.

„Odhodit všechno, co je zbytečné, to je druhá zásada umění *stopařů*,“ řekla, aniž mi dopřála čas něco říct.

Její vyprávění mě tak nesmírně zaujalo, že jsem si ani nevšiml, že zmizela stěna z mlhy, ani kdy. Prostě jsem si uvědomil, že už tam není. Florinda vstala ze židle a vedla mě ke dveřím. Chvilí jsme tam stáli, tak jako na konci našeho prvního setkání.

Díky Celestinovu hněvu, řekla Florinda, prý léčitelka mohla ukázat jejimu tělu první tři zásady pravidla *stopařů*. Jejimu tělu, ale nikoli rozumu. Mysl totiž měla zcela zaměřenou pouze na sebe, protože pro ni neexistovalo nic mimo její fyzickou bolest a strach, že ztratí svou krásu, ale její tělo vzalo na vědomí, co se stalo, a pak mu stačilo pouze znamenání, aby si vzpomnělo a dalo všechno zas do pořádku.

„Bojovníci nemají svět, který by je choval jako v bavlnce, a tak musí mít pravidlo,“ pokračovala. „Nicméně pravidlo *stopařů* platí pro každého.

Celestinova arogance byla jeho zkárou, a pro mě počátkem poučení a osvobození. Jeho sebedůležitost, kterou jsem měla i já, nás oba nutila věřit, že jsme v podstatě víc než všichni ostatní. Léčitelka nás přivedla zpátky k tomu, co doopravdy jsme – nuly, nic.

První zásadou pravidla je, že všechno, co nás obklopuje, je nezměnitelné tajemství.

Druhou zásadou pravidla je, že se musíme stále snažit toto tajemství rozmotat, aniž bychom mohli doufat, že se nám to podaří.

A třetí zásadou je, že bojovník, který si uvědomuje nezměrné tajemství, jež ho obklopuje, a který si uvědomuje svou povinnost snažit se toto tajemství rozmotat, zaujme své místo mezi tajemstvími, jež mu právem náleží, a sám sebe také považuje za tajemství. A proto pro bojovníka tajemství bytí nemá konce, ať je to bytí oblázku, mravence nebo jeho samého. To je bojovníkova pokora. Člověk je naroveň všemu ostatnímu.“

Nastalo dlouhé, nucené ticho. Florinda se usmála, pohrávajíc si se špičkou svého dlouhého copu, a řekla, že už toho bylo dost.

Když jsem přišel za Florindou potřetí, don Juan mě neopustil u dveří, ale šel se mnou dovnitř. V domě již byli shromážděni všichni členové jeho skupiny. Zdravili mě, jako kdybych se vracel z dlouhé cesty. Bylo to nádherné. Tato událost v mých pocitech spojila Florindu s ostatními, protože to bylo poprvé, kdy se k nim přidala v mé přítomnosti.

Když jsem zas příště přišel k Florindě, don Juan mě nečekaně postrčil, jak to dělal dřív. Byl jsem nesmírně šokován. Florinda mě očekávala v hale. Okamžitě jsem vstoupil do stavu, kdy je vidět stěna z mlhy.

„Pověděla jsem ti, jak mi byly ukázány zásady *stopařského* umění,“ řekla, sotva jsme se posadili na pohovku v obývacím pokoji. „A teď zas ty musíš udělat totéž pro mě. Jak je ukázal Nagual Juan Matus tobě?“

Řekl jsem jí, že si na to nemůžu ihned vzpomenout. Že si to musím nejdřív rozmyslet, ale teď myslet nemohu. Moje tělo se bojí.

„Nekomplikuj to,“ řekla, jako by to přikazovala. „Snaž se být jednoduchý. Použij všechno soustředění, které máš, aby ses rozhodl, jestli půjdeš do boje nebo ne, protože při každé bitvě jde o život. To je třetí zásada *stopařského* umění. Bojovník musí být ochoten a připraven zaujmout svoje poslední stanoviště tady a teď. Ale nikoli ve zmatku, hlava nehlava.“

Nemohl jsem si prostě uspořádat myšlenky. Protáhl jsem si nohy a položil jsem se na pohovku. Zhluboka jsem dýchal, abych si uvolnil břišní krajinu, která se zdála jako utažená na uzel.

„Správně,“ přikývla Florinda. „Vidím, že uplatňuješ čtvrtou zásadu *stopařského* umění. Uvolnit se, odevzdat se, něčeho se nebát. Teprve tehdy nám síly, které nás vedou, otevřou cestu a pomohou nám. Teprve tehdy.“

Ze všech sil jsem se snažil vzpomenout si, jak mi don Juan ukazoval zásady *stopařského* umění. Z nějakého nevysvětlitelného důvodu se moje mysl odmítala soustředit na minulé zkušenosti. Vzpomínka na dona Juana byla tak mlhavá. Vstal jsem a začal jsem se rozhlížet.

Pokoj, v němž jsme byli, byl vybraně zařízený. Podlaha z velikých žlutohnědých dlaždic byla zhotovena s vynikající řemeslnou dovedností. Chystal jsem se prozkoumat nábytek. Přistoupil jsem ke

krásnému tmavohnědému stolu. Florinda ke mně přiskočila a mocně mnou zatřásla.

„Správně jsi použil pátou zásadu *stopařského* umění,“ řekla mi. „Dej pozor, ať se nezatouláš.“

„A co je ta pátá zásada?“

„Když má bojovník před sebou vyhlídky, s nimiž se nemůže zabývat, na chvíli se stáhne. Nechá mysl volně přebíhat z tématu na téma. A čas vyplní něčím jiným. Postaći cokoli.“

Přesně to jsi udělal. Ale když si to teď vykonal, musíš uplatnit šestou zásadu. Bojovník zhuští čas. Rozhoduje i okamžik. V bitvě o život je vteřina věčnosti, věčnosti, která může rozhodnout o výsledku. Bojovník usiluje o vítězství, proto zahustí čas. Bojovník nepromarní ani okamžik.“

Najednou mi jako výbuch vtrhla do vědomí spousta vzpomínek. Vzrušeně jsem Florindě vyprávěl, že si samozřejmě pamatuji, jak mě don Juan poprvé seznámil s těmito zásadami. Florinda si položila prsty na ústa v gestu, které požadovalo, abych mlčel. Že prý mě pouze chtěla postavit tvář v tvář těmto zásadám, ale nechce, abych jí svoje zkušenosti vyprávěl.

Pak pokračovala ve svém příběhu. Léčitelka jí prý řekla, aby se znovu vrátila, ale bez Celestina. Dala jí vypít lektvar, jenž jí téměř okamžitě ulevil od bolesti, a zašeptala jí do ucha, že ona, Florinda, musí sama učinit závažné rozhodnutí. Měla by se prý v duchu uvolnit, třeba tím, že bude dělat něco jiného, ale jakmile prý dospěje k rozhodnutí, nesmí už promarnit ani okamžik.

Když doma oznámila, že si zas přeje jít zpátky, Celestino pochopil, že nemá smysl, aby něco namítal, protože její přesvědčení bylo neotřesitelné.

„Vrátila jsem se k léčitelce takřka okamžitě,“ pokračovala Florinda. „Tentokrát jsme jeli na koni. Vzala jsem si s sebou svoje nejsposlehlivější sloužící. Dívku, která mi dávala jed, a muže, jenž se staral o koně. Cesta přes hory byla velmi obtížná. Koně byli neklidní kvůli zápachu z mé nohy, ale nějak jsme to dokázali. Aniž jsem to tušila, uplatnila jsem třetí zásadu *stopařského* umění. Nasadila jsem život, nebo alespoň to, co z něj zbylo. Stejně už jsem umírala. Je fakt, že je-li člověk naplň mrtev, jak tomu bylo v mém případě, a nemá-li už velké bolesti, ale přesto mu velmi není dobře, mívá sklon natolik zlenivět a zeslábnout, že už pak nemůže o nic usilovat.“

„Zůstala jsem u léčitelky šest dnů. Už druhého dne jsem se cítila

lépe. Otok polevil. Zastavilo se mokvání v noze. Nic mě nebolelo. Byla jsem jen trochu zesláblá a podlamovala se mi kolena, když jsem se pokusila chodit.

Šestého dne mě léčitelka vzala k sobě do pokoje. Byla ke mně velmi pozorná a projevovala mi všemožné ohledy. Posadila mě na svou postel a dala mi kávu. Sedla si na zem k mým nohám, tváří ke mně. Pamatuji si doslova, co řekla: „Jsi velmi, velmi nemocná a jenom já tě můžu uzdravit. Jestli tě neuzdravím, zemřeš smrtí, která není k uvěření. Protože jsi hloupá, vydržíš až do hořkého konce. Ale mohla bych tě vyléčit za den, jenže já to neudělám. Budeš sem muset jezdit tak dlouho, až pochopíš, co ti musím ukázat. Teprve potom tě uzdravím úplně. Jinak by ses už nikdy nevrátila, protože jsi takový hlupák.“

Léčitelka jí pak velmi trpělivě vysvětlovala velmi jemné důvody svého rozhodnutí, proč jí pomůže. Florinda jí prý nerozuměla ani slovo a to vysvětlování jí jen ještě více utvrdilo v přesvědčení, že léčitelka je trochu na hlavu.

Když si léčitelka uvědomila, že Florinda nic nechápe, přitvrdila a nechala ji stále dokola opakovat, jako kdyby Florinda byla dítě, že bez pomoci léčitele její život skončí, že léčitelka se může rozhodnout léčení ukončit a nechat ji beznadějně zemřít. Nakonec prý ta žena ztratila trpělivost, když jí Florinda prosila, aby ji raději přestala léčit a poslala ji domů k rodině. Vzala láhev s lékem a mrštila jí na zem. Florindě řekla, že s ní už skončila.

Florinda se prý rozplakala a byly to jediné skutečné slzy v jejím životě. Řekla prý léčitelce, že se chce jen uzdravit a nic víc, a že je víc než ochotna jí za to zaplatit. Ta žena jí na to odvětila, že na placení penězi už je moc pozdě a že od Florindy chce její pozornost a ne peníze.

Florinda přiznala, že se v životě naučila dostávat všechno, čeho se jí zachce. Uměla být tvrdohlavá. Namítala, že za léčitelkou chodí tisíce pacientů, stejně polomrtvých jako ona, a léčitelka si od nich peníze bere, tak proč je tomu v jejím případě jinak? Léčitelka jí vysvětlovala, že je vidoucí a že *viděla* Florindino světelné tělo, že prý je Florinda přesně taková jako léčitelka sama. To však pro Florindu vůbec žádné vysvětlení nebylo. Florinda si myslela, že ta žena musí být blázen, když si neuvědomuje, že mezi nimi dvěma je nebetýčný rozdíl. Léčitelka je přece neotesaná Indiánka, nevzdělaná a primitivní, zatímco Florinda je bohatá, krásná a bílá.

Florinda se jí zeptala, jaké s ní má vlastně plány. Léčitelka jí řekla, že byla pověřena tím, aby ji vyléčila a potom ji něco velmi důležitěho naučila. Florinda chtěla vědět, kdo jí pověřil. Žena jí odpovíděla, že to byl Orel, a tato odpověď Florindu přesvědčila, že se absolutně zbláznila. A přece Florinda neviděla jinou možnost, než se úplně podvolit požadavkům této ženy. Slíbila jí tedy, že je ochotna učinit cokoli.

Žena okamžitě změnila svůj bojovný postoj. Dala Florindě lék, aby si ho odnesla domů, a řekla jí, že se má vrátit, jakmile bude moci.

„Jak sám víš,“ pokračovala Florinda, „učitel musí učedníka nalákat. Ona mě nalákala svým léčením. Měla pravdu. Byla jsem takový hlupák, že kdyby mě byla rovnou vyléčila, vrátila bych se ke svému pitomému životu, jako kdyby se mi nikdy nic nepříhodilo. Copak to ostatně neděláme všichni?“

Florinda se tedy vrátila další týden. Když přijela, pozdravil ji ten starý muž, s nímž už se tam setkala dříve. Povídal si s ní, jako kdyby byli nejlepšími přáteli. Řekl jí, že léčitelka už je pryč několik dní a ještě pár dní se nevrátí, ale že mu pro ni svěřila nějaké léky pro případ, že by se tu objevila. Řekl Florindě velice přátelsky, ale rozhodně, že když tu teď léčitelka není, má pouze dvě možnosti: vrátit se zpátky domů, a dost možná v horším fyzickém stavu než dřív, protože cesta je velmi namáhavá, anebo dodržovat pokyny, které pro ni tak velmi pečlivě léčitelka stanovila. A pokud prý se rozhodne zůstat a začít rovnou s léčením, bude za tři až čtyři měsíce zas jako rybička. Má to však jednu podmínku. Jestliže zůstane, musí u léčitelky bydlet nepřetržitě osm dnů za sebou, a proto bude muset svoje sloužící poslat domů.

Florinda řekla, že nebylo o čem rozhodovat, prostě zůstat musela. Stařík jí okamžitě dal lektvar, který pro ni zřejmě léčitelka zanechala. Proseděl u ní většinu noci. Uklidňoval ji a jeho klidná řeč zapálila ve Florindě optimismus a důvěru.

Její dva sloužící odjeli nazítří ráno po snídani. Florinda se vůbec nebála. Staříkovi vnitřně věřila. Řekl jí, že pro její léčbu musí postavit bednu podle pokynů, jež zanechala léčitelka. Posadil ji na nízkou židli, kterou umístil doprostřed kruhového pole, na němž nebyla žádná vegetace, a představil jí třem mladým mužům, kteří prý jsou jeho pomocníci. Dva z nich byli Indiáni a jeden běloch.

Těm čtyřem netrvalo ani hodinu, než kolem židle s Florindou

postavili bednu. Když byli hotoví, Florinda seděla uvnitř útulné bedny, která měla nahoře mřížku, aby dovnitř mohl proudit vzduch. Jedna stěna byla zavěšena na panelech a sloužila jako dveře.

Stařík dveře otevřel a pomohl Florindě vyjít ven. Zavedl ji dovnitř a požádal ji, aby mu pomohla připravit lék. Chtěl ho pro ni mít po ruce, až se vrátí léčitelka.

Způsob, jak pracoval, Florindu fascinoval. Z rostlin, které vydávaly pronikavě štiplavý pach, vyrobil nápoj. Připravil také kbelík s jakousi horkou tekutinou a navrhl jí, aby si ulevila a ponořila si do něj nohu. Pokud má chuť, ať prý vypije lektvar, který jí připravil, ještě než z něj vyprchá síla. Florinda ho bez výhrad poslechla. Pociťovala pozoruhodnou úlevu.

Stařík jí přidělil pokoj, který měla jen pro sebe. Mladému muži řekl, aby jí tam odnesl tu bednu. Prý může trvat dost dlouho, než se léčitelka objeví, a tak zatím musí úzkostlivě dodržovat příkazy, které jí zanechala. Florinda souhlasila, a stařec jí předložil celý seznam úkolů. Měla mimo jiné hodně chodit a sbírat léčivé rostliny, potřebné pro její nápoje, a pomáhat i při jejich přípravě.

Florinda tam strávila dvanáct dní místo osmi, protože její sloužící se opozdili kvůli lijákům. A desátého dne přišla na to, že léčitelka nikdy nikam neodešla a že jejím léčitelem je ve skutečnosti onen starý muž.

Florinda se smála, když popisovala, jak z toho byla ohromená. Ten stařec ji nalákal, aby se aktivně podílela na svém vlastním vyléčení. Ba co víc, pod záminkou, že to vyžaduje léčitelka, ji zavíral každý den nejméně na šest hodin do bedny, aby prý splnila zvláštní úkol, který nazýval „rekapitulace“.

V tomto bodě svého vyprávění si mě Florinda zkoumaně prohlédla a usoudila, že toho mám už dost a že je na čase, abych šel.

Při dalším setkání mi vysvětlila, že ten stařec byl její dobrodinec a ona že byla první *stopařkou*, kterou našly ženy z dobrodincovy skupiny pro Naguala Juana Matuse. Ale tehdy o tom vůbec nic nevěděla. I když prý jí dobrodinec posunoval roviny vědomí a všechno jí odhalil, nebylo jí to ničemu. Byla vychována, aby byla krásná, a to kolem ní vytvořilo ochranný štít, tak neproniknutelný, že byla hluchá vůči změnám.

Dobrodinec dospěl k závěru, že potřebuje čas. Vymyslel si plán,

jak na Florindino bojiště přitáhnout Celestina. Ukázal jí na Celestino nové osobnosti takové věci, které sice znala a věděla, že jsou pravdivé, ale neměla odvahy se jim sama postavit. Celestino měl velmi majetnický vztah ke všemu, co vlastnil, a ze všeho nejvíce si cenil svého bohatství a Florindy. Jeho pýcha musela spolknout hořkou pilulku ponižení z rukou léčitelky, protože léčitelka byla laciná, a přesto se Florinda skutečně zotavovala. Čekal jen na svou příležitost, čekal, až léčba skončí, aby se mohl pomstít.

Dobrodinec Florindu upozornil na nebezpečí, že uzdraví-li se úplně a příliš rychle, Celestino, jenž v domě o všem rozhoduje sám, usoudí, že Florinda už nepotřebuje chodit za svou léčitelkou. Pro takový případ jí dal jinou medicínu, aby ji použila zas na druhou nohu. Masti přišermě štiplavě páchla a vyvolávala na kůži podráždění, které vypadalo, jako by se nemoc šířila. Radil jí, aby tuhle masti použila vždycky, když za ním bude chtít přijít, a nemusí ani potřebovat léčbu.

Florinda vyprávěla, že jí trvalo rok, než se vyléčila. Během té doby ji dobrodinec seznámil s pravidlem a jako vojáka ji vycvičil v umění *stopovat*. Vedl ji, aby uplatňovala zásady *stopování* v tom, co dělá denně. Nejříve v maličkostech, a potom i v zásadních otázkách života.

Během toho roku ji dobrodinec seznámil také s Naguaelem Juanem Matusem, jehož líčila jako velice vtipného a přemýšlivého, ale stále toho nejzpuřnějšího a nejhroznějšího mladého muže, jakého kdy potkala. Právě Nagual Juan Matus jí prý pomohl utéct Celestinovi. Se Silviem Manuelem ji propašovali přes policejní a vojenské hlídky na silnicích. Celestino podal úřední stížnost, že utekla, a protože byl vlivným mužem, nasadil všechny svoje síly, když se jí snažil zabránit, aby ho opustila.

Její dobrodinec se kvůli tomu dokonce musel přestěhovat do jiné části Mexika. Léta se pak skrývala v jeho domě. Tato situace však Florindě vyhovovala, protože musela dokončit svou rekapitulaci a k tomu potřebovala absolutní ticho a samotu.

Vysvětlila mi, že rekapitulace je silnou stránkou *stopařů*, asi tak jako *snové tělo* je silnou stránkou *sriiců*. Spočívá v tom, že se rozpočtenou na svůj život do nejmenších podrobností. Dobrodinec jí prý dal tu bednu jako nástroj i jako symbol. Nástroj, který jí umožní naučit se soustředění, protože v ní bude muset sečet roky, než jí před očima proběhne celý život. A zároveň jako symbol malých

mezí naší osoby. Dobrodinec jí prý slíbil, že až bude s rekapitulací hotová, bednu rozbije na znamení, že už přestala být omezována svou osobou.

Stopaři používají bedny nebo rakve v zemi, aby se v nich uzavřeli, když znovu prožívají každou chvilku svého života. Prožívají, a nikoli si pouze vybavují ve vzpomínkách. *Stopaři* musí provadět tak důkladnou rekapitulaci svého života, protože Orel svým darem člověku vyjádřil ochotu přijmout náhražku místo skutečného vědomí, ale tato náhražka musí být jeho dokonalou replikou. Protože vědomí je Orlovi potravou, může se Orel místo vědomí spokojit i s dokonalou rekapitulací.

Potom mi Florinda vyložila základy rekapitulace. Prvním stupněm je prý vyprávění všech událostí života, které obvyklým způsobem vyčnávají a dají se prozkoumat.

Druhým stupněm je podrobnější vzpomínání, které systematicky začíná v nějakém bodě, třeba v okamžiku, než se *stopař* usadil v bedně, a teoreticky může sahát až do okamžiku narození.

Ujistila mě, že dokonalá rekapitulace může bojovníka změnit stejně jako naprosté ovládní *snového těla*, ne-li ještě více. V tomto ohledu vede *stopařství* a *snění* ke stejnému cíli, a to je vstup do třetí pozornosti. Je však důležité, aby bojovník uměl obojí a používal to v praxi. U žen prý záleží na konfiguraci jejich světelného těla, jestli se stanou mistry v tom či onom. Muži zas mohou obojí provadět poměrně snadno, ale nikdy se nedostanou na takovou úroveň zdatnosti, kterou v těchto uměních dosahují ženy.

Florinda mi vysvětlila, že klíčovým prvkem při rekapitulaci je dýchání. Dech chápe zcela magicky, protože jeho funkcí je dávat život. Vzpomínání je prý snadné, jestliže člověk může snížit hladinu stimulace kolem svého těla. To je také důvod, proč ta bedna. Dýchání také podporuje stále hlubší a hlubší vzpomínky. *Stopaři* si musí teoreticky vybavít všechny pocity, které v životě měli, a tento proces začíná dechem. Upozornila mě, že to, co mě učí, je jen úvod. Později a za jiných okolností mě prý bude učít dalším finesám.

Vyprávěla mi, že ji dobrodinec měl k tomu, aby si sepsala seznam událostí, které musí znovu prožít. Tento postup podle něj začíná nádechem. *Stopaři* začínají s bradou na pravém rameni, pomalu vdechují a hlavou přitom opisují stoosmdesátistupňový oblouk. Nádech končí na levém rameni. Jakmile vdechování skončí, hlava se vrací do uvolněné polohy. Při výdechu se dívají rovně před sebe.

Stopař si pak vezme událost, kterou má první na seznamu, a setrvává u ní tak dlouho, dokud si znovu neprobere všechny pocity, které ta událost spotřebovala. A jak si *stopaři* připomínají pocity, které uložili do toho, co si zrovna vybavují, pomalu vdechují a pohybují hlavou z pravého ramene na levé. Takové dýchání obnovuje energii. Florinda tvrdila, že světelné tělo neustále vytváří vlákna podobná pavučině, která vyčuhují ze světelné hmoty a jsou poháněna všemožnými emocemi. Proto každá situace, při níž dochází ke vzájemnému působení, nebo situace, v níž jsou zapojeny city, potenciálně vyčerpává světelné tělo. Když *stopaři* při vzpomínání dýchají zprava doleva, magickým působením dechu sbírají vlákna, která poztráceli. Pak následuje výdech zleva doprava a *stopaři* výdechem odhazují vlákna, která v nich zanechala jiná světelná těla, zapojená do události, na niž právě vzpomínají.

Florinda prohlásila, že tohle jsou nezbytné předběžné základy *stopařství*, jimiž prošli všichni členové její skupiny. Je to úvod k náročnějším cvičením tohoto umění. Dokud *stopaři* neprojdou těmito základy a nezískají zpátky svoje vlákna, která zanechali ve světě, a zejména dokud neodvrhnou vlákna, která v nich zanechali druzí, nemají možnost zacházet s *ovládanou pošetilostí*, protože právě cizí vlákna jsou základem pro bezmeznou zvětšení vlastní důležitosti. Aby mohli v praxi provadět *ovládanou pošetilost*, musí se umět vysmát sami sobě. *Ovládaná pošetilost* totiž v žádném případě není způsob, jak si z lidí tropit šašky, jak je kárat nebo se nad ně nadřazovat. Jedním z výsledků podrobné rekapitulace, řekla Florinda, je upřímný smích, když se člověk dostane tváří v tvář nudnému opakování významnosti, kterou přikládá sám sobě a která je v jádru veškerých lidských vztahů.

Florinda zdůraznila, že pravidlo označuje *stopařství* a *snění* jako umění, tedy něco, co člověk vykonává. Životodárná povaha dechu dává také schopnost pročistění. A právě tato schopnost proměňuje rekapitulaci v praktickou záležitost.

Při dalším setkání Florinda shrnula to, co sama nazvala pokyny, které dává na poslední chvíli. Tvrdila, že Nagual Juan Matus a jeho skupina bojovníků společně usoudili, že není třeba, abych se zabýval světem každodenního života, a proto mě učili *snění* namísto *stopařství*. Vysvětlila mi, že tento úsudek se však radikálně změnil, a tak se

ocitli v ošklivé situaci. Nemají prý už čas, aby mě naučili *stopařství*. Ona bude muset zůstat na pokraji třetí pozornosti, aby někdy později, až budu připraven, splnila svoje úkoly. Kdybych však odešel ze světa s nimi, byla by zproštěna této povinnosti.

Tyto tři základní techniky *stopařství*, tedy bednu, seznam událostí k rekapitulaci a *stopařův* dech, považoval dobrodinec za nejdůležitější úkoly, které bojovník může splnit, vysvětlovala Florinda. Dobrodinec byl toho názoru, že hluboká rekapitulace je nejučinnějším prostředkem, jak ztratit lidskou formu. Proto je pro *stopaře*, jenž si zrekapituloval svůj život, snažší využívat všechna *nežlání* vlastního já, jako je například vymazání osobního příběhu, ztráta vlastní důležitosti, prolomení rutiny a tak dále.

Jejich dobrodinec, vyprávěla Florinda, jim všem názorně ukazoval, co má na mysli. Nejříve sám jednal podle zásad a potom jim jako bojovník odůvodnil svoje činy. Jako mistr *stopařství* využil v jejím případě nemoci a léčby, což bylo nejen v souladu s jeho způsoby bojovníka, ale také mistrovským úvodem do sedmi základních principů *stopařství*. Nejříve přitáhl Florindu na svoje bitevní pole, kde mu byla vydána na milost a nemilost, potom ji přiměl odvrhnout všechno nepodstatné, naučil ji nasazovat život za rozhodnutí, naučil ji uvolňovat se, aby mohla nově přeskupit svoje síly, přiměl ji vstoupit do nového a odlišného rozpoložení – do optimismu a sebe-důvěry, naučil ji stlačit čas a konečně jí ukázal, že *stopař* se nikdy nedere do popředí.

Na Florindu nejvíce zapůsobila tato poslední zásada. Pro ni shrnula všechno, co mi chtěla říci jako poslední ponaučení.

„Můj dobrodinec byl náčelníkem,“ řekla Florinda. „A přece bys tomu nikdy nevěřil, když ses na něj díval. Vždycky měl před sebou některou ze svých bojovnic a sám se volně pohyboval mezi pacienty, jako by byl jedním z nich, nebo předstíral blázna, který neustále zametá suché listí podomáčku vyrobeným koštětem.“

Florinda vysvětlila, že sedmou zásadu *stopařského* umění lze uplatnit pouze tehdy, když člověk dodrží ostatních šest. Proto její dobrodinec pořád přihlížel odněkud z pozadí. Díky tomu byl schopen vyhnout se konfliktům nebo je odvrátit. Pokud i došlo na potyčky, nikdy nebyly namířeny proti němu, ale proti jeho předvoji, jeho bojovnici.

„Doufám, že už teď chápeš, že jenom *stopař*, který je mistr, může být mistrem *ovládané pošetilosti*. *Ovládaná pošetilost* neznamená bala-

mutit lidi. Znamená, jak mi vysvětlil můj dobrodinec, že bojovníci uplatňují sedm zásad *stopařského* umění na všechno, co dělají, od nejmenších maličkostí až po situace, kdy jde o život.

Uplatňování těchto principů dává tři výsledky. Za prvé, *stopaři* se naučí nebrat sami sebe vážně, naučí se smát se sami sobě, a protože se nebojí, že je někdo bude pokládat za blázna, každého dovedou obloudit. Za druhé, *stopaři* se naučili nekonečné trpělivosti. *Stopaři* nikdy nespěchají, nikdy se nevztekají. A za třetí, *stopaři* se naučili mít schopnost nekonečně improvizovat.“

Florinda vstala. Jako obvykle jsme seděli v obýváku. Okamžitě jsem usoudil, že náš rozhovor je u konce. Řekla, že než se rozloučím, musí mi ještě něco říct. Zavedla mě do dalšího patia v domě. V této části domu jsem ještě nikdy nebyl. Někoho tiše zavolala a z místnosti vyšla nějaká žena. Zpočátku jsem ji nepoznal. Oslovila mě jménem. Teprve teď jsem si uvědomil, že je to doña Soledad. Nesmírně se změnila. Byla mladší a ještě mocnější.

Florinda řekla, že Soledad byla pět let v rekapitulaci bedně a že Orel přijal její rekapitulaci místo jejího vědomí a dal jí svobodu. Doña Soledad přikývla. Florinda náhle ukončila setkání a řekla mi, že je čas, abych odešel, protože už nemám další energii.

Ještě mnohokrát jsem pak byl u Florindy. Pokaždé jsem ji viděl, ale vždycky jen na chvíli. Oznámila mi, že se rozhodla, že už mě nebude dál učit, protože mi prospěje, když budu pouze s doňou Soledad.

S doňou Soledad jsme se sešli několikrát, ale všechno, co se dělo během našich setkání, mi zůstalo nepochopitelné. Když jsme byli spolu, pokaždé mě nechala sedět u dveří, tváří k východu. Sama si sedla po mé pravici, dotýkajíc se mě. Potom jsme zastavili otáčení stěny z mlhy a zůstali jsme oba tváří k jihu, směrem do jejího pokoje.

Zastavit otáčení stěny jsem se naučil už s la Gordou. Zdálo se, že doña Soledad mi pomáhá pochopit další stránku této schopnosti vnímání. Už s la Gordou jsme vysledovali, že tu stěnu zastavuje pouze naše část. Jako kdybych se rozdělil ve dvě a část mého celého já se dívala přímo rovně, zatímco jiná a větší část mého celého já se obrátila o devadesát stupňů doprava a dívala se na zed.

Pokaždé, když doña Soledad zastavila zed, jsme na ni zírali. Nikdy jsme nevstoupili do krajiny mezi dvěma paralelními čarami, jak

jsme nesčetněkrát učinili s Nagualkou a la Gordou. Doña Soledad mě pokaždé měla k tomu, abych do té mlhy zíral, jako by to bylo odrazové sklčko. Prožíval jsem při tom velmi zvláštní rozpojenost, jako kdybych se řítíl krkolomnou rychlostí. Viděl jsem, jak se v mlze tvoří kousky krajiny, a najednou jsem se ocitl v jiné fyzické skutečnosti. Byl jsem v hornaté krajině, rozervané a nehostinné. Doña Soledad tam vždycky měla společnost milé ženy, která se mi hlasitě smála.

Moje neschopnost zapamatovat si, co jsme dělali za tímto bodem, byla ještě pronikavější než má neschopnost rozpomenout se, co jsme dělali s Nagualkou a la Gordou mezi paralelními čarami. Zdálo se, že jsem s doňou Soledad vstoupil do jiné oblasti vědomí, kterou jsem neznal. Prožil už jsem stav, který jsem pokládal za nejpronikavější možné vědomí, a přece existovalo ještě něco pronikavějšího. Stránka druhé pozornosti, kterou mi zřejmě doña Soledad ukazovala, byla mnohem složitější a nepřístupnější než všechno, čeho jsem byl svědkem až dosud. Dokázal jsem si vzpomenout jen na to, že jsem se hodně pohyboval, na fyzický pocit, srovnatelný s pocitem, že jsem nachodil spousty kilometrů nebo chodil po stezkách v rozeklaných horách. Měl jsem také jasnou tělesnou jistotu, ačkoli jsem nedokázal dohlédnout proč, že jsme si s doňou Soledad a s onou ženou vyměnili pár ostrých slov, myšlenek i pocitů, ale nemohl jsem je zachytit.

Po každém setkání s doňou Soledad mě Florinda okamžitě přiměla k odchodu. Doña Soledad mi sotva podala nějaké slovní vysvětlení. Připadalo mi, že pobyt ve stavu tak zvýšeného vědomí na ni měl tak hluboký vliv, že stěží mohla mluvit. Mimo tu milou ženu bylo v rozeklané krajině bylo ještě něco, co jsme viděli nebo společně dělali a co nám bralo dech. Doña Soledad si na nic nemohla vzpomenout, ačkoli se o to snažila.

Požádal jsem Florindu, aby mi objasnila povahu mých cest s doňou Soledad. Vysvětlila mi, že součástí jejich posledních poučení je nechat mě vstoupit do druhé pozornosti, jak to dělají *stopaři*. Doña Soledad mě prý má uvést do dimenze *stopařů*, protože je ještě zdatnější než ona sama.

Při setkání, které mělo být naším posledním, na mě Florinda čekala v hale, jako kdysi na počátku našeho učení. Vzala mě za paži a vedla mě do obýváku. Posadili jsme se. Varovala mě, abych se ještě nesnažil rozumět svým cestám s doňou Soledad. Vysvětlila mi, že

stopaři se zásadně odlišují od *suivců* tím, jak používají svět kolem sebe, a že doña Soledad se mi snaží pomocí otočit hlavu.

Když mi don Juan vykládal o obrácení bojovníkovy hlavy, aby byla nastavena novým směrem, pokládal jsem to za metaforu, popisující změnu postoje. Florinda řekla, že tento popis je skutečnost a že to není žádná metafora. *Stopaři* prý opravdu obracejí hlavu. Neobracejí ji však tak, aby stáli novým směrem, ale aby stáli jinak vůči času. *Stopaři* stojí čelem k přicházejícímu času. Normálně jsme obráceni k času, který se od nás vzdaluje. Jenom *stopaři* to dovedou změnit a postaví se čelem k času, jenž se k nim přibližuje.

Florinda vysvětlovala, že obrátit hlavu neznamená, že vidíme do budoucna, ale že vidíme čas jako něco konkrétního, i když nepochopitelného. Proto prý je zbytečné, abych se snažil domyslet, co jsme s doňou Soledad dělali. Všechno to bude dávat smysl, až budu s to vnímat celistvost svého já, protože pak budu mít energii, které je třeba k rozluštění této záhady.

S nádechem člověka, který uděluje pochvalu, mi Florinda řekla, že doña Soledad je vynikající *stopařka*. Nazvala ji největší *stopařkou* ze všech. Doña Soledad prý umí překročit paralelní čáry kdykoli. Ba co víc, žádný z bojovníků don Juanovy skupiny prý nedokázal udělat to co ona. Doña Soledad svými bezchybnými *stopařskými* technikami prý našla svou paralelní bytost.

Florinda vysvětlovala, že všechno, co jsem zažil s Nagualem Juanem Matusem nebo se Silviem Manuelem, s Genarem nebo Zuleikou, to všechno je pouze pramalá částka druhé pozornosti. Všechno, co mi pomáhala vidět doña Soledad, je zas jiná částka, také malinká, nicméně odlišná.

Doña Soledad mě nejen přiměla postavit se čelem k přicházejícímu času, ale vzala mě také ke své paralelní bytosti. Florinda vymezila paralelní bytost jako protiváhu, kterou mají všechna živá stvoření na základě skutečnosti, že jsou světelnými bytostmi naplněnými nevysvětlitelnou energií. Paralelní bytost kterékoli osoby je jiná osoba stejného pohlaví, která je důvěrně a nerozlučně spjata s první. Existují vedle sebe na světě ve stejném čase. Dvě paralelní bytosti jsou jako dva konce jedné hole.

Pro bojovníky je téměř nemožné najít svou paralelní bytost, protože v životě bojovníka je příliš mnoho rozptylujících faktorů a bojovník upřednostňuje jiné věci. Ale ten, kdo tuto věc dokáže, najde ve

své paralelní bytosti nekonečný zdroj mládí a energie, tak jako doña Soledad.

Florinda najednou vstala a odvedla mě do pokoje doni Soledad. Zaskočila mě zvláštní úzkost, možná proto, že jsem věděl, že je to naše poslední setkání. Doña Soledad se usmála, když jsem jí řekl, co mi právě Florinda pověděla. Řekla mi způsobem, který mi připadal jako pravá pokora bojovníka, že mě nic neučí, že se mi jen snaží ukázat svou paralelní bytost, protože právě k ní se stáhne, až Nagual Juan Matus a jeho bojovníci opustí tento svět. Stalo se však prý něco, co je mimo dosah jejího chápání. Florinda jí vysvětlila, že jsme si navzájem urychlili energii, a to nás postavilo čelem k přicházejícímu času, nikoli však po malých dávkách, jak by tomu byla Florinda chtěla, ale s nepochopitelnou hltavostí, jak tomu chtěla moje neukázněná a divoká povaha.

Výsledek našeho posledního setkání byl ještě víc matoucí. Doña Soledad, její paralelní bytost a já jsme spolu zůstali dlouho, alespoň mně ta doba připadala neobyčejně dlouhá. Viděl jsem všechny rysy na obličejí její paralelní bytosti. Měl jsem pocit, že mi chce říct, kdo je. Zdálo se, že i ona ví, že toto naše setkání je poslední, takovou odzbrojující křehkost měla v očích. Potom nás odfoukla jakási větrná síla do čehosi, co mi nedávalo smysl.

Najednou mi Florinda pomáhal vstát. Vzala mě za paži a odvedla ke dveřím. Doña Soledad šla s námi. Florinda řekla, že prožiju těžké chvíle, až se budu snažit vzpomenout si na všechno, co se odehrálo, protože se oddávám své racionalitě. Je to prý stav, který se může jediné zhoršit, protože oni už se chystají odejít a já nebudu mít nikoho, kdo by mi pomáhal posouvat roviny vědomí. Dodala, že jednoho dne se s doňou Soledad opět setkám ve světě každodenního života.

Právě tehdy jsem se obrátil k doně Soledad a poprosil ji, aby mi pomohla vymanit se z té mé racionality. Řekla jsem jí, aby mě zabila, jestli se jí to nepodaří. Nechci už žít ve vyprahllosti své racionality.

„Není dobré říkat něco takového,“ upozornila mě Florinda. „Jsme bojovníci a bojovníci mají na mysli jen jedinou věc, svou svobodu. Umřít a nechat se pozřít Orlem, to není žádná výzva. Avšak proklouznout kolem Orla a být svobodný, to je nejvyšší možná troufalost.“

OPĚŘENÝ HAD

Don Juan a jeho skupina bojovníků splnili všechny cíle, které stanovilo pravidlo, a byli připraveni na svůj poslední úkol – odejít ze světa každodenního života. La Gordě, ostatním učedníkům a mně nezbylo, než se stát svědky jejich odchodu. Jen jediný problém zůstal nevyřešen: co teď s učedníky? Don Juan řekl, že správně by měli odejít s ním, jenomže ještě nejsou připraveni, aby se stali členy jeho vlastní skupiny. To, jak reagovali, když se pokusili přejít přes most, mu ukázalo, kde jsou jejich slabosti.

Don Juan měl pocit, že dobrodincovo rozhodnutí počkat několik let, než pro něj shromáždí okruh bojovníků, bylo moudré a přineslo pozitivní výsledky, zatímco jeho vlastní rozhodnutí co nejdřív mě spojit s Nagualkou a mou vlastní skupinou se nám málem stalo osudné.

Pochopil jsem, že to neříká proto, že by litoval, ale jako přitakání bojovníkově svobodě volit a přijímat svou volbu. Prý vážně uvažoval, jestli má postupovat podle vzoru svého dobrodince, a kdyby to byl udělal, byl by dost brzy přišel na to, že vůbec nejsem Nagual jako je on, a potom by už kromě mě nikoho nezajistil. Teď to však je tak, že Lidia, Rosa, Benigno, Nestor i Pablito jsou ve vážné nevyhově, la Gorda s Josefínou potřebují čas, aby se zdokonalily, a pouze Soledad a Eligio už jsou za vodou, protože jsou možná ještě zdatnější než bojovníci z jeho vlastní skupiny. Don Juan dodal, že záleží jen na nich devíti, jestli přijmou svoje nepříznivé nebo příznivé okolnosti a bez lítosti, bez zoufalství nebo poplácávání po zádech pro měni své prokletí či požeňmání v živou výzvu.

Don Juan zdůraznil, že s námi zdaleka nebylo všechno neuspěšné. Ta malá role, kterou jsme sehráli mezi jeho bojovníky, byla naprostý triumf v tom smyslu, že pravidlo sedí na všechny z mé vlastní skupiny, až na mě. Plně jsem s ním souhlasil. Především

Nagualka ztělesňuje všechno, co pravidlo předepisuje. Je klidná, ovládá se, bojuje, a přece je absolutně uvolněná. Bez jakýchkoli zjevných příprav byla schopna vést a řídit všechny nadané don Juanovy bojovníky, ačkoli jsou víc než dvakrát starší než ona. Tito muži a ženy tvrdili, že je přesnou kopií druhé Nagualky, kterou znali. Byla dokonalým obrazem každé z bojovnic, a proto mohla také vyjadřovat i pět žen, které don Juan našel do mé skupiny, neboť byly replikami starších žen. Lidia byla jako Hermelinda, Josefina jako Zuleica, Rosa a la Gorda jako Nelida a Soledad byla jako Delia.

Také muži byli obdobami don Juanových bojovníků: Nestor je kopií Vicenta, Pablito Genara, Benigno Silvia Manuela a Eligio je jako Juan Tuma. Pravidlo bylo opravdu hlasem nezdolné síly, která uhnětla tyto lidi do jednoho stejnorodého celku. Bylo pouze zvláštním vrtochem osudu, že zůstali ve vzduchu, bez vůdce, který by jim našel průchod do druhého vědomí.

Don Juan řekl, že všichni členové mé skupiny budou muset vstoupit do druhého vědomí sami, ale že neví, jakou mají šanci, protože to bude záležet na každém zvlášť. Všem bezchybně pomáhal, a proto je jeho duch oprostěn od starostí a obav a jeho mysl osvobozena od lenivých spekulací. Jediné, co mu ještě zbývá, je ukázat nám v praxi, co znamená překročit paralelní čáry v celistvosti já.

Don Juan mi řekl, že přinejlepším budu schopen pomáhat pouze jednomu z učedníků. Vybral mi la Gordu, protože je zdatná a protože už ji dobře znám. Pro ostatní prý už nemám energii, vzhledem ke skutečnosti, že musím ještě vykonat jiné povinnosti. Mé činy mají jít po jiných stezkách, které odpovídají mému skutečnému úkolu. Don Juan mi vysvětlil, že každý z jeho vlastních bojovníků ví, jaký to je úkol, ale že mi to neodhalili, neboť musím sám dokázat, že jsem toho úkolu hoděn. Nicméně skutečnost, že jsou na konci cesty, a fakt, že jsem svědomitě dodržoval pokyny, které jsem dostal, rozhodly, aby k tomuto odhalení došlo, i když jen v částečné formě.

Když nastal čas don Juanova odchodu, oznámil mi to, když jsem byl ve stavu normálního vědomí. Nedošlo mi, jak významné je to, co říká. Až do samého konce se ve mně don Juan snažil navodit propojení obou stavů vědomí. Všechno by bylo tak jednoduché, kdybych byl schopen toto spojení uskutečnit. Ale protože jsem to nedokázal a protože to, co mi odhaloval, se mě dotýkalo pouze racionálně,

nechal mě posunout roviny vědomí, aby mi umožnil posuzovat tuto událost mnohem úplněji.

Opakovaně mě upozorňoval, že být ve vědomí levé strany je výhodnější pouze v tom smyslu, že se urychluje naše chápání věcí. Ale je to také nevýhoda, protože v tomto stavu se lze současně zaměřovat pouze na jednu jedinou věc, i když s nepředstavitelnou jasností, takže jsme v něm závislí a zranitelní. Když jsme na levé straně vědomí, nemůžeme být sami. Musí nás ochraňovat bojovníci, kteří získali vlastní celistvost a vědí, jak sami mají v tomto stavu jednat.

La Gorda mi vyprávěla, že jednoho dne k ní Nagual Juan Matus a Genaro svolali všechny učedníky. Nagual je posunul na levou stranu vědomí a řekl jim, že jeho čas na této zemi dospěl ke konci.

Zpočátku mu prý nevěřila. Myslela si, že se je pokouší vyburcovat, aby jednali jako bojovníci. Potom si však uvědomila, že má v očích záři, jakou tam ještě nikdy neviděla.

Když je všechny posunul na jinou rovinu vědomí, povídal si s každým zvlášť. Chtěl, aby mu všechno shrnuli a připomněli si všechny pojmy a postupy, s nimiž je seznámil. Se mnou udělal totéž. Sešli jsme se den předtím, než jsem ho viděl naposledy. V mém případě toto závěrečné shrnutí provedl v obou stavech vědomí. Nechal mě několikrát přejít z jednoho stavu do druhého, sem a tam, jako kdyby se chtěl ujistit, že mnou obojí zcela proniklo.

Nejdříve jsem si nemohl vzpomenout, co se dělo po tomto shrnutí. Teprve la Gordé se jednoho dne konečně podařilo prolomit bariéry v mé paměti. Řekla mi, že byla uvnitř mojí mysli, jako kdyby mě čtla. Usoudila, že stále držím svou paměť na zámeck, protože mám strach vzpomenout si na svou bolest. To, co se stalo v domě Silvia Manuela noc předtím, než odešli, bylo neoddělitelně propojeno s mým strachem. Měla prý nade vše jasný pocit, že se bojím, ale nevěděla proč. Nemohla si ani vzpomenout, co přesně se v tom domě dělo, konkrétně v místnosti, kde jsme seděli.

Když la Gorda mluvila, bylo mi, jako bych se střemhlav řítil do propasti. UVědomil jsem si, že něco ve mně se pokouší propojit dvě oddělené události, jichž jsem byl svědkem ve svých dvou stavech vědomí. Na levé straně jsem měl uzamčené vzpomínky na dona Juana a kruh jeho bojovníků v jejich poslední den na zemi, na pravé straně jsem měl vzpomínku na to, že jsem toho dne skočil do propasti. Když jsem se pokoušel propojit tyto dvě strany, cítil jsem, že

se fyzicky úplně propadám. Podlomila se mi kolena a upadl jsem na podlahu.

Popsal jsem tuto zkušenost i svou interpretaci la Gordé a ona mi řekla, že to, co mi právě přichází do vědomí pravé strany, je nevhodně vzpomínka, která se jí vybavila, zatímco jsem mluvil. Zrovna si totiž vzpomněla na další pokus, kdy jsme se s Naguaelem Juanem Matusem a jeho skupinou pokusili překročit paralelní čáry. My dva jsme se prý společně s ostatními učedníky pokusili přejít přes most ještě jednou.

Nemohl jsem se na tu vzpomínku zaměřit. Jako by mi nějaká stahující síla bránila uspořádat si myšlenky a pocity, které s tím souvisí. La Gorda tvrdila, že Silvio Manuel chtěl po Nagualovi Juanu Matusovi, aby mě a všechny ostatní učedníky připravil na přechod. Nechtěl mě zanechat na světě, protože se mi myslel, že nemám šanci splnit svůj úkol. Nagual s ním nesouhlasil, nicméně vykonal všechny přípravy bez ohledu na to, co si myslí.

La Gorda vyprávěla, že si vzpomíná, jak jsem k ní přijel, abych ji spolu s ostatními učedníky odvezl k Silvio Manuelovi. Oni tam zůstali, zatímco já jsem se vrátil k Nagualovi Juanu Matusovi a k Genarovi, abych se připravil na přechod.

Vůbec jsem si to nepamatoval. La Gorda naléhala, abych ji využíval jako vodičko, protože jsme velmi úzce spojeni. Ujišťovala mě, že určitě umím číst v její mysli a že tam najdu něco, co probudí moje vzpomínání naplno.

Moje mysl byla ve stavu velkého rozrušení. Pocit úzkosti mi dokonce znemožňoval i pouhé soustředění na to, co mi la Gorda říká. Mluvila bez přestání, líčila mi, co si pamatuje z našeho druhého pokusu přejít přes most. Silvio Manuel jim prý držel kázání. Dohlouval jim, že mají dostatečný výcvik, aby se ještě jednou pokusili přejít. Stačí prý, když se vzdají *záměru* své první pozornosti, a vstoupí plně do svého druhého já. Jakmile budou v pozornosti druhého já, síla Naguala Juana Matuse a jeho skupiny je velice snadno zvedne a odnese do třetí pozornosti, což ovšem učedníci nemůžou učinit, dokud jsou ve stavu normálního vědomí.

V jednu chvíli jsem už la Grodu vůbec neposlouchal. Zvuk jejího hlasu mě opravdu přenašel jako nosič. Najednou se mi v mysli celá událost vynořila. Pod nápořem té vzpomínky jsem se zapotácel. La Gorda se odmlčela, když jsem jí líčil svou vzpomínku, a pak se jí

také všechno vybavilo. Složili jsme si dohromady poslední kousky oddělených vzpomínek z našich dvou stavů vědomí.

Vzpomněl jsem si, že mě don Juan s donem Genarem připravili na přechod, když jsem byl ve stavu normálního vědomí. Rozumem jsem si dovozoval, že mě připravují na skok do propasti.

La Gorda si vzpomněla, že Silvio Manuel je připravoval na přechod tak, že je, připoutané ke koženému postroji, vytáhl ke střechám trámům. Takový postroj měl ve svém domě v každé místnosti. Učedníci v nich zůstali zavěšení takřka celý den.

La Gorda poznamenala, že mít tento postroj v pokoji je ideální věc. Genarové ani netušili, co vlastně dělají, když si napůl vzpomněli na postroj, v němž viseli zavěšení, a vymysleli si svou hru. Ta hra spojovala léčivé a pročišťovací působení stavu, kdy je člověk držěn mimo kontakt se zemí, s možnostmi cvičit si soustředění, jehož je zapotřebí pro přesouvání z vědomí pravé strany do vědomí levého. Jejich hra byla pomůckou, která jim pomáhala v rozpomínání.

La Gorda vyprávěla, že Silvio Manuel je nechal viset celý den a teprve za soumraku je pustil dolů. Všichni s ním šli na most a tam čekali s ostatními z kruhu, až se objeví Nagual Juan Matus s Genarem a se mnou. Nagual Juan Matus jim všem vysvětlil, že mu trvalo déle, než předpokládal, než mě připravil.

Pamatoval jsem si, že don Juan přešel most se svými bojovníky před námi. Doña Soledad a Eligio šli automaticky s nimi. Poslední přešla Nagualka. Z druhé strany mostu nám Silvio Manuel dal znamení, abychom začali přecházet. Všichni jsme vyrazili najednou bez jediného slova. Když jsme byli uprostřed mostu, zdálo se, že Lidia, Rosa a Pablito nejsou s to učinit jediný další krok. Benigno s Nestorem došli téměř na druhý konec mostu a tam se zastavili. Jedině la Gorda, Josefina a já jsme došli až k místu, kde stál don Juan s ostatními.

Co se stalo potom, se velice podobalo tomu, co se dělo, když jsme se pokoušeli projít poprvé. Silvio Manuel a Eligio drželi něco otevřeného, a já jsem byl přesvědčen, že je to opravdu ššerbina. Měl jsem dost energie, abych na to zaměřil pozornost. Nebyl to otvor v kopci, který stál na konci mostu, a nebyl to oní otvor ve stěně z mlhy, ačkoli jsem ve ššerbíně rozeznával mlhové výpary. Byl to temný, záhadný otvor, který stál sám o sobě, stranou všeho ostatního. Byl velký jako člověk, ale úzký. Don Juan zažertoval, že je to „kosmická vagina“,

a tato poznámka vyvolala u jeho vrstevníků bouři smíchu. La Gorda s Josefínou se mě držely a všichni jsme vkročili dovnitř.

Okamžitě jsem pocítil, že mě cosi drtí. Opět se mě zmocnila ta nevypočitatelná síla, která mě poprvé málem nechala explodovat. Cítil jsem, jak se mnou la Gorda i Josefína splývají. Zdálo se mi, že jsem širší než ony, a ta síla mě k nim oběma přitiskla.

Dále vím to, že jsem ležel na zemi a la Gorda s Josefínou na mně. Silvio Manuel nám pomohl vstát. Řekl mi, že není možné, abychom se k nim teď připojili na jejich cestě. Později, až se zdokonalíme, nás prý možná Orel nechá projít.

Když jsme se vraceli k němu domů, Silvio Manuel mi téměř šeptem oznámil, že této noci se jeho stezka rozešla s mojí. Řekl, že naše stezky se už nikdy neseťkají a že jsem zůstal sám. Nabádal mě, abych dobře hospodařil se svou energií, využíval ji do poslední kapky a nic nepromarnil. Ujistil mě, že dokážu-li nabýt celistvosti svého já, aniž bych se nadměrně vyčerpával, budu mít energii splnit svůj úkol. Jestliže se však nadměrně vyčerpám dřív, než ztratím svou lidskou formu, bude se mnou amen.

Zeptal jsem se, jestli existuje nějaký způsob, jak se vyhnout vyčerpání. Potrásl hlavou. Odpověděl, že jistě nějaký způsob existuje, ale ne pro mě. Jestli se mi to podaří nebo ne, prý nezáleží na mé vůli. Potom mi odhalil, co je mým úkolem, ale neřekl mi, jak ho mám vykonat. Orel prý mi jednoho dne přivede do cesty někoho, kdo mi sdělí, jak to mám udělat. A dokud se mi to nepodaří, nebudu volný.

Když jsme došli dovnitř, všichni jsme se shromáždili ve veliké místnosti. Don Juan si sedl doprostřed, tvář k jihovýchodu. Obklopilo ho osm bojovnic. Sedly si po dvojicích v hlavních světových stranách. Tři bojovnici pak učinili trojúhelník vně kruhu. Silvio Manuel byl na vrcholu, směřujícím k jihovýchodu. Po obou stranách měl dvě kurýrky a před ním si sedli dva kurýři, takřka až u zdi.

Nagualka usadila učedníky u východní zdi a všechny učednice zas u západní zdi. Mě zavedla na místo přímo za donem Juanem, kde jsme si sedli spolu.

Seděli jsme tam a mně se zdálo, že to byla jen chvilka, a přece jsem v těle pocítil přívál zvláštní energie. Byl jsem přesvědčen, že jsme vstali, sotva jsme se posadili. Když jsem se zeptal Nagualky, proč jsme vstali tak brzy, odpověděla mi, že jsme v tom sezení setrvali

několik hodin, a že jednoho dne, než vstoupím do třetí pozornosti, se mi to všechno zase vrátí.

La Gorda také měla pocit, že jsme tam seděli pouze okamžik, a dokonce prý jí ani nikdy nikdo neřekl, že tomu bylo jinak. Nagual Juan Matus jí potom sdělil jen to, že má povinnost pomáhat ostatním učedníkům, zejména Josefíně, a že se k ní jednoho dne vrátím a dodám jí poslední postrčení, které potřebuje, aby přešla úplně do svého druhého já. Je prý spojena se mnou a s Josefínou. Při našem *společném snění* pod Zuleiciným dohledem jsme si vyměnili obrovské množství světelnosti. To proto jsme prý vydrželi tlak druhého já, když jsme do něj vstoupili v těle. A don Juan dodal, že tentokrát nám přechod velmi usnadnila síla bojovníků jeho skupiny, ale až prý bude muset přejít sama, musí být připravena udělat to ve *snění*.

Když jsme vstali, přišla ke mně Florinda. Vzala mě za paži a chodila se mnou po místnosti, zatímco don Juan a jeho bojovnici rozmlouvali s učedníky.

Radila mi, že bych neměl dopustit, aby mě zmátly události, které se této noci odehrály na mostě. Neměl bych prý věřit, jako kdysi uvěřil Nagual Juan Matus, že existuje skutečně fyzický průchod do druhého já. Štěrba, kterou jsem viděl, byl prostě jen výtvar jejich *záměru*, který se prý zachytil kombinací utkvělé představy průchodu, jíž je posedlý Nagual Juan Matus, a zvláštního smyslu pro humor, jež má zas Silvio Manuel. Tato směsice prý vytvořila kosmickou vaginu. Pokud prý jde o ni, přechod do druhého já nemá žádnou fyzičnost. Kosmická vagina je fyzickým projevem síly těch dvou mužů, kterou pohybují „kolem času“.

Florinda mi vysvětlila, že když ona nebo její spolubojovnici mluví o času, nemají na mysli něco, co se měří pohybem hodin. Pro ně je čas esencí pozornosti. Z času se vytvářejí emanace Orla. Přesně vzato, když člověk vstoupí do některého z aspektů druhého já, poznává čas.

Ujistovala mě, že právě této noci, když jsme seděli v tom seskupení, měli poslední příležitost pomoci mně i učedníkům stanout tvář v tvář kolu času. Kolo času je prý jako stav zvýšeného vědomí, které je součástí druhého já, tak jako vědomí levé strany je částí já v každodenním životě. Fyzicky se prý dá popsat jako nekonečně dlouhý a široký tunel, v němž jsou reflexní brázdy. Každá ta brázda je nekonečná a jejich počet je také nekonečný. Síla života nekompromisně

nutí všechny živé bytosti zírat do jedné brázdy. Zírat do ní však znamená nechat se jí chytit a tuto brázdou žít.

Tvrdila, že to, čemu bojovníci říkají *vůle*, patří kolu času. Je to cosi jako výhonek vinné révy nebo nehmataelné tykadlo, které máme všichni. Konečným cílem bojovníka je naučit se zaměřit *vůli* na kolo času, aby se roztočilo. Bojovníci, kterým se podařilo roztočit kolo času, mohou zírat do kterékoli brázdy a vytáhnout odtamtud všechno, co chtějí, například právě kosmickou vaginu. Být lapen a přinucen prodlévat v jedné časové brázdě, znamená vidět obrazy oné brázdy jen, jak ustupují. Osvobodit se od kouzelné síly těchto zlábků znamená, že se člověk může dívat oběma směry, tedy jak ty obrazy ustupují i jak se přibližují.

Florinda zmlkla a objala mě. Zašeptala mi do ucha, že se někdy vrátí, aby dokončila svoje vyučování, až dosáhnu své celistvosti.

Don Juan všechny zavolal, aby k nám přišli. Obklopili mě. Don Juan promluvil nejdříve ke mně. Řekl, že se s nimi nemůžu vydat na cestu, protože není možné, abych ustoupil od svého úkolu. Za těchto okolností prý mohou udělat jen jedno jediné, a sice přát mi to nejlepší. Dodal, že bojovníci nežijou jenom pro sebe. Od chvíle, kdy pochopí povahu vědomí, přestávají být jednotlivcem a lidská situace již není součástí jejich náhledu. Já mám svou povinnost jako bojovník a nic jiného pro mě není důležité. Zanechávají mě tu proto, abych splnil úkol, který se teprve rýsuje. Protože jsem se již vzdal svého života, není už nic, co dalšího by mi mohli říct, až na to, abych dělal, co bude v mých silách. A ani já už jim nemám co říct, až na to, že jsem pochopil svůj osud a přijal jsem ho.

Potom ke mně přistoupil Vicente. Mluvil velice tiše. Řekl, že došáhnu velmi jemné rovnováhy pozitivní a negativní síly je pro bojovníka výzvou. Tato výzva neznamená, že by se měl snažit všechno ovládat, nýbrž že má se stejnou zdatností jít vstříc každé myslitelné situaci, očekávané i nečekané. Být dokonale za dokonalejších okolností znamená být jen rádo by bojovníkem. Pro mě je výzva, že zůstanu sám. Jim zas bude výzvou, že budou usilovat postoupit dál do neznáma. Obě tyto výzvy jsou velmi náročné. Zůstat je pro bojovníky stejně vzrušující jako vydat se na cestu, protože obojí vyžaduje naplnit posvátnou důvěru.

Potom ke mně přistoupil Silvio Manuel. Zabýval se jen praktickými věcmi. Dal mi formuli, zaklínadlo pro chvíle, kdy můj úkol bude

větší než moje síla. Poprvé se mi toto zaklínadlo vybavilo, když jsem si vzpomněl na Nagualku:

*Již jsem se odevzdal síle, která ovládá můj osud.
Na ničím nelpím, a proto nebudu mít nic, co bych bránil.
Nemám myšlenky, a proto budu vidět.
Ničeho se nebojím, a proto si budu sám sebe pamatovat.
Odpoutaný a s lehkostí
se vrhnu kolem Orla a budu volný.*

Ya me dá al poder que a mi destino rige.

No me agarro ya de nada, para así no tener nada que defender.

No tengo pensamientos, para así poder ver.

No temo ya a nada, para así acordarme de mí.

Sereno y desprendido,

me dejará el águila pasar a la libertad.

Řekl, že mi teď odhalí praktický manévr druhé pozornosti, a vzápětí se proměnil ve světelné vejce. Pak se zas vrátil zpátky do svého normálního vzezření. Tuto proměnu opakoval ještě třikrát nebo čtyřikrát. Dokonale jsem chápal, co to dělá. Nemusel mi nic vysvětlovat. A přece bych nemohl slovy vyjádřit, co jsem věděl.

Silvio Manuel se usmál, protože poznal, jaké mám problémy. Řekl, že je zapotřebí obrovského množství síly, aby se člověk uměl puslit *záměru* každodenního života. Tajemství, které mi právě odhalil, ukazuje, jak se rychleji *záměru* puslit. Aby člověk dokázal to, co mi právě předvedl, musí umístit svou pozornost na světelnou skořápku.

Ještě jednou se proměnil ve světelné vajíčko a tu se mi ozřejmilo, co jsem vzdychky věděl. Oči Silvia Manuela se na vteřinku obrátily, aby se zaostrily na bod druhé pozornosti. Hlavu držel rovně, jako kdyby se díval přímo před sebe, jenom očima se díval úkošem. Říkal, že bojovník musí vyvolat *záměr*. Tajemství je v letmém pohledu. *Záměr* přivolávají oči.

Tohle mě nadchlo. Konečně jsem mohl přemýšlet o něčem, co jsem znal, aniž bych to opravdu poznal. *Vidění* se zdá být vizuální, protože potřebujeme oči, abychom se zaměřili na *záměr*. Don Juan a jeho skupina bojovníků uměli používat oči k zachycení jiné stránky *záměru*, a tento skutek nazvali *vidění*. To, co mi Silvio Manuel ukázal, byla opravdu funkce očí jako lapačů *záměru*.

Potom jsem úmyslně použil oči, abych povolal *záměr*. Zaostřil jsem je na bod druhé pozornosti. Najednou se don Juan, jeho bojovníci, doña Soledad a Eligio stali světelnými vajíčky, ale la Gorda, tři sestřičky a Genarové ne. Pohyboval jsem očima sem a tam mezi světelnými skvrnami a lidmi, až jsem uslyšel, jak mi luplo dole v krku, a všichni, kdo byli v místnosti, se proměnili ve světelná vejce. Chvíli jsem měl pocit, že nepoznám, kdo je kdo, ale potom jako by se moje oči přizpůsobily a já jsem udržoval dvě stránky *záměru*, dva obrazy současně. Viděl jsem jejich fyzická těla a zároveň i jejich světelnost. Tyto dva obrazy se nepřekrývaly, nýbrž byly od sebe oddělené, i když jsem nemohl přijít na to jak. Měl jsem zaručeně dva vizuální kanály a *vidění* mělo ve všem všudy co dělat s mýma očima, a přece na nich bylo nezávislé. Když jsem zavřel oči, světelná vejce jsem *viděl* stále, kdežto fyzická těla ne.

Ve chvílce jsem měl velice jasný pocit, že vím, jak přesunout pozornost na svou světelnost. Také jsem věděl, že bude stačit, když zaměřím oči na svoje tělo, abych se vrátil do fyzické roviny.

Potom ke mně přistoupil don Genaro a řekl mi, že Nagual Juan Matus mi na rozloučenou dal darem povinnost, Vicente mi dal výzvu, Silvio Manuel mi dal kouzlo a on že mi chce dát humor. Prohlédl si mě od hlavy až k patě a poznamenal, že jsem ten nejubožejší Nagual, jakého kdy viděl. Bedlivě si prohlédl i uředníky a usoudil, že nemůžeme dělat nic jiného, než mít optimismus a dívat se na pozitivní stránku věci. A vyprávěl nám příběh o venkovské dívce, kterou svedl městský fešák a potom ji opustil. Když jí ve svatební den oznámili, že ženich upláchl z města, vzhopila se a vystřízlivěla pomyšlením, že ještě zdaleka není všechno ztraceno. Přišla sice o panenství, ale dosud pro svatební hostinu nezabila svoje selátko.

Don Genaro nám radil držet se svých selátek, ať už tím selátkem je cokoli, a bláznivě se tomu smát. To jediné nám prý pomůže dostat se ze situace oné opuštěné nevěsty. Jediné smích prý může změnit naši situaci.

Hlavou i rukama nás vybídl, abychom se mu od srdce vysmáli. Pohled na uředníky, jak se snaží smát, byl stejně směšný jako moje vlastní pokusy. A najednou jsem se smál s donem Juanem a jeho bojovníky.

Don Genaro, jenž si vždycky tropil žerty z mého básnění, mě požádal, abych nahlas přečetl nějakou báseň. Prý by rád shrnul svoje city

a svoje rady básničkou, oslavující život, smrt a smích. Měl na mysli úryvek z básně Josého Gorostizy nazvané „Smrt bez konce“.

Nagualka mi podala knihu a já jsem přečetl úryvek, který měli don Juan s donem Genarem vždycky rádi:

*Jak slepá radost,
jaký hlad je vyčerpán
vzduch, který dýcháme,
ústa, oko, ruku.
Jak šířavé svědění
strávit se sám úplně beze zbytku
v jedné jediné salvě smíchu.
Tahle nestoudná, urážlivá smrt,
jež vraždí nás na dálku,
přes potěšení, které máme z umírání
za šálek čaje...
za chabé pohlázení.*

Ta báseň se tak hodila pro tuto chvíli, až mě to ohromilo. Cítil jsem, jak mě mrazí. Bez jediného slova ke mně přistoupil Emilito s kuryřem Juanem Tumou. Oči jim zářily jako dvě černé mramorové kuličky. Připadalo mi, že všechno, co cítí, je soustředěno v jejich očích. Kuryř Juan Tuma velice tiše zašeptal, že mě kdysi u sebe doma uvedl do Meskalitova tajemství, a to byla předzvěst jiné příležitosti na kole času, kdy mě zasvětlí do nejzazšího tajemství.

Emilito mě ujistil, že oba věří, že svůj úkol splním. Jeho hlas zněl jako ozvěna kuryřa Juana Tuma. Budou prý na mě čekat, protože jednou se k nim přidám. Kuryř Juan Tuma dodal, že Orel mě do skupiny Naguala Juana Matuse dal jako do záchrané jednotky. Znovu mě objali a jednohlasně mi zašeptali, že bych si měl věřit. Po kuryřech ke mně přistupovaly bojovnice. Každá mě objala a šeptem mi popřála dokonalost a naplnění.

Poslední přišla Nagualka. Posadila se a vzala mě na klín, jako bych byl dítě. Výzařovala z ní láska a čistota. Ani jsem nedýchal. Vstali jsme a přecházeli jsme po místnosti. Mluvíli jsme o našem osudu a uvažovali o něm. Nevyzpytatelné síly nás dovedly až k tomuto vrcholnému bodu. Bázeň, kterou jsem pocítoval, byla nezměrná. A můj smutek také.

Potom mi Nagualka odhalila část pravidla, která se týká trojhrotého Naguala. Byla nanejvýš rozrušená, a přece klidná. Jejím intelekt-

tu nebylo rovno, a přece se nesnažila nic zdůvodňovat. Poslední den na zemi ji zcela přemohl a svým rozpoložením naplnila i mě. Jako kdybych si až do této chvíle plně neuvědomoval konečnost naší situace. Byl jsem na levé straně, a to znamenalo, že bezprostřednost měla navrch, a tak bylo prakticky nemožné, abych viděl dál za tento okamžik. Nicméně dopad její nálady zapojil velkou část mého vědomí pravé strany i jeho schopnost předvídat pocity, které mají přijít. Uvědomil jsem si, že už ji nikdy nevidím. A to bylo nesnesitelné!

Don Juan mi kdysi řekl, že na levé straně nejsou slzy, že bojovník už neumí plakat, že jediný výraz úzkostné sklíčenosti je chvění, které vychází ze samotných hlubin univerza. Bojovníkovo chvění je nekonečné. A tohle chvění jsem pocítil, když ke mně Nagualka promlouvala a když mě držela.

Objala mě kolem krku a hlavu si přitiskla k mé. Napadlo mě, že mě ždímá jako kus hadru. Cítil jsem, jak mi něco vychází z těla, nebo to snad vycházelo z jejího těla do mého. Moje sklíčenost byla tak intenzivní a zaplavila mě tak rychle, že jsem propadl šílenství. Úpád jsem na zem i s Nagualkou, která mě stále objímala. Napadlo mě, jako by to bylo ve snu, že jsem jí při tom pádu rozsekl čelo. Její i můj obličej se pokryl krví. I oči měla plné krve.

Don Juan s donem Genarem mě velice rychle zvedli. Drželi mě. Zmítal jsem se v neovladatelných křečích, jako kdybych dostal záchtat. Bojovnice obklopily Nagualku a potom se postavily do řady doprostřed místnosti. Muži se k nim připojili. V okamžení mezi nimi zcela nepopíratelně probíhal řetězec energie. Promenovali přede mnou v řadě jako na přehlídce. Každý přede mě na chvíli předstoupil, aniž by porušil řadu. Pripadalo mi to, jako by se pohybovali na dopravním pásu, který je unáší a s každým se přede mnou zastavuje. Nejdříve přišli kuryrové, potom kuryrky, pak bojovníci, za nimi *snivkyňe* a *stopařky* a nakonec Nagualka. Procházelí kolem mě a na vteřinu, na dvě, se celí zastavili v mém zorném poli, dost dlouho, aby se stačili rozloučit, a pak zmizeli v temnotě záhadné štěrbyny, která se v místnosti objevila.

Don Juan mě stiskl na zádech a trochu mi ulevil v nesnesitelné úzkosti. Řekl, že chápe moji bolest, že spřízněnost Naguala s Nagualkou nelze vyjádřit. Existuje jako výsledek Orlových emanací. Jakmile se dva lidé spojí a potom jsou od sebe oddělení, tu prázdnotu nelze nijak zaplnit, protože to není prázdnota po příteli, nýbrž po hyb emanací.

Potom mi don Juan řekl, že mě posune až na okraj pravé strany. Je to prý tah milosrdenství, i když zabírá jen nakrátko. Na čas mi prý pomůže zapomenout, ale neuleví mi, až si opět vzpomenu.

Don Juan ještě dodal, že vzpomínání je naprosto nepochopitelné. Avšak právě rozpomínání na sebe sama je ve skutečnosti to, co se nezastaví, když se opět vybaví vzájemné vztahy a činy, které bojovníci vykonali ve vědomí levé strany, nýbrž pokračuje dál, aby si vybavilo každou vzpomínku, kterou si světelné tělo uložilo od okamžiku narození.

Systematická a vzájemná součinnost, kterou bojovníci procházejí při stavech zvýšeného vědomí, je pouze pomůckou, jak nalákat druhé já, aby se projevilo jako vzpomínky. I když se toto rozpomínání zdá být spojeno pouze s bojovníky, je to něco, co je v doméně každé lidské bytosti. Každý z nás může jít přímo ke vzpomínkám své světelnosti, což má nevyzpytatelné důsledky.

Don Juan mi oznámil, že ještě týž den za soumraku odejdou a že jedině, co jim ještě zbývá pro mě udělat, je vytvořit otvor, a tím přerušit kontinuitu mého času. Hodlají mě proto dovést k tomu, abych skočil do propasti a přerušil emanaci Orla, která ve mně vytváří pocit, že jsem celý a nepřetržitý. Tento skok se má uskutečnit, když budu ve stavu normálního vědomí. Jde o to, aby se ujala vedení moje druhá pozornost a já jsem nezemřel na dně propasti, nýbrž naplno vstoupil do svého druhého já. Don Juan řekl, že až se vyčerpá moje energie, nakonec ze svého druhého já vystoupím, ale nevystoupím z něj na tomtéž horském vrcholku, z něhož budu skákat. Předpověděl, že se vynořím na místě, které mám rád, ať je kdekoli. A právě to bude přerušení kontinua mého času.

Potom mě posunul zcela mimo vědomí levé strany. A já jsem zapomněl na svou sklíčenost, na svůj cíl i na svůj úkol.

Odpoledne za soumraku jsme skočili do propasti, Pablito, Nestor a já. Nagualova rána byla tak přesná a tak milosrdná, že nic ze závažných událostí spojených s jejich rozloučením nepřesáhlo hranice této druhé závažné události, při níž jsme skočili do jisté smrti, a přece nezemřeli. I když tento čin naháněl bázeň, ve srovnání s tím, co se odehrávalo v jiné říši, bledl.

Don Juan mě nechal skočit přesně v okamžik, kdy on i všichni jeho bojovníci zažehli své vědomí. Měl jsem vidění a jakoby ve snu

jsem viděl zástup lidí, kteří se na mě dívají. Později jsem si to rozumně vysvětlil jako jednu z dlouhé řady vizí nebo halucinací, které jsem při skoku měl. Takto lacino si vše vysvětlilo vědomí mé pravé strany, přemožené děsivostí celé té události.

Nicméně na levé straně jsem si uvědomil, že jsem vstoupil do druhého já. A tento vstup neměl nic společného s mou racionalitou. Bojovníci don Juanova kruhu mě zachytili na věčný okamžik, než zmizeli v absolutním světle, než je Orel nechal projít. Věděl jsem, že jsou v dosahu Orlových emanací, které jsou mi nepřístupné. Čekali na dona Juana a na dona Genara. Viděl jsem, jak se don Juan ujal vedení. A potom zbyla na obloze jen čára jasných světél. Cosi podobného větru způsobilo, že se ten shluk světél stáhl a zatočil. Na konci řady světél, kde byl don Juan, to jasně zářilo. Pomyslel jsem na opeřeného hada z toltécké legendy. A potom ta světla zmizela.

OBSAH

Předmluva 5

ČÁST PRVNÍ — DRUHÉ JÁ

1. Zaměření druhé pozornosti	11
2. <i>Společné vidění</i>	27
3. Zdánlivé vzpomínky na druhé já	43
4. Překročit hranice zalíbení	57
5. Houf rozezlených čarodějí	74

DRUHÁ ČÁST — UMĚNÍ SNÍT

6. Ztráta lidské formy	93
7. <i>Společné snění</i>	106
8. Pravá a levá strana vědomí	125

TŘETÍ ČÁST — DAR ORLA

9. Pravidlo nagualu	143
10. Kruh nagualových bojovníků	156
11. Nagualka	175
12. <i>Nedělní</i> Silvia Manuela	189
13. Jemné spleťlosti <i>snění</i>	202
14. Florinda	217
15. Opeřený had	241